

gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Leievallei van Wielsbeke tot Deinze

in de gemeenten Deinze, Dentergem,
Waregem, Wielsbeke en Zulte

startnota

Inhoud

1	Leeswijzer	4
2	Situering, doelstelling, reikwijdte en detailleringsgraad.....	5
2.1	Situering.....	5
2.2	Plandoelstellingen	5
2.3	Reikwijdte en detailleringsgraad.....	6
3	Relatie met relevante beleidsplannen en onderzoeken	7
3.1	Relatie met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	7
3.2	Relatie met andere planningsprocessen en beleidsbeslissingen waar het plan uitvoering aan geeft.....	19
3.3	Relatie met andere plannen en projecten.....	36
4	Analyse bestaande ruimtelijke structuur	47
4.1	Fysisch systeem.....	47
4.2	Bestaande natuurlijke structuur	53
4.3	Bestaande agrarische structuur	55
4.4	Bestaande landschappelijke structuur	57
4.5	Bestaande nederzettingsstructuur	58
5	Bestaande feitelijke en juridische toestand	59
5.1	Bestaande juridische toestand.....	59
5.2	Bestaande feitelijke toestand	60
6	Planvoornemen en alternatieven	78
6.1	Planvoornemen.....	78
6.2	Alternatieven.....	87
7	Scoping milieueffectenonderzoek.....	88
7.1	Inleiding	88
7.2	Planingrepen en hun relatie tot de effectgroepen	89
7.3	Algemene methodologische aspecten.....	93
7.4	Te onderzoeken disciplines en effectgroepen	94
8	Ruimtelijke veiligheidsrapportage	100

1 Leeswijzer

Voorliggend document is een startnota voor de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan in de zin van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Een ruimtelijk uitvoeringsplan geeft uitvoering aan een ruimtelijk structuurplan. In het geval de Vlaamse Regering het initiatief neemt de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan gaat het om een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan dat uitvoering geeft aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Met bestemmingen en bijhorende voorschriften legt het op een grafisch plan per perceel vast welke handelingen toegelaten zijn. Deze aanduiding heeft een verordenende -en dus bindende- waarde. Dit betekent concreet dat een omgevingsvergunning voor een beoogde ingreep slechts kan worden verleend als die ingreep in overeenstemming is met de bepalingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan op de betreffende plaats.

Voor sommige percelen van het plangebied van zal de bestemming dezelfde blijven als deze bepaald door het geldende gewestplan of door reeds eerdere ruimtelijke uitvoeringsplannen. Voor andere percelen zal het de bestaande bestemming wijzigen. Bestemmingen kunnen al dan niet verder gespecificeerd worden met een 'overdruk', een nadere bepaling en detaillering van de onderliggende hoofdbestemming.

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening stelt dat een ruimtelijk uitvoeringsplan het resultaat is van een ruimtelijk planningsproces waarbij de effectbeoordelingen procedureel en inhoudelijk geïntegreerd worden in het proces, het zgn. geïntegreerd planningsproces. Die integratie houdt in dat de effectbeoordelingen plaatsvinden tijdens het proces voor de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan. De effectbeoordelingen leveren gegevens over de mogelijke effecten van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan. Die gegevens worden verwerkt in het planningsproces voor het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan.

Het geïntegreerde planningsproces bestaat uit vijf fasen, waarbij het resultaat telkens geconsolideerd wordt in een van de volgende documenten:

- 1° de startnota;
- 2° de scopingnota;
- 3° het voorontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan;
- 4° het ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan;
- 5° het definitieve ruimtelijk uitvoeringsplan.

De startnota bevat:

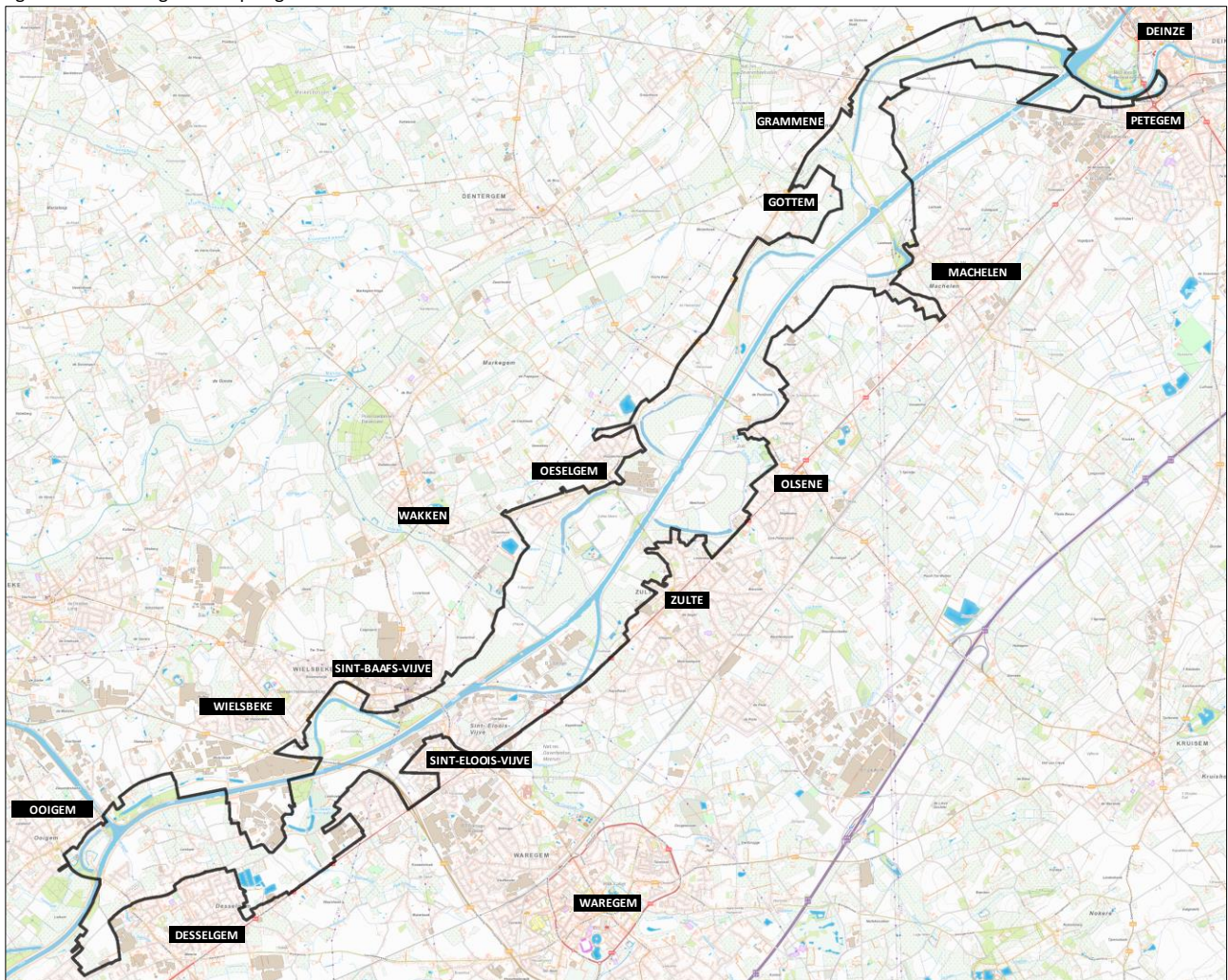
- 1° een beschrijving en verduidelijking van de doelstellingen van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan;
- 2° een afbakening van het gebied of de gebieden waarop het plan betrekking heeft;
- 3° een beknopte beschrijving van de alternatieven voor het ontwerpplan of voor onderdelen ervan, die de initiatiefnemer heeft overwogen, en een beknopte beschrijving van de voor- en nadelen van de verschillende alternatieven;
- 4° een beschrijving van de reikwijdte en het detailleringsniveau van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan en daaraan gekoppeld de reikwijdte en het detailleringsniveau van de te voeren effectonderzoeken zoals in die fase gekend;
- 5° de relatie met het ruimtelijk structuurplan en, in voorkomend geval, met andere relevante beleidsplannen;
- 6° de beschrijving van de te onderzoeken effecten en van de inhoudelijke aanpak van de effectbeoordelingen, met inbegrip van de methodologie, zoals bepaald door de wetgeving van de op te maken effectbeoordelingen en van andere onderzoeken die nodig zijn voor het plan. In voorkomend geval bevat de startnota ook een weergave van de gedane analyse, vermeld in artikel 4.2.6, § 1, 5°, en artikel 4.4.1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, met inbegrip van de redenen waarom geen planmilieueffectrapport, respectievelijk ruimtelijk veiligheidsrapport moet worden opgemaakt;
- 7° in voorkomend geval, relevante gegevens uit vorige effectbeoordelingen of uit de goedgekeurde rapporten die daaruit zijn voortgekomen;
- 8° in voorkomend geval, de impact of het effect dat het geïntegreerde planningsproces kan hebben op mens of milieu in een ander gewest of land of op de gebieden die onder de federale bevoegdheid vallen;
- 9° een overzicht van instrumenten die samen met het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan ingezet kunnen worden, als die al bekend zijn in deze fase.

2 Situering, doelstelling, reikwijdte en detailleringsgraad

2.1 Situering

Het voorgenumen plan omvat de vallei van de Leie van Ooigem (Wielsbeke) tot Petegem (Deinze). Het plangebied omvat delen van het grondgebied van de gemeenten Wielsbeke, Waregem, Dentergem in de provincie West-Vlaanderen en van de gemeenten Zulte en Deinze in de provincie Oost-Vlaanderen.

Figuur 2-1: Situering van het plangebied

2.2 Plandoelstellingen

Doelstellingen van het plan zijn:

- het behouden en versterken van de natuurwaarden in de vallei van de Leie met ruimte voor het herstel en de ontwikkeling van watergebonden terrestrische¹ natuur;
- het behoud en versterken van gevarieerde valleilandschappen met ruimte voor waterberging, waar landbouw en natuur nevenschikt zijn;
- het behoud en het versterken van waardevolle bossen, parken en kasteeldomeinen;
- het vrijwaren van ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden voor grondgebonden land- en tuinbouw;
- het vrijwaren van waardevolle openruimteverbindingen;

¹ Terrestrisch betekent "aan land gebonden". Met watergebonden terrestrische natuur worden o.a. plas- en draszones, poelen, natte hooilanden etc. bedoeld.

- het ontwikkelen van recreatieve groengebieden (bv. stadsrandbossen).

Het plan geeft daarmee uitvoering aan:

- de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen m.b.t. de afbakening van de gebieden van de natuurlijk en agrarische structuur en de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die voor de regio Leiestreek daarvoor is uitgewerkt en de beslissing Vlaamse Regering van 24 oktober 2008 over het operationeel uitvoeringsprogramma Leiestreek;
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 17 december 2010² waarbij het Agentschap voor Natuur en Bos gelast werd tot het uitvoeren van het project Rivierherstel Leie met de ontwikkeling van ca. 500 ha watergebonden terrestrische natuur.
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 23 april 2021 over het Vlaams Relanceplan 'Veerkracht' met verschillende maatregelen in uitvoering van de Blue Deal en waarbij het project Rivierherstel Leie aangeduid werd als één van de vier vlaggenschipprojecten binnen de Blue Deal om via een integrale, natuurgebaseerde aanpak versneld te werken aan een veerkrachtige open ruimte door middel van concrete terreinrealisaties op grote schaal;
- de beslissingen van de Vlaamse Regering van 24 september 2021³ over de verdere aanpak van het project Rivierherstel Leie waarbij de minister bevoegd voor Omgeving gelast werd opdracht te geven aan het Departement Omgeving een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan op te maken dat de nodige herbestemmingen doorvoert voor de realisatie van het project Rivierherstel Leie (ca. 500 ha watergebonden terrestrische natuur), zonder een hypotheek te leggen op de uitvoering en timing van het geïntegreerde Seine-Scheldeplan op de Leie-as en in het bijzonder het luik rivierherstel Leie;

2.3 Reikwijdte en detailleringsgraad

Om de bovenstaande doelstellingen te bereiken zal het plan bestemmingen vastleggen op perceelsniveau. De reikwijdte van het voorgenomen plan betreft dus maatregelen in de ruimtelijke ordening, in casu het wijzigen van de bestemming van gebieden die bijdragen tot de doelstelling. De bestemmingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan zullen de bestemmingen van de geldende plannen van aanleg (i.c. het gewestplan) vervangen.

---

² VR 1712 DOC.1285TER <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/613F6506364ED900080000F1>

³ VR 2021 2409 1064/1QUATER <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/614DA4CB364ED9000800018B>

3 Relatie met relevante beleidsplannen en onderzoeken

3.1 Relatie met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt opgemaakt in uitvoering van de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV).

3.1.1 De bindende bepalingen⁴

Het Vlaams Gewest bakt de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur als volgt af in gewestplannen of gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen:

- 125.000 ha grote eenheden natuur of grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk). Daarvoor is een toename van 38.000 ha natuur- en reservaatgebied (t.o.v. 1994) tot een totaal van 150.000 ha natuur- en reservaatgebied nodig.
- 750.000 ha agrarisch gebied, ruimtelijk bestemd voor de beroepslandbouw.
- 10.000 ha bijkomend bosgebied of bosuitbreidingsgebied, tot een totaal van 53.000 ha bosgebied.
- 80.000 ha natuurverwevingsgebied (in overdruk) op niet groene bestemmingen.

3.1.2 Het richtinggevend gedeelte

Ruimtelijke visie op de ontwikkeling van Vlaanderen: 'Vlaanderen open en stedelijk'

Met de metafoer 'Vlaanderen, open en stedelijk' wil het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) een trendbreuk realiseren met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling. Deze trendbreuk beoogt de versterking van het buitengebied en het tegengaan van de versnippering door een optimaler gebruik en beheer van de stedelijke structuur.

Daarom wordt de ruimtelijk structurerende werking van het fysisch systeem als principe vooropgesteld. Het fysisch systeem is ruimtelijk structurerend voor de natuurlijke structuur (inclusief de bosstructuur), de agrarische structuur, de nederzittingsstructuur en het landschap. Ruimtelijk structurerend betekent dat de huidige, intrinsieke kenmerken van het bestaand fysisch systeem het richtinggevend kader zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van de structuurbepalende functies natuur, bos, landbouw en wonen en werken op het niveau van het buitengebied.

In Vlaanderen wordt de ruimtelijke structuur van het buitengebied vandaag bepaald door het samenhangend geheel (netwerk) van rivier- en beekvalleien, grote en aaneengesloten natuur- en boscomplexen, belangrijke landbouwgebieden, de nederzittingsstructuur, het landschap en de infrastructuur...

Inbedden van landbouw, natuur en bos in goed gestructureerde gehelen

Elk van de drie voor het buitengebied structuurbepalende functies – landbouw, natuur en bos – kan slechts op een duurzame wijze functioneren als de gebieden die aan deze functie worden toegewezen, ingebed zijn in een goed gestructureerd geheel. Daarom wordt het buitengebiedbeleid gedifferentieerd naar een beleid voor de natuurlijke structuur, de agrarische structuur en de nederzittingsstructuur. De natuurlijke en de agrarische structuur kunnen elkaar in bepaalde gebieden (natuurverwevingsgebieden) overlappen.

Het afbakenen van de gebieden van de natuurlijke en de agrarische structuur in ruimtelijke uitvoeringsplannen moet daarom gelijktijdig en op gelijkwaardige basis gebeuren. De natuurlijke structuur kan in bepaalde gebieden ook overlappen met andere functies (recreatie, overige functies...).

3.1.3 Het planningsproces voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur

Van 2004 tot 2009 werkte de Vlaamse overheid in overleg met gemeenten, provincies en belangengroepen een ruimtelijke visie uit op landbouw, natuur en bos, voor dertien buitengebiedregio's. De visie geeft op hoofdlijnen aan welke gebieden behouden blijven

---

⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft, en de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011 wat de bindende bepalingen betreft.

voor landbouw en waar er ruimte kan zijn voor natuurontwikkeling of bosuitbreiding. Ze vormt de basis voor de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, die de bestemmingen op perceelsniveau vastleggen.

Voor elk van de dertien regio's heeft de Vlaamse Regering de visievormingsprocessen afgerond met een beslissing over het actieprogramma voor de op te maken ruimtelijke uitvoeringsplannen. Voor de landbouwgebieden waar de bestemming van het gewestplan zeker behouden kan blijven, besliste de regering om de bestaande agrarische bestemmingen te herbevestigen. Op die manier is midden 2009 ca. 538.000 hectare agrarisch gebied vastgelegd. De resultaten van deze overlegprocessen zijn consulteerbaar op www.vlaanderen.be/agnas.

Op 7 mei 2010 besliste de Vlaamse Regering over de verdere voortgang van het afbakeningsproces. Er is een coördinatieplatform opgericht met o.m. vertegenwoordigers van de verschillende beleidsvelden en de natuur- en landbouworganisaties. Dit platform volgt de uitvoering van de afbakening op. Het bekijkt voor welke gebieden gestart kan worden met de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen en bewaakt de gelijktijdige voortgang van de realisatie van de doelen voor landbouw, natuur én bos. De Vlaamse overheid stelde een administratieoverschrijdend team samen dat deze plannen voorbereidt en het vooroverleg met de betrokken lokale besturen en middenveldorganisaties organiseert. Het coördinatieplatform bepaalt jaarlijks in een 'gebiedsgericht programma' voor welke concrete gebieden er een planningsproces opstart.

Het afbakeningsproces in de regio Leiestreek

Voor de buitengebiedregio Leiestreek werd het afbakeningsproces voor de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur opgestart in 2006. Het eindvoorstel van gewenste ruimtelijke structuur en een uitvoeringsprogramma werd voor advies voorgelegd aan de betrokken gemeenten, provincies en belangengroepen. Op 24 oktober 2008 nam de Vlaamse Regering kennis van deze visie en keurde ze de beleidsmatige herbevestiging van de bestaande gewestplannen voor ca. 82.200 ha agrarisch gebied én een operationeel uitvoeringsprogramma goed.

Krachtlijnen van deze ruimtelijke visie voor het plangebied zijn:

- Vrijwaren van samenhangende landbouwgebieden en ruimtelijk ondersteunen van de beroepslandbouw. De beroepslandbouw heeft nood aan zekerheid over de gebieden waar ook in de toekomst nog aan landbouw gedaan kan worden. De landbouwfunctie vereist een minimale ruimtelijke samenhang en een minimale oppervlakte om exploiteerbaar te zijn. Het verlies aan kwantiteit en samenhang van de open ruimte bedreigt in belangrijke mate de landbouwfunctie. Goed gestructureerde agrarische gebieden worden om die reden maximaal gereserveerd voor landbouwactiviteiten. Enkel door voldoende ruimte voor landbouw voor te behouden, is een economisch, sociaal en ecologisch duurzame landbouwbedrijfsvoering mogelijk.

In het stedelijk netwerk is het vrijwaren van de landbouw eveneens belangrijk voor het behoud van open ruimte kamers in een sterk versnipperde, bebouwde omgeving. Het ruimtelijk beleid is erop gericht nieuwe, niet-openruimtefuncties die de landbouw belemmeren, te weren in het agrarische gebied. Binnen de gebieden van de agrarische structuur moet de nodige ruimte gelaten worden voor structurele bedrijfsveranderingen. Een economische diversificatie, een verbreding in functie van natuur- en landschapsbeheer of omschakeling van landbouwbedrijven naar toeristisch-recreatieve activiteiten, waarbij zowel het behoud als een kwalitatieve ontwikkeling van het erfgoed vooropstaat, moeten ondersteund worden door een aangepast en gebiedsgericht ruimtelijk beleid.

Verbreding in functie van natuurbeheer is voornamelijk wenselijk in de meersengebieden van Schelde en Leie en in de beekvalleien waar landbouw en natuur nevenfuncties zijn. Verbreding in functie van landschapsbeheer is prioritair in de gave landschappen, die onder andere voorkomen in de Leievallei (voornamelijk nabij Deinze).

Het ruimtelijk beleid stimuleert een verbreding naar het kleinschalig plattelandstoerisme in de landelijke toeristisch-recreatieve netwerken, zoals bepaald in de provinciale structuurplannen. In de Leiestreek gaat het in West-Vlaanderen onder andere over gebieden langs Schelde en Leie. In Oost-Vlaanderen gaat het onder meer om het netwerk "Gent en de Leiestreek" (de Leievallei) en om de Scheldevallei en het zandlemige interfluvium. Deze ontwikkelingen voor plattelandstoerisme moeten de leefbaarheid van de agrarische gebieden ondersteunen.

In de Leiestreek moet aandacht gaan naar maatregelen om het land(bouw)gebruik beter af te stemmen op de kenmerken van het biofysisch systeem, door ruimte te voorzien voor erosiebestrijding op de steilste hellingen, voor natuurlijke waterberging in de riviervalleien van Schelde en Leie en voor het behoud en herstel van landschappelijk en ecologisch waardevolle structuren (bijvoorbeeld verspreide bosjes, beekvalleitjes).

- Behoud en versterking van natuurcomplexen binnen een netwerk. De regio Leiestreek is een natuur- en bosarme regio. De natuurwaarden zijn gelegen in de rivier- en beekvalleien, complexen van bos en heide en natuurwaarden gekoppeld aan het agrarische cultuurlandschap. Om de natuurlijke structuur goed te laten functioneren en de aanwezige biodiversiteit te handhaven en te herstellen, moeten voldoende omvangrijke en samenhangende gebieden gerealiseerd worden, en gebufferd tegen externe ongewenste invloeden. Ook ecologische bosuitbreiding speelt hier een belangrijke rol. De structuurbepalende elementen en landschapsecologische processen, die aan de basis liggen van de natuurlijke structuur, moeten worden gevrijwaard en versterkt. Binnen deze samenhangende gebieden wordt het behoud, het herstel en de ontwikkeling van natuur gestimuleerd, rekening houdend met de specifieke biologische waarden en de bestaande gebruiksvormen.

De valleien van de Bovenschelde en van de Leie met de Zeverenbeek zijn op Vlaams niveau structurerend voor de natuurlijke structuur. Zachte recreatie in valleien wordt gebiedsgericht gedifferentieerd. Bij verschillende stedelijke gebieden liggen valleigebieden met een belangrijke nevenfunctie voor zachte randstedelijke recreatie.

Het netwerk van beekvalleien wordt versterkt. Natuur is er meestal een nevenfunctie samen met landbouw, soms de hoofdfunctie.

- **Behoud en versterking van de bos- en parkstructuur.** De Leiestreek is een bosarme regio. Het versterken van de multifunctionaliteit van bos, het vermijden van versnippering en verlies van biodiversiteit en het verkrijgen van een hogere bebouwingindex in bosarme streken zijn belangrijke beleidsdoelstellingen. Bossen worden uitgebreid tot meer samenhangende complexen.

Cultuurhistorisch en ecologisch waardevolle bossen en kasteelparken worden zoveel mogelijk behouden en gebufferd zodat deze bossen hun socio-economische, ruimtelijke en ecologische functie kunnen behouden en ontwikkelen. Ecologisch en landschappelijk verantwoorde bosuitbreiding moet bijdragen tot ontsnippering en buffering van de bestaande bossen, de versterking van de habitatfunctie van bossen of een antwoord bieden op een maatschappelijke vraag naar bossen met een sociaal-recreatieve functie.

Bij de stedelijke gebieden (bv. Kortrijk, Deinze, Waregem) wordt de mogelijkheid én de wenselijkheid onderzocht om stadsbossen en/of speelbossen te realiseren. De bossen zouden moeten aansluiten bij bewoonde kernen en moeten voldoende groot zijn om hun multifunctionele opdracht te kunnen dragen. Bosuitbreidingen moeten bijdragen tot een verhoging van de ruimtelijke, landschappelijke en ecologische kwaliteit van een gebied, zonder de bestaande functies en activiteiten van het gebied in het gedrang te brengen én rekening houdend met de cultuurhistorische context en de kenmerken van het fysisch systeem.

- **Behoud en versterken van watersystemen en valleistrukturen, ook voor natuurlijke waterberging.** Het ruimtelijk beleid creëert de ruimtelijke voorwaarden die het integraal waterbeleid ondersteunen, de relaties tussen de waterloop en de omgevende valleien versterken, en het voortbestaan van de voorkomende ecotopen garanderen. Er wordt ruimte voorzien voor het behoud en herstel van de structuurkenmerken en het waterbergend vermogen van waterlopen en valleien, het vertragen van waterafvoer en een ruimtelijke buffering van waterlopen, zoals voor het 'rivierherstel' van Schelde en Leie. Maatregelen hiertoe worden gebiedsgericht ontwikkeld. Het landbouwgebruik in rivier- en beekvalleien respecteert de natuurlijke dynamiek van het watersysteem.

Nieuwe bebouwing en intensieve activiteiten in overstromingsgevoelige gebieden moeten geweerd worden. Op die manier kunnen overstromingen maximaal gespreid worden over alle overstroombare delen van de vallei (met lagere overstromingsfrequentie en overstromingsduur), kan de overstromingsdynamiek een ecologische meerwaarde betekenen in natuurgebieden en blijft de waterschade in landbouwgebieden beperkt. Er moet gestreefd worden naar natuurlijke overstromingsregimes met overstromingswater van goede kwaliteit. Het herstellen van het (natuurlijk) bergend vermogen van de valleien verdient de voorkeur op de aanleg van kunstmatige wachtbekkens. Dergelijke infrastructurele ingrepen zijn enkel te verantwoorden om bebouwde gebieden te beveiligen tegen overstromingen.

Het ruimtelijk beleid draagt bij tot het herstel van het continuüm van rivier- en beekvalleien door nieuwe barrièrevorming uit te sluiten en waar mogelijk ruimtelijke randvoorwaarden te creëren voor het opheffen van bestaande barrières (zoals het eventueel opnieuw verbinden van de talrijke afgesneden meanders van de Leie). Het herstel van de verbindende functie van beekdoorgangen in verstedelijkte gebieden is daarbij een bijzonder aandachtspunt.

Behoud van het industrieel-archeologisch (o.a. oude vlasroterijen langs de 'Gouden Leie') en cultuurhistorisch patrimonium gebonden aan waterlopen en valleien is een uitgangspunt. Een verantwoord hergebruik op maat van de waterloop of het valleigebied moet mogelijk zijn en mag het natuurlijk functioneren van de waterlopen niet in de weg staan.

- **Behoud van gave landschappen en structurerende landschapselementen, ontwikkeling van nieuwe landschappen.** Het ruimtelijk beleid moet bijdragen aan de versterking van de landschappelijke identiteit en eigenheid van de streek, en -op deze wijze- aan de kwaliteit van de woonomgeving. Behoud en versterking van de herkenbaarheid van de gave landschappen, van de structurerende reliëfelementen, van bakens en waardevolle landschap- en erfgoedelementen, evenals van de architecturale kenmerken van het bouwkundig erfgoed en van historische nederzettingen staan voorop. Op die manier kan het ruimtelijk beleid ook ecologische of toeristisch-recreatieve kwaliteiten van de streek versterken. Recreatief medegebruik van een aantal lijnvormige landschapselementen in het kader van toeristisch-recreatieve netwerken of gebruik als trage wegen voor functioneel verkeer (zoals oude spoorwegbeddingen en jaagpaden langs kanalen) moet mogelijk zijn.

Bij overweging van ontwikkelingen en activiteiten moet er voor gezorgd worden dat deze de regionale identiteit van een gebied versterken en landschappelijk ingepast zijn. Bijzondere aandacht in de regio Leiestreek moet uitgaan naar de rivierlandschappen van Schelde en Leie (meanders, rivierduinsystemen, meersen, ...) en de fossiele Leiearmen. Het archeologische erfgoed vormt een afwegingsfactor bij het toekennen van ruimtelijke functies aan een gebied. Er is het streven om het archeologisch erfgoed in situ te bewaren. Bij belangrijke ingrepen moet het bodemarchief omgezet worden in een opgravingsarchief, waardoor de site gedocumenteerd en bewaard blijft.

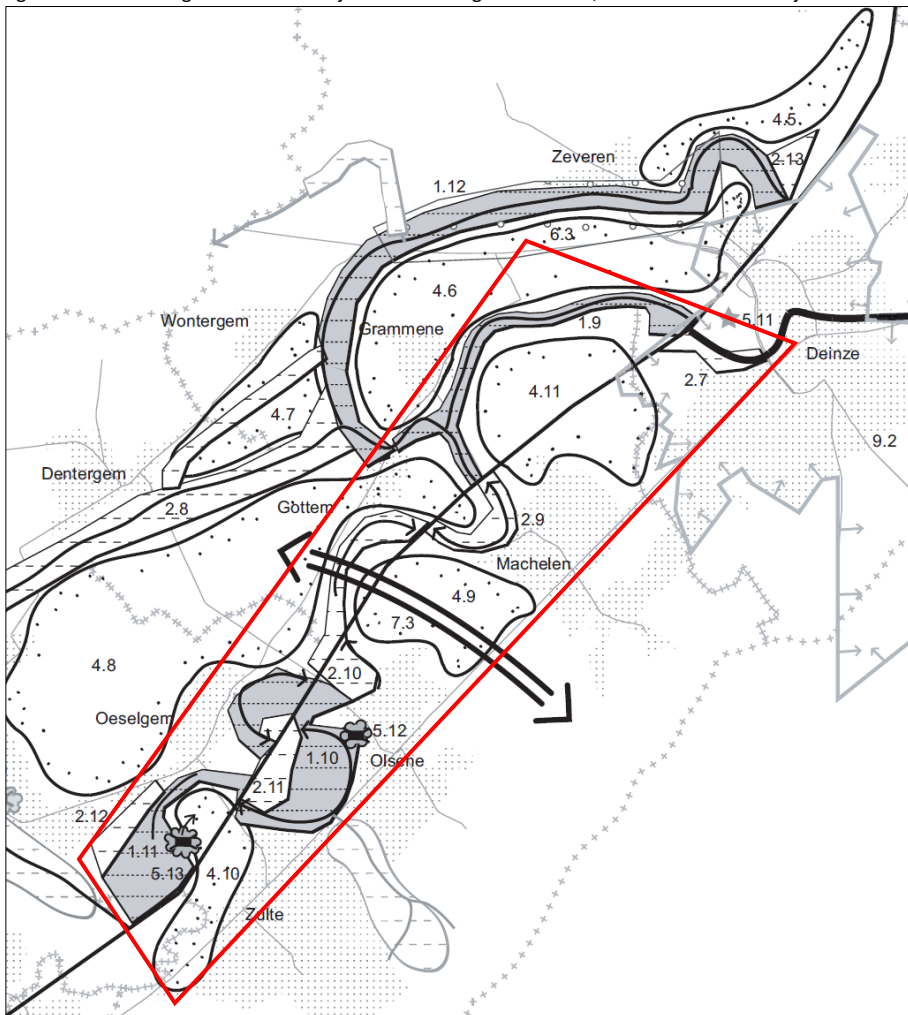
- Toeristisch-recreatieve ontsluiting van de open ruimte. De rivieren en kanalen vormen in de Leiestreek de ruggengraat voor zachte recreatie (fietsen, toervaart...). Daarnaast is een verdere recreatieve ontsluiting van de aantrekkelijke landschappen gewenst. De Leiestreek is rijk aan aantrekkelijke landelijke gebieden, vooral de gave valleidelven van de toeristische Leie en van de Bovenschelde, evenals het (zand)lemig interfluvium, en het cultuurhistorisch waardevol erfgoed. Het cultureel erfgoed (waterbouwkundig erfgoed langs Leie en Schelde, relict van de vlasroterij, industrieel erfgoed, kasteeldomeinen...) vormt een aanknopingspunt voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen. Door de cultuurhistorische gebouwen en sites te ontsluiten, kan bijgedragen worden aan het behoud én aan een hedendaagse ontwikkeling van het cultureel erfgoed die de identiteit van de regio kan versterken.

Een gedifferentieerd recreatief medegebruik van waardevolle natuurcomplexen en landschappen moet in overeenstemming zijn met de ruimtelijke draagkracht van deze gebieden. Het ruimtelijk beleid draagt bij tot de ontwikkeling van toeristisch-recreatieve netwerken door ruimte te creëren voor laagdynamische toeristisch-recreatieve herbestemmingen van bouwkundig erfgoed op maat van het landelijk gebied. De inrichting van het agrarisch gebied kan bijdragen tot het ontsluiten van de erfgoedbakens en kansen bieden voor verbreding of heroriëntering van de landbouwactiviteiten naar toerisme en recreatie. Hoogdynamische toeristisch-recreatieve activiteiten worden maximaal ingepast in of voorzien aansluitend bij de kernen en stedelijke gebieden en zijn niet gewenst in de open ruimte.

Hieronder worden de relevante ruimtelijke concepten en onderdelen van de gewenste ruimtelijke structuur voor het plangebied aangegeven. Het plangebied ligt in de ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos voor de regio Leiestreek in twee deelruimten: de deelruimte Noordelijke Leievallei en de deelruimte Zuidelijke Leievallei.

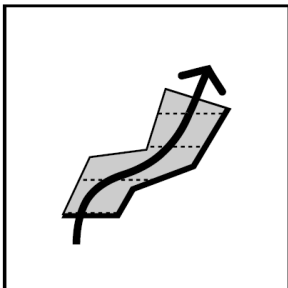
Deelruimte Noordelijke Leievallei

Figuur 3-1: Uitsnede gewenste ruimtelijke structuur regio Leiestreek, deelruimte 2 Noordelijke Leievallei

De voor het plangebied relevante ruimtelijke deelconcepten voor de deelruimte Noordelijke Leievallei worden hieronder weergegeven.

Behoud en versterking van uitgesproken natuurwaarden in valleien met ruimte voor waterberging

De hoofdfunctie van deze gebieden is natuur. De valleien van de Leie en het complex Vondelbeek-Zeverenbeek-oude Kaandelbeek zijn structuurbepalend voor de natuurlijke structuur op bovenlokaal niveau. Het gaat om de ecologisch meest waardevolle delen van de valleigebieden. Deze samenhangende natuurcomplexen zijn of worden opgenomen in het Vlaams Ecologisch Netwerk.

Binnen dit natuurcomplex wordt gestreefd naar het herstel van vochtige tot natte, halfnatuurlijke hooilanden en grasweiden en ontwikkeling van beekbegeleidende bossen met natuurlijke overgangen tot de drogere valleiflanken. Lokaal kan gestreefd worden naar een ongeperceleerd halfopen valleilandschap met een mozaïek van grasland, ruigte, moeras, rietland en de spontane ontwikkeling van diverse bostypes. Landbouwers kunnen een natuurondersteunende en landschapsverzorgende taak opnemen.

Het ruimtelijk beleid ondersteunt een integraal rivierherstel met herstel van meersengebieden, herstel van het natuurlijk functioneren van de structuurbepalende processen (zoals een meer natuurlijke overstromingsdynamiek (in de vallei) van de Leie en haar zijbeken, kwel, meanderingprocessen, erosiesedimentatie, ...), en aantakking van afgesneden meanders bij een voldoende verbetering van de waterkwaliteit. De valleien worden ecologisch opgewaardeerd in relatie tot hun systeemkenmerken. Er wordt een ecologisch optimaal waterpeil nagestreefd.

De overgangen tussen vallei en rivier worden zoveel mogelijk hersteld. Ook de overgang tussen vallei en valleirand wordt op diverse plaatsen open gehouden om de biotopen van de gradiënten te behouden of te herstellen. Er is bijzondere aandacht voor de scherpe steilrand van de Zeverenbeekvallei en de valleiranden van de Leievallei. De ganse breedte van de vallei plus steilranden wordt maximaal ruimtelijk benut om de gradiënten en de daaraan gerelateerde levensgemeenschappen kansen te bieden.

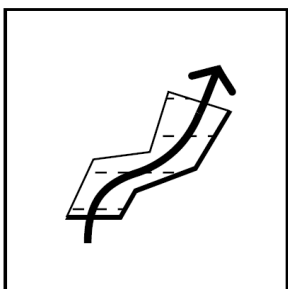
Kasteel- en parkdomeinen in de vallei van de Leie zijn landschappelijk structuurbepalend en cultuurhistorisch belangrijk. Ze worden behouden als volwaardige entiteiten.

De landschappelijke identiteit van deze gebieden biedt belangrijke troeven voor de ontwikkeling van zachte recreatie voor zover deze de draagkracht van de gebieden niet overschrijdt.

Gebieden:

- 1.9 Leievallei - Meander Grammene
- 1.10 Leievallei - Meander Neerhoek
- 1.11 Leievallei - Ter Linde met kasteel te Lake

Behoud en versterking van gevarieerde (open/halfopen) valleilandschappen met ruimte voor waterberging

Deze gebieden worden gedifferentieerd als natuurverwevingsgebied. Landbouw en natuur zijn nevensgeschikte functies. Beperkte delen van het valleilandschap kunnen een hoofdfunctie natuur of landbouw hebben.

De valleien van de Leie en van een aantal zijbeken zijn structuurbepalend voor de natuurlijke structuur op bovenlokaal niveau. Het ruimtelijk beleid is gericht op verwevenheid van de landbouw, natuur, bos en waterberging. De overstromingsgevoelige meersengebieden, de oude (fossiele) meanders, steilranden en kleine landschapselementen dienen gevrijwaard te worden en/of hersteld. Afgesneden meanders worden terug aangekoppeld voor zover de waterkwaliteit dit toelaat. In deze valleien blijft grondgebonden landbouw behouden.

Er wordt ruimte geboden aan de watersystemen voor het natuurlijk functioneren van de structuurbepalende processen zoals natuurlijke overstromingen, kwel, meanderingprocessen, erosie-sedimentatie... Het herstel van de natuurlijke overstromingsdynamiek (in de vallei) van de Leie en haar zijbeken wordt vooropgesteld. De valleien worden ecologisch opgewaardeerd in relatie tot hun systeemkenmerken. Er wordt een ecologisch optimaal waterpeil nagestreefd, rekening houdend met de nevenfuncties.

In de overstromingsgevoelige gebieden worden de aanwezige landbouwfunctie en de waterbeheerfunctie op elkaar afgestemd.

Via stimulerende maatregelen wordt het beheer van de ecotopen kenmerkend voor deze valleien en van de kleine landschapselementen bevorderd en wordt de landbouw zoveel mogelijk afgestemd op de aanwezige natuur- en landschapswaarden.

Behoud en versterking van de relictten van de vlasindustrie met name de roterij en rootputten die een waardevol industrieel-archeologisch kenmerk voor de streek vormen. Zij dienen behouden te worden als een waardevolle entiteit.

Kasteel- en parkdomeinen in de vallei van de Leie zijn landschappelijk structuurbepalend en cultuurhistorisch belangrijk. Ze worden behouden als volwaardige entiteiten.

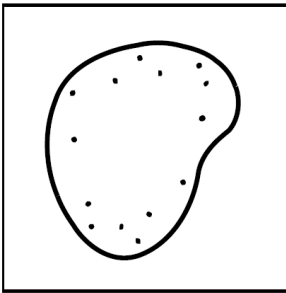
De landschappelijke identiteit van deze gebieden biedt belangrijke troeven voor de ontwikkeling van zachte recreatie voor zover deze de draagkracht van de gebieden niet overschrijdt.

Deze gebieden worden gevrijwaard van bijkomende bebouwing.

Gebieden:

- 2.7 Leievallei – Brielmeersen
- 2.8 Oude Mandelbeek
- 2.9 Leievallei - Meander Machelen
- 2.10 Leievallei - Meander Gottem
- 2.11 Leievallei - Meander Oeselgem
- 2.12 Leievallei - Ter Linde

Ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden vrijwaren voor de grondgebonden land- en tuinbouw als drager van de open ruimte

De hoofdfunctie van deze gebieden is landbouw.

In deze aaneengesloten landbouwgebieden wordt de land- en tuinbouwsector als ruimtelijke drager erkend en gevrijwaard. Mogelijkheden voor een gerichte ruimtelijke ondersteuning van glastuinbouw, op lokaal of regionaal niveau, kunnen onderzocht worden.

De landbouwgebieden gelegen in een landschap onder verstedelijkingsdruk zoals in de omgeving van Deinze, Gent en Zulte zorgen voor een landschappelijke visuele openheid.

Binnen het landbouwgebied komen kleine landschapselementen voor (dreven, houtkanten, hagen, knotbomen, beken, sloten, poelen, ...) die relictten vormen van het traditionele landschap. Er wordt gestreefd naar het behoud en via stimulerende maatregelen, het versterken van een raamwerk van deze elementen, zodat een landschapsecologische basiskwaliteit gegarandeerd wordt, zodat de regionale identiteit versterkt wordt, en zodat de overgang tussen natuurkernen en landbouwgebieden minder scherp wordt. Hierbij gaat bijzondere aandacht naar de verbindende functie van dit netwerk tussen de valleicomplexen.

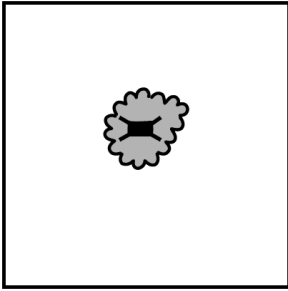
Het open landschappelijk karakter van de historische kouters dient gevrijwaard te worden.

In de overstromingsgevoelige gebieden worden de landbouwfunctie en de waterbeheerfunctie zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Vanuit het ruimtelijk beleid worden deze gebieden gevrijwaard van verdere bebouwing, zodanig dat de waterbergingsfunctie bewaard blijft en waar nodig hersteld kan worden.

Gebieden:

- 4.6 Landbouwgebied Deinze – Grammene
- 4.8 Landbouwgebied Markegem
- 4.9 Landbouwgebied Machelen
- 4.10 Landbouwgebied Zulte
- 4.11 Landbouwgebied Molenhoek

Behoud en versterken van parken en kasteeldomeinen

De hoofdfunctie in deze gebieden is bos of park.

Kasteeldomeinen en parken zijn landschappelijk structuurbepalend en cultuurhistorisch belangrijk. Ze worden behouden of versterkt als volwaardige landschappelijke entiteiten.

Kasteeldomeinen en parken kunnen hoge natuurwaarden bezitten als geïsoleerde natuurkernen die versterkt worden, of kunnen ingebed zijn in waardevolle bos- of natuurgebieden waarmee de samenhang versterkt wordt.

Een aantal kasteeldomeinen en parken kan tevens een rol opnemen als geheel of gedeeltelijk openbaar groengebied.

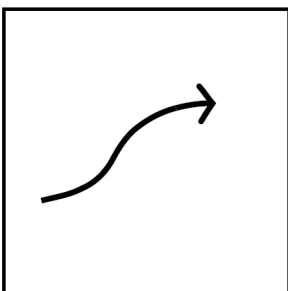
Gebieden:

5.11 Park Brielmeersen

5.12 Kasteel Ter Wallen (Olsene)

5.13 Kasteeldomein te Lake

Ontwikkelen van landschappelijk en ecologisch waardevolle lineaire elementen

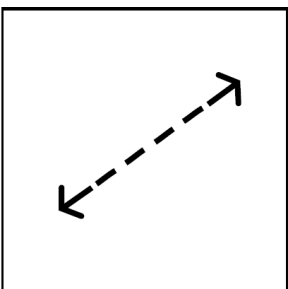
beek

Een aantal beken en droge lineaire elementen hebben een functie als natuurverbinding en zijn belangrijk voor de migratie van planten en dieren. Vaak zijn deze verbindende elementen tevens belangrijke en beeldbepalende landschappelijke dragers.

Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de hoofdfunctie (landbouw, bos, natuur) waarin deze elementen zijn gelegen, maar vrijwaart voldoende ruimte voor het realiseren van een hydrologische, landschappelijke en ecologische basiskwaliteit die de verbindende functie ondersteunt.

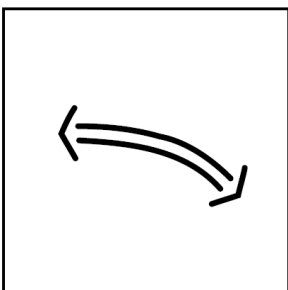
In de overstromingsgevoelige gebieden worden de aanwezige landbouwfunctie en de waterbeheerfunctie zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Vanuit het ruimtelijk beleid worden deze gebieden minstens gevrijwaard van verdere bebouwing.

Herstel van de verbindende functie van beekdoorgangen in sterk bebouwde gebieden is een bijzonder aandachtspunt.

droog lineair element

Vrijwaren van waardevolle open ruimteverbindingen

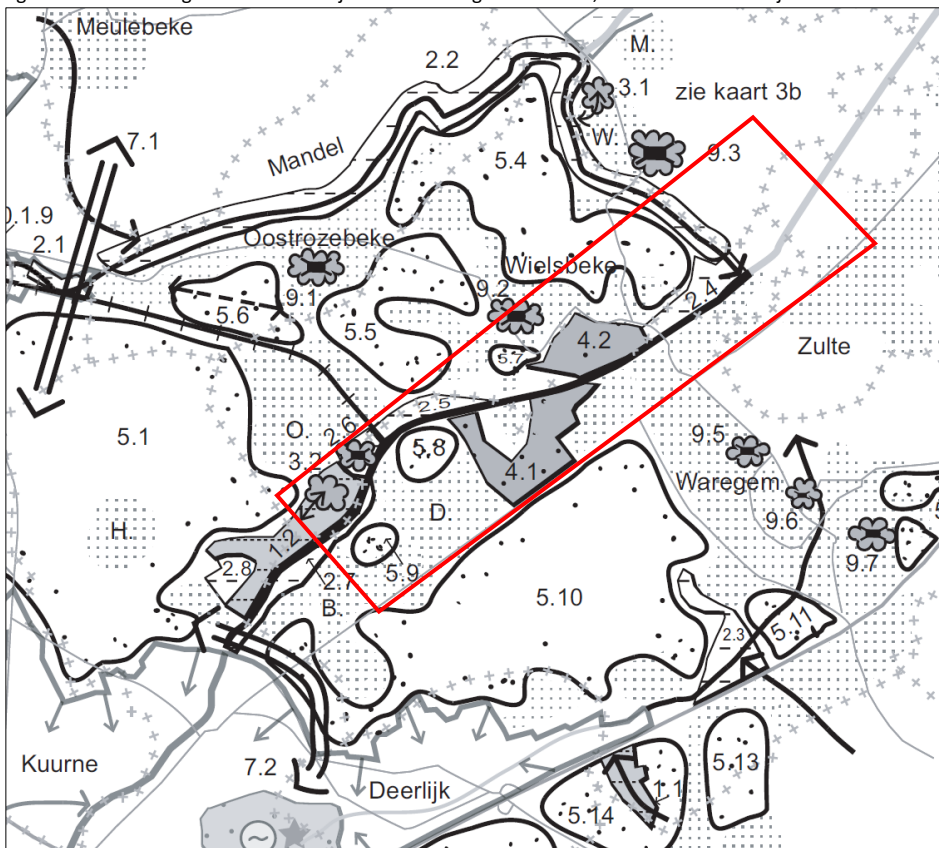
Waardevolle open ruimteverbindingen zijn essentieel om de verstedelijking van open landbouwgebieden tegen te gaan en de openheid van het landschap te garanderen.

Ze worden maximaal gevrijwaard van bebouwing en vertuining.

Gebieden:

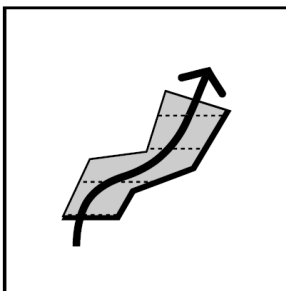
7.3 Open ruimteverbinding tussen Machelen - Olsene

Figuur 3-2: Uitsnede gewenste ruimtelijke structuur regio Leiestreek, deelruimte 3 Zuidelijke Leievallei

De voor het plangebied relevante ruimtelijke deelconcepten voor de deelruimte Noordelijke Leievallei worden hieronder weergegeven.

Behoud en versterking van uitgesproken natuurwaarden in de Leievallei met ruimte voor waterberging

De hoofdfunctie is natuur.

De vallei van de Kasselrijbeek, de Leievallei-Plaatsbeekvallei tot Ooigemboos, en het meersengebied Leievallei Laag Vlaanderen zijn structuurbepalend op bovenlokaal niveau. Het gaat om de ecologisch meest waardevolle delen van de valleigebeden. Deze samenhangende natuurcomplexen zijn of worden opgenomen in het Vlaams Ecologisch Netwerk.

Het ruimtelijk beleid in de Leievallei-Plaatsbeekvallei en Laag Vlaanderen ondersteunt een integraal rivierherstel met herstel van meersengebieden, het herstel van het natuurlijk functioneren van de structuurbepalende processen (zoals een meer natuurlijke overstromingsdynamiek (in de vallei) van de Leie en haar zijbeken, kwel, meanderingsprocessen, erosie-sedimentatie,...) en de aantakking van afgesneden meanders bij een voldoende verbetering van de waterkwaliteit. De valleien worden ecologisch opgewaarderd in relatie tot hun systeemkenmerken. Er wordt een ecologisch optimaal waterpeil nagestreefd.

Het landschap van de vallei van de Plaatsbeek tot Ooigemboos bezit uitgesproken esthetische en cultuurhistorische waarden. Het ruimtelijk beleid ondersteunt het behoud en herstel van deze waarden in hun onderlinge samenhang.

Binnen dit natuurcomplex wordt gestreefd naar het herstel van vochtige tot natte, halfnatuurlijke hooilanden en graasweiden en ontwikkeling van beekbegeleidende bossen met natuurlijke overgangen tot de drogere valleiflanken. Lokaal kan gestreefd worden naar een ongeperceleerd halfopen valleilandschap met een mozaïek van grasland, ruigte, moeras, rietland en de spontane ontwikkeling van diverse bostypes. De overgangen tussen vallei en rivier worden zoveel mogelijk hersteld. Ook de overgang tussen vallei en valleirand wordt op diverse plaatsen open gehouden om de biotopen van de gradiënten te behouden of te herstellen. Er is bijzondere aandacht voor de randen van de Leievallei. De ganse breedte van

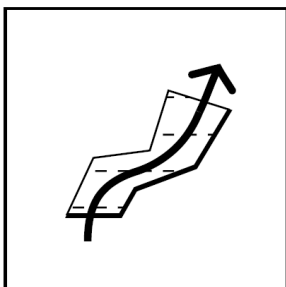
de vallei plus steilranden wordt maximaal ruimtelijk benut om de gradiënten en de daaraan gerelateerde levensgemeenschappen kansen te bieden. Landbouwers kunnen een natuurondersteunende en landschapsverzorgende taak opnemen.

De landschappelijke identiteit van deze gebieden biedt belangrijke troeven voor de ontwikkeling van zachte recreatie voor zover deze de draagkracht van de gebieden niet overschrijdt.

Gebieden:

1.2 Leievallei, vallei van de Plaatsbeek tot Ooigembos

Behoud en versterking van gevarieerde (open/halfopen) valleilandschappen met ruimte voor waterberging

Deze gebieden worden gedifferentieerd als natuurverwevingsgebied. Natuur en landbouw zijn nevenschikte functies. Beperkte delen van deze valleilandschappen kunnen een hoofdfunctie natuur of een hoofdfunctie landbouw hebben.

De valleien van de Leie en van een aantal zijbeken zijn structuurbepalend voor de natuurlijke structuur op bovenlokaal niveau. Het ruimtelijk beleid is gericht op verwevenheid van de landbouw, natuur, bos en waterberging. De overstromingsgevoelige meersengebieden, de oude (fossiele) meanders, steilranden en kleine landschapselementen dienen gevrijwaard te worden en/of hersteld. Afgesneden meanders worden terug aangekoppeld voor zover de waterkwaliteit dit toelaat. In deze valleien blijft grondgebonden landbouw behouden.

Er wordt ruimte geboden aan de watersystemen voor het natuurlijk functioneren van de structuurbepalende processen zoals natuurlijke overstromingen, kwel, meanderingsprocessen, erosie-sedimentatie, ... Het herstel van de natuurlijke overstromingsdynamiek (in de vallei) van de Leie en haar zijbeken wordt vooropgesteld. De valleien worden ecologisch opgeward in relatie tot hun systeemkenmerken. Er wordt een ecologisch optimaal waterpeil nagestreefd, rekening houdend met de nevenfuncties.

In de overstromingsgevoelige gebieden worden de aanwezige landbouwfunctie en de waterbeheerfunctie op elkaar afgestemd.

Bos- en parkstructuren op (vervuilde) slibgronden kunnen een oplossing bieden om milieuhygiëne te koppelen aan park- en bosontwikkeling (bijvoorbeeld gebied 2.9). Dergelijke gebieds- en landschapsvreemde ophogingen en afgravingen of ontginningen dienen in de toekomst vermeden te worden.

Het natuurreserveaat "zavelput" (2.7) dient lokaal als natuurcomplex versterkt te worden. De bestaande natuurwaarden worden zoveel mogelijk gevrijwaard en versterkt. Binnen de ecologische draagkracht van het gebied en zijn omgeving wordt zachte recreatie versterkt.

In de Mandelbeekvallei (2.1 en 2.2), de Oude Mandelvallei (2.2), de Gaverbeek- en Hooibeekvallei (2.3) en de Palingbeekvallei (2.10), wordt het kleinschalige (vallei) landschap behouden en hersteld, met afwisseling van graslanden omzoomd met houtkanten, bomenrijen, beekbegeleidende bosjes, verspreide moerassige of beboste delen. Naast behoud en versterken van het (vallei-) landschap wordt in deze beekvalleien ruimte voorzien voor grondgebonden landbouw, waterberging, natuur- en bosontwikkeling. De ecologische corridorfunctie van de waterlopen dient gevrijwaard te worden.

Via stimulerende maatregelen wordt het beheer van de ecotopen kenmerkend voor deze valleien en van de kleine landschapselementen bevorderd en wordt de landbouw zoveel mogelijk afgestemd op de aanwezige natuur- en landschapswaarden.

De landschappelijke identiteit van deze gebieden biedt belangrijke troeven voor de ontwikkeling van zachte recreatie voor zover deze de draagkracht van de gebieden niet overschrijdt.

Het landschap in de omgeving Munken (gebied 2.6) bezit een uitgesproken esthetische en cultuurhistorische waarde. Het ruimtelijk beleid ondersteunt het behoud en herstel van deze waarden in hun onderlinge samenhang.

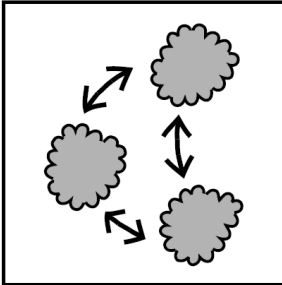
Behoud en versterking van de relictten van de vlasindustrie met name de roterij en rootputten die een waardevol industrieel-archeologisch kenmerk voor de streek vormen. Zij dienen behouden te worden als een waardevolle entiteit.

De valleien worden gevrijwaard van verdere bebouwing.

Gebieden:

- 2.2 De Mandel en Oude Mandelvallei
- 2.4 Leievallei te Sint-Baafsvijve
- 2.5 Leievallei - Molenwijk
- 2.6 Leievallei - omgeving Munken (kasteel van Ooigem)
- 2.7 Leievallei - site zavelput (Beaulieu)
- 2.8 Leievallei - Bavikhove

Samenhangende boscomplexen en patronen van verspreide bosfragmenten behouden en versterken als structuurbepalende natuur- en/of landschapselementen

Het ecologisch zeer waardevolle Ooigembos wordt gebufferd en uitgebreid (3.2). Hier primeert de natuurfunctie. Dit bos is samen met gebied 1.2 (Leievallei, vallei van de Plaatsbeek tot Ooigembos) een samenhangende natuurcomplex en is of wordt opgenomen in het Vlaams Ecologisch Netwerk.

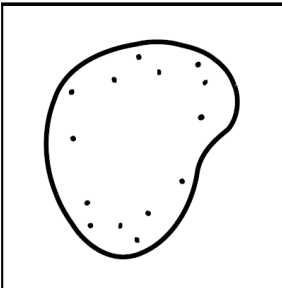
Verspreid in het gebied liggen een aantal boscomplexen. Deze bossen worden gedifferentieerd als natuurverwevingsgebieden. Gebiedsgericht en in afweging met andere bosfuncties kunnen op bepaalde functies (natuur, landschap, cultuurhistorie, bosbouw, recreatie...) accenten worden gelegd.

De bosstructuur wordt versterkt door bijkomende ruimte voor buffering van de bestaande bossen, door bosuitbreiding en door het realiseren van bosverbindingen via kleine landschapselementen of stapsteenbosjes. Bosuitbreiding houdt rekening met andere natuurwaarden en versterkt de landschappelijke kwaliteiten.

Gebieden:

- 3.2 Ooigembos

Ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden vrijwaren voor de land- en tuinbouw

In deze aaneengesloten landbouwgebieden wordt de land- en tuinbouwsector als ruimtelijke drager gevrijwaard. Landbouw is er de hoofdfunctie.

Binnen het landbouwgebied komen kleine landschapselementen voor (dreven, houtkanten, hagen, knotbomen, beken, sloten, poelen, ...) die relict vormen van het traditionele landschap. Er wordt gestreefd naar het behoud en via stimulerende maatregelen, het versterken van een raamwerk van deze elementen, zodat een landschapsecologische basiskwaliteit gegarandeerd wordt, zodat de regionale identiteit versterkt wordt, en zodat de overgang tussen natuurkernen en landbouwgebieden minder scherp wordt. Hierbij gaat bijzondere aandacht naar de verbindende functie van dit netwerk tussen de valleicomplexen.

Het open landschappelijk karakter van de historische kouters dient gevrijwaard te worden.

De waardevolle landbouwgebieden, gelegen in een landschap onder verstedelijkingsdruk, vervullen een rol als open ruimte corridor in het stedelijke netwerk van Vlaams niveau Kortrijk-Menen-Roeselare-Waregem. De grondgebonden landbouw kan zorgen voor een landschappelijke visuele openheid.

In de overstromingsgevoelige gebieden worden de landbouwfunctie en de waterbeheerfunctie zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Vanuit het ruimtelijk beleid worden deze gebieden gevrijwaard van verdere bebouwing, zodanig dat de waterbergingsfunctie bewaard blijft en waar nodig hersteld kan worden.

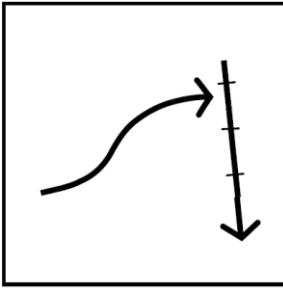
Gebieden:

Landbouw als drager van open ruimtekamers in een verstedelijkte omgeving:

- 5.7 Landbouwgebied Wielsbeke zuid
- 5.8 Landbouwgebied Desselgem noord
- 5.9 Landbouwgebied Desselgem west

Ontwikkeling van landschappelijk en ecologisch waardevolle lineaire elementen: kanaal en beken

beek - kanaal

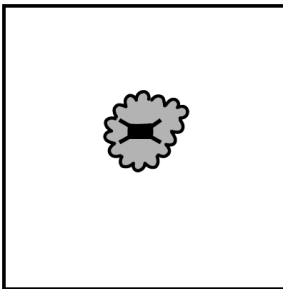
Een aantal beken en kanalen hebben een functie als natuurverbinding en zijn van belang voor de migratie van planten en dieren. Vaak zijn deze verbindende elementen belangrijke en beeldbepalende landschappelijke dragers.

Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de hoofdfunctie (landbouw, bos, natuur) waarin deze elementen zijn gelegen, maar vrijwaart voldoende ruimte voor het realiseren van een hydrologische, landschappelijke en ecologische basiskwaliteit die de verbindende functie ondersteunt. - In de overstromingsgevoelige gebieden worden de aanwezige landbouwfunctie en de waterbeheerfunctie zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Vanuit het ruimtelijk beleid worden deze gebieden minstens gevrijwaard van verdere bebouwing.

Herstel van de verbindende functie van beekdoorgangen in sterk bebouwde gebieden is een bijzonder aandachtspunt. De (zacht-) recreatieve (park-)functie van deze beekdoorgangen doorheen de bebouwde gebieden wordt ontwikkeld.

Het ruimtelijk beleid en de selecties in de provinciale ruimtelijke structuurplannen worden in deze ruimtelijke visie bevestigd en hernomen. Het uitwerken van deze natuurverbindingen of ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang is een provinciale planningstaak. De oude spoorwegbedding Ingelmunster-Oostrozebeke is bijkomend aangeduid omwille van zijn bovenlokaal belang

Behoud en versterken van parken en kasteeldomeinen park of kasteeldomein

Hoofdfunctie in deze gebieden is bos of park.

Kasteeldomeinen en parken zijn landschappelijk structuurbepalend en cultuurhistorisch belangrijk. Ze worden behouden als volwaardige landschappelijke entiteiten.

Kasteeldomeinen en parken kunnen hoge natuurwaarden bezitten als geïsoleerde natuurkernen die versterkt worden, of kunnen ingebed zijn in waardevolle bos- of natuurgebieden waarmee de samenhang versterkt wordt.

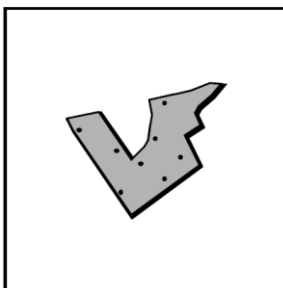
De meeste kasteeldomeinen en –parken kunnen tevens een rol opnemen als geheel of gedeeltelijk openbaar groengebied.

Gebieden (niet limitatieve lijst):

9.2 Hof ter Lembeek Wielsbeke

9.4 (in 2.6) Kasteel van Ooigem

Ontwikkelen van recreatieve groengebieden

Delen van deze gebieden kunnen gedifferentieerd worden als natuurverwevingsgebied. Zachte recreatie en natuur of landbouw zijn meestal nevensgeschikte functies. In beperkte delen kunnen recreatie, natuur of landbouw de hoofdfunctie zijn.

In deze sterk verstedelijkte deelruimte is er een belangrijk tekort aan en vraag naar recreatief groengebied. Nieuwe of bestaande randstedelijke of recreatieve groenpolen worden ontwikkeld of uitgebreid. Zij verhogen in belangrijke mate de leefkwaliteit van het stedelijke milieu. Zij vervullen een belangrijke rol als open ruimte kamers in of nabij het stedelijk netwerk "Regio Kortrijk" of de stedelijke gebieden Roeselare en Waregem. Zij dragen bij tot de ontwikkeling van een kwaliteitsvol nieuw landschap of tot het herstel van traditionele landschapswaarden. De gebieden verhogen de ecologische kwaliteit en samenhang van Leie- en Mandelvallei.

Deze recreatieve groengebieden worden ontwikkeld uitgaande van het fysisch systeem, van de potenties voor natuurontwikkeling, van landschappelijke waarden, van bestaande agrarische waarden en van de recreatieve functie. Een goede recreatieve ontsluiting is belangrijk. Rekening houdende met landschappelijke en natuurwaarden en met de kenmerken van het fysisch systeem, worden belangrijke delen van deze gebieden bebost. De recreatieve bosfunctie is er belangrijk.

In het gebied Leievallei-Schoondale (4.1) en Leiemeander Sint-Baafs-Vijve west (4.2), wordt een belangrijk groengebied ontwikkeld ("open stadsrandbos") voor het stedelijk gebied Waregem en de sterk verstedelijkte omgeving. Er is ruimte voor natuurlijke waterberging en mogelijk aansluiting van de oude meander. Het westelijk deel van Schoondale (4.1) krijgt grotendeels de hoofdfunctie landbouw.

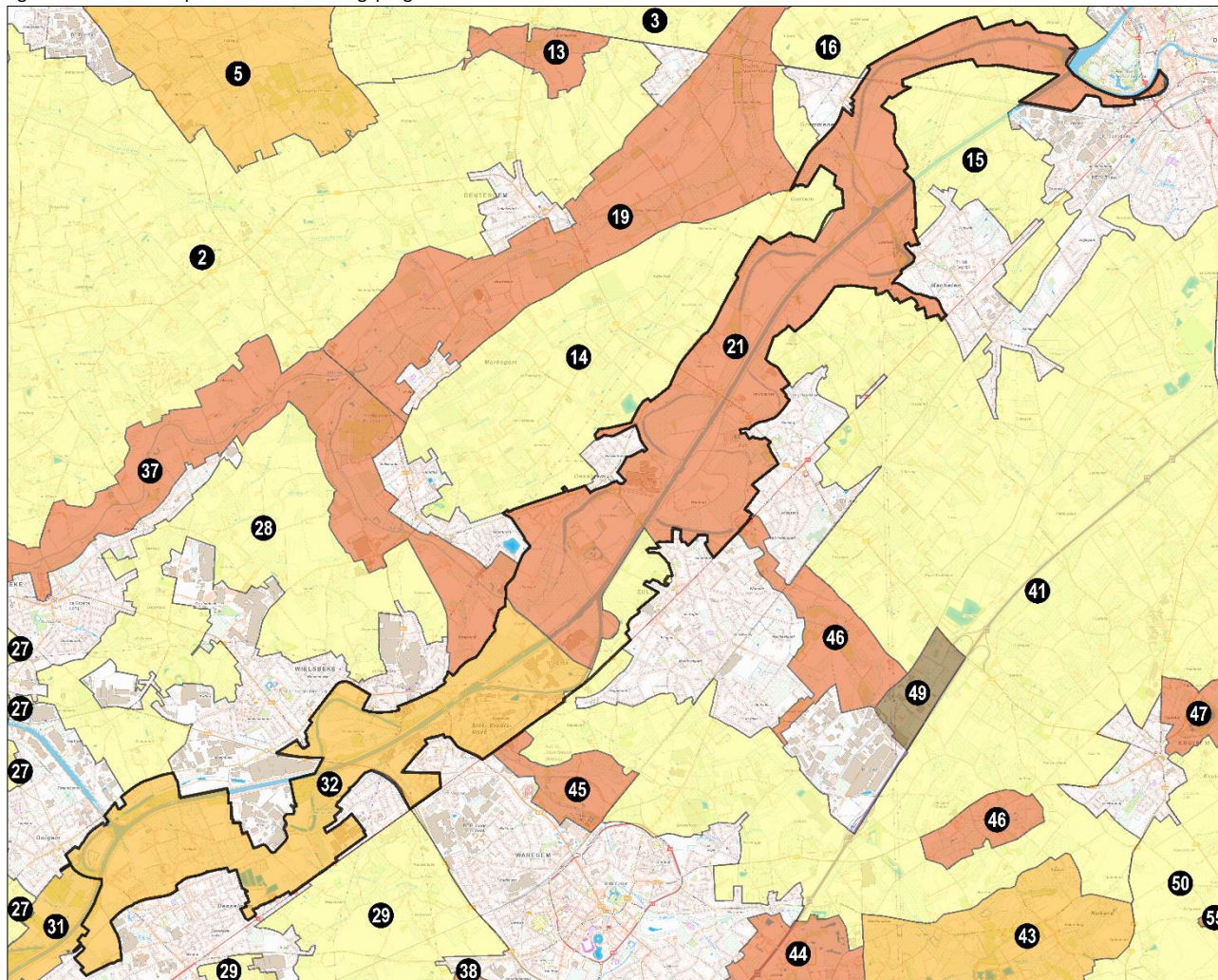
Gebieden:

4.1 Leievalllei – Schoondale (in de westelijke arm blijft een belangrijk deel van de ruimte voorzien voor landbouw)

4.2 Leievalllei - meander van Sint-Baafs-Vijve west

Tegelijk met de kennisname van de ruimtelijke visie keurde de Vlaamse Regering de beleidsmatige herbevestiging van de bestaande gewestplannen voor grote delen van het agrarisch gebied in de regio Leiestreek goed én een operationeel uitvoeringsprogramma voor de op te maken gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen in de regio.

Figuur 3-3. Uitsnede operationeel uitvoeringsprogramma Leiestreek

Volgende actiegebieden uit het operationeel uitvoeringsprogramma liggen (deels) binnen het plangebied:

- **Actie 21. Leievalllei omgeving gekanaliseerde Leie (Deinze-Zulte).** Hernemen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor delen van het landbouwgebied (4.6, 4.8, 4.9, 4.10, 4.11), samen met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor:
  - het versterken van de natuurwaarden en de waterbergingsfunctie in de vallei van de Leie (1.9, 1.10, 1.11);
  - het nader uitwerken van de verweving van landbouw, natuur, bos en de waterbergingsfunctie in de vallei van de Leie (2.7, 2.9, 2.10, 2.11, 2.12).
- **Actie 32. Leievalllei Bavikhove-Zulte.** Hernemen van de agrarische bestemming op de gewestplannen voor delen van het landbouwgebied (5.1, 5.4, 5.5, 5.7, 5.8, 5.9) samen met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor:
  - het nader uitwerken van de verweving van landbouw, natuur en de waterbergingsfunctie in de Leievalllei te Sint-Baafsvijve (2.4) en Leivalllei – Molenwijk (2.5) en de omgeving Munken (2.6);
  - het nader uitwerken van de verweving van landbouw, natuur, bos en de waterbergingsfunctie in de Leievalllei-Schoondale (4.1, oostelijk deel) en de meander van Sint-Baafs-Vijve west (4.2), in belangrijke mate in functie van het ontwikkelen van recreatieve groengebieden nabij de (ver)stedelijk(t)e gebieden van en nabij Waregem, Wielsbeke en Desselgem (richtcijfer bosuitbreiding 40 ha);
  - het bouwvrij houden van delen van de openruimteverbinding (7.2).

Een deel van het plangebied overlapt met de aanduiding van het herbevestigd agrarisch gebied (gebied 41), met name het agrarisch gebied tussen de Leie en de N43 ter hoogte van Zulte.

Voorliggend gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zal verder uitvoering geven aan deze ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos zoals die in het kader van de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voor de buitengebiedregio Leiestreek werd uitgewerkt. Op basis van verder onderzoek en overleg worden de krachtlijnen van de ruimtelijke visie nader uitgewerkt en geconcretiseerd tot een afbakeningsplan op perceelsniveau.

3.1.4 Strategische visie Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

De Vlaamse Regering keurde op 20 juli 2018 de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) goed. Deze visie omvat een toekomstbeeld en een overzicht van beleidsopties op lange termijn, zogenaamde 'strategische doelstellingen'. De Vlaamse Regering heeft hiermee een beleidslijn uitgezet die een vernieuwde filosofie en aanpak in het ruimtelijke beleid wil inzetten.

De strategische visie van het BRV heeft niet het statuut van een ontwerp van ruimtelijk beleidsplan, omdat er nog geen ontwerp-beleidskaders zijn goedgekeurd. Het biedt wel een basis voor (regerings)beslissingen ter realisatie van de visie.

De realisatie van een robuuste en veerkrachtige open ruimte is een van de ruimtelijke ontwikkelingsprincipes van de strategische visie van het beleidsplan ruimte Vlaanderen. De bedoelde veerkracht en robuustheid wordt nodig geacht om o.a. veranderingen op het vlak van klimaatverandering te kunnen opvangen. Essentieel is de realisatie van grotere en beter aaneengesloten openruimtegebieden waarbinnen de structuurbepalende functies landbouw, natuur, bos en water goed kunnen blijven functioneren. Rivier- en beekvalleien moeten meer bewegingsruimte krijgen.

Uitgangspunten zijn dat het fysisch systeem en de landschappelijke structuur bepalend zijn voor ruimtelijke ontwikkelingen, en dat een multifunctionele benadering van de open ruimte zich opdringt. Het landelijk gebied wordt dan ook ingericht in functie van een kwalitatieve open ruimte en van de economische leefbaarheid van het landelijk gebied en al zijn functies. Multifunctionele inrichting van de open ruimte zorgt ook voor de realisatie van de doelstellingen van het integraal waterbeheer, het behoud van landschappelijke kwaliteiten, het versterken van ecologische infrastructuur en een toeristisch-recreatief medegebruik op maat van de draagkracht van de ruimte. Een geïntegreerde en gebiedsgerichte aanpak zorgt ervoor dat de verweving van openruimtefuncties nieuwe vormen van samenwerking én maatschappelijke meerwaarde oplevert. Het ruimtelijk beleid voor de open ruimte gaat uit van een geïntegreerde benadering waarin de verschillende structuurbepalende functies gelijktijdig ten opzichte van elkaar afgewogen worden vanuit een duidelijk kwantitatief én kwalitatief perspectief. 'Multifunctionaliteit' is daarbij evenwel geen doel op zich: beleidsmatig ongewenste vormen van multifunctionaliteit worden vermeden, en een hoofdbestemming mag door multifunctionaliteit niet belemmerd of in het gedrang worden gebracht.

Het begrip multifunctionaliteit kan ook verwijzen naar een aantal fysische en landschappelijke kenmerken van een gebied/landgebruik in de open ruimte, op basis waarvan verschillende maatschappelijke diensten kunnen geleverd worden door een landbouwgebruiksperceel, een natuur- of bosgebied, een wateroppervlak etc. In die context verwijst multifunctionaliteit naar de regulerende, producerende of culturele diensten of functies die een landgebruiksvorm in de open ruimte vervult en dus niet naar bijvoorbeeld een ruimtebeslag van niet-openruimtefuncties in de open ruimte.

Multifunctionaliteit kan tenslotte ook verwijzen naar de mate waarin verschillende openruimtefuncties onderling met elkaar verweven voorkomen. In dat geval is een begrippenkader inzake hoofdfuncties, nevensgeschikte en ondergeschikte functies aan de orde. Een ruimtelijk kader moet aangeven welke vormen van verwevenheid beleidsmatig wenselijk zijn en versterkt kunnen worden en binnen welke marges. Deze verweving kan zowel sterk functioneel als zuiver morfologisch zijn en is bovendien schaal- en tijdsafhankelijk. Een ruimtelijk gedifferentieerd kader moet aangeven welke vormen van multifunctioneel ruimtegebruik binnen welke voor waarden al dan niet verenigbaar zijn met de hoofdfunctie landbouw in agrarische gebieden of met de hoofdfunctie natuur en bos in natuur- en bosgebieden. Daarbij blijft gelden dat hoofdfuncties niet mogen belemmerd worden door multifunctioneel ruimtegebruik; grotere multifunctionaliteit is mogelijk daar waar dit een meerwaarde betekent voor de hoofdfunctie.

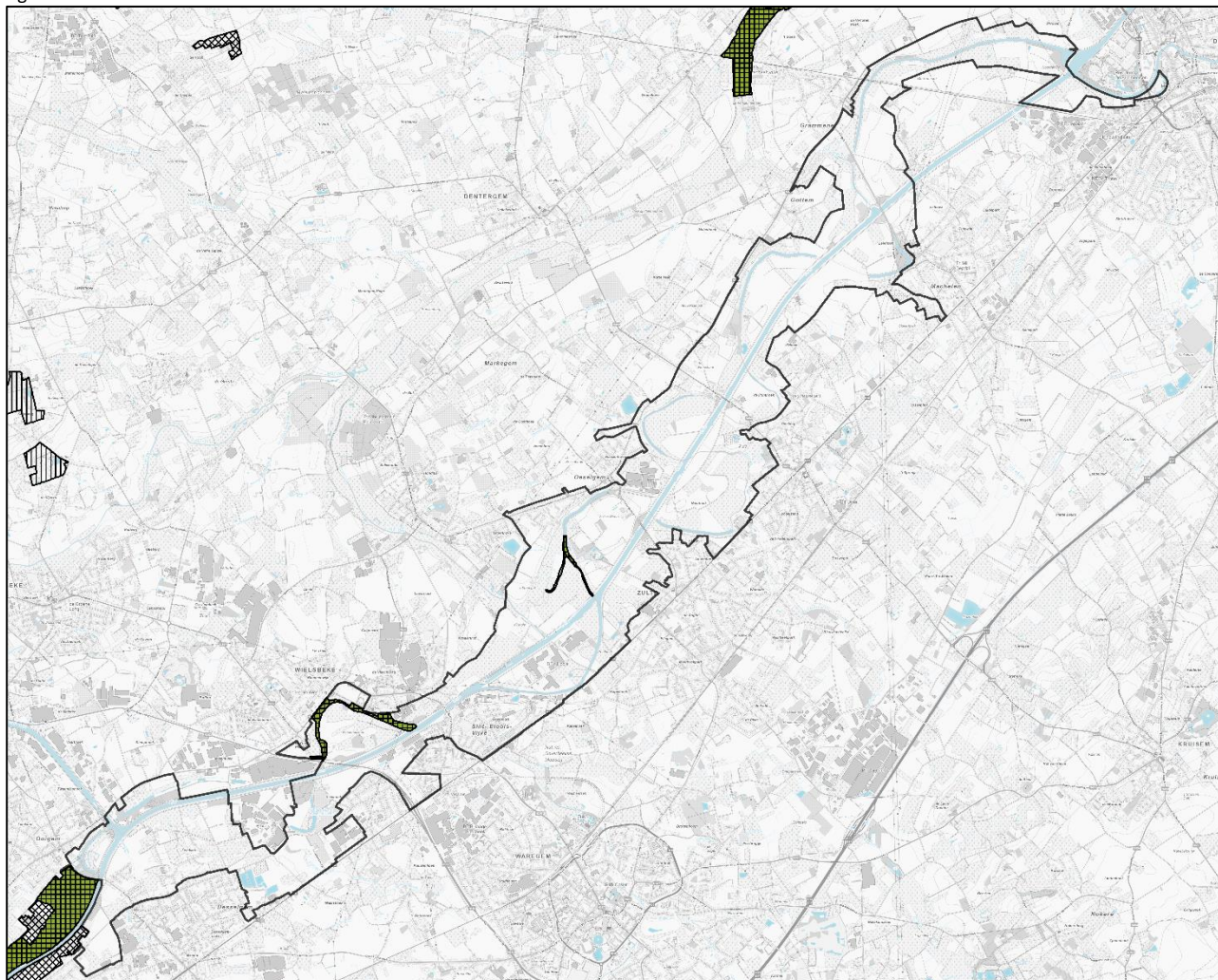
3.2 Relatie met andere planningsprocessen en beleidsbeslissingen waar het plan uitvoering aan geeft

3.2.1 Afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en het Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk (IVON)

De Vlaamse Regering bakende in 2003 een eerste deel van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) (grote eenheden natuur en grote eenheden natuur in ontwikkeling) af. De resterende onderdelen van het Vlaams Ecologisch Netwerk worden vastgelegd via de

opmaak van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS).

Figuur 3-4. Gebieden van het VEN en IVON

Binnen het plangebied van het voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan werden in deze eerste fase van de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk een zeer beperkt aantal natuurgebieden aangeduid als 'grote eenheid natuur' (GEN). Het gaat om concreet om:

- de oude Leiearm ter hoogte van Sint-Baafs-Vijve;
- de oude samenvloeiing van Mandel en Leie ter hoogte van het kasteel van Zulte.

Via de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de Leievallei zal de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk voltooid kunnen worden o.a. door het opnemen de te ontwikkelen watergebonden terrestrische natuur van het project Rivierherstel Leie als GEN of GENO. Complementair aan de afbakening van de gebieden van het VEN worden in de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen 'natuurverwevingsgebieden' aangeduid als onderdeel van het Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk (IVON) op basis van de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die voor de regio Leiestreek is opgesteld (zie § 3.1).

3.2.2 Project Rivierherstel Leie

De Vlaamse Regering besliste op 17 december 2010 over te gaan tot de uitvoering van het project Rivierherstel Leie dat de ontwikkeling van ca. 500 ha watergebonden terrestrische natuur in de Leievallei voorziet.

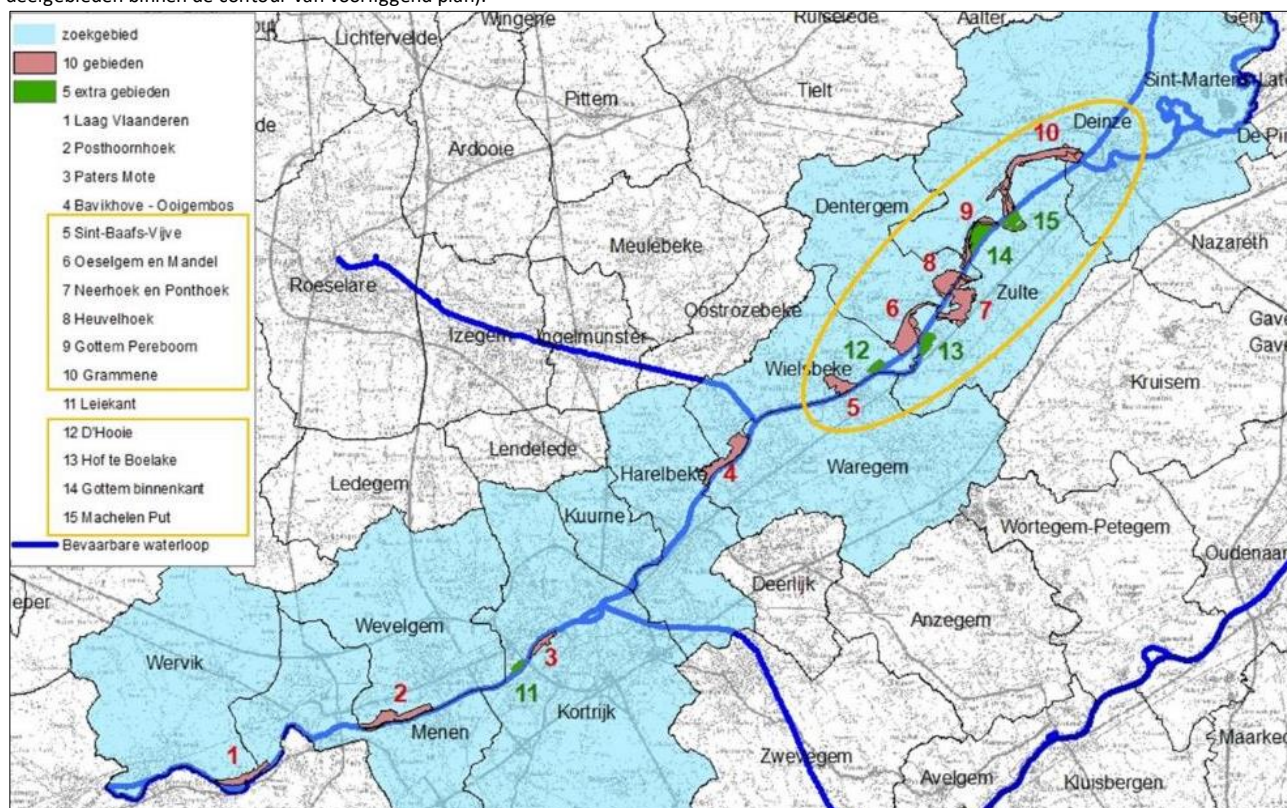
De doelstelling van project Rivierherstel Leie is het trachten te herstellen van de ecologische schade die de Leievallei ten gevolge van de historische en huidige kanalisering en modernisering heeft geleden. Naast landschappelijke en recreatieve aspecten, is natuurontwikkeling een belangrijk onderdeel van deze doelstelling. Daartoe horen het herwaarderen van oude meanders, aanleggen van vispassages en de natuurvriendelijke inrichting van oevers. Deze ingrepen aan de waterweg worden uitgevoerd door De Vlaamse Waterweg NV. De uitvoering van het luik met betrekking tot het herstel en de ontwikkeling van ca. 500 ha watergebonden terrestrische natuur is een opdracht voor het Agentschap voor Natuur en Bos.

De doelstelling van watergebonden, terrestrische natuur houdt een combinatie in van kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen. Bovendien vraagt ze om weloverwogen keuzes met betrekking tot de precieze lokalisatie van de beoogde natuur binnen een aantal geselecteerde deelgebieden die daar de nodige potenties voor hebben en kunnen verschillende alternatieven op vlak van realisatie overwogen worden.

Kwantitatieve doelstelling

Een zeer specifieke kwantitatieve taakstelling voor de beoogde natuurontwikkeling van het project Rivierherstel Leie is de realisatie van ca. 500 ha watergebonden, terrestrische natuur langs de Leie. De Vlaamse Regering besliste dat dat moet gebeuren binnen de vijftien deelgebieden die daarvoor geselecteerd zijn. Van deze vijftien gebieden liggen er tien binnen de perimeter van het voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan. Eén ervan (Gebied 5. Sint-Baafs-Vijve) is al als natuurgebied bestemd op het gewestplan.

Figuur 3-5. Situering van de 15 deelgebieden voor de realisatie van terrestrische watergebonden natuur langs de Leie. (geel omlind: de 10 deelgebieden binnen de contour van voorliggend plan).

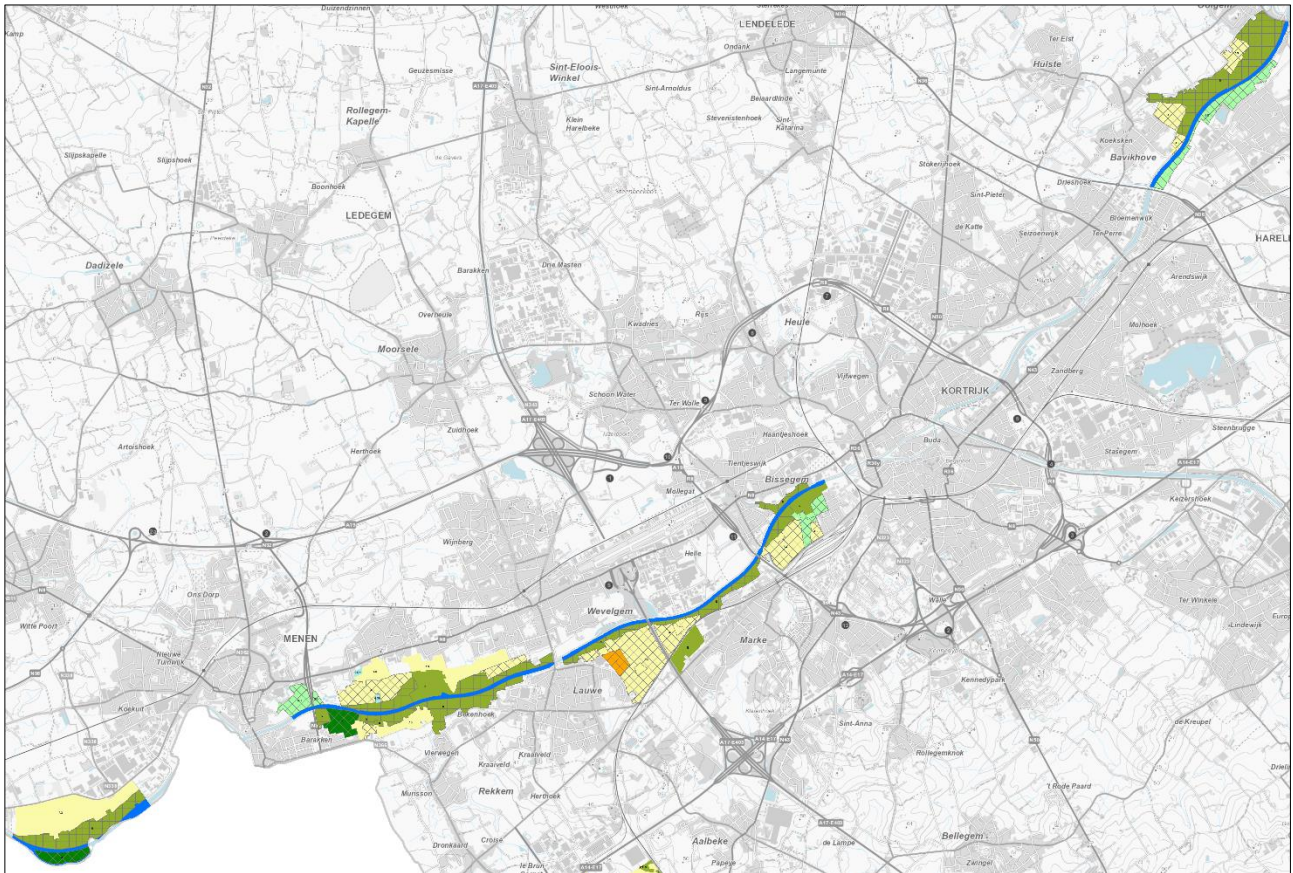
De vier stroomopwaartse deelgebieden (gebieden 1, 2, 3 en 4) maken deel uit van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leievallei en open ruimte omgeving Kortrijk' dat reeds in 2008 definitief werd vastgesteld. Deze gebieden kregen in dat plan een natuurbestemming. Deelgebied 11 heeft al een groene bestemming op het gewestplan.

Voor alle vijftien deelgebieden blijkt dat 747 ha in aanmerking kan komen om de gewenste watergebonden terrestrische natuur te realiseren. Daarvan heeft 220 ha reeds een bestemming als natuurgebied op basis van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leievallei en open ruimte omgeving Kortrijk'⁵ uit 2008 of op basis van het gewestplan (i.c. de deelgebieden 1, 2, 3, 4, 5 en 11).

Indien deze 220 ha natuurgebied effectief volledig ingevuld kan worden met de beoogde watergebonden terrestrische natuur, moet er binnen het op te maken ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leievallei van Wielsbeke tot Deinze' nog minstens 280 ha geschikt natuurgebied voorzien worden om tot de vooropgestelde ca. 500 ha te komen. Binnen deze negen deelgebieden is er 528 ha geschikt voor de realisatie van watergebonden terrestrische natuur.

⁵ <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/441fa2a0-5d0f-42ca-8043-34bea924a7fe>

Figuur 3-6. Uitsnede gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Leievallei en open ruimte omgeving Kortrijk (2008)

Kwalitatieve doelstelling

Naast de kwantitatieve doelstelling van 500 ha watergebonden terrestrische natuur is er ook een kwalitatieve vereiste op vlak van de gewenste, specifieke natuurtypes die moeten gerealiseerd worden. Streefbeelden voor natuurherstel in de Leievallei en de beoogde natuurtypes zijn gebaseerd op de resultaten van voorafgaande Ecohydrologische Studie (JNC-Ecorem, 2008) en de Verkennde Ecologische Gebiedsvisie Gouden Leie (INBO, 2008). De natuurstreefbeelden uit dit onderzoekswerk werden verder meegenomen in de Seine-Schelde plan-MER (2008). Volgens deze streefbeelden zijn er in het gebied potenties voor de ontwikkeling van verschillende types graslanden, moeras, ruigten, struwelen en bossen. Afhankelijk van de abiotische omstandigheden zoals bodemtype, overstromingsregime en (fluctuaties in) grondwaterstanden, in combinatie met het gevoerde beheer kunnen de natuurtypes in vier groepen verdeeld worden: moeras of open water, optimaal nat, optimaal vochtig, mogelijk vochtig met droog:

- Bij de ontwikkeling van moeras of open water kunnen volgende vegetaties/ecotopen ontwikkelen: Grote Zeggenvegetatie (Mc), Rietmoeraspirearuijgte met grote zeggen (Mr/Hf/Mc), Wilgenstruweel (Sf) en Elzenbroekbos (Vn/Vm). Bij diepe uitgravingen kunnen open waters ontstaan, die als eutrofe plas (Ae) kunnen beschouwd worden. Al deze BWK-types zijn te beschouwen als biologisch zeer waardevol;
- Bij de ontwikkeling van ‘optimaal natte’ of ‘overstroombare’ natuurtypes kunnen volgende vegetaties/ecotopen ontstaan: Dottergrasland (Hc), Grote vossenstaart grasland (Hp*/Hpr), Nat Kamgrasland met moerasrolklaver (Hp*/Hpr), Rietmoeraspirearuijgte (Mr/Hf), Wilgenstruweel (Sf) en Elzen-vogelkersbos (Vn). Al deze BWK-types zijn als biologisch zeer waardevol, behalve de graslanden met Grote vossenstaart en Kamgras, deze zijn biologisch waardevol. Voor beide graslandtypes bestaat er geen specifieke BWK-codering, maar meestal worden deze graslanden als soortenrijke graslanden (Hp*), al dan niet met microreliëf en talrijke sloten (Hpr) gekarteerd;
- Bij de ontwikkeling van ‘optimaal vochtige’ natuurtypes kunnen volgende vegetatietypes of ecotopen ontstaan: Vochtig glanshavergrasland (Hu), Kamgrasland (Hp*), Zilverschoongrasland (Hp*), Essen-olmenbos (Va), Essen-elzenbos (Va). De Kamgraslanden en de Zilverschoongraslanden zijn biologisch waardevol en worden op de BWK met dezelfde code (Hp*) aangeduid. De vochtige glanshavergraslanden en alluviale bossen zijn biologisch zeer waardevol;
- Een laatste groep werd afgebakend waar ‘mogelijk vochtige’ natuurtypes zullen ontwikkelen. Hier zullen de hogergenoemde ‘vochtige natuurtypes’ samen voorkomen met drogere natuurtypes zoals Droog glanshavergrasland (Hu), Kamgrasland (Hp*), Droge ruigte (Ku), Meidoorn/Sleedoornstruweel (Sp), Droog eiken-beukenbos (Qs/Fs), Eiken-haagbeukenbos (Qa/Qe). De graslanden en ruigten zijn biologisch waardevol; de struwelen en bossen die kunnen ontwikkelen zijn biologisch zeer waardevol.

Het is duidelijk dat er bij realisatie van de ambitie van ca. 500 ha watergebonden terrestrische natuur niet enkel 'strikt' natte natuurtypes zullen voorkomen of wenselijk zijn. In de hoofdzakelijk meersgebieden zal zich sowieso een overgang manifesteren van nattere natuurtypes naar drogere; en die gradiënt op zich is ook belangrijk en waardevol.

Precieze lokalisatie natuurdoelen

De vijftien deelgebieden voor het beoogde rivierherstel moeten niet in hun geheel ingericht en beheerd te worden in functie van de gewenste natuurtypes. Binnen deze gebieden moet nog meer precies afgelijnd te worden waar de realisatie van de beoogde watergebonden, terrestrische natuur meest aangewezen is en mogelijk is.

De meest optimale situering van de watergebonden terrestrische natuur in de deelgebieden, zonder rekening te houden met de eigendoms- en gebruikssituatie, wordt bepaald in het onderzoek dat moet leiden tot de opmaak van de concrete inrichtingsplannen per gebied. Daarin moet bepaald worden welke de meest geschikte percelen zijn voor de beoogde natuurrealisatie en welke ingrepen hiervoor nodig zijn (bv. afgraven, aanleggen van grachten, plaatsen van stuwen...). Deze inrichtingsplannen zijn reeds beschikbaar voor de deelgebieden Laag Vlaanderen (2014), Bavikhove-Ooigemboos (2018) en Neerhoek-Ponthoek (Deel 1, 2018). Voor de overige deelgebieden moeten de inrichtingsplannen nog opgemaakt worden. Er zijn afspraken tussen het Agentschap voor Natuur en Bos en de Vlaamse Landsmaatschappij voor de opmaak van vier nieuwe inrichtingsplannen vanaf 2022, en dit voor de deelgebieden Neerhoek-Ponthoek deel 2, Posthoornhoek, Gottem (Gottem Pereboom + Gottem Binnenkant) en Oeselgem-Mandelmondong.

Bij deze afweging spelen elementen mee op vlak van ecohydrologie, maar bijvoorbeeld ook de impact op de activiteiten van de huidige landbouwgebruikers. De Milieueffectrapportering (MER) en de Landbouweffectrapportering (LER) zullen informatie aanleveren op basis waarvan de meest aangewezen, precieze locaties voor realisatie van watergebonden, terrestrische natuur bepaalt kunnen worden.

De concrete afbakening van de natuur- en landbouwgebieden in de volgende fases van het planningsproces voor de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zal zich baseren op de resultaten van deze onderzoeken.

Vormen van realisatie

Om de beoogde natuurtypes doelmatig te realiseren (d.w.z. met het effectief tot stand komen van de gewenste biodiversiteit) moeten een aantal kritieke succesfactoren in acht genomen worden:

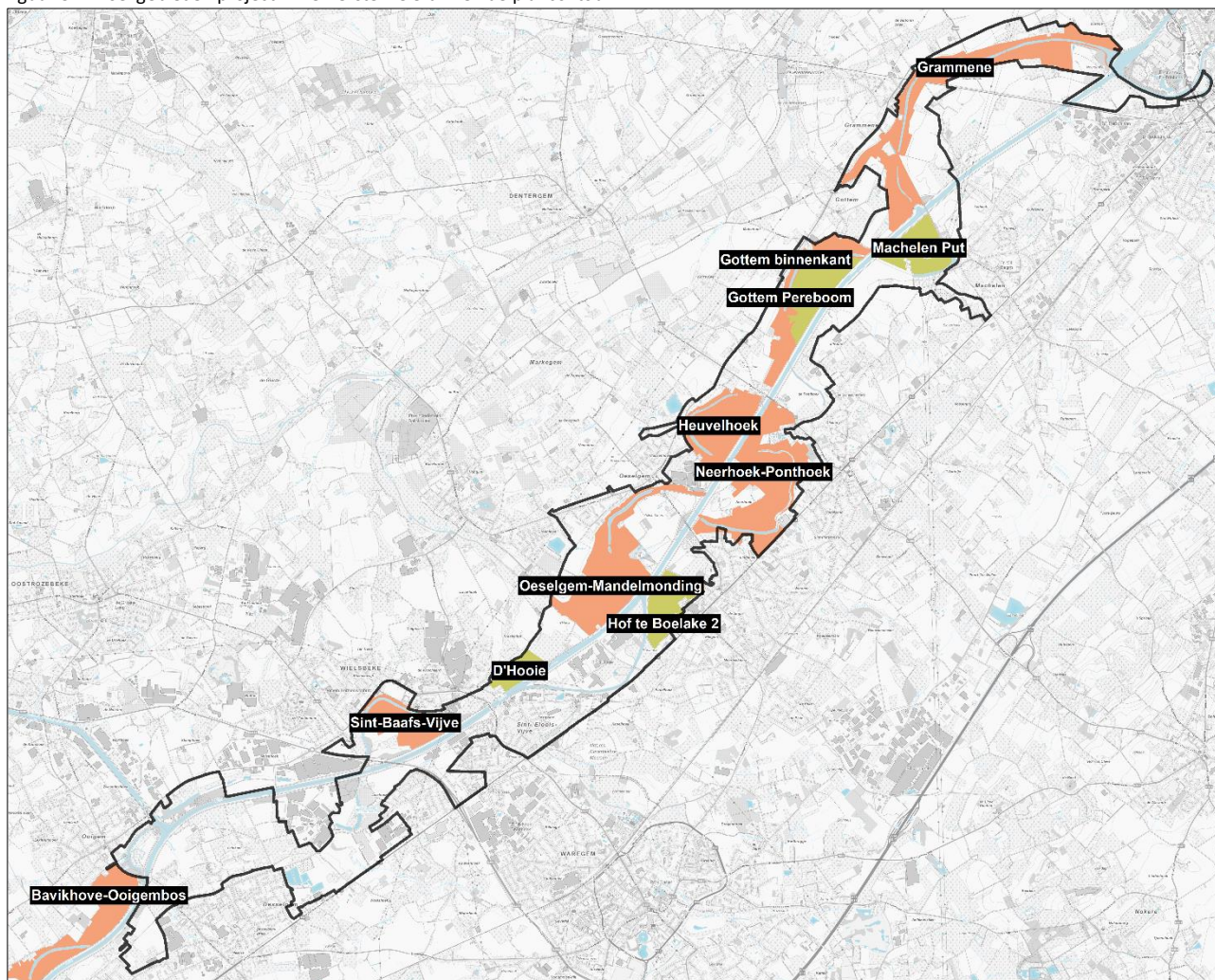
- gepast hydrologische beheer;
- waterkwaliteit;
- nutriëntenrijkdom van de bodem;
- externe invloedsfactoren (pesticiden, nutriënten);
- aanwezigheid van zaden (in zadenbank of vanuit naburige terreinen);
- geschikt beheer (bv. maaien/grazen);
- mogelijke mate van bodemverontreiniging.

Een specifiek element in de realisatie van de natuurtypes is dat van een mogelijk overgangsbeheer. De bedoelde overgang is de van een landbouwkundige uitbating naar een beheer dat finaal een specifiek natuurtype laat ontstaan en in stand houdt. In functie van het op termijn effectief realiseren van het gewenste natuurtype is het vaak aangewezen om de omschakeling tussen beide niet bruusk te laten plaatsvinden. Het is bijvoorbeeld bekend dat bij rijke bodems een periode van 'uitlemings' nodig is. Daarbij is een vrij intensief beheer aangewezen om de aanwezige nutriënten in de bodem (in het bijzonder fosfor) naar een niveau te brengen dat voldoende laag is om toe te laten dat het gewenste natuurtype zich kan ontwikkelen. In termen van 'grondgebruik' kan dit betekenen dat een overgangperiode onder landbouwbeheer (zij het met beperkingen op vlak van fosforbemesting) mogelijk en zelfs nodig is om in een volgende fase daadwerkelijk natuurvegetaties tot ontwikkeling te laten komen. In termen van doelstellingen en de noodzakelijke (her)bestemmingen kan dit betekenen dat een fasering kan overwogen worden in de overgang van 'agrarisch' naar 'natuur'.

Een klassiek model van natuurrealisatie is dat van een overheid die terreinen verwerft, en vervolgens zelf instaat voor inrichting en beheer (eventueel kan dit beheer nog worden 'uitbesteed' aan andere gebruikers). De Beslissing Vlaamse Regering inzake Rivierherstel Leie van 24 september 2021 vermeldt 'zelfrealisatie' als een te overwegen alternatief. Met dat instrument hanteert men een model waarbij de grondeigenaar de terreinen behoudt en zélf instaat voor inrichting en beheer van de percelen, weliswaar op een wijze die kan resulteren in de na te streven natuurtypes. De relevante bepalingen voor inrichting en beheer worden vastgelegd in een overeenkomst op lange termijn en natuurbeheerplan. De inrichter/beheerder wordt vergoed voor de inspanningen en/of resultaten. Om overeenkomsten voor zelfrealisatie op maat te voorzien van de geschikte natuurtypes is telkens een inrichtingsplan vereist.

Met betrekking tot de zelfrealisatie zal pro-actief aan de slag worden gegaan met het oog op het creëren van een zo groot mogelijk draagvlak. Het verder vorm geven van een duidelijk kader voor zelfrealisatie is lopende in het ruime proces van Rivierherstel Leie. Het kan een belangrijk element zijn in het licht van bereidheid van terreineigenaars/beheerders om de beoogde natuur te realiseren op hun gronden. En daarmee is het ook -naast de biofysische geschiktheid van terreinen- een element van belang bij de bepaling van de precieze locaties voor de beoogde watergebonden, terrestrische natuur; en dus ook de bijhorende (her)bestemmingen.

Figuur 3-7. Zoekgebieden project Rivierherstel Leie binnen de plancontour

Verloop project Rivierherstel Leie

Het project Rivierherstel Leie kent een lange voorgeschiedenis. Een meer gedetailleerd overzicht van het doorlopen traject is opgenomen in een achtergronddocument dat in bijlage bij deze startnota ("Rivierherstel Leie; kroniek van het traject 2006 – 2023") is gevoegd. Daarin staan de voornaamste stappen, beslissingen en documenten die het proces tot dusver hebben vormgegeven, alsook de situering van de nog te realiseren doelstellingen.

De beslissing van de Vlaamse Regering van 24 september 2021⁶ is te beschouwen als een doorstart voor het project. In deze beslissing nam de Vlaamse regering kennis van de stand van zaken van het geïntegreerde plan Seine-Schelde voor de Leie-as, in het bijzonder van het luik Rivierherstel, en de vertraging die de realisatie daarvan heeft opgelopen. Om de achterstand te verhelpen keurt de Vlaamse Regering met haar beslissing van 24 september 2021 een aantal bijsturingen goed op het vlak van projectgebieden, timing en flankerend beleid:

- Uitbreiding deelgebieden en opmaak LER. Door de vijf bijkomende deelgebieden uit de plan-MER in beschouwing te nemen, vergroot de zone die in aanmerking komt voor de realisatie van de watergebonden, terrestrische natuur en kunnen potenties in die andere deelgebieden ook benut worden. Om de impact op de landbouw ook in deze bijkomende deelgebieden te kennen dienen zo snel mogelijk de nodige LER's (in de 5 extra gebieden) te worden opgemaakt. Hierbij wordt bijzondere aandacht besteed aan huiskavels en jonge landbouwers.
- Uitbreiding flankerend beleid grondenbank. Om de slagkracht van de grondenbanken (verwerven van ruilgronden en zoeken naar oplossingen voor pachters) te verhogen en de kansen op minnelijke verwerving te maximaliseren, wordt het flankerend beleid gelijkgeschakeld met het flankerend beleid in de realisatie van het Geactualiseerd Sigmaplan. In dat kader worden twee bijkomende instrumenten ingezet namelijk een eigenaarstoelag en een pachtaanvaardingsvergoeding in het zoekgebied.

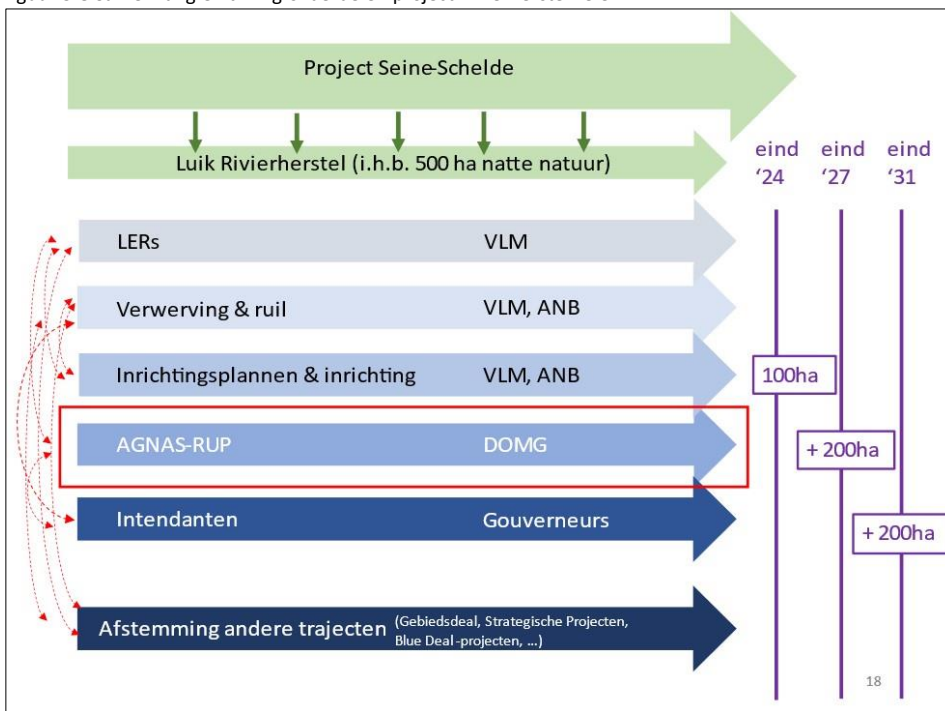
⁶ VR 2021 2409 1064/1QUATER <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/614DA4CB364ED9000800018B>

- Fasering in de tijd. Door de inrichting ook voldoende te spreiden in de tijd kan de impact op de landbouw nog verminderd worden. Door de invoering van 3 fasen wordt rekening gehouden met de leeftijd van de landbouwers en kan gewerkt worden met een uitdoofbeleid. Meer bepaald gaat het om:
  - Fase 1. Er wordt minstens 100 ha gerealiseerd in de deelgebieden Neerhoek-Ponthoek (deel 1) en Bavikhove-Ooigembos, tegen 31 december 2024;
  - Fase 2. Bijkomend worden minstens 200 ha gerealiseerd tegen 31 december 2027;
  - Fase 3. De resterende oppervlakte-doelstelling (ca. 200 ha) is gerealiseerd tegen 31 december 2031.
- Opmaak inrichtingsplannen. Om het verdere verloop van het project meer planmatig te kunnen aanpakken, een vollediger beeld te krijgen van de natuurpotenties in de verschillende deelgebieden en tevens de nodige input te kunnen leveren voor de voorgenomen planningsprocessen in de Leievallei (cf. infra), is het van groot belang zo spoedig mogelijk te kunnen beschikken over alle benodigde inrichtingsplannen. Mede in het kader van de actualisatie van de samenwerkingsovereenkomst DVW-ANB-VLM zullen hierover binnen de stuurgroep Seine-Schelde Leie-as de nodige concrete afspraken gemaakt worden.
- Opmaak gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Leievallei Wielsbeke -Deinze. Om het luik rivierherstel ook op planologisch en juridisch vlak te kunnen vervolledigen en verankeren, dient daarnaast, zoals reeds vooropgesteld in de BVR van 2010, ook zo spoedig mogelijk werk te worden gemaakt van de opmaak van het benodigde gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur voor het gedeelte van de Leievallei van Wielsbeke tot Deinze (het gedeelte tussen Wervik en Bavikhove maakt reeds het voorwerp uit van het op 7 november 2008 definitief vastgesteld gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Leievallei en open ruimte omgeving Kortrijk”). De procedure van het geïntegreerd planningsproces heeft tot gevolg dat een nieuwe milieueffectbeoordeling voor het voorgenomen zal worden uitgevoerd, vanuit de plandoelstellingen en met name voor delen waar een herbestemming aan de orde is. Hierbij zal in voorkomend geval maximaal gebruik kunnen gemaakt worden van de nog valabele elementen uit de bestaande milieueffectenonderzoeken. Gelijktijdig wordt de impact op de landbouw onderzocht in een landbouweffectenrapport. Het Departement Omgeving zal instaan voor de coördinatie van de opmaak van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, in samenspraak met de stuurgroep Seine-Schelde Leie-as. In dit planningsproces zal een ruimtelijke vertaling gebeuren op basis van de voorstellen voor Rivierherstel Leie, de vertaling van de milieueffectenbeoordeling en de resultaten van de landbouweffectenrapporten, de voortgang van de realisaties en een concrete afstemming met projecten in dezelfde omgeving.
- Mogelijkheid tot zelfrealisatie. Om de beoogde watergebonden, terrestrische natuur vorm te geven, is ‘zelfrealisatie’ een optie. Dit houdt in dat eigenaars van gronden die in aanmerking komen voor realisatie van watergebonden, terrestrische natuur op basis van een overeenkomst met ANB zelf de vereiste maatregelen treffen die nodig zijn om de natuurdoelstellingen te realiseren. Daarbij blijven de gronden in hun eigendom.
- Aanstellen van een intendant. Voor een periode van 1 jaar wordt een intendant aangeduid die op terrein moet trachten het vertrouwen te (her)winnen in functie van een draagvlak voor Rivierherstel Leie. De intendant vormt een brugfiguur tussen de eigenaars/gebruikers, de landbouworganisaties en de Vlaamse overheid en gaat op zoek naar een gepaste instrumentenkoffer voor de effectieve realisatie van de voorgenomen watergebonden, terrestrische natuur in de Leievallei.

Een mededeling aan de Vlaamse regering (VR 2021 1211 MED.0406/1) maakt bekend dat de gouverneurs van Oost- en West-Vlaanderen positief gereageerd hebben op de vraag van de bevoegde ministers om de rol van intendant voor het dossier Rivierherstel Leie in te vullen. Vanuit hun functie als Vlaams ambtenaar hebben de gouverneurs een coördinerende rol en kunnen zij de brugfiguur vormen die nodig is om het project Rivierherstel Leie terug op de sporen te krijgen. Met een nieuwe mededeling op 13 januari 2023 (VR 2023 1301 MED.0011/1) wordt deze opdracht van de intendanten met 1 jaar verlengd. Met de beslissing van 24 september 2021 formuleerde de Vlaamse Regering een aantal opdrachten die er samen moeten voor zorgen dat de doelstellingen van rivierherstel Leievallei worden gerealiseerd in drie fasen. Overleg tussen de verschillende opdrachthouders (De Vlaamse Waterweg, Agentschap voor Natuur en Bos, Vlaamse Landmaatschappij, Departement Omgeving en de intendanten) maakte duidelijk dat er nood is aan een goede afstemming de verschillende aspecten van het project. Het op te maken gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘Leievallei van Wielsbeke tot Deinze’ is een onderdeel binnen die geïntegreerde benadering.

Figuur 3-8 Samenhang en timing onderdelen project Rivierherstel Leie

Voorafgaand onderzoeken en studies

Seine-Schelde project

Het project Rivierherstel Leie kadert binnen het project Seine-Schelde Vlaanderen, een groot binnenvaartproject van De Vlaamse Waterweg nv met steun van de Europa. Het project wil van de binnenvaart een volwaardig alternatief voor goederenvervoer op de weg maken. Een moderne, aangepaste verbinding tussen de Seine en de Schelde moet ervoor zorgen dat binnenvaartschepen met een laadvermogen tot 4.500 ton en drie lagen containers vlot kunnen passeren. De belangrijkste as waarop men werkt is deze van de Leie, tussen Wervik en Deinze. Het luik binnenvaart van het Seine-Schelde project zorgt voor aangepaste infrastructuur die nodig is om de Leie geschikt te maken voor grotere schepen: er dienen bruggen verhoogd, sluisen vergroot en de vaarweg verbreed en verdiept. Bovendien voorziet men passeerstroken en zwaaikommen, en worden bochten verruimd en/of verflauwd. Dit 'Luik 1' van het geïntegreerde plan Seine-Schelde op de Leie-as is reeds geruime tijd in uitvoering. Belangrijke onderdelen, zoals de ontubbeling van de sluis te Evergem, de kalibrering van het Noordervak van de Ringvaart om Gent, de modernisering van de doortocht Wervik en de bouw van een nieuwe sluis in Harelbeke zijn reeds uitgevoerd. Andere deelprojecten zijn in uitvoering of worden voorbereid. Ook de (her)kalibrering van de opeenvolgende Leiepanden tussen Deinze en Wervik is in uitvoering: op een aantal plaatsen dient de vaarweg verbreed te worden of bochten verruimde om doorgang en kruising van grotere schepen mogelijk te maken. Zo zijn voor pand 140, dat loopt van Deinze tot de sluis van Sint-Baafs-Vijve, de kalibratiewerken in het voorjaar van 2022 op het terrein gestart en zijn een aantal fasen reeds afgewerkt zodat de heraanlegde oevers momenteel reeds zichtbaar zijn op het terrein. Voor het daaropvolgende pand 150, dat start aan de sluis van Sint-Baafs-Vijve en loopt tot de sluis van Harelbeke zijn de administratieve voorbereidingen reeds volop aan de gang (uitwerking definitief ontwerp, opmaak project-MER, opmaak dossier omgevingsvergunningaanvraag). Daarna start de ontwerpstudie voor het volgende pand 160, tussen de sluis van Harelbeke en het centrum van Menen.

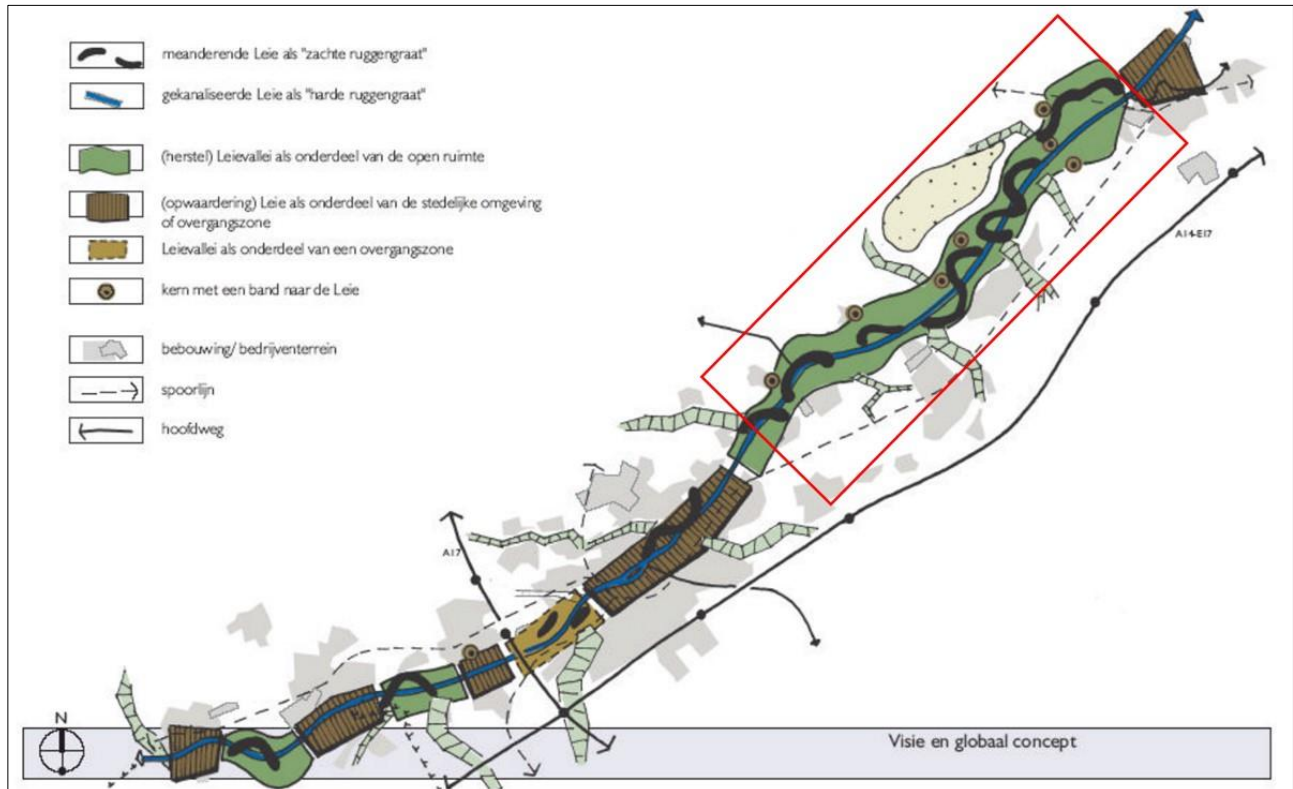
Vervolgstudie Seine-Schelde – Rivierherstel Leie (2005)

In de voorbereiding van het Seine-Schelde-project leverde Belconsulting in 2005 de 'Vervolgstudie Seine-Schelde: deel rivierherstel' af aan toenmalige opdrachtgever Waterwegen en Zeekanaal. De visie op het rivierherstel gaat uit van een herintegratie van de Leie in het omliggende landschap en de vrijwaring van het nog aanwezige landelijke karakter. Er wordt gestreefd naar het vermijden van bijkomende bebouwing van om het even welke aard in de meest gave valleigebieden en de valleigebieden die nog potenties inhouden. De globale ruimtelijke visie gaat uit van een herstel van de ruimtelijke samenhang tussen enerzijds de Leievallei en anderzijds de hoger gelegen ruggen (kouters) en randhellingen met bebouwing. De oorspronkelijke kernen die gelegen zijn langs de Leie en ontstaan zijn door de Leie (o.a. Gottem, Grammene, Machelen, Oeselgem, Ooigem) moeten waar mogelijk terug een voelbare band krijgen met de rivier. Dit is mogelijk door het vrijwaren van het landelijk karakter en een landschappelijke opwaardering voor het hele open ruimtegebied in kwestie, het behoud en de versterking van bestaande natuurwaarden. De verschillende functies van het buitengebied worden optimaal verweven: toerisme, recreatie, natuurontwikkeling en landbouw.

Een belangrijk onderdeel van de herintegratie omvat het herstellen van het meanderend karakter van de Leie door het terug (gefaseerd) inschakelen van afgesneden meanders en het terug open leggen van een aantal gedempte meanders. Deze meanders

kunnen fungeren als dragers voor natuurontwikkeling en recreatief medegebruik. In de gekanaliseerde Leie staan de kwaliteit van het water en het voorzien van ecologische oeverinrichtingswerken centraal bij de (her)inrichting. Bestaande natuurgebieden op de afgekoppelde meanderarmen kunnen indien wenselijk blijven bestaan. In ieder geval is natuurontwikkeling binnen de Leievallei niet mogelijk zonder eerst een grondige verbetering van de waterkwaliteit van de rivier. Tussen Harelbeke en Ooigem staat de vrijwaring van het natuurlijk karakter voorop. Tussen Zulte en Deinze worden natuurgerichte ingrepen voorgesteld voor de afgekoppelde meanders. Gedempte meanders kunnen heropend worden. De oeverzones worden waar dit wenselijk is toegankelijk gemaakt voor het publiek. Het accentueren van het meersenkarakter is gewenst door verdere verdroging tegen te gaan. Dit kan door op weloverwogen plaatsen het water vast te houden en het handhaven van een voldoende hoge grondwaterstand, waardoor 'natte' natuur meer kansen krijgt. In deze gebieden wordt een meer extensieve vorm van begrazing nagestreefd. Bijzondere aandacht gaat naar een duurzame ontwikkeling van de landbouw in de regio. De visie en de globale concepten van de generieke visie zijn hieronder grafisch weergegeven.

Figuur 3-9 Visualisatie van ruimtelijke ontwikkelingsvisie en globaal concept van de 'Vervolgstudie Seine-Schelde -Rivierherstel Leie' (2005) (situering plangebied van voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan in rode contour aangeduid)

Landschapsstudie (2007)

In voorbereiding van de plan-MER Seine-Schelde werd een landschapsstudie uitgevoerd (Ecorem-JNC, 2007). Een belangrijke doelstelling voor de resulterende landschapsvisie is het leesbaar maken en in de verf zetten van de twee lagen van de Leievallei: de nieuwe gekanaliseerde Leie, en anderzijds de oude Leie met haar meanders (Figuur 5.9). Dit gebeurt door de visuele dominantie van het Leiekanaal te verminderen en de oude meanders opnieuw zichtbaar en beleefbaar te maken. Daartoe worden onderbroken en gedempte meanders – waar mogelijk – hersteld of uitgegraven, aangekoppeld op het Leiekanaal en met elkaar verbonden. Hier en daar kan enkel een beeldherstel van de meander gerealiseerd worden, bv. d.m.v. de ontwikkeling van "watergebonden terrestrische natuur" (plas- en draszones, poelen, nat hooiland enz.).

Wat betreft natuurontwikkeling ligt het hoofddoel in de Leievallei op het creëren van een ecologisch netwerk van watergebonden terrestrische natuur. Laaggelegen plekken langs de gekanaliseerde en de oude Leie, opnieuw uitgegraven meanders, beekmondingen en verlaagde dijken bieden zeer interessante mogelijkheden voor de ontwikkeling van watergebonden terrestrische natuur met vochtig hooiland, moeras, plas- en draszones, vernatte weilanden, broekbos enz. Waar mogelijk wordt het historisch typische meersenlandschap versterkt ontwikkeld d.m.v. een extensieve uitbreiding van natte overstroombare graslanden. Deze zones hebben heel wat recreatieve en educatieve potenties die versterkt kunnen worden door het inrichten van 'contactpunten'.

Figuur 3-10 Gekanaliseerde en oude Leie: twee lagen van een leesbare Leievallei

Verkennde ecologische gebiedsvisie Gouden Leie (INBO, 2008)

De doelstellingen van deze ecologische gebiedsvisie kunnen samengevat worden in vier krachtlijnen:

- Meer ruimte voor water en natuur staat centraal. Het terugdringen van de verdroging en het herstel van kwelinvloeden is bijgevolg noodzakelijk. Hierbij wordt een herstel van de kwetsbare, vochtminnende ecotopen zoals natte soortenrijke hooilanden, moeras en alluviaal bos nagestreefd.
- Een optimale ontwikkeling van de rivierkarakteristieken is wenselijk. Hierbij is het herstel en/of de bevordering van spontane en natuurlijke processen zoals natuurlijke oeverontwikkeling, overstroombaarheid én een goede water- en waterbodempkwaliteit van belang.
- Natuurgebieden worden met elkaar verbonden door het verbeteren van de ecologische verbindingen.
- Het duurzaam behoud van de natuurwaarden van het riviersysteem wordt verzekerd op lange termijn door het instellen van een ecologisch beheer.

Deze verkennde ecologische gebiedsvisie van Instituut voor Natuur en Bosonderzoek (INBO) ontwikkelde streefbeeld voor rivierherstel, en dat voor twee natuurontwikkelingsscenario's. Beide scenario's gaan uit van het herstel van de rivier als ecosysteem, brengen de rivier terug in contact met haar vallei, gaan uit van een optimale benutting van overstromingsgebied en de aanleg van natuurvriendelijke oevers.

- Scenario 1 ('minimale natuurontwikkeling') verbeeldt geperceleerde soortenrijke en halfnatuurlijke graslanden in de meersen, in combinatie met lokaal een aantal natuurgebieden met spontane ontwikkeling en moerasontwikkeling door heruitgraven van gedempte meanderdelen. Het voorziet het instellen van extensieve landbouw in meersengebied (geen bemesting of drainage, met vergoeding voor opbrengstverlies) en een mogelijke verweving met landbouw en recreatie.
- Scenario 2 ('optimale natuurontwikkeling') schetst grotere gebieden van meer spontane natuurontwikkeling door extensievere begrazing in een ongeperceleerd landschap. Er is ook ontwikkeling van bos, ruigtes en halfnatuurlijk grasland op de donken en valleiranden. Geïsoleerde opgehoogde percelen in alluviaal gebied worden afgegraven voor moerasontwikkeling. Er is een meer natuurlijke integratie van kasteelparken en recreatiegebieden. In dit scenario geldt overwegend natuurbeheer, weliswaar met een mogelijke verweving met extensieve landbouw en recreatie.

De studie bevat voor beide scenario's bijhorende landschapsbeelden. Bij deze studie horen fiches die voor elk meegenomen deelgebied de uitwerking van de beide scenario's weergeven.

Figuur 3-11 Landschapsbeelden Leie en Leievallei stroomafwaarts Sint-Baafs-Vijve: huidige toestand.

Figuur 3-12 Landschapsbeelden Leie en Leievallei stroomafwaarts Sint-Baafs-Vijve: scenario 1: minimale natuurontwikkeling.

Figuur 3-13 Landschapsbeelden Leie en Leievallei stroomafwaarts Sint-Baafs-Vijve: scenario 2: optimale natuurontwikkeling

Ecohydrologische studie (2008)

De ecohydrologische studie door JNC-Ecorem bracht de hydrologische en ecologische kenmerken in kaart van de Leievallei tussen Wervik en Deinze. In combinatie met natuurpotenties van de verschillende deelgebieden werden per gebied de mogelijkheden voor hydrologisch beheer en bijhorende ontwikkeling van watergebonden terrestrische natuur nagegaan. Dat alles leverde een overzicht op van potentiële locaties voor realisatie van watergebonden terrestrische natuur voor rivierherstel Leie. Per deelgebied werden ook de knelpunten in beeld gebracht, en de mogelijke (hydrologische) ingrepen om de watergebonden terrestrische natuur te realiseren.

Plan-MER Seine-Schelde (2008)

Resultaten van de ecohydrologische studie en de landschapsstudie werden geïntegreerd in een plan-MER die werd opgemaakt voor het geïntegreerde Seine-Schelde project (juni 2008). Op vlak van rivierherstel, werd in dat plan-MER aangeduid welke locatie-alternatieven perspectieven bieden voor de ontwikkeling van watergebonden terrestrische natuur en hoeveel ha watergebonden terrestrische natuur binnen elk deelgebied kan gerealiseerd. Na de uitsluiting van de stukken open water (de meanders zelf) resulteerde de plan-MER uiteindelijk in de vijftien gebieden die in aanmerking komen voor de ontwikkeling van watergebonden terrestrische natuur. De totale potentiële oppervlakte voor watergebonden, terrestrische natuur, binnen de vijftien deelgebieden, werd op ± 601 ha begroot, waarvan 79,8 ha reeds biologisch waardevol tot zeer waardevol was, zodat de maximale biotoopwinst op 521 ha werd ingeschat (zie Figuur 3-5 p.21).

In dit plan-MER werden ook de mogelijke effecten van het Seine-Schelde project (Luik 1 en Luik 2) beschreven voor de disciplines bodem en grondwater, oppervlaktewater, fauna en flora, landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie, lucht, geluid en trillingen, mens-mobiliteit, mens-sociaalorganisatorische aspecten, en mens-landbouw. Dit plan-MER werd goedgekeurd op 14 augustus 2008. Het blijft tot op vandaag een richtinggevend document voor het beoogde rivierherstel.

Tabel 3-1 Overzicht van de vijftien locaties die in de Seine - Schelde plan-MER (2008) beschouwd worden als potentiële locaties voor realisatie van watergebonden terrestrische natuur.

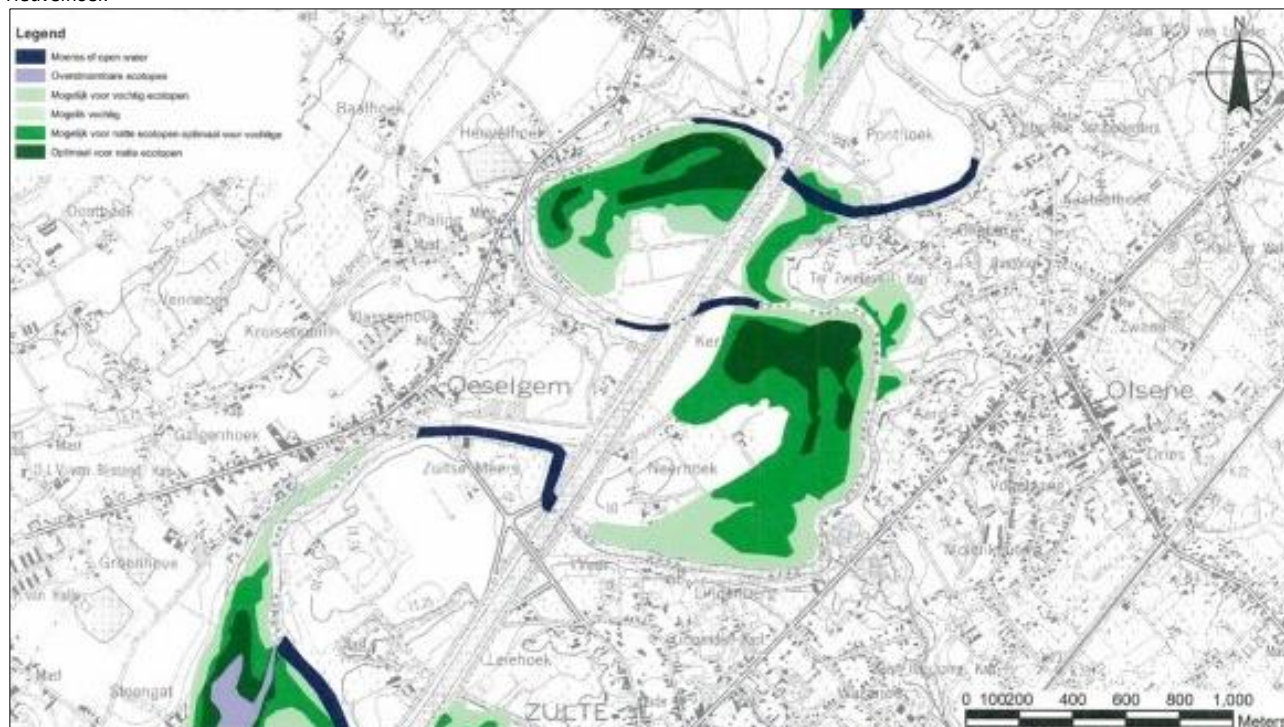
	Naam locatie	Locatiecode plan-MER
1	Laag-Vlaanderen	14a
2	Posthoornhoek	12a
3	Paters Mote	10a
4	Bavikhove-Ooigemboos	6c & 7a
5	Sint-Baafs-Vijve	5a
6	Oeselgem en Mandel	4a
7	Neerhoek-Ponthoek	3a & 3d
8	Heuvelhoek	3b
9	Gottem Pereboom	2b
10	Grammene	1a
11	Leiekant	11a
12	Gedempte meander D'Hoye	4d
13	Hof te Boelake	4b
14	Pereboom binnenkant meander	2b
15	Machelen Put	2a

Tabel 3-2 Te realiseren watergebonden terrestrische natuur i.k.v. rivierherstel, volgens plan-MER 2008.

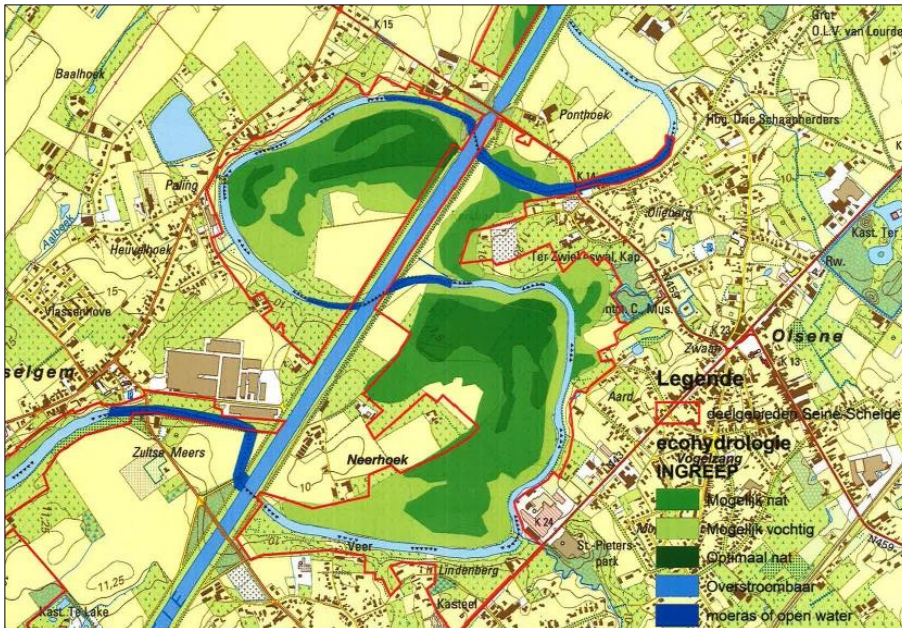
Locatie*	Ontwikkelingskansen voor natte natuur i.k.v. rivierherstel Leie (ha)					Totaal
	Moeras en open water	Overstroombare oppervlakte	Optimaal voor natte ecotopen	Optimaal vochtige, mogelijk natte ecotopen	Mogelijk vochtige ecotopen mogelijk	
15d: Meander Balokken	0,34					0,34
14a: Laag-Vlaanderen	0,50		19,21	33,76	9,04	62,52
13b: Meander Prés de Menin	2,26					2,26
13a: Monding Gheluwebeek	0,62					0,62
12a: Posthoornhoek	5,47		8,51	11,91	15,46	41,35
12b: 2 langsliggende meanders (Pont-Neuf en zone tegenover abdij Guldenberg)	5,08					5,08
11b: langsliggende meanders Koelberg	1,21					1,21
11a: Leiekant (linkeroever)			2,98	2,18	0,96	6,12
10a: Paters Mote			9,90	7,40	5,43	22,73
8a: Harelbeke	2,98					2,98
8b: Banmolens, Harelbeke	0,30					0,30
7c: Leiekanaal tussen Desselgem en Beveren-Leie	3,41					3,41
6c, 7a en 7b Bavikhove, Ooigembos en Munkenhof		1,40	8,03	9,38	25,41	44,22
5c: Schoondale	3,45					3,45
5a: Sint-Baafs-Vijve			5,59	9,74	13,55	28,88
4b en 4c: Hof te Boelake en Sint-Eloois-Vijve	10,59		2,76	5,44	4,80	23,59
4a en 4d: Oeselgem, Mandelbedding en gedempte meander van d'Hoye	15,04	6,77	12,22	12,41	27,78	74,22
3d: Neerhoek	0,78		11,28	30,23	22,51	64,80
3b: Heuvelhoek	1,43		8,28	11,21	11,05	31,97
3a: Ponthoek	3,42			0,61	1,02	5,05
2b: Gottem Pereboom	2,22		4,56	12,33	12,36	31,47
2a: Machelen Put	4,08		1,27	7,15	8,64	21,14
1a: Grammene			11,17	49,10	63,25	123,52
Totaal te realiseren natte natuur	63,18	8,17	105,76	202,86	221,27	601,24
oppervlakte momenteel biologisch waardevol tot zeer waardevol	15,67	1,13	17,94	20,36	24,70	79,80
Totaal te realiseren natte natuur door biotoopwinst						521,44

Binnen de contour van elk van de deelgebieden geeft de plan-MER – op basis van de ecohydrologische studie- de aanduiding van die plekken met mogelijkheid tot winst aan natte en vochtige ecotopen (zie voorbeelden hieronder).

Figuur 3-14 Mogelijke ecotoopwinst zoals opgenomen in plan-MER Seine-Schelde. Voorbeeld met de deelgebieden Neerhoek-Ponthoek en Heuvelhoek

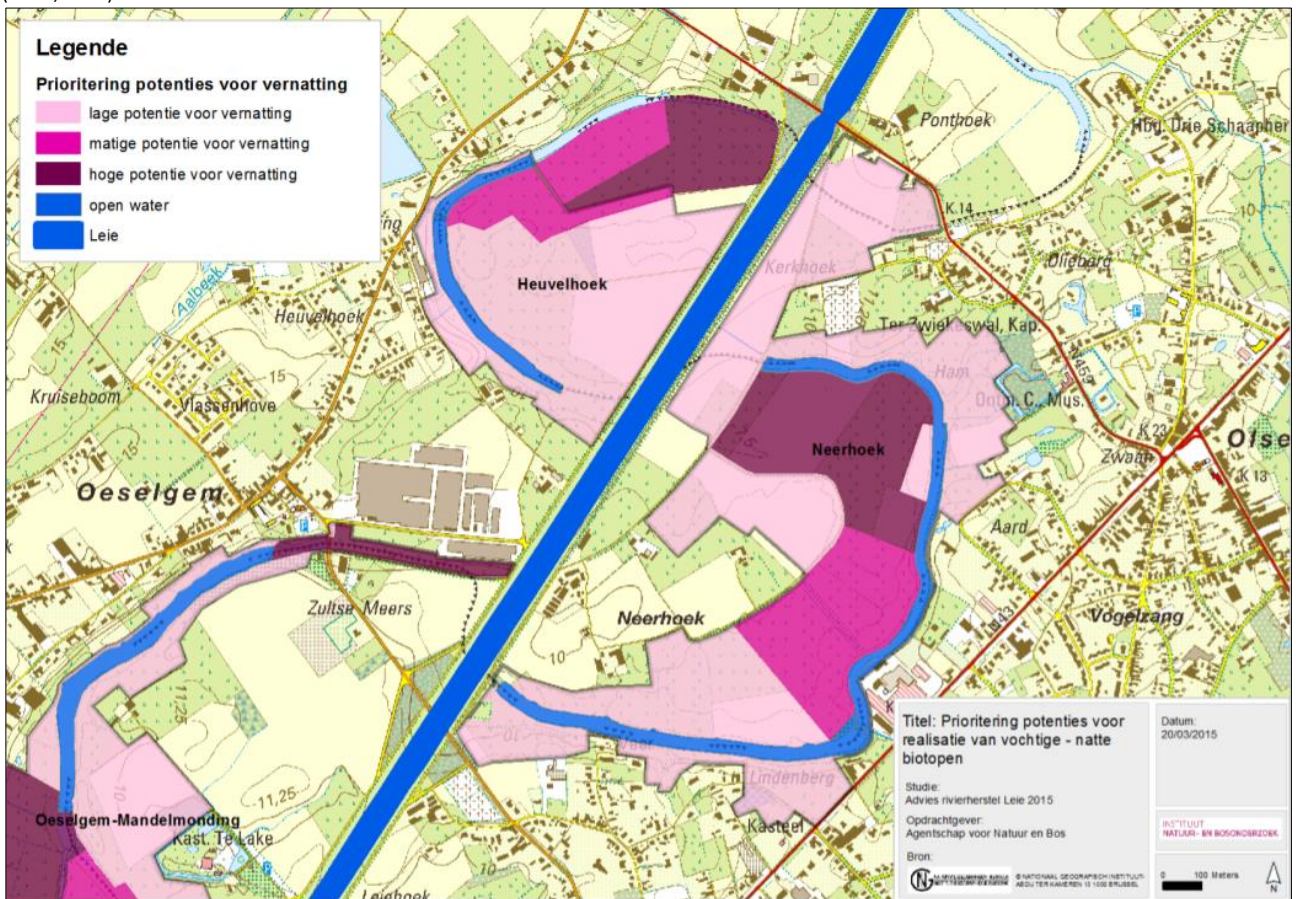
Figuur 3-15 Mogelijke ecotoopwinst uit plan-MER Seine-Schelde; geprojecteerd op topografische kaart met aanduiding van de perimeter van de deelgebieden (rode lijn). Voorbeeld met de deelgebieden Neerhoek-Ponthoek en Heuvelhoek

INBO-advies Rivierherstel (2015)

In dit advies van Instituut voor Natuur en Bosonderzoek wordt per deelgebied weergegeven waar de potentie ingeschat (laag, midden, hoog) voor vernatting en de bijhorende realisatie van vochtige/natte biotopen. Hieronder een voorbeeld voor Neerhoek en Heuvelhoek (respectievelijk deelgebieden 7 en 8).

Figuur 3-16. Prioritering van potenties voor vernatting en realisatie van vochtige/natte biotopen voor deelgebieden Neerhoek en Heuvelhoek (INBO, 2015)

Landbouweffectenrapporten (VLM, 2018)

Voor elk van de tien door de Vlaamse Regering op 17 december 2010 als prioritaire aangeduide deelgebieden (gebieden 1 tot 10) werd in 2014 een landbouweffectenrapport (LER) gemaakt. Deze LER is bedoeld om:

- informatie te verschaffen aan de landbouwers over het project rivierherstel en het flankerend beleid landbouw;
- in kaart te brengen van het effect op landbouw op sector -en bedrijfsniveau;
- een te overzicht geven van de gevraagde remediërende maatregelen van de betrokken landbouwers;
- te dienen als informatiebron bij de verdere realisatie van het project;
- te informeren bij de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan Leievallei Wielsbeke - Deinze.

Op basis van geregistreerde perceels- en diergegevens, en een enquête op bedrijfsniveau werd een inschatting gemaakt van de effecten op de landbouwsector en de landbouwbedrijven, bij een eventueel verlies van gronden binnen een deelgebied. Op basis van de absolute en relatieve oppervlakte-inbreng, de economische omvang van de bedrijven, het al dan niet beroepsmatig zijn, en het al dan niet hebben van een landbouweconomische huiskavel in het deelgebied, wordt aan een landbouwbedrijf een categorie toegekend:

- Cat 1: niet beroepsmatige bedrijven en beroepsmatige bedrijven met klein effect;
- Cat 2: beroepsmatige bedrijven met matig effect;
- Cat 3: beroepsmatige bedrijven met groot effect.

Per deelgebied is een overzicht beschikbaar van de effecten, geprojecteerd op perceelsniveau.

Met de beslissing van 24 september 2021 gaf de Vlaamse Regering de opdracht om voor de oorspronkelijke tien deelgebieden de landbouweffectrapportage te actualiseren en om ook voor de vijf extra gebieden een LER op te maken. Deze rapporten zijn in opmaak.

Inrichtingsplannen watergebonden terrestrische natuur (2018)

Voor het Laag-Vlaanderen (gebied 1) is een in 2014 een inrichtingsplan gemaakt. Daarna werden in 2018 inrichtingsplannen gemaakt voor de deelgebieden Bavikhove-Ooigembos (gebied 4) en Neerhoek-Ponthoek, deel 1 (gebied 7). Dit laatste deelgebied situeert zich in het plangebied van voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan. Voor dat deelgebied geeft onderstaande figuren de streefbeelden weer voor de te realiseren watergebonden terrestrische natuur en de te nemen maatregelen. Ter verduidelijking werd ook een visueel toekomstbeeld gemaakt.

Figuur 3-17. Streefbeeld natuur Neerhoek-Ponthoek uit het inrichtingsplan (ter illustratie)

Figuur 3-18. Te nemen maatregelen uit inrichtingsplan Neerhoek-Ponthoek (ter illustratie)

Figuur 3-19. Visualisatie toekomstbeeld watergebonden terrestrische natuur Neerhoek-Ponthoek

3.2.3 Signaalgebieden

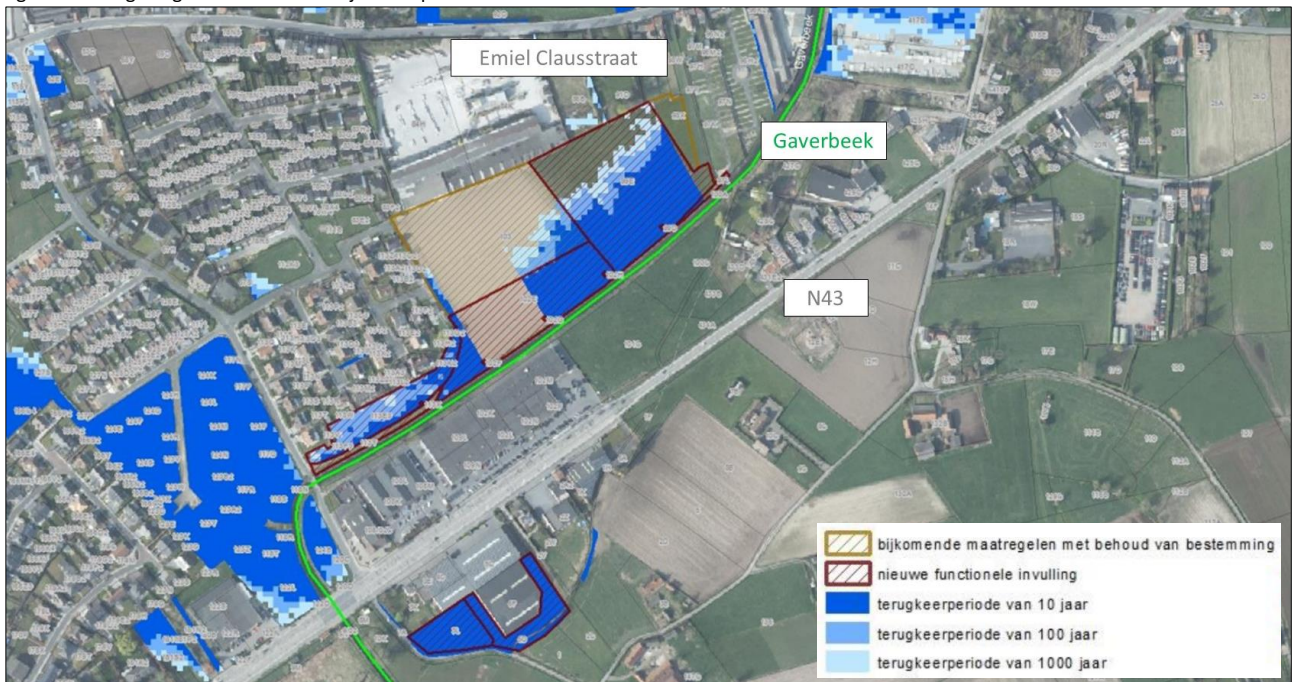
Signaalgebieden zijn nog niet ontwikkelde gebieden met een harde ruimtelijke bestemming (vb. woonuitbreidingsgebied, industriegebied...) die ook een functie kunnen vervullen in de aanpak van wateroverlast, omdat ze kunnen overstromen of omdat ze omwille van specifieke bodemeigenschappen als een natuurlijke spons fungeren. Het gaat om gebieden met een mogelijke tegenstrijdigheid tussen de huidige bestemmingsvoorschriften en de belangen van het watersysteem. Als na grondige analyse van een signaalgebied blijkt dat het risico op wateroverlast bij ontwikkelen van het gebied volgens de bestemming toeneemt, dan beslist de Vlaamse Regering tot een vervolgtraject voor dat gebied. In het vervolgtraject legt de Vlaamse Regering een ontwikkelingsperspectief voor het gebied vast en bepaalt ze via welk instrument het ontwikkelingsperspectief moet gerealiseerd worden. Als het signaalgebied een andere bestemming moet krijgen, duidt de Vlaamse Regering ook het bestuur aan dat het initiatief moet nemen om de herbestemming te realiseren.

Er worden twee categorieën van beslissingen onderscheiden:

- verscherpte watertoets: de geldende harde bestemming blijft behouden, maar er kunnen in het kader van de watertoets wel extra voorwaarden opgelegd worden voor de ontwikkeling van het gebied;
- bouwvrije opgave: delen van het signaalgebied moeten bouwvrij blijven en moeten bijgevolg een andere bestemming krijgen.

Binnen de perimeter van het voorliggende plan bevindt zich één signaalgebied (BVR 31/03/2017) dat deels valt onder 'bouwvrije opgave, deels onder 'verscherpte watertoets'. Het gaat om 'Sint-Eloois-Vijve Oostpoort' (Waregem, ID SG-R3-LEI-02). De aanduiding als Watergevoelig Open Ruimte Gebied (WORG) is in voorbereiding.

Figuur 3-20. Signaalgebied Sint-Eloois-Vijve Oostpoort

3.2.4 Stroomgebiedbeheerplan Schelde en Maas 2022-2027

In het kader van het Stroomgebiedbeheerplan voor Schelde en Maas (2022-2027) stelde de Vlaamse Regering op 1 juli 2022 ook een bekken specifiek deel voor het Leiebekken vast. Daarin wordt een visie gevormd op het waterbeheer in het bekken voor verschillende gebieden van het bekken. Er worden specifieke acties geformuleerd om de watergebonden problemen die zich voordoen aan te pakken, alles met de bedoeling om de toestand van het oppervlaktewater te verbeteren en/of beter beschermd te zijn tegen te verwachten overstromingen en droogteperiodes. Omdat het niet mogelijk is om voor alle waterlopen alle knelpunten op te lossen tijdens de planperiode 2022-2027, werd gekozen voor een gebiedsgerichte prioritering. Op basis van de huidige waterkwaliteit en de afstand tot de opgelegde normen van de Kaderrichtlijn Water is de goede toestand weliswaar nog veraf, maar wil men belangrijke stappen vooruit zetten om in 2033 een goede watertoestand te bereiken voor een aantal gebieden. In die context zijn voor wat het Leiebekken betreft de Gaverbeek, de Oude Mandel, de Heulebeek, de Leie, het kanaal Kortrijk-Bossuit en de Kattebeek aangeduid als aandachtsgebieden.

Voor het aandachtsgebied 'Leie en Toeristische Leie' is de biologische zowel als de fysico-chemische waterkwaliteit – ondanks verbeteringen- nog steeds ontoereikend. Een verdere algemene verbetering van alle zijwaterlopen in het Leiebekken is nodig om de goede toestand van de Leie en Toeristische Leie te behalen. Ook een verdere verbetering in Frankrijk is noodzakelijk.

Ook de structuurkwaliteit van de Leie is ontoereikend. Door de kanalisatie zijn de alluviale processen, de bedding, het profiel en de oevers slecht. Grote overstromingen langs de Leie zijn de afgelopen jaren niet voorgekomen, maar een relatief nieuw probleem is waterschaarste. De afgelopen droge zomers bedroeg het debiet lange tijd ongeveer 5 m³/s, wat tot de laagste waarden in de meetreeks hoort. Hierdoor kon een internationaal verdrag met Nederland niet nagekomen worden en moest er een diepgangbeperking voor scheepvaart opgelegd worden. In tijden van droogte wordt ook veel water uit de Leie gecapteerd voor het beregenen van gewassen.

Op ecologisch vlak liggen de klemtonen van het beheerplan voor wat betreft de gekanaliseerde Leie vooral op het uitvoeren van het project 'Rivierherstel Leie'.

Het beheerplan stelt dat om te vermijden dat verschillende strategische processen op verschillende schaal en verschillend tempo naast elkaar lopen, een geïntegreerde aanpak op basis van een 'waterplan' nodig is. Dit waterplan zal o.a. een langetermijnvisie omvatten voor de waterhuishouding, waarin gestreefd wordt naar kwalitatieve waterfuncties rekening houdende met toekomstige maatschappelijke en klimatologische ontwikkelingen. "Deze geïntegreerde aanpak van de Leievallei van Wervik tot Deinze gebeurt in afstemming met Vlaamse en lokale processen, zoals Seine-Schelde, vervoerregio's en 'Afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur'(AGNAS)", stelt het beheerplan.

3.2.5 Relanceplan Vlaamse Veerkracht: Blue Deal

Eén van de hoekstenen van het relance plan Vlaamse Veerkracht is de 'Blue Deal', beslist door de Vlaamse Regering op 23 april 2021. Met dit initiatief wil de Vlaamse Overheid de droogteproblematiek op een structurele manier aanpakken, met een verhoogde inzet van middelen en juiste instrumenten, met betrokkenheid van de industrie en de landbouwers als deel van de oplossing, en met een duidelijke voorbeeldrol voor de Vlaamse en andere overheden (VR 2021 2304 VV DOC.0035/1BIS).

De Blue Deal zet in op ze sporen:

- openbare besturen geven het goede voorbeeld en zorgen voor gepaste regelgeving;
- circulair watergebruik wordt de regel;
- landbouw en natuur worden deel van de oplossing;
- particulieren sensibiliseren en stimuleren we om te ontharden;
- de bevoorradingszekerheid wordt verhoogd;
- samen investeren we in innovatie om ons watersysteem slimmer, robuuster en duurzamer te maken.

Met de Blue Deal wil de Vlaamse Regering onder andere inzetten op natuurgebaseerde oplossingen om de waterhuishouding in de open en de bebouwde omgeving toekomstgericht te herstellen. Met die aanpak beoogt ze integrale oplossingen uit te werken die de leefbaarheid en de omgevingskwaliteit verhogen, die de impact van klimaatverandering opvangen en milderen, en die bijdragen tot o.a. biodiversiteitsherstel en een verhoogde koolstofopslag.

In relatie tot het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Leievallei van Wielsbeke tot Deinze zijn volgende elementen van de Blue Deal relevant:

- Vlaggenschipproject 'Rivierherstel Leie'. In het kader van de relance-investeringen werden vier gebieden in Vlaanderen geselecteerd als vlaggenschipprojecten om de integrale, natuur-gebaseerde aanpak versneld te ontwikkelen en te realiseren (Vlaamse Veerkracht actie VV034). Tijdens de periode 2021–2024 wordt in die vier projectgebieden versneld en op grote schaal ingezet op concrete terreinrealisaties. Van de realisatie van de vlaggenschipprojecten wordt verwacht dat ze veel bruikbare inzichten zal opleveren voor het toekomstig water- en omgevingsbeleid in Vlaanderen. De realisatie van watergebonden terrestrische natuur in het project rivierherstel Leie (West- en Oost-Vlaanderen) is één van de vier vlaggenschipprojecten. Uit het budget van het Plan Vlaamse Veerkracht wordt een bedrag van maximaal 5,6 miljoen euro gereserveerd voor rivierherstel Leievallei; dat bedrag vult de reguliere kredieten van ANB en VLM aan.
- Lokale Gebiedsdeal Droogte. Op 10 februari 2022 lanceerde de Vlaamse Overheid de oproep voor kandidaatstelling voor een 'Lokale Gebiedsdeal Droogte'. De oproep was gericht op gebiedscoalities die werken aan een ruimtelijk programma, en waarvan de actoren willen samenwerken aan de uitvoering van een projectportfolio die meevoudige uitdagingen van droogte aangaan en bijdragen aan een veerkrachtig en klimaatbestendig watersysteem. Op deze oproep werd ingegaan door de 'gebiedscoalitie Leievallei': elf Leiegemeenten (Wervik, Menen, Wevelgem, Kortrijk, Kuurne, Harelbeke, Waregem, Wielsbeke, Dentergem, Zulte en Deinze) samen met de Provincies West- en Oost-Vlaanderen, en de intercommunales Leiedal, WVI en Veneco tekenden daartoe een protocolovereenkomst voor samenwerking. Het voorgestelde programma van projecten werd door de Vlaamse regering goedgekeurd op 9 december 2022. In Menen, Kortrijk, Wielsbeke en Zulte zullen op die manier tegen eind 2026 complexe, geïntegreerde projecten gerealiseerd worden die alle passen in de strategie van een 'drainagestop' van de snelle afvoer van hemelwater richting de Leie. Het samenwerkingsverband/gebiedscoalitie drukte met de protocolovereenkomst niet enkel het engagement uit om samen in te gaan op de gebiedsdeal-opportunititeit, maar stelt ook dat op langere termijn zal nagegaan worden hoe op een gestructureerde wijze samengewerkt kan worden aan een geïntegreerde aanpak van diverse uitdagingen in de Leievallei.

3.3 Relatie met andere plannen en projecten

3.3.1 Programmatische Aanpak Stikstof

De programmatische aanpak stikstof (PAS) heeft als centraal doel bij te dragen aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor Europees beschermde natuur door de impact van stikstofdepositie op Speciale Beschermingszones aangewezen in toepassing van de Habitatrichtlijn (SBZ-H) structureel en planmatig terug te dringen. De PAS moet ook een toekomstgericht, werkbaar en rechtszeker kader bieden voor vergunning- en toestemmingverlening, rekening houdend met ecologische, sociale en economische randvoorwaarden.

De PAS baseert zich op een gebiedsgerichte analyse van de emissies en de depositie van stikstofoxiden en ammoniak en is opgevat als een omvattend realisatiegericht programma, met als belangrijkste onderdelen:

- brongerichte maatregelen om de emissie en depositie van stikstof te verminderen;
- een stikstofsaneringsplan met herstelmaatregelen voor de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu in SBZ-H;
- kaders voor de beoordeling van de impact van activiteiten die stikstofoxiden of ammoniak uitstoten;
- een pakket flankerende maatregelen om sectorinspanningen te ondersteunen;
- een systeem voor monitoring en borging van de programmadoelen.

Op 10 maart 2023 keurde de Vlaamse Regering het besluit goed dat de programmatische aanpak stikstof (PAS) definitief vaststelt.⁷

---

⁷ Zie <https://www.vlaanderen.be/stikstof-in-vlaanderen>

3.3.2 Mestactieplan

Het mestdecreet bepaalt de verplichtingen waaraan land- en tuinbouwers in Vlaanderen moeten voldoen bij de productie en verwerking van mest, het bemesten van landbouwgrond en het transport en de opslag van meststoffen. In de voorbije jaren werden reeds meerdere Mestactieplannen opgesteld en in uitvoering gebracht. Momenteel is MAP7 in opmaak⁸. Wijzigingen van de bemestingsregels die gekoppeld worden aan bestemmingen in de ruimtelijke ordening zijn mogelijk relevant om in overweging te nemen bij het opmaken van voorliggend gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

3.3.3 Gemeentelijke en provinciale structuurplannen

Een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt opgemaakt in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en richt zich naar de richtinggevende en bindende bepalingen van dat structuurplan. Uitspraken uit provinciale en gemeentelijke structuurplannen ten aanzien van de gewestelijke planningstaken dienen gelezen te worden als suggesties aan de hogere overheid.

Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen

In de gecoördineerde versie van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan van West-Vlaanderen (2014), is de Leieruimte één van de 11 deelruimten waarvoor een visie is vooropgesteld. Voor de gewenste ruimtelijke structuur van de Leieruimte en het bijbehorende ruimtelijke beleid zijn volgende elementen bepalend:

- de Leie als multifunctionele drager;
- weginfrastructuur als economische drager;
- stedelijke gebieden Kortrijk, Waregem en Menen als knooppunten van ontwikkeling, ondersteund door Wervik en Wielsbeke op vlak van bedrijvigheid;
- openruimteverbindingen als groene longen in de Leieband.

Voor het plangebied zijn volgende elementen relevant:

- De Leie als multifunctionele drager versterken. Economische drager: de Leie is geselecteerd als hoofdwaterweg met een toenemend belang, in vergelijking met de Schelde, voor de binnenvaart tussen Gent en Rijsel. Mogelijke locaties voor de vestiging van watergebonden activiteiten dienen hiervoor optimaal aangewend te worden. Bij de keuze van deze locaties moet de nabijheid van een bovenlokale wegontsluiting nagegaan worden. De locaties moeten ook afgewogen worden tegenover de natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. De afgesneden meanders en voormalige meersengebieden, die belangrijke natuurwaarden vertegenwoordigen, moeten gevrijwaard blijven. Het Vlaams Gewest zal dit doen door de aanduiding van GEN- en GENO-gebieden. De openruimteverbindingen dienen eveneens gevrijwaard te worden van verdere bebouwing.
  - Natuurlijke drager: als structurerende riviervallei op het Vlaamse niveau is de Leie, samen met de Mandelvallei, aangeduid als natuurkerngebied. De provincie voert in eerste instantie een beleid rond kleine landschapselementen. Na aanduiding van GEN-, GENO- en natuurverwevingsgebieden door het Vlaamse niveau verfijnt de provincie deze natuurkerngebieden met een net van natuurverbindingsgebieden. Het deel van de rivier dat door de stedelijke kernen Kortrijk, Waregem en Menen loopt, functioneert als groene ader door de stad. Hier gaat bijzondere aandacht naar de inrichting van het openbaar domein (inclusief oevers en waterloop zelf).
  - Toeristisch-recreatieve drager: toeristisch-recreatieve ontwikkelingen aan de Leie zijn verenigbaar met de twee voorgaande activiteiten. Het medegebruik zal zich hoofdzakelijk situeren aan de jaagpaden, op de waterloop zelf en bij de stadskernen van de stedelijke gebieden (aanlegsteigers). De verschillende initiatieven rond deze complexe Leievallei dienen gedragen te worden op de drie beleidsniveaus, zijnde het gewest, de provincie en de betrokken gemeenten.
- De groene longen in de Leieband vrijwaren. Om te voorkomen dat de Leieruimte één aaneengesloten bebouwde ruimte wordt, moet er een strikt bundelingsbeleid gevoerd worden naar de stedelijke gebieden. De schaarse aaneengesloten open ruimten moeten strikt gevrijwaard blijven van bebouwing. Onder deze randvoorwaarde worden Rekkem en Hulste geselecteerd als woonkern en Lauwe, Bavikhove, Beveren-Leie, Desselgem en Ooigem als hoofddorp. De openruimteverbindingen zijn eveneens structurerend voor de lintontwikkeling aan de N8 (Menen-Wevelgem-Kortrijk) en de N43 (Kortrijk-Beveren-Desselgem-Waregem). In Kortrijk, Waregem en Menen wordt dit beoordeeld op het niveau van het stedelijk gebied, voor de overige delen op het niveau van de hoofddorpen. Het afbakenen van bouwvrije zones in provinciale uitvoeringsplannen is een instrument om de openruimteverbindingen te consolideren. De landbouwer wordt gezien als behoeder/beheerder van deze open ruimten.

Momenteel loopt in West-Vlaanderen een proces voor de opmaak van een provinciaal Beleidsplan Ruimte ter vervanging van het provinciaal ruimtelijk structuurplan. In september 2022 werd als eerste stap een conceptnota 'Ruimte Delen in West-Vlaanderen' gepubliceerd. Deze bevat naast een contextbeschrijving ook een strategische visie waarin de ruimtelijke toekomstambities beschreven worden.

---

⁸ Zie <https://www.vlm.be/nl/themas/waterkwaliteit/Mestbeleid/>

Eén van de opgenomen strategieën is deze voor de open ruimte. De provincie wil zorgen dat de open ruimte zo veel mogelijk gevrijwaard wordt voor de hoofdfuncties, maar ook om de druk op het fysisch systeem door bebouwing en verharding tegen te gaan. Bij de verdere uitwerking van deze open ruimte strategie zal er onderzocht worden welke activiteiten al dan niet een link hebben met het fysisch systeem en/of verenigbaar zijn met de open ruimte en bijgevolg nog mogelijkheden krijgen tot grondinname. Hiervoor zal de strategie volgende onderdelen bevatten voor de hoofdfuncties van de open ruimte:

- inzetten op zuinig ruimtegebruik in de open ruimte;
- het fysisch systeem zien als een bepalende factor in de keuze van het bodemgebruik;
- werken aan verduurzaming van de landbouw;
- versterken van de natuurwaarden;
- beschermen en versterken van het natuurlijke netwerk;
- gebiedsgericht aanpakken en sturen van de recreatieve druk;
- zoeken naar de toekomstige positionering van verschillende types en vormen van grondloze landbouw ten opzichte van de open ruimte;
- ondersteunen van landbouwverbreding in relatie tot de draagkracht van de omgeving;
- inzetten op het verweven voorkomen van de hoofdfuncties;
- vrijwaren van open ruimte verbindingen;
- het landschap als afwegingskader hanteren bij ruimtelijke ingrepen en inzetten op het behoud en versterken van waardevolle elementen;
- nadenken over mogelijke nabestemmingen van ontginningsgebieden (bv. versterken natuur, open ruimte verbindingen, KLE-netwerk);

Voor de uitbouw of ontwikkeling van andere dan de hoofdfuncties moet steeds afgewogen worden op basis van de ruimte-impact, de mobiliteitsimpact en de impact op het landschap en de hoofdfuncties van de open ruimte. Locatie, verhardingsgraad en ruimtelijk rendement zullen een belangrijk onderdeel zijn van dit toetsingskader. En ook hier moet steeds een meerwaarde voor het fysisch systeem worden gecreëerd.

Ruimtelijk Structuurplan Oost-Vlaanderen

Het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan van Oost-Vlaanderen (van kracht sinds 24 maart 2004) vermeldt de Leievallei als één van de potenties die kapstokken vormen voor het uitstippelen van een ruimtelijk beleid om opnieuw een evenwicht te vinden tussen de openruimtefuncties en de dreiging van verdere verstedelijking.

Specifiek worden voor de Leieruimte volgende potenties benoemd:

- de Leievallei met de Leie en het Leiekanaal als groenas met een belangrijke ecologische, landschappelijke, recreatieve en cultuurhistorische waarde;
- het bestaan van de noordoost-zuidwest openruimteas, juist ten noorden van de E17;
- de duidelijke aanwezigheid van de kleinstedelijke kern Deinze en de dorpscentra van De Pinte, Astene, Machelen, Olsene en Zulte;
- de potenties van de verschillende aanwezige lijninfrastructuren:
- het Leiekanaal als alternatief voor wegtransport van goederen;
- de N43 als structurerende as in de ontwikkeling van de nederzettingsstructuur (wonen en ondersteunende functies);
- de spoorweg Kortrijk/Gent met de opeenvolgende stations die een belangrijk alternatief biedt voor het autoverkeer;
- de E17 als internationale route voor (vracht)autoverkeer en belangrijke economische ontwikkelingsas op Europees niveau.

De ontwikkelingsvisie voor de Leieruimte, gaat uit van een bufferfunctie in het spanningsveld tussen stedelijke netwerken. De groei van één aaneengesloten verstedelijkte band wordt voorkomen. Tevens wordt de ecologische, landschappelijke en toeristische waarde van de Leie behouden en versterkt door landschaps- en natuurversterkende maatregelen in de Leievallei, de vallei van de Mandel en langs het Schipdonkkanaal. De openruimtecorridors tussen Gent en Sint-Martens-Latem, Sint-Martens-Latem en Deinze, Deinze en Zulte en tussen de bestaande bedrijventerreinen langs de E17 worden behouden. In de noordelijke corridors vormen de openruimtefragmenten, waarbinnen de openruimtefuncties sterk verweven voorkomen, een overgang tussen het grootstedelijk gebied Gent en de openruimtegebieden ten westen van Gent. In het zuiden van het gebied moet landbouw primeren en moeten de landbouweconomische potenties maximaal gevaloriseerd worden als buffer tegen verstedelijking.

Ontwikkelingen op het vlak van wonen worden gebundeld in de bestaande kernen langs de Leie. Woonuitbreidingen mogen geen afbreuk doen aan de ecologische waarden en moeten rekening houden met de waterbergende functie van de vallei. Op de overgang van de vallei naar de kernen kunnen laagdynamische recreatieve infrastructuren ontwikkeld worden om de relatie tussen de rivier en de kern, zowel landschappelijk als toeristisch-recreatief, te versterken. In het stedelijk gebied vormt de doortocht van de Leie een aanknopingspunt om de woonomgeving aantrekkelijker te maken.

Momenteel loopt in Oost-Vlaanderen een traject voor de opmaak van een provinciaal Beleidsplan Ruimte. In april 2022 werd een voorontwerp voorgesteld en een informeel overlegtraject doorlopen. Het voorontwerp omvat een strategische visie en 3 beleidskaders: Uit het beleidskader 'Transitie naar een robuuste en veerkrachtige ruimte' zijn volgende elementen relevant voor het voorliggende gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leievallei van Wielsbeke tot Deinze':

- tegen 2035 ziet de provincie de transitie naar een robuuste en veerkrachtige ruimte volop ingezet. Daarmee beoogt men een open ruimte gevormd door aaneengesloten onbebouwde en onverharde gebieden beheerd door natuur, landbouw,

water en zachte recreatie. Robuuste open ruimte omvat het samenhangend geheel van structuurbepalende rivier- en beeksystemen, landbouw-, natuur- en bosgebieden, gebieden gericht op voedselproductie of biodiversiteitsbehoud en de cruciale verbindingen hiertussen;

- het behouden en versterken van aaneengesloten openruimtegebieden en groenblauwe netwerken die tot diep in de kernen doordringen is cruciaal;
- de provincie wil maximaal werken aan een gezonde leefomgeving die voldoende ruimte biedt aan biodiversiteit. Zo ziet ze zich verzekerd van ecosysteemdiensten zoals duurzame voedselproductie, hernieuwbare energie, een watersysteem in balans, gezonde lucht en ruimte voor ontspanning;

In het bijzonder wordt er gewerkt aan (en potentiekaarten voor):

- robuuste gehele natuur: voldoende groot en kwalitatief (biodiversiteit en/of geleverde ecosysteemdiensten eigen aan natuurgebieden);
- robuuste valleigebieden: laaggelegen gebieden rond waterlopen die vandaag en in de toekomst ruimte geven aan overstromingen. Ze zijn nodig om grote watervolumes tijdelijk op te vangen;
- robuuste natuurverbindingen: verbinding die van voldoende omvang zijn zodat leefgebieden voor soorten effectief met elkaar worden verbonden; en tegelijk voldoende kwalitatief d.w.z. met een hoge biodiversiteit waarvan het type aansluit bij de te verbinden robuuste gehele natuur;
- robuuste ruimte voor land- en tuinbouw: kwalitatieve en aaneengesloten landbouwgebieden die een waardevol landschappelijk geheel vormen maar ook de ruggengraat zijn van de landbouwstructuur en de basis van productieve landschappen; met het natuurlijk-fysisch systeem als leidraad, met aandacht voor landschapsontwikkeling die beter bestand maakt tegen overstromingen, droogte of erosie, en met een basismilieukwaliteit en bodembiodiversiteit.

Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Deinze

Het gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan van Deinze dateert van 2008 en beklemtoont onder andere de vrijwaring van de open ruimte voor essentiële functies. De Leievallei vormt een belangrijk openruimtegebied binnen een sterk verstedelijkte omgeving; het beschermen en ontwikkelen van de natuur en ondersteunen van de grondgebonden landbouw vormt hier een belangrijk uitgangspunt.

Momenteel loopt een traject voor de opmaak van een Beleidsplan Ruimte 2040. In de conceptnota voor dit plan drukt de stad onder andere haar ambitie uit om haar open ruimte te vrijwaren en de vele landschappelijke kwaliteiten te versterken. Concreet betekent dit dat het bijkomend ruimtebeslag minstens tot nul wordt herleid en dat ontwikkelingen in de open ruimte steeds gebeuren met respect voor de specifieke kenmerken van elk open ruimte gebied. Alleen zo kan de biodiversiteit worden verhoogd, de (lokale) voedselproductie op peil gehouden, de klimaatopgave opgevangen en een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving voor elke Deinzenaar gegarandeerd. Er worden 4 'landschappen' vooropgesteld, elk met specifieke ambities:

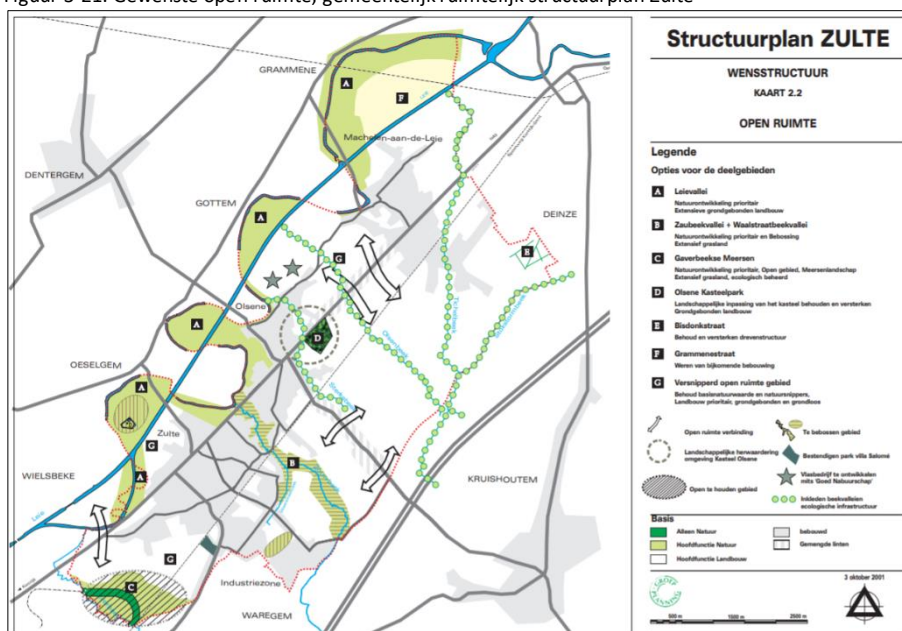
- Valleilandschappen. In Deinze zijn er vele structureerende rivier- en beekvalleien. De Leie en de kanalen (Schipdonkkanaal en kanaal Gent-Oostende) zijn de grotere bevaarbare blauwe dragers die ook een belangrijke regionale rol spelen. Deinze versterkt haar rivier- en beekvalleien zodat zij de nodige ruimte voorzien voor water en natuurontwikkeling. Zij worden klimaatrobuust ingericht. Dit kan onder meer het volgende inhouden: versteving van oever(zone)s, vernatuurlijking van stromen, ruiming van slib en erosiebestrijding.
- Landbouwlandschappen. Deinze bestaat voor 65% uit landbouwareaal en heeft met andere woorden een belangrijke rol te vervullen in de (lokale) voedselproductie. De landbouw staat vandaag de dag voor heel wat uitdagingen: concurrentiedruk met schaalvergroting tot gevolg, moeilijke opvolging, tekort aan betaalbare en kwalitatieve gronden, strengere milieunormen, vergroening en innovatie, etc. Zo zijn er in Deinze verschillende landbouwbedrijven gelegen in en nabij de beekvalleien. Door de strengere milieuwetgeving zijn enkele genoodzaakt zich 'her uit te vinden' en/of te herlokaliseren. Deinze gaat samen met de landbouwers en de landbouwactoren op zoek naar duurzame oplossingen. De landbouwbedrijven moeten behouden blijven en de mogelijkheid krijgen zich verder kwalitatief te ontplooien. Een landschappelijke integratie van zowel de huiskavel als de landbouwgronden is essentieel waarbij extra aandacht gaat naar kleine landschapselementen in de vorm van (knot)bomenrijen, hagen, houtkanten, grachten, etc. De landbouw heeft namelijk een belangrijke rol te vervullen in de klimaatmitigatie en -adaptatie, denk maar aan koolstofcaptatie, en de instandhouding van de biodiversiteit. Zo zijn de bulkenlandschappen met hun typerende knotwilgenrijen meer geschikt voor landschappelijk ingepaste - vaak kleinschaligere - landbouwactiviteiten in vergelijking tot de grotere kouters. De doelstellingen voor de landbouwsector kunnen enkel worden gerealiseerd door de aaneengesloten open ruimte gebieden zoveel mogelijk te vrijwaren en de vruchtbare gronden in te zetten voor de professionele landbouw. De privatisering van de open ruimte door bijvoorbeeld verlinting/vertuining, privatieve ondoordachte bebossing, verpaarding en andere mag de toekomst van deze landbouwers niet langer hypothekeren. Zeker in de koutergebieden is deze versnippering sterk aanwezig, zij verdienen extra aandacht. Dit betekent dat hinderende, zonevreemde activiteiten moeten worden vermeden.
- Bosrijke landschappen. Deinze kent enkele bosclusters, de meeste zijn gekoppeld aan de valleigebieden zoals ter hoogte van Oude Leie en Zeverenbeek met beschermd landschap De Broeken. Deinze zet in op de versterking van de natuurlijke gebieden en brengt ze met elkaar in verbinding omwille van hun ecologische en/of maatschappelijke meerwaarde. Dit kan met behulp van ecologische stapstenen in de vorm van kleine bosclusters en kleine landschapselementen zoals (knot)bomenrijen, houtkanten en grachten. Grotere bosuitbreidingen gebeuren bij voorkeur geclusterd bij bestaande bosstructuren en/of op agrarisch weinig interessante gronden die belangrijk zijn voor een aaneengesloten groen netwerk. Belangrijk is dat zij niet ongebreideld en voor private doeleinden worden ontwikkeld, want daar is ecologische en/of maatschappelijke meerwaarde eerder gering.

- **Belevingsvolle landschappen.** Naast de ecologische waarde is het ook belangrijk om de cultuurhistorische waarde van het landschap te respecteren. De beleving van de open ruimte hangt hier sterk aan vast. Naast de verschillende landschappelijke en bouwkundige erfgoedelementen, zijn de kasteelparken hier een specifiek voorbeeld van. Deinze heeft de ambitie om de beleving te verhogen door in te zetten op de heterogene landschapkenmerken die de open ruimte van Deinze kenmerken. De open ruimte moet beter doorwaadbaar en toegankelijk worden gemaakt voor alle Deinzenaars en voor bezoekers; met behulp van een kwalitatief fietsen wandelnetwerk. Deinze heeft met haar gave landschappen grote troeven in handen om ook bezoekers van omliggende steden en gemeenten aan te trekken. De beeldkwaliteit van de open ruimte moet daarom de nodige aandacht krijgen. Een kwalitatief fiets- en wandelnetwerk moet verder worden uitgebouwd doorheen alle landschapstypes van Deinze en in aantakking met het bovenlokaal netwerk. Ook de agrarische gebieden moeten een meerwaarde bieden in de beleving van de open ruimte. Lokale initiatieven zoals een plukboerderij of een lokaal verkooppunt kunnen bijdragen tot de beleving van de open ruimte.

Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Zulte

Uit het informatief gedeelte van het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (2003) blijkt dat Zulte nog maar weinig gave natuurgebieden kent, maar dat niettegenstaande de gemeente een belangrijk onderdeel vormt van de Leievallei dat op Vlaams niveau een belangrijk structuurbepalend element voor de natuur uitmaakt. Zulte wil de bestaande potenties uitbouwen door de natuur in de Leievallei een prioritaire ontwikkelingsmogelijkheid toe te kennen.

Figuur 3-21. Gewenste open ruimte, gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Zulte

In de gewenste structuur voor de open ruimte speelt de Leievallei dan ook een belangrijke rol. Op grondgebied Zulte omvat die vallei de afgesneden Leiemeanders van Oeselgem, Heuvelhoek en Gottem, een deel van de meander Grammene (dat deel dat bodemkundig tot de vallei behoort), het vallei- en brongebied op het Gewestplan langs de Leie tussen Olsene en Zulte, het parkgebied op het gewestplan langs de Leie in Olsene en het GNOP-gebied 'Leie-arm Machelen'. Deze gebieden zijn weinig bebouwd en overwegend in landbouwgebruik. Verschillende delen zijn opgehoogd. Om de Leie structuurbepalend te maken voor de natuurlijke structuur in het buitengebied, en om de hoofdfunctie natuur van de Leiearmen te ondersteunen, moet de natuurfunctie hier versterkt worden. Dit geschiedt voornamelijk door extensivering van het landgebruik (grasland), aanleg en onderhoud kleine landschapselementen en specifiek natuurgericht inrichten van daartoe geschikte en beschikbare percelen (cf. aanleg mantel-zoom-vegetatie in meander Oeselgem, eventuele oprichting van een vogelkijkhut, ...). Hoe de natuur hier verder kan uitgebouwd worden wordt gedetailleerd besproken in het GNOP van Zulte en in de studie "Natuurontwikkeling in de Leievallei tussen Deinze en Kortrijk". Landbouw is nevens geschikt aan natuur, maar heeft op een groot deel beperkingen omwille van de gewestplanbestemmingen. De oprichting van nieuwe landbouwbedrijven kan niet in deze gebieden. Specifieke aandacht moet ook besteed worden aan de Leiearmen. Omdat ter hoogte van de afgesneden Leiearmen nog waardevolle natuurelementen voorkomen, en omdat de Leievallei in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen als structuurbepalend voor de natuurlijke structuur in het buitengebied wordt aangeduid, moet de natuur daar bescherming genieten. In praktijk wil dit zeggen dat een bufferzone rond de waterplassen wordt afgebakend, waarbinnen natuur de hoofdfunctie is. In aansluiting op het GNOP wordt een bufferzone van 10 meter voorgesteld. Hengelrecreatie blijft mogelijk, maar ondergeschikt aan natuur. Om de natuur maximaal te laten ontplooiën in en rond de plassen, kan een beheer toegepast worden zoals in de studie "Natuurontwikkeling in de Leievallei tussen Deinze en Kortrijk" gedetailleerd wordt beschreven.

De kaart met de 'wensstructuur' voor de open ruimte toont dan ook dat de ruimte langs de oude loop van de Leie wordt voorbehouden voor 'natuur prioritair' in combinatie met extensieve, grondgebonden landbouw.

De gemeente Zulte bereid de opmaak van een gemeentelijk beleidsplan ruimte voor.

Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Dentergem

Het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (2009) van Dentergem hanteert volgende 'conceptelementen' die relevant zijn voor het op te maken ruimtelijk uitvoeringsplan:

- Valleien van Oude Mandelbeek, Mandel en Leie als groen hoefijzer. De valleien van Oude Mandelbeek, Mandel en Leie fungeren als dragers van een aantal ecologisch hoogwaardige gebieden. Het gaat telkens om een samengaan van beekbegeleidende natuurcomplexen en waardevolle graslandcomplexen. Zaak is deze ecologische hoogwaardige gebieden in hun diversiteit te versterken. Natuurgericht beheer staat voorop. Het functioneren van deze gebieden situeert zich voornamelijk op bovenlokaal niveau. Gezien de centrale ligging vormt dit 'groen hoefijzer' een belangrijk aanknopingspunt voor het versterken van de ecologische relaties binnen de gemeente. Bekken worden verder uitgebouwd als groene aders. De valleigebieden van Oude Mandelbeek, Mandel en Leie worden wenselijk ontwikkeld als samenhangende landbouwgebied met belangrijke ecologische en landschappelijke waarden. Omwille van hun ecologisch verbindende kwaliteiten dragen deze valleigebieden een bovenlokale beleidsdimensie. De visie moet dan ook opgevat worden als suggestie naar de hogere overheid toe. Het beleid richt zich op het ruimtelijk ondersteunen van het agrarisch grondgebruik, waarbij (vrijwillige) initiatieven voor een aangepast en op natuurwaarden gericht beheer worden aangemoedigd. De nodige ondersteunende maatregelen dienen genomen te worden opdat de landbouwer natuur- en landschapsbeheer als volwaardige component kan opnemen in de landbouwbedrijfsvoering. Het gebied dient in zijn onbebouwd karakter gevrijwaard te blijven, wat impliceert dat de inplanting van nieuwe agrarische bedrijfszetels en serres uitgesloten is. Uitbreiding van bestaande bedrijven in de richting van de beek is uitgesloten. Bij uitbreiding van bestaande landbouwbedrijven wordt een goede landschappelijke inpassing nagestreefd. Het verder intensiveren van de landbouwactiviteiten naar bv. mestverwerking, serreteelt of industriële vormen van landbouw is niet toegestaan.
- Twee samenhangende landbouwgebieden met hun eigen dynamiek. De openruimtegebieden ten noorden en ten zuiden van de Oude Mandelbeek fungeren als drager van de landbouw. Beide gebieden kennen echter een verschillende dynamiek. In het noordelijk deel richt het beleid zich op het ondersteunen van de landbouw in grote, aaneengesloten open ruimtegehelen. Voor het zuidelijke gedeelte wordt gezocht naar een nieuw profiel van de landbouw dat meer inspeelt op het multifunctionele karakter van het gebied.
- Eigenheid en landschappelijke kwaliteit van open ruimte gehelen versterken. De eigenheid en landschappelijke kwaliteit van de drie open ruimtegehelen – plateau van Tielt, versnipperd middengebied en de drie valleien – wordt verder versterkt. Beeldbepalende landschapselementen worden opgewaardeerd en verder versterkt. Dit heeft vooral betrekking op de versterking van lineaire landschapselementen. Op het plateau van Tielt wordt het halfopen landschap met concentraties van kleine landschapselementen geherwaardeerd. Een fijnmazig netwerk van kleine landschapselementen zorgt in de drie valleien voor een gesloten landschapsbeeld. Dit gesloten karakter contrasteert met de aangrenzende open koutergebieden. In het versnipperde middengebied ligt de nadruk op een actieve landschapsbouw. Bekken met opgaande begroeiing geven het gebied meer structuur.

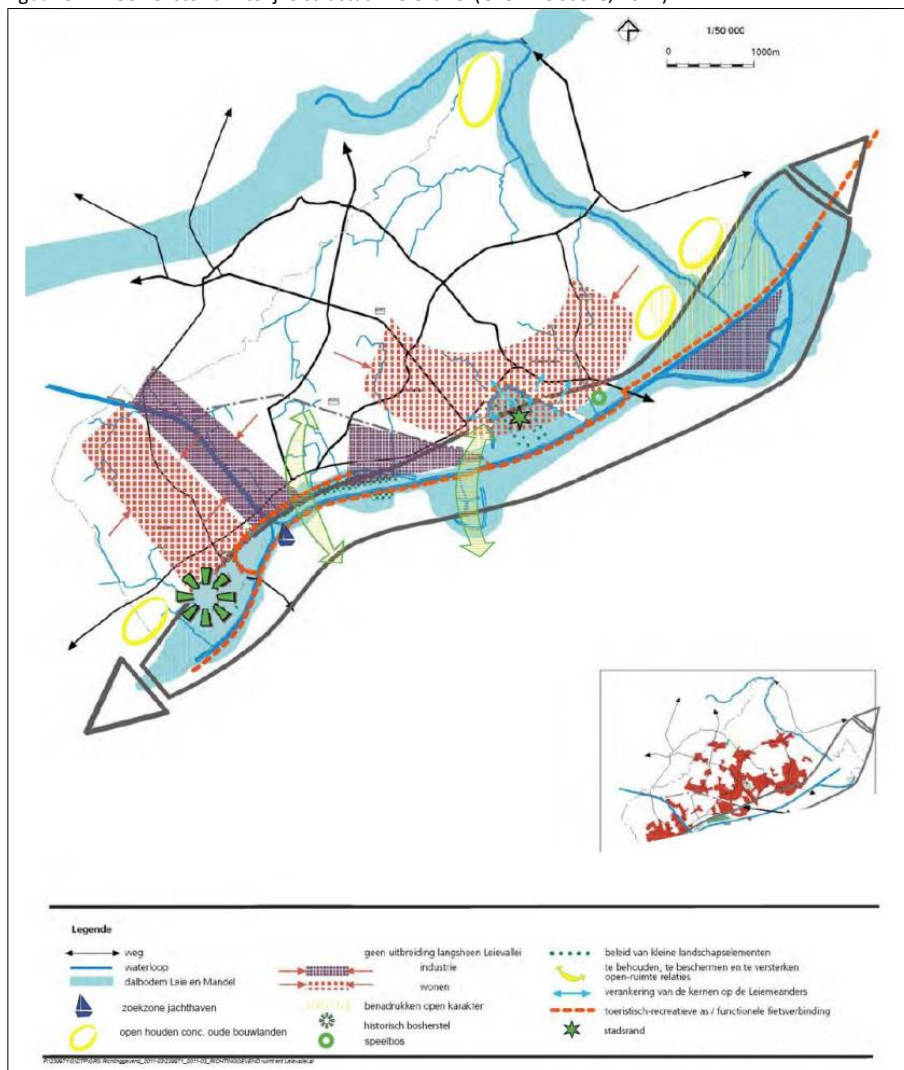
Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Wielsbeke

In het ruimtelijk structuurplan van Wielsbeke (2012) krijgt de Leievallei bijzondere aandacht. Volgende doelstellingen uit het structuurplan zijn relevant voor voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan:

- Afbakenen openruimtegebieden en dito verbindingen. De schaarse aaneengesloten open ruimten langs de Leievallei vormen kernen van oude bouwlanden (vaak kouters) en moeten strikt worden afgebakend en open gehouden. Nieuwe bouwactiviteiten en uitbreidingen worden er uitgesloten. De meeste van deze open ruimten liggen parallel op de Leievallei (vingervormige open ruimteverbindingen) en kunnen door afbakening en een gerichte beleidsvoering verhinderen dat de Leievallei helemaal verandert in een aaneengesloten bebouwd lint. Op deze manier blijven ook garanties bestaan voor de agrarische, toeristisch- recreatieve en natuurlijke infrastructuur. Te Wielsbeke worden op het terrein nog volgende (beperkte) open zones aangetroffen:
  - een zone tussen Wielsbeke en Sint-Eloois-Vijve;
  - een zone ten oosten van het kanaal Roeselare-Leie die doorloopt ten zuiden van het Leiekanaal tot tegen Desselgem;
  - een gebied ten westen van Ooigem dat ten zuiden van het Leiekanaal eveneens afgelijnd wordt door de kern van Desselgem;
  - ten oosten van Sint-Baafs-Vijve is er eveneens een open ruimte die echter reeds afgeblokt wordt door d'Hooie net ten zuiden van het Leiekanaal.
- Het voeren van een beleid van onderhoud en herstel van het landschap. De Leie is, samen met de Mandelvallei op Vlaams niveau aangeduid als natuuraandachtszone. Het beleid voor het rivierherstel van de Leievallei (cf. project Seine-Schelde) richt zich onder meer op in stand houden en ontwikkelen van valleigrasland, waar mogelijk, aansluiten van afgesneden Leie-meanders, herwaarderen van het mondingsgebied van de Mandel en lokale hermeandering. Het rivierherstel staat ook in

relatie tot de problematiek van waterberging. De provincie voert hier in eerste instantie een beleid van kleine landschapselementen. Na aanduiding van GEN-, GENO- en natuurverwevingsgebieden door het Vlaamse niveau verfijnt de provincie deze natuuraandachtszone met een net van natuurverbindingsgebieden. Ook de gemeente wil deze trend van 'natuurlijke openheid' verderzetten. Dit gebeurt door aansluitend op de natuurverbindingsgebieden een beleid te voeren van onderhoud en herstel van het landschap rekening houdend met het historisch kader.

Figuur 3-22. Gewenste ruimtelijke structuur Leievallei (GRS Wielsbeke, 2012)

Delen van het grondgebied Wielsbeke liggen in het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leievallei en open ruimte omgeving Kortrijk' (2008). In het bijzonder het deelgebied 'Plaatsbeek-Ooigembos', dat deels gelegen is op grondgebied Wielsbeke en dat een opwaardering beoogt van de oude Leie-meander en de Plaatsbeek op de linkeroever en het uitbouwen van de rechteroever tot een groene as. Voor het behoud en de versterking van uitgesproken natuurwaarden in de Leievallei en in de beekvalleien met ruimte voor waterberging worden natuurgebieden aangeduid ter hoogte van de Plaatsbeek en langs de linkeroever tot Ooigembos. Voor het behoud en de versterking van samenhangende boscomplexen zoals Ooigembos en de uitbreiding ervan wordt de omgeving van Ooigembos aangeduid als natuurgebied. Voor het behoud en het versterken van het gevarieerd open en halfopen valleilandschap en het waterbergend karakter ervan wordt de Leievallei aanzien als een natuurverwevingsgebied in de zin van het decreet natuurbehoud. Het ruimtelijk beleid is gericht op de verwevenheid van landbouw, natuur, bos en waterberging.

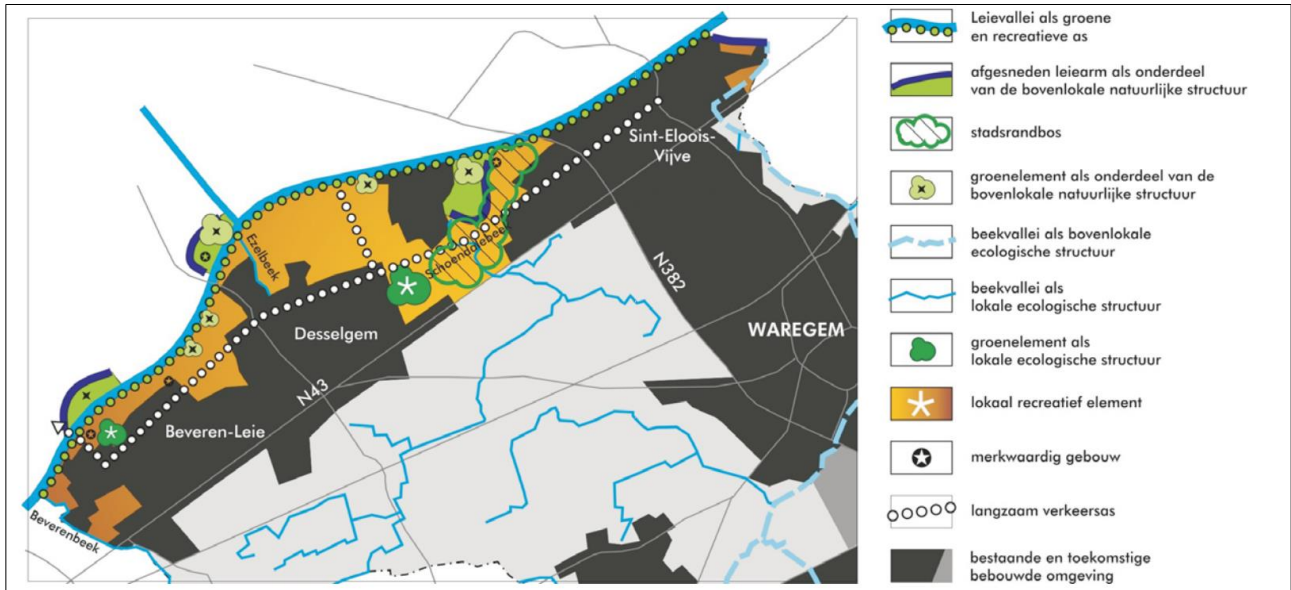
Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Waregem

De Leievallei als toeristisch-recreatieve en ecologische as is één van de vertalingen van de visie op de gewenste structuur van de open ruimte uit het Ruimtelijk Structuurplan van Waregem (2006).

De ecologische betekenis van de Leievallei wordt behouden en versterkt. Dit betekent het behoud en de versterking van natuurlijke elementen: waardevolle graslanden, afgesneden meanders als natuurlijke elementen, andere elementen met een ecologische betekenis, zoals de zavelputten. Voor verschillende elementen komt de ecologische functie verweven voor met andere functies (agrarische, recreatieve functie). Wanneer de ecologische functie verweven is met de agrarische, houdt deze laatste hier rekening mee. Voor de waardevolle graslanden is een extensief agrarisch gebruik aangewezen, afgestemd op het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteiten. Wanneer de ecologische functie verweven voorkomt met de recreatieve, houdt deze laatste hier

rekening mee. Voor de afgesneden meanders en de zavelputten is een zacht recreatief medegebruik aangewezen. Het betreft zachte vormen van recreatie (zoals wandelen, ...) die samengaan met de ecologische betekenis van deze elementen. Andere, dynamischere vormen van recreatie (mountainbike, waterrecreatie,...) zijn niet wenselijk in deze elementen. Een versterking van de natuurlijke structuur in de Leievallei kan gebeuren door de ontwikkeling van het 'open' stadsrandbos, ten westen van het stedelijk gebied. Het stadsrandbos heeft zowel een ecologische als een recreatieve betekenis.

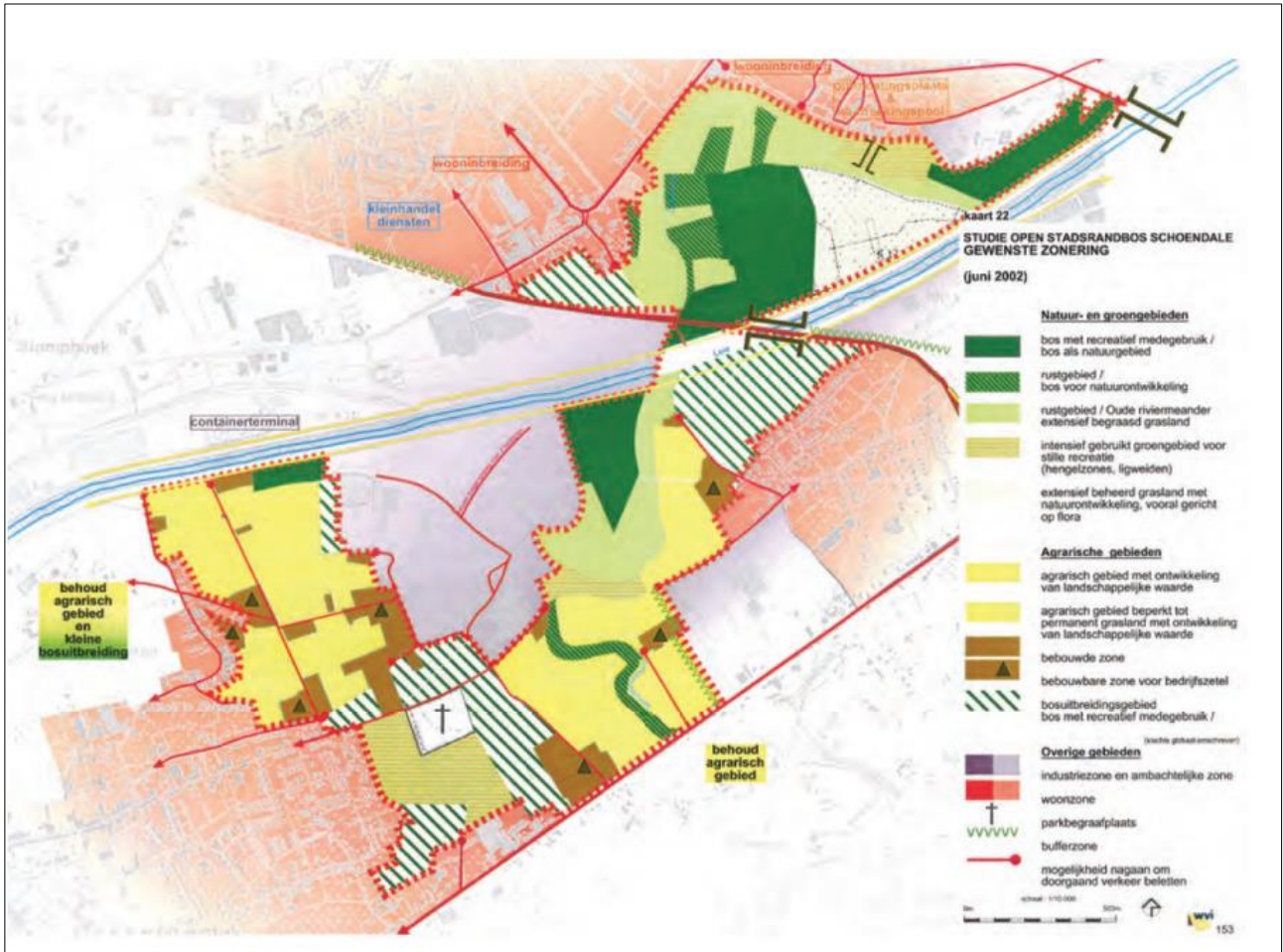
Figuur 3-23. Leievallei als groene en recreatieve as, uit GRS Waregem

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan bevat ook de ontwikkeling van een stadsrandbos van ca. 90 ha in Waregem en Wielsbeke langs beide zijden van de Leie. Het bestaat uit drie kernen: de Schoendalebocht in Waregem en de Leiemeander in Sint-Baafs-Vijve en rond de Zavelput in Desselgem. Het is opgevat als een 'open stadsrandbos' met een recreatieve functie, maar daarnaast ook een ecologische en agrarische functie. Binnen dit gebied kunnen onder andere recreatieve verbindingen en een speelbos aangelegd worden. Voor leefbare landbouwbedrijven in het gebied worden voldoende garanties ingebouwd voor het behoud en de verdere ontwikkeling. Het openstadsrandbos vormt een openruimtegebied tussen het bedrijventerrein Schoendale en de bebouwde kern van Sint-Eloois-Vijve. Ter hoogte van de Leiebocht te Sint-Baafs-Vijve kunnen er doelgericht beplantingen opgericht worden als visuele buffer ten opzichte van de bedrijvigheid langs de Leie in Sint-Eloois-Vijve in respect voor het open karakter van de Leievallei.

Het stadsrandbos vormt een onderdeel van de Leievallei als recreatieve en ecologische as, en heeft naast een recreatieve functie (met fietspaden, speelbos...) ook een ecologische en agrarische functie. Voor leefbare landbouwbedrijven worden voldoende garanties ingebouwd voor behoud en verdere ontwikkeling. De ontwikkelingsvisie voor het stadsrandbos wordt uitgewerkt i.s.m. met de Vlaamse administratie Natuur en Bos. De nodige herbestemmingen zullen gebeuren via een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, in het kader van de afbakening van de gebieden voor landbouw, natuur en bos. De visie sluit ook aan bij het luik 'rivierherstel Leie' in het kader van het Seine-Schelde-project.

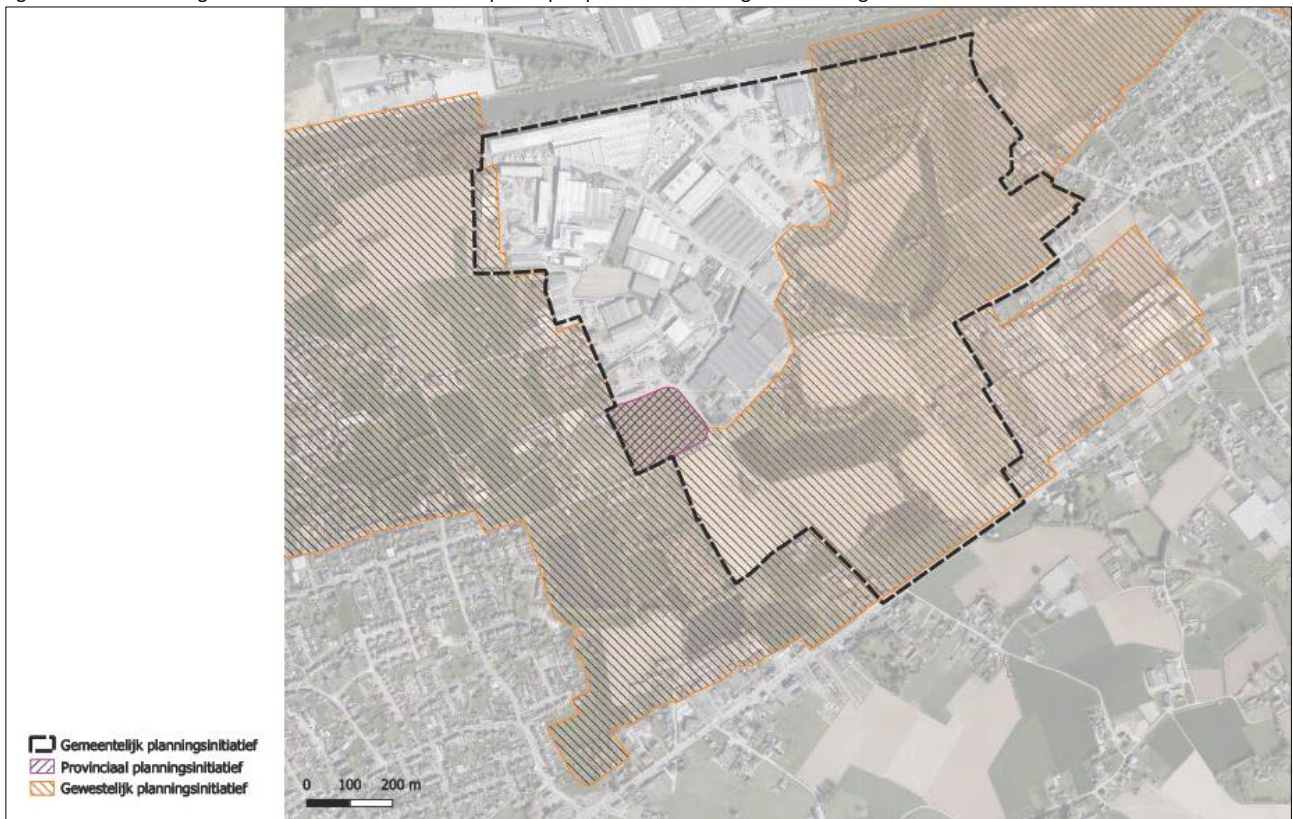
Figuur 3-24. Voorstel inrichting stadsrandbos Waregem, delen Sint-Baafs-Vijve en Schoendalebocht (uit kennisgevingsdossier plan-MER PRUP afbakening kleinstedelijk gebied Waregem, 2014)

Binnen omgeving Schoondal – een zone bestaande uit het bedrijventerrein Schoondal en omgeving dat zich tussen de Leie, Desselgem en N382 bevindt - lopen naast het voorliggende gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan nog twee andere planningsinitiatieven: het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan ‘bedrijvigheid economische subregio Waregem’ en het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘Omgeving Schoondal’. Alle processen bevinden zich momenteel in startfase.

Op vandaag overlappen de perimeters van deze verschillende processen elkaar echter. Om deze drie planinitiatieven op elkaar af te stemmen werd er begin 2023 overlegd met de trekkers van de drie processen. Er werd afgesproken om de perimeters van de lopende processen in de startfase – waar verkenning en onderzoek centraal staan – voorlopig onafhankelijk van elkaar te beschouwen en dus nog niet op elkaar af te stemmen. Wanneer de verschillende planningsprocessen overgaan in de scopingfase zal er meer duidelijkheid worden bekomen over de verschillende ontwikkelingsperspectieven binnen het ruime plangebied. Dan zal er interbestuurlijk worden afgestemd en kan besloten worden om de perimeters van de verschillende planprocessen hier op aan te passen.

Figuur 3-25. Aanduiding van de contouren van de drie lopende planprocessen ter hoogte van Waregem 'Schoondal'

3.3.4 Andere relevante plannen en initiatieven

Regiovisie en Interbestuurlijke Samenwerking Zuid-West-Vlaanderen

Contrei, de 'Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde' (2018) schetst een duurzaam toekomstbeeld voor de regio van Leie en Schelde als antwoord op belangrijke lokale en regionale uitdagingen zoals het watersysteem, klimaat en energie, een geïntegreerde aanpak van mobiliteit en ruimtelijke ontwikkelingen, ruimtelijk rendement, versterken van de open ruimte, etc.

Deze regiovisie omvat een strategisch kader voor ruimtelijke ontwikkelingen, gebaseerd op drie krachtlijnen:

- kwalitatief ontwikkelen van het blauw-groene netwerk;
- versterken van kernen en stedelijk netwerk;
- activeren van productieve landschappen.

Door die drie krachtlijnen geïntegreerd aan te pakken, krijgen de klimaatuitdagingen een regionaal antwoord. De regiovisie is een tastbaar resultaat van de interbestuurlijke regiowerking in Zuid-West-Vlaanderen. Vanuit dit proces is bij de Vlaamse en lokale partners de behoefte ontstaan om op een meer structurele en geïntegreerde manier samen te werken in de regio, om de ambities van en voor deze regio ook daadwerkelijk samen uit te voeren. De Vlaamse Regering, de deputatie van de Provincie West-Vlaanderen en de raad van bestuur van intercommunale Leiedal formaliseerden deze samenwerking in 2019 met de "Interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst over de gezamenlijke en geïntegreerde realisatie van regionale acties in Zuid-West-Vlaanderen".

Bij de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst engageerden de partners zich om de regionale uitdagingen aan te pakken door een doorstart te geven aan acht regionale acties. Eén daarvan is "Geïntegreerde aanpak van de Leievallei van Wervik tot Deinze, in afstemming met Vlaamse en lokale processen". Een concreet aspect van deze ambitie van samenwerking is de 'gebiedscoalitie Leievallei': elf Leiegemeenten (Wervik, Menen, Wevelgem, Kortrijk, Kurne, Harelbeke, Waregem, Wielsbeke, Dentergem, Zulte en Deinze) samen met de Provincies West- en Oost-Vlaanderen, en de intercommunales Leiedal, WVI en Veneco tekenden eind 2022 een protocolovereenkomst voor samenwerking. Het samenwerkingsverband drukte daarmee het engagement uit om samen in te gaan op de oproep voor een 'Lokale Gebiedsdeal Droogte', maar stelde meteen ook dat op langere termijn zal nagegaan worden hoe op een gestructureerde wijze kan samengewerkt worden in de Leievallei.

Ontwerpend onderzoek "Versterking openruimtesysteem Leievallei Kurne – Deinze" (2020)

In opdracht van het Departement Omgeving voerde CLUSTER in 2020 een ontwerpend onderzoek uit voor de Leievallei. In dit onderzoek werd een landschapsanalyse uitgevoerd en werden kansen en potenties voor de ruimtelijke ontwikkeling van het

valleisysteem onderzocht. Het eindrapport wordt beschouwd als een intern onderzoeksdocument van het Departement Omgeving zonder formeel beleidsmatig statuut.

Interregionale projecten

In het Interreg IV-project Corrid'or (2007 – 2017) werd een gemeenschappelijke grensoverschrijdende gebiedsvisie voor de Leievallei opgemaakt. Het project VALYS (2016 – 2022) ging hierop verder en wil het gebied verder ontwikkelen op basis van de gebiedsvisie en zet vooral in op de krachtlijnen van de dialoog met de burger en het versterken van de landschappelijke en natuurlijke elementen uit de Leievallei. De uitdagingen die aan de basis liggen van het project en die duidelijk een grensoverschrijdend karakter hebben, zijn de druk op de open ruimte en de bedreiging van de ecologische waarden van de Leievallei. VALYS biedt het grensoverschrijdend kader om deze uitdagingen aan te pakken en vorm te geven via acties op verschillende schaalniveaus. Inrichtingen op het terrein, visievorming over deelgebieden met een belangrijke impact op de Leievallei en gezamenlijke communicatie-acties die het onderscheidend karakter van het "Leievallei-Parc de la Lys" kunnen verbeelden, zijn daarin de belangrijkste elementen. De rode draad doorheen het project is de participatie van de doelgroepen en het op een innovatieve manier in dialoog treden met de burger. Verder wordt een toolbox ontwikkeld en worden acties inhoudelijk op elkaar afgestemd, zowel op het gebied van beeldkwaliteit, ecologie, landschap als recreatieve ontsluiting.

4 Analyse bestaande ruimtelijke structuur⁹

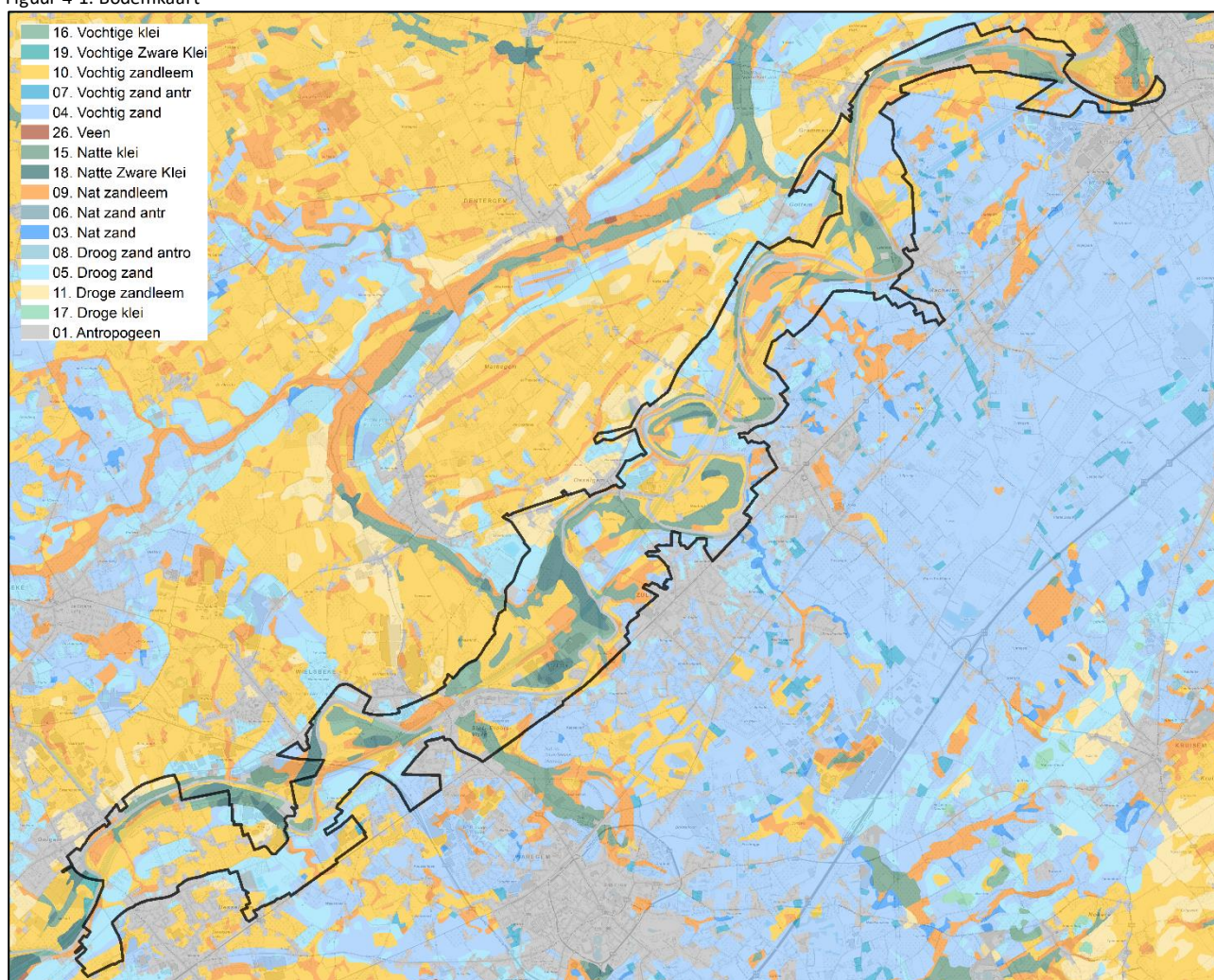
4.1 Fysisch systeem

Het fysisch systeem is het geheel van eigenschappen, processen en onderlinge relaties van klimaat, lucht, bodem en water. In ruimtelijke context zijn vooral de bodemeigenschappen en -processen en het watersysteem van belang.

Bodem

Het fysisch systeem van de Leievallei wordt in grote mate bepaald door de geologische ondergrond. Het Tertiair substraat wordt gevormd door de Formatie van Kortrijk (Lid van Moen en deels Lid van Aalbeke). Het Lid van Aalbeke bestaat uit homogene blauwe zware klei. Het Lid van Moen is een grijze klei tot silt, kleihoudend met kleilagen.

Figuur 4-1. Bodemkaart

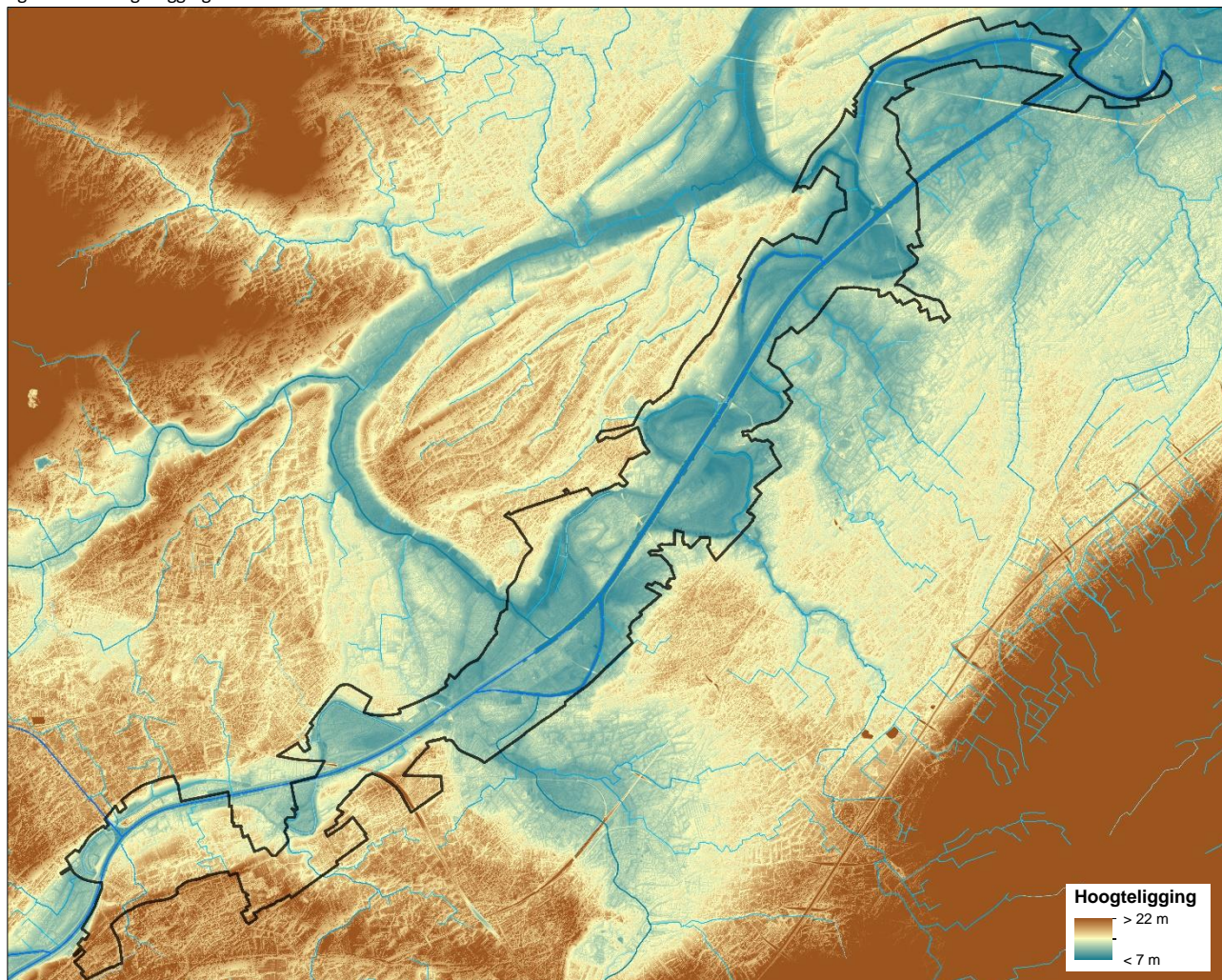
De Leievallei is ontstaan gedurende de IJstijden (Pleistoceen). De vallei werd tijdens de Würm ijstijd (Boven-Pleistoceen) opgevuld met een loesslaag van ongeveer 15 meter dikte. Nadien werden hierop achtereenvolgens een 1 tot 2 meter dikke laag met gemengde textuur afgezet (klei, leem, zandleem, zand, grind) en dekzanden met een dikte van 1 à 2 meter.

De insnijding van de huidige Leievallei vond plaats in het Holoceen (boreale vallei). De Leievallei werd overwegend met klei opgevuld. In natte valleien werden veenlagen gevormd (o.a. Deinze-Zeveren). Boven het veen werd kleig alluvium afgezet. De opvulling van de Leievallei duurt tot op heden voort (recent alluvium). Het resultaat van deze opeenvolgende ontwikkelingen is een relatief vlak gebied met een matig tot uitgesproken microreliëf. Het reliëf is dus bepaald door de uitsnijdingen en afzettingen van

⁹ Onder andere gebaseerd op het onderzoeksrapport "Versterking openruimtesysteem Leievallei" (CLUSTER i.o.v. Departement Omgeving, 2020)

de Leie. De binnenkanten van de Leiemeanders zijn lager gelegen dan de buitenkanten en nog lager dan de omliggende alluviale vlakten.

Figuur 4-2. Hoogteligging

Watersysteem

Het plangebied heeft betrekking op de Leievallei van Wielsbeke tot Deinze. Op vlak van afwatering bevindt het plangebied zich volledig in het stroomgebied van de Schelde, en meer specifiek in het Leiebekken.

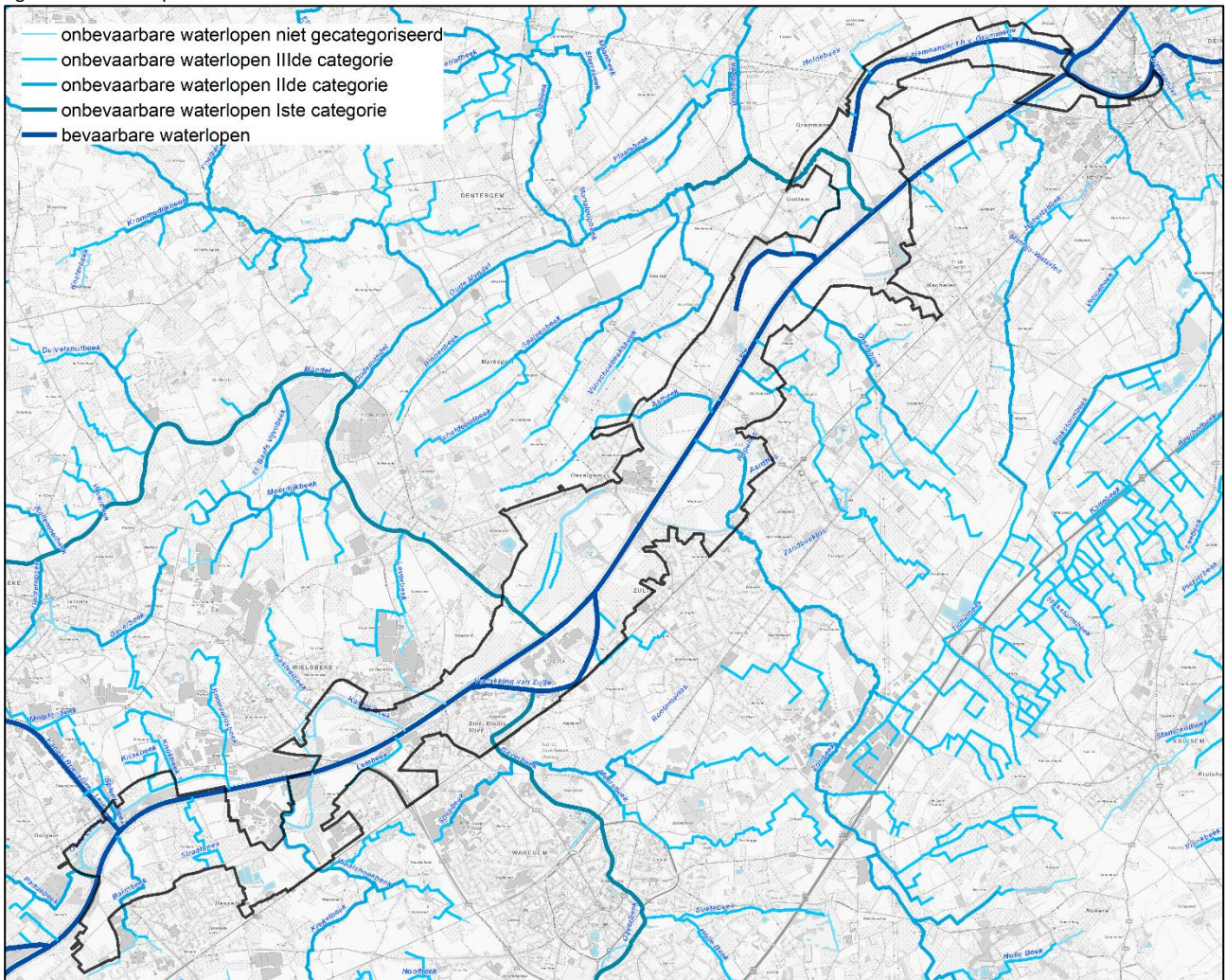
De Leie werd in het verleden meermaals rechtgetrokken, verbreed en uitgediept zodat ze kon aangewend worden als binnenvaartverbinding tussen de Benelux en Frankrijk. Door het Afleidingskanaal van de Leie, dat de Leie verbindt met het Kanaal Gent-Brugge, bleef de benedenloop van de Leie (toeristische Leie) vanaf Deinze gevrijwaard van rechttrekking van haar meanders. Van het oude kronkelende traject binnen het plangebied zijn op verschillende plaatsen nog de oude afgesloten armen aanwezig, zoals de Vertakking van Zulte en de Leiemeander ter hoogte van Grammene. De meeste gemeentegrenzen langs de Leie komen overeen met de historische loop van de rivier.

De rechttrekkings-, verbredings- en verdiepingswerken resulteerden in een snellere waterafvoer. Bijgevolg veranderde het overstromingsregime van de Leievallei aanzienlijk. Bovendien werd de grond die vrijkwam bij de normaliseringswerken op veel plaatsen gebruikt om de alluviale terreinen op te hogen, waardoor de vallei praktisch niet meer kan overstromen. De relatie tussen de rivier en de vallei ging hier volledig verloren.

In het plangebied takt het kanaal Roeselare-Leie, de Gaverbeek, de Mandel en de Oude Mandel aan op de Leie. In het noorden gaat de Leie over in de toeristische Leie enerzijds en anderzijds in het Afleidingskanaal van de Leie. Daarnaast zijn er ook verschillende grote en kleine beken die in de Leie uitmonden.

Figuur 4-3. Waterlopen

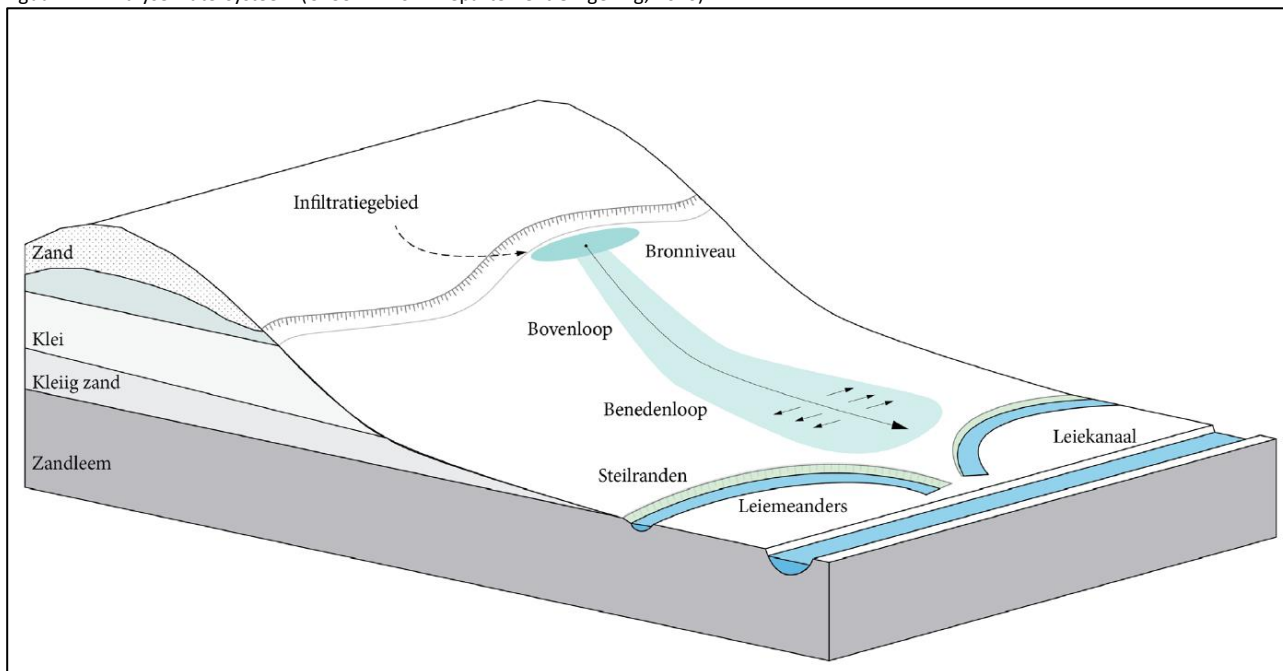
De hydrologische landschapsstructuur van de Leievallei hangt nauw samen met de geologische structuur van het stroomgebied. Van hoog naar laag kunnen volgende ruimtelijke eenheden worden onderscheiden: infiltratiegebieden, bronniveaus, beekvalleien, meanders en ten slotte het Leiekanaal.

De infiltratiegebieden zijn gelegen aan de bovenzijde van het watersysteem. De bovenste geologische laag van de heuvelkam van het interfluvium tussen de stroomgebieden bestaat uit een relatief dik, waterdoorlatend zandpakket waar een groot deel van het neerslagwater gemakkelijk infiltreert en stagneert op een ondoordringbare horizontale kleilaag. Op de plaats waar de topografie de kleilagen doorsnijden ontspringen bronniveaus. Vanaf de bron wordt het water afgevoerd via een natuurlijke beekvalleien. Aangezien er zich op de flanken van de heuvelkam op geringe diepte een dikke ondoorlaatbare kleilaag bevindt, kan slechts een beperkt gedeelte van het neerslagwater infiltreren in de ondergrond en wordt het merendeel bovengronds afgevoerd. Hierdoor hebben de beeklopen een sterke dynamiek die stroomafwaarts toeneemt en die aan de basis ligt van het zacht glooiende reliëf in het landschap. De beekvalleien monden uit in oude Leie-meanders die op hun beurt via technische ingrepen worden op afgevoerd op het Leiekanaal.

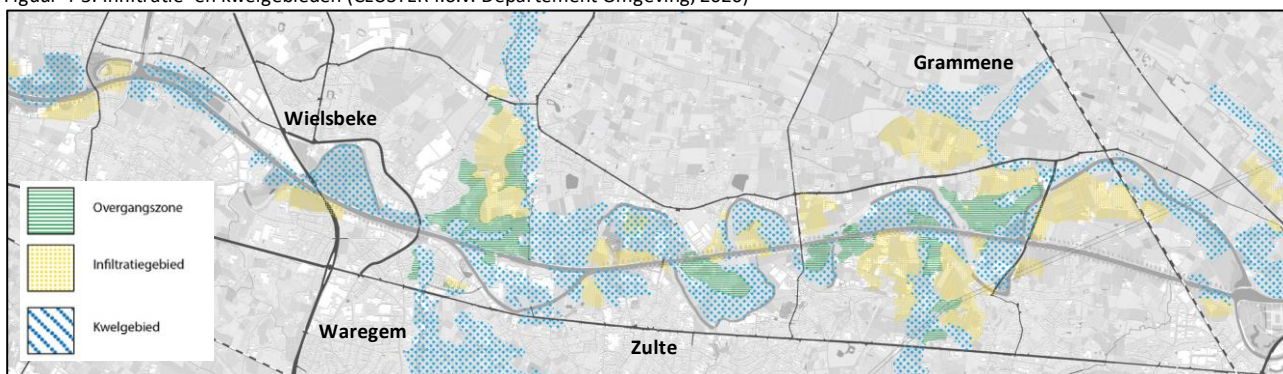
De hydrologische landschapsstructuur van de Leievallei is doorheen de eeuwen sterk gewijzigd. Enerzijds heeft de toenemende verstedelijking geleid tot een afname van de infiltratiecapaciteit in de stroomopwaartse infiltratiegebieden. Het overtollige water wordt via de riolen versneld afgevoerd naar de waterlopen. Anderzijds heeft het rechte trekken van de bovenstroomse beeklopen geleid tot wateroverlast bij piekdebieten in de mondingen van de stroomafwaartse zijvalleien.

In de Leievallei zelf is de sponswerking van de meersengebieden grotendeels tenietgedaan door drainage van de historische natte graslanden ten voordele van akkerlanden. Het afstromende water uit de zijvalleien kan niet langer worden vastgehouden in de meersengebieden wat leidt tot wateroverlast op piekmomenten.

Figuur 4-4. Analyse watersysteem (CLUSTER i.o.v. Departement Omgeving, 2020)

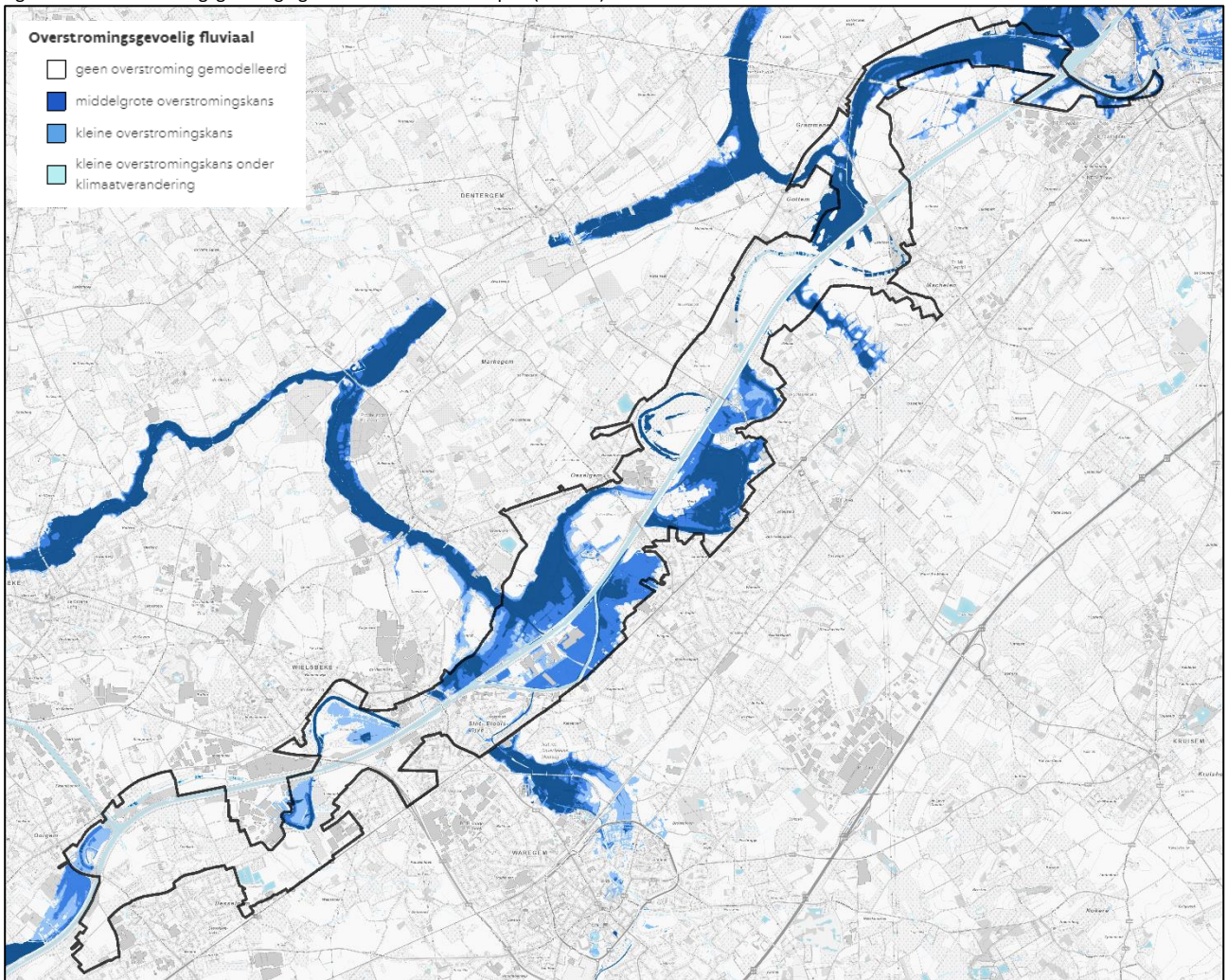
Figuur 4-5. Infiltratie- en kwelgebieden (CLUSTER i.o.v. Departement Omgeving, 2020)

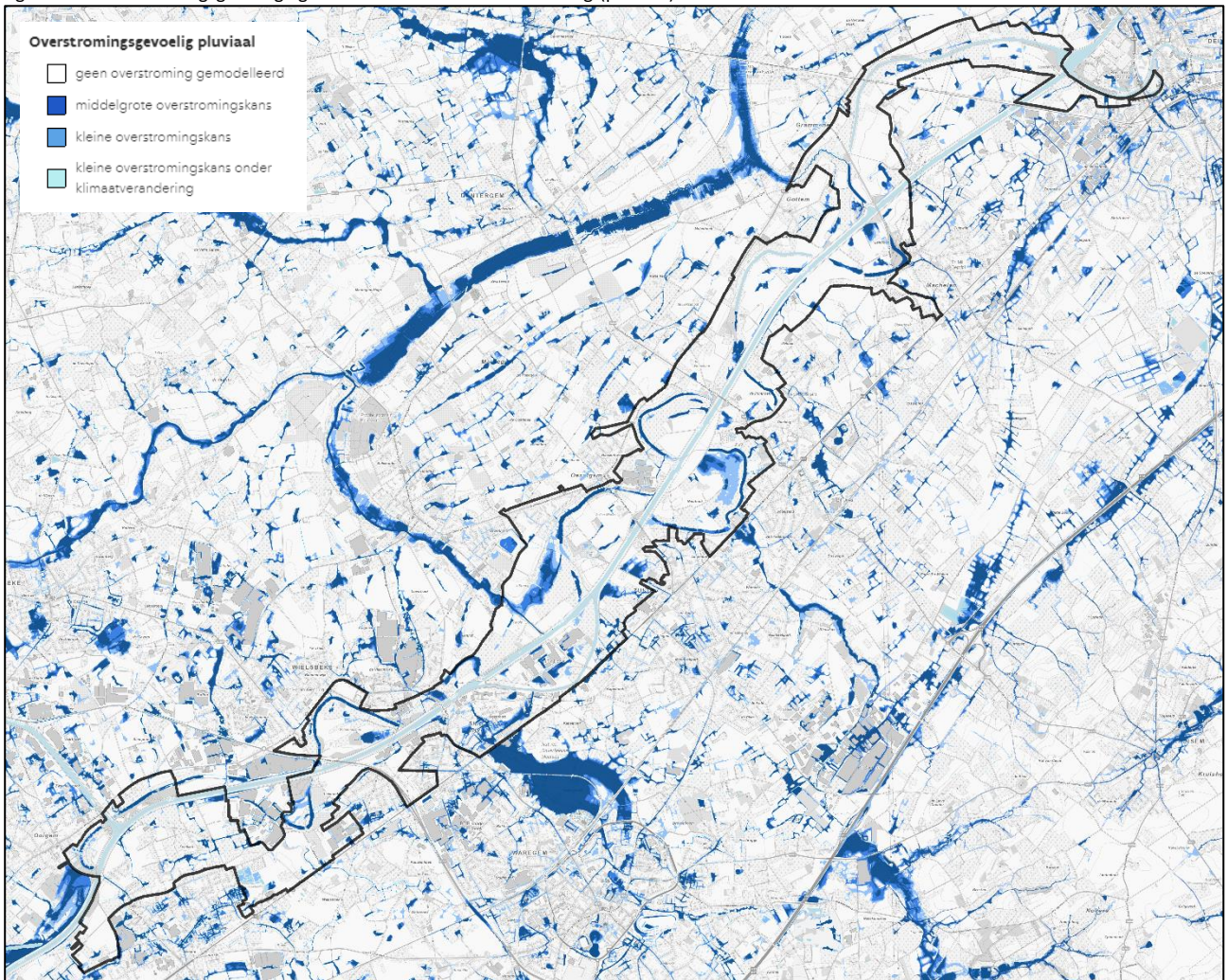
Er is een grote overstromingsgevoeligheid in het plangebied. Onderstaande kaarten tonen de overstromingsgevoelige gebieden¹⁰ vanuit waterlopen (fluviaal) en door intense neerslag (pluviaal), zijnde de geactualiseerde overstromingsgevaarkaarten of watertoetskaarten die sinds 1 januari 2023 van toepassing zijn. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen gebieden met een middelgrote overstromingskans (jaarlijks meer dan 1% kans op overstroming, T100), gebieden met een kleine overstromingskans (jaarlijks 0,1 tot 1% kans op een overstroming (T1000) en gebieden met een kleine overstromingskans onder klimaatverandering (T1000).

¹⁰ Geactualiseerde overstromingsgevaarkaarten cfr. de omzendbrief OMG/2022/01 met richtlijnen voor de toepassing van een klimaatbestendige watertoets en de vrijwaring van het waterbergend vermogen in signaalgebieden, online gepubliceerd via <https://www.waterinfo.be/watertoets> (goedgekeurd met het besluit van de Vlaamse Regering van 25 november 2022 en in voege vanaf 1 januari 2023).

Figuur 4-6. Overstromingsgevoelige gebieden vanuit waterlopen (fluviaal)

Figuur 4-7. Overstromingsgevoelige gebieden vanuit intensieve neerslag (pluviaal)

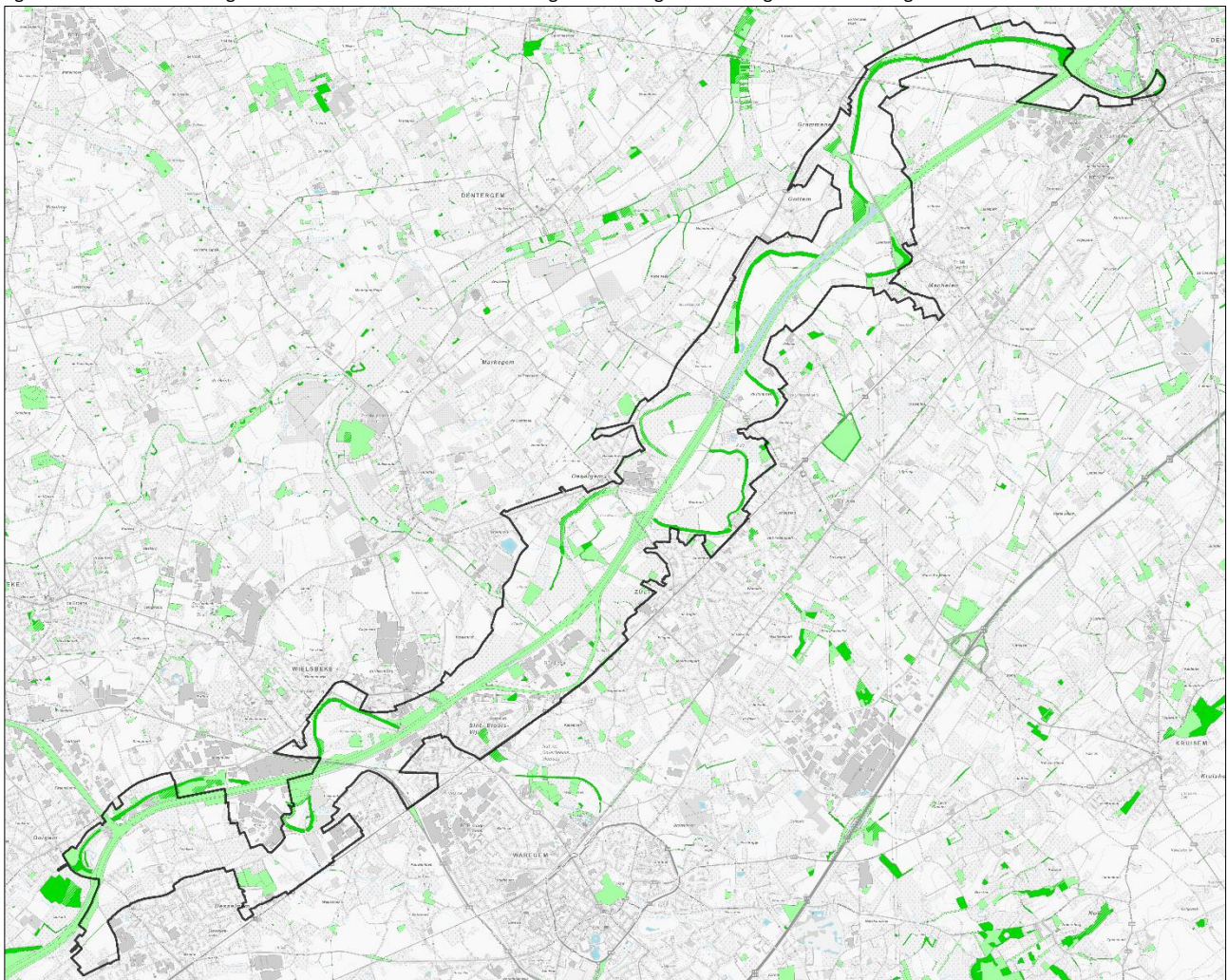
4.2 Bestaande natuurlijke structuur

Het valleisysteem van de Leie is bepalend voor de natuurlijke structuur binnen het plangebied. De Leievallei is van nature een complex en zeer waardevol ecologisch riviersysteem. Het uitgesproken microreliëf met vele overgangen tussen zandige en kleiige bodemtipes levert interessante gradiënten op waardoor er op een relatief kleine oppervlakte veel verschillende vegetatietypes voorkomen.

De aanleg van het Leiekanaal heeft drastische gevolgen gehad op het functioneren van het natuurlijke riviersysteem. In eerste instantie werd de Leie losgekoppeld van haar natuurlijk overstromingsgebied. Praktisch alle meanders en historische meersen werden afgesneden van de rivier waardoor de natuurlijke waterhuishouding grondig werd verstoord. Het natuurlijke winterbed verdween en de rivierdynamiek werd beperkt tot enkel het Leiekanaal. Het gevolg van deze drastische infrastructurele ingreep is dat er vandaag nog maar weinig overblijft van de potentiële vegetatierijkdom die samenhangt met het van nature complexe riviersysteem. De historisch natte meersengebieden zijn sterk verdroogt door het ontbreken van periodieke overstromingen in de komgronden, het versneld afvoeren van het water en het intensief draineren van de natte graslanden.

De actuele natuurwaarden zijn in hoofdzaak gekoppeld aan de biologisch (zeer) waardevolle (afgesneden) oude Leiearmen en de groene Leieoevers. Voor het overige is de vallei zeer bos- en natuurarm.

Figuur 4-8. Bestaande biologisch waardevolle en zeer waardevolle gebieden volgens de biologische waarderingskaart

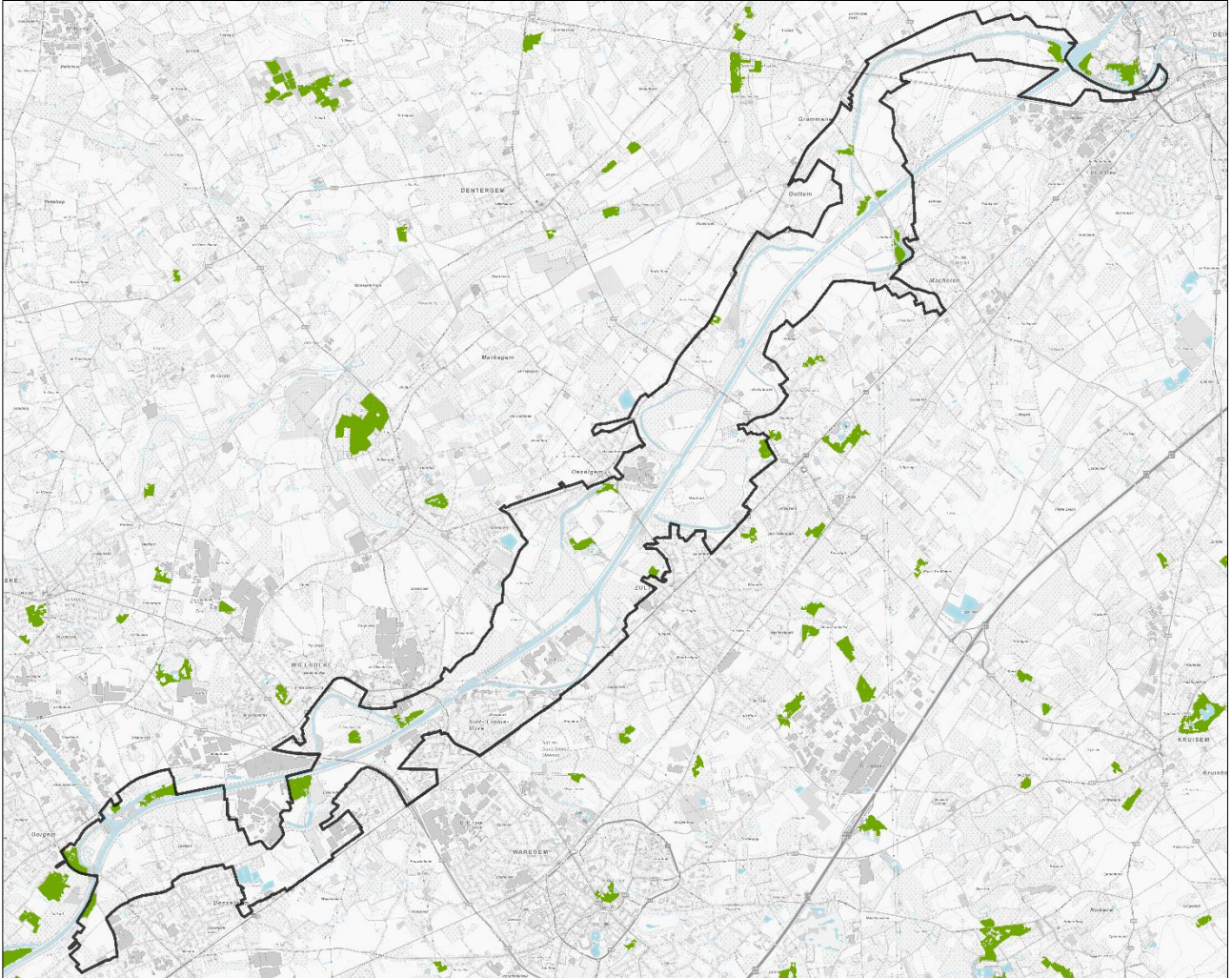

De vroegere hooilanden in de vallei die jaarlijks langdurig overstromden en door slibafzetting vruchtbaar werden zijn nu gedegradeerd door intensivering van de landbouw en de daarmee samenhangende zware bemesting.

De natuurgebieden binnen plangebied zijn overwegend klein qua oppervlakte en ondervinden al dusdanig invloeden van buitenaf. Deze zijn afkomstig van de omliggende landbouwgebieden of bebouwing. De voornaamste bedreigingen voor deze zeldzame stukjes natuur zijn verdroging, verzuring en vermesting. Ze vormen een kluwen van oorzaak-gevolg relaties, die op elkaar ingrijpen en elkaar versterken. Hierdoor vermindert de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater. Zo verhoogt het nitraatgehalte en spoelen er zware metalen en aluminium uit. Door het uitspoelen van voedingsstoffen zoals kalium, calcium en magnesium, vermindert de buffercapaciteit van bepaalde bodems. Zo kunnen ze minder weerstand bieden tegen het verzurende effect van atmosferische stikstof- en zwavelpolluenten.

Onder invloed van de mens vonden vanaf de bronstijd of de vroege ijertijd, op de zand- en zandleemgronden grote ontbossingen plaats, waarbij de gronden werden omgezet tot weiland en akkers. Na de late middeleeuwen volgde wel een korte periode van bosherstel, maar daarna kromp het bosareaal toch weer in. Door deze massale ontbossingen werd het debiet van de rivier een stuk onregelmatiger, de Leie werd een neerslagrivier. In de zomer was het waterpeil laag, in de winter hoog en vonden overstromingen plaats. Met als gevolg dat deze regio, net zoals het grootste deel van West-Vlaanderen, zeer bosarm is.

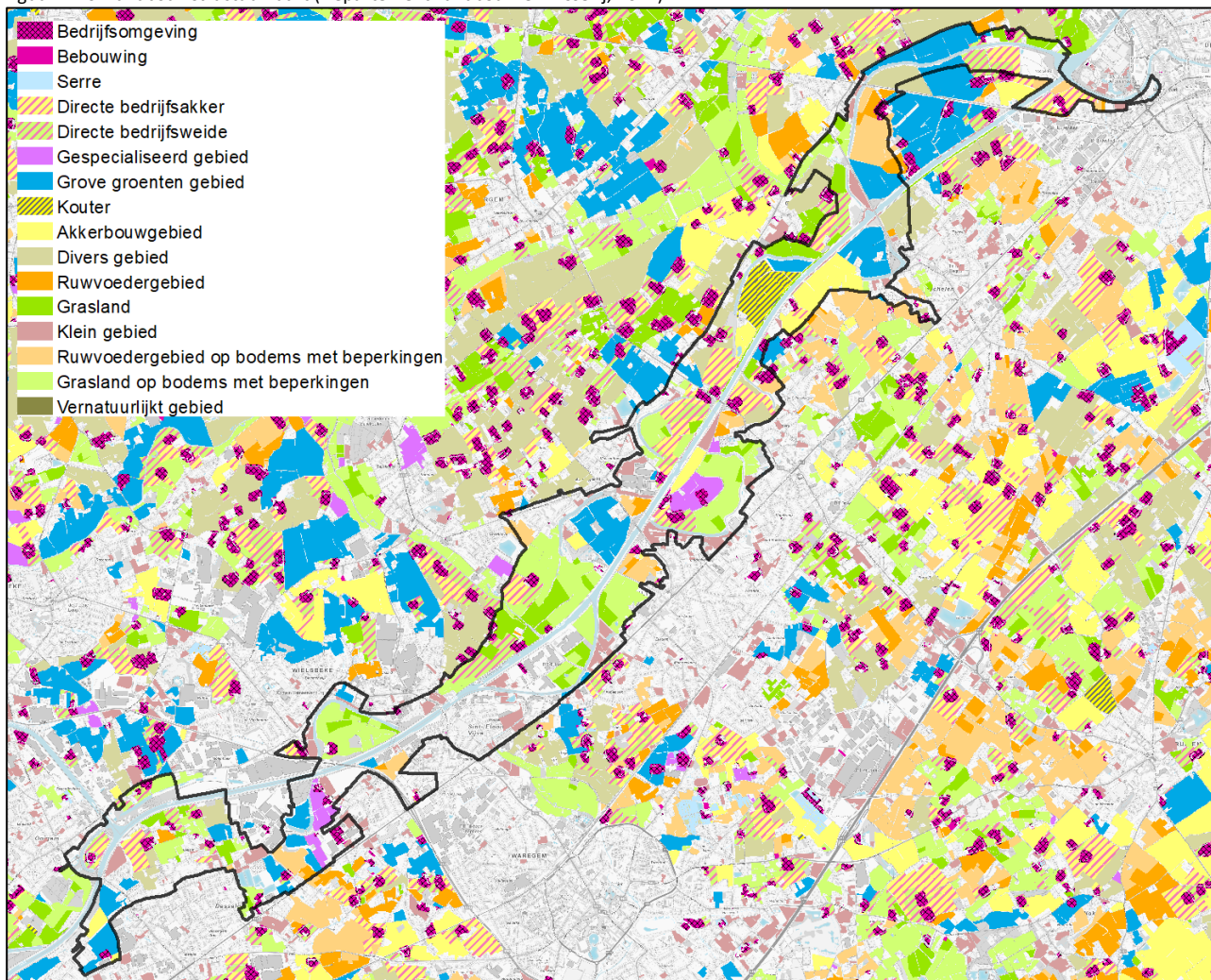
Figuur 4-9. Actueel bos (Boswijzer, 2021)

4.3 Bestaande agrarische structuur

Het actuele landgebruik in de vallei van de Leie wordt gedomineerd door landbouw. Op basis van de LIS van het Departement Landbouw en Visserij (die zich baseert op de perceelsregistratie in de periode 2018-2021) is er binnen het plangebied ca. 1.100 ha in landbouwgebruik door ca. 250 landbouwbedrijven waarvan ca. 60 bedrijven hun bedrijfszetel in het plangebied hebben. Op basis van de landbouwgebruiksregistratie in 2022 kan gesteld worden dat iets minder dan de helft van het landbouwgebruik 'grasland' is en een kwart 'maïs'.

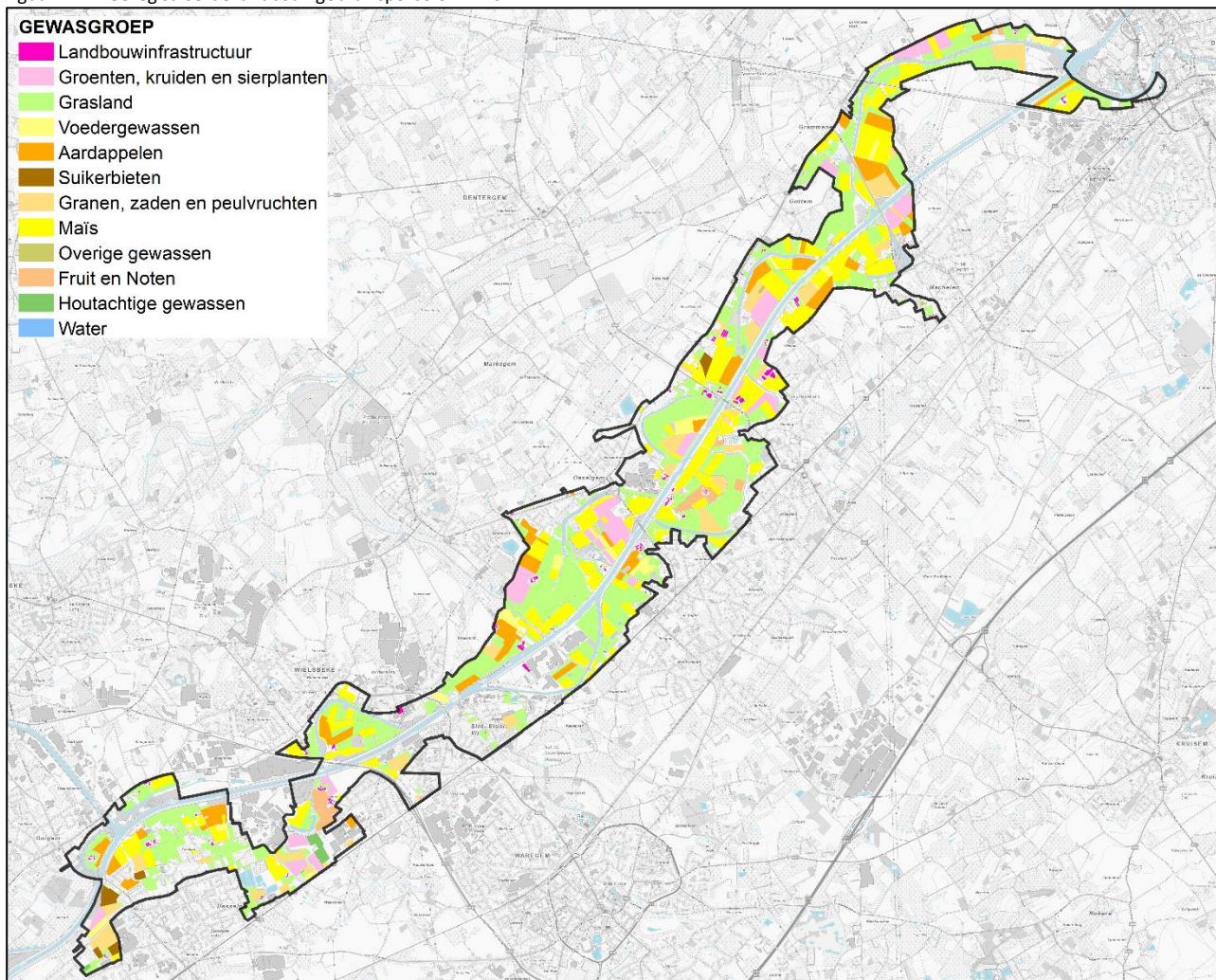
Figuur 4-10. Landbouwstructuurkaart (Departement Landbouw en Visserij, 2021)

Tabel 4-1. Geregistreerde landbouwgebruikspcelen 2022

Gewasgroep	Hectare	Percentage
Houtachtige gewassen	5	0,5 %
Landbouwinfrastructuur	9	0,9 %
Suikerbieten	10	1,0 %
Fruit en Noten	19	1,8 %
Voedergewassen	29	2,8 %
Groenten, kruiden en sierplanten	81	7,6 %
Granen, zaden en peulvruchten	86	8,1 %
Aardappelen	95	9,0 %
Maïs	274	25,9 %
Grasland	450	42,6 %
Totaal	1058	100 %

Figuur 4-11. Geregistreerde landbouwgebruikspcelen in 2022

De landbouw is van oudsher een belangrijke economische drager in de Leievallei. De huidige landbouwstructuur in de Leievallei wordt gekenmerkt door akkerbouwbedrijven en grondgebonden landbouwbedrijven met graasdieren. De landbouwsector is een kwetsbare sector die sterk afhankelijk is van externe factoren. Hierdoor moet de sector zich permanent aanpassen aan veranderende condities. De laatste decennia zijn er een aantal tegengestelde evoluties aan de gang in de landbouwsector in de Leievallei.

Eenzijds is er een voortgaand proces van schaalvergroting van de bedrijfsvoering. Dit toont zich in een sterke afname van het aantal actieve landbouwbedrijven in combinatie met een toename van het landbouwareaal op bedrijfsniveau in Vlaanderen. Deze schaalvergroting gaat vaak gepaard met een verdere intensivering van het grondgebruik. Dit toont zich in de toename van het aantal sierteeltbedrijven en groenteteeltbedrijven in openlucht.

4.4 Bestaande landschappelijke structuur

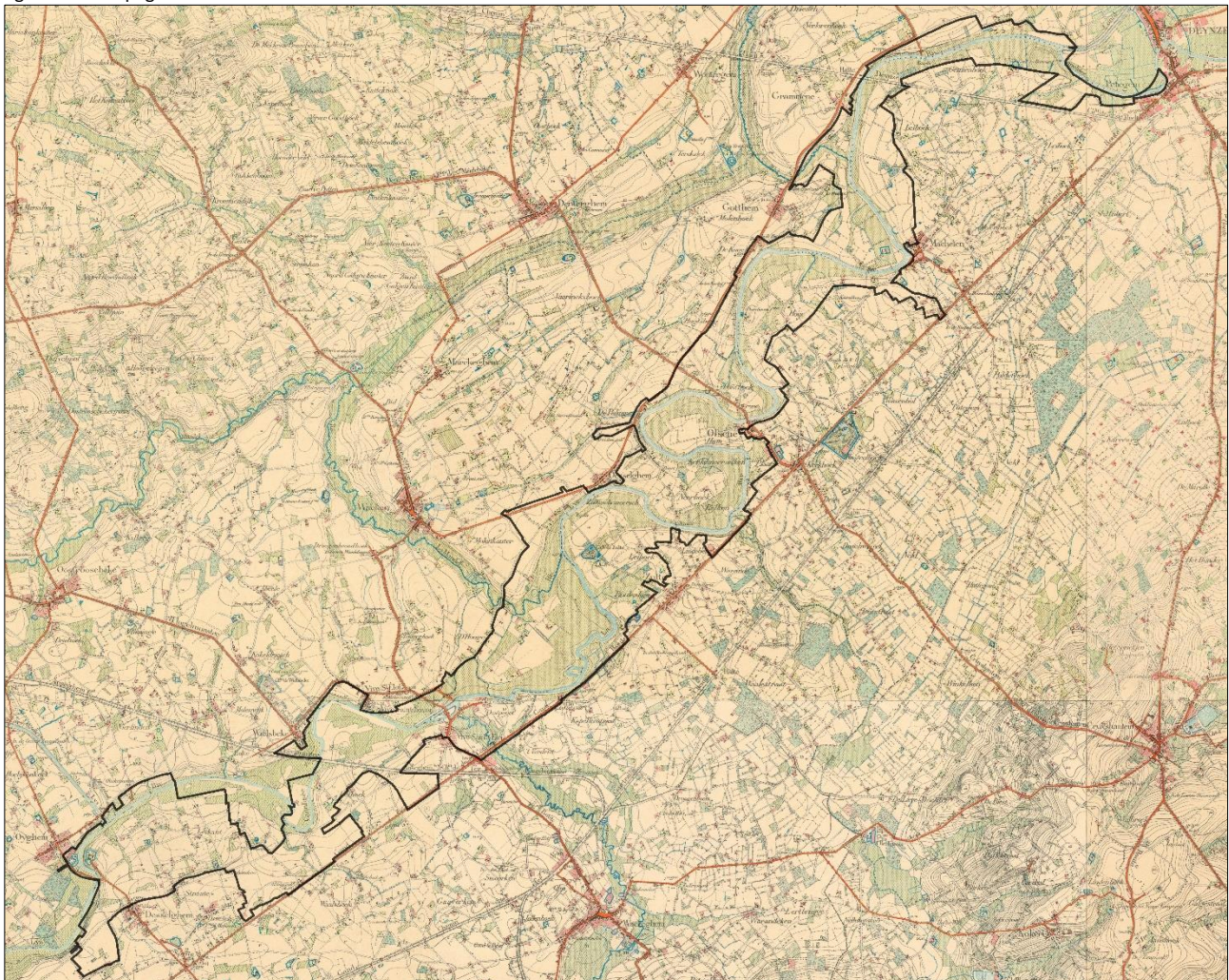
Het landschap is het resultaat van de dynamische wisselwerking tussen de fysische omstandigheden (het abiotisch milieu), het biotisch milieu en de menselijke activiteiten. De landschappelijke structuur wordt bepaald door het voorkomen en de samenhang van structuurbepalende karakteristieke elementen en componenten zoals bakens, markante terreinovergangen, reliëfcomponenten en gave landschappen.

Binnen het plangebied is de vallei van de Leie en Oude Mandel bepalend voor de landschappelijke structuur. De valleiranden zijn sterk verstedelijkt. Enkel tussen Machelen en Olse is er nog sprake van een openruimteverbinding.

De Leievallei is één van de landschappelijke hoofdstructuren die de regio vormgeeft. De Leievallei wordt landschappelijk begrensd door hoger gelegen steilranden waarop de historische dorpskernen gelegen waren. Kenmerkend voor de oude loop van de Leie tussen Kuurne en Deinze is het bochtige verloop van de meanders dat stroomafwaarts als gevolg van de tragere stroming verder toeneemt. De huidige riviervallei werd in het holoceen ingesneden in een dik sedimentpakket. De rivier kreeg een meanderend verloop waarbij de grote meanders nog sterk konden migreren door zijdelingse erosie. Het klimaat werd milder en de vegetatie ontwikkelde zich tot bossen en onder de natte omstandigheden ontstonden tevens moeras- en veengebieden. Tijdens het atlanticum ontwikkelde het bos zich verder tot een gemengd loofwoud. Door zeespiegelstijging kon de riviervallei in de winter overstromen en werden oeverwallen afgezet langs de rivierbedding. Moeras- en veengebieden ontwikkelden zich verder en vulden oude meanders op. In de omgeving van de Leie liggen nog verschillende beken die relictten zijn van de vroegere loop van de Leie (Gaverbeek en Oude Mandel-Zeverenbeek).

Al van oudsher worden de gebieden langs de oever van de Leie gebruikt als graas- en hooiland voor het vee. Door de natte condities waren deze lappen grond niet geschikt om aan akkerbouw te doen. Deze gebieden werden meersen genoemd. Kenmerkend voor deze percelen is hun smalle vorm en grote aantal grachten die de gronden moeten draineren. We zien deze vorm van landbouw tot op heden nog terug in bepaalde delen van het projectgebied. Hoger gelegen gronden konden wel aangewend worden voor akkerbouw en dit zijn de kouters. Beide type percelen werden destijds vrijwel altijd afgezoomd met kleine landschapselementen.

Figuur 4-12. Topografische kaart ca. 1904

Begin 19de eeuw kent het vlak in de Leiestreek een snelle opgang. De kwaliteiten van het roten in de Leie zijn uitzonderlijk door de trage stroomsnelheid van de rivier. Hooimijten en vlaskapellen bepalen het uitzicht van het landschap. De Leie wordt in deze

periode ook wel de “Golden River of Gouden Rivier” genoemd. In de 20ste eeuw verplaatst de vlakte zich volledig naar de Leiestreek. Voor het roten in de Leie werd niet alleen lokaal vlas gebruikt, er werd zelfs vlas geïmporteerd uit Normandië of Noord-Nederland. De oude perceelstructuren zijn doorheen de laatste decennia danig veranderd. De grote ruilverkavelingen van de jaren '70 en het intensiever worden van de landbouw hebben hun impact gehad op het landschap. Smalle percelen werden samengevoegd tot grote blokken.

De Leie bleef tot in de 17de eeuw slecht bevaarbaar door het onregelmatige debiet, in de zomer was ze door het lage waterpeil zelfs onbevaarbaar. Door de aanleg van sluizen en stuwen, eerst voornamelijk in het Franse deel, werd de rivier rond 1692 permanent bevaarbaar, ook in de zomer. In 1840-1844 werden verbeteringswerken aan de Leie uitgevoerd. In 1867-1871 werd het kanaal Roeselare-Ooigem aangelegd. Om het 7,5 meter hoogteverschil met de lageregelegen Leie te overwinnen werd er een, voor Vlaanderen unieke, drietrapslus gebouwd. Deze kanalisaties leidden tot een grote stijging van het waterverkeer op de Leie. Vanaf 1947 werd onderzoek verricht naar de modernisering van het Belgische waterwegennet voor de bevaarbaarheid voor grote schepen. Oorspronkelijk was de Leie niet opgenomen in het moderniseringsprogramma, hoewel er vanuit de scheepvaart wel vraag naar was. Door de overstromingsrampen van 1965 en 1966 werd de modernisering van de rivier echter brandend actueel en daarom werd de Leie toch opgenomen in het plan. De uitvoering van de rechtekkingen kwamen tot stand in de jaren 1970.

Bij de aanleg van het Leiekanaal werd nauwelijks rekening gehouden met de karakteristieken van het omliggende valleilandschap. Het Leiekanaal doorsnijdt als een rechte lijn de verschillende kouters en meersen. De dijken langs het Leiekanaal bestaan uit verhoogde grondtaluws die overal dezelfde hoogte t.o.v. het waterpeil aanhouden. De combinatie van dijken en lineaire bomenrijen doorsnijden de relatief vlakke riviervallei waardoor de landschappelijke samenhang tussen linker- en rechteroever wordt verbroken. Het Leiekanaal zorgt niet enkel voor een fysieke breuk maar ook voor een visuele breuk in het landschap. Door de kanalisatie van de Leie werd ook de rivier afgesneden van haar vroegere meanders. Hierdoor ontstond een snellere waterafvoer, maar konden de meersen niet meer periodiek overstromen. Dit bracht een cascade van effecten teweeg waarbij onder andere de erosieprocessen in de buitenbochten en de sedimentatieprocessen in de binnenbochten verminderde. Hierdoor raakte de Leie haar sediment niet kwijt wat leidde tot slobophoging. Aangezien deze rechtekkingen vrij recent werden uitgevoerd zijn de voormalige rivierarmen nog als open water zichtbaar in het landschap.

De kenmerkende geomorfologische structuur van een brede uitgeschuurde vallei begrensd door steilranden is vandaag voor grotendeels verdwenen ter hoogte van de verstedelijkte band tussen Kuurne en Harelbeke. De historische meersen zijn grotendeels bebouwd geraakt en de rivier is geëvolueerd tot een kanaal met geïndustrialiseerde en verstedelijkte oevers. Vanaf de N36 richting het noordoosten neemt de breedte van de vallei toe en vergroot het natuurlijke karakter. De breedte van de vallei wordt opnieuw visueel herkenbaar en beleefbaar. Van Waregem tot Deinze wordt de vallei gaandeweg breder en hebben de historische meanders een veel bochtiger verloop. Door de aanleg van het Leiekanaal werden de Leiedorpen afgesneden van de historische vaarweg waardoor de functionele band met de rivier verdween.

Op een aantal plaatsen langs de steilranden zijn nog intacte openruimte-overgangen tussen de vallei en het hoger gelegen agrarische landschap aanwezig. Dit is het geval in de zone ten noorden van de N36 in Waregem, op de linkeroever tussen Bavikhove en Ooigem en tussen Ooigem en Wielsbeke, in de monding van de Mandelvallei, en op de rechteroever tussen Olsene en Machelen.

4.5 Bestaande nederzettingsstructuur

De historische dorpen zijn van oudsher gesitueerd langs de rand van de Leievallei. De combinatie van vruchtbare komgronden en de Leie als geschikt transportmiddel leidde tot de stedelijke ontwikkeling van de Leieoevers. De historische dorpskernen bevonden zich vlak aan de oude Leieloop met soms een los- en laadkade. De historische Leiedorpen zijn vandaag uitgegroeid tot een aaneengesloten verstedelijkt gebied. Door de aanleg van het Leiekanaal is de functionele band tussen de historische kern en de Leie verdwenen.

De dorpen kwamen meer geïsoleerd te liggen en waren ook niet meer bereikbaar voor handel via scheepvaart. De oude loop van de Leie is op verschillende plaatsen gedempt waardoor naast de functionele ook de landschappelijke relatie tussen de historische kern en de rivier is verdwenen. Naast de historische Leiedorpen zijn ook veel oude hoeves terug te vinden die typerend zijn voor het kouterlandschap.

Langs het Leiekanaal liggen een aantal industrieterreinen. Een groot deel ervan zijn echter niet-watergebonden bedrijven. De versnipperde inplanting van de industrie en vrijstaande industriële gebouwen maken het gebied onaantrekkelijk, en zorgen door hun productieprocessen ook vaak voor geur- en geluidshinder. De industrieterreinen zijn nauwelijks landschappelijke ingepast en vormen hiermee een sterke visuele verstoring van het natuurlijke karakter van de Leievallei en het toeristisch-recreatief potentieel dat hiermee samenhangt.

5 Bestaande feitelijke en juridische toestand

5.1 Bestaande juridische toestand

De relevante elementen van de bestaande juridische toestand worden tekstueel aangegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 5-1. Bestaande juridische toestand

Plan	Naam
Gewestplan(nen) of gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen	Origineel Gewestplan Oudenaarde (24/02/1977; GWP_02000_222_00011_00001) Origineel Gewestplan Kortrijk GWP_02000_222_00007_00001 Goedgekeurd 4 november 1977 Origineel Gewestplan Roeselare – Tielt GWP_02000_222_00006_00001 Goedgekeurd 17 december 1979 RUP Ventilus (Iopende) RUP_02000_212_00513_00001
Provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen	Afbakening kleinstedelijk gebied Waregem en delen van het buitengebied (Waregem, Anzegem, Wielsbeke) Afbakening kleinstedelijk gebied Deinze (6/4/2012) Afbakening kleinstedelijk gebied Waregem op het grondgebied Zulte (16/10/2012) Afbakening kleinstedelijk gebied Deinze (6/04/2012; RUP_40000_213_00002_00001) Solitaire vakantiewoningen - Midden West-Vlaanderen (22/06/2017; RUP_30000_213_00152_00001)
Gemeentelijke plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen	<u>Wielsbeke</u> BPA Wielsbekestraat (01/09/1987; BPA_37017_224_00005_00001) RUP Den Aert RUP Ooigem Zuid RUP Hernieuwenburg <u>Zulte</u> Gemeentelijk RUP 11 Zaubeekevallei Noord (goedgekeurd 23/06/2015) Gemeentelijk RUP 40 Herziening RUP Cultuurhistorisch centrum Machelen (Voorontwerp) ; Gemeentelijk RUP 14 Nederzettingsstructuur Kerkstraat (24/08/2006) Gemeentelijk RUP 25 Vijverman (28/04/2015; RUP_44081_214_00021_00001) <u>Waregem</u> BPA Leiekant (13/04/1971; BPA_34040_224_00640_00001) BPA Emile Clausstraat (19/07/2005; BPA_34040_224_00696_00001) BPA Grottelaan (16/01/2002; BPA_34040_224_00690_00001) RUP Gentseweg-Neerstraat (24/10/2016; RUP_34040_214_00021_00001) RUP SEV Wonen aan de Leie (11/04/2013; RUP_34040_214_00003_00001) RUP Spoorweglaan (03/07/2018; RUP_34040_214_00023_00001) RUP Moerbosstraat (12/01/2012; RUP_34040_214_00004_00001) <u>Deinze</u> KWZI Grammene (21/11/2013; RUP_44083_214_00002_00001) <u>Dentergem</u> RUP Oeselgem (18/02/2015; RUP_37002_214_00005_00001)
Beschermde stads- of dorpsgezichten	Machelen aan de Leie (Zulte): Parochiekerk Sint-Michiel, Cornelius en Ghislenus met pastorie en omgeving (ID 9948)
Beschermde monumenten	Hof te Boelake, Zulte (ID 113510)
Vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed	<u>Deinze</u> Hoeve met losse bestanddelen, Dhoye 22, ID 61808 Vlasroterij, Koffiebeekstraat 7 ID 58110 <u>Zulte</u> 19 ^{de} eeuwse hoeve, Grammenstraat 2 ID 86978 't Goed te Pereboom, Pereboomstraat 11 ID 87006 Hoeve met losse bestanddelen, D'Hoyestraat 30 ID 74812 Achterin gelegen hoeve, D'Hoyestraat 32 ID 95638 Hoeve, Staatsbaan 8 ID 93104 Kasteel Lindenbergh, Staatsbaan 22 ID 75590 Kasteel Te Lake, Linkeroever 37 ID 52332 <u>Dentergem</u> Achterin gelegen boerenarbeiderswoning, Wakkensesteenweg ID 21808 Hoeve Hof ter Linden, Vijvestraat 47 ID 38641 <u>Wielsbeke</u> Hoeve met losstaande hoevegebouwen, Hooiestraat 26 ID 55787 Hoeve met losstaande hoevegebouwen, Hooiestraat 23, ID 34438 Brouwerswoning brouwerij van Hulle, Barrage 16 ID 41145 Dorpswoning, Barrage 18, ID 29797 Dorpswoningen, Hooiestraat 4-8 ID 79237 Kasteel van Ooigem, Desselgemsestraat 15 ID 28772

Plan	Naam
	Vlasfabriek, Pontweg 15 ID 30157 <u>Waregem</u> Hoeve Munkenhof, Munkenhofdreef 4-6, ID 73700 Vlashandelaarswoning met schuur, Ooigemstraat 23 ID 61798 Vlassadorswoning, Ooigemstraat 9 ID 82272 Winkelhuis met magazijn, Ooigemstraat 4 ID 82060 Dorpswoning, Ooigemstraat 8 ID 46154 Burgerwoning, Ooigemstraat 10 ID 67985 Vlassadorswoning met vlamagazijn, Nieuwstraat 7 ID 67317 Begraafplaats van Desselgem, Ooigemstraat ID 64681 Vlassadorswoning met vlasschuur, Nieuwstraat 71 ID 27218 Arbeiderswoning met zwingelarij, Nieuwstraat 75, ID 22570 Dorpswoning, Nieuwstraat 87, ID 31804 Vlassite, Ter Lindenstraat, ID 25061 Vlassadorswoning met vlasschuur, Ter Lindenstraat 39 ID 36598 Hoeve Ter Linden, Ter Lindenstraat 107 ID 82212 Kapel O-L-V van Lourdes, Ter Lindenstraat, ID 71011 Arbeiderswoning, Nieuwstraat 151, ID 28647 Woning met kippenkwekerij, Nieuwstraat 157, ID 41634 Hoeve ten Zilverberge, Opstalstraat 75, ID 22308 Vlassite met roterij en zwingelarij, Robijnstraat, ID 67611 Arbeiderswoning, Hooistraat 64, ID 29785 Dorpswoning, Leiestraat 120, ID 37025 Hoeve, Dolagestraat 85-87, ID 27653 Roterij, Dolagestraat, ID 30791 Hoeve 't Goed Ter Brabantstrate, Robijnstraat 33, ID 75724 Hoeve te Mullem, Leiegoeddreef 9, ID 77739 Hoeve ter Leie, Leiegoeddreef 15, ID 28119 Langgevelhoeve, Leiegoeddreef 12, ID 40439 Hoeve Hof Ter Linden, Grottelaan 1, ID 70399 Onze-Lieve-Vrouw van Lourdesgrot, Grottelaan, ID 81192 Vlassite, Schoendalestraat 56, ID 65541 Herenwoning met industriële gebouwen, Emiel Clausstraat 22-26 ID 40548 Vlasschuur, Emiel Clausstraat, ID 63401 Begraafplaats Sint-Eloois-Vijve, Emiel Clausstraat 120, ID 70000 Dorpswoning, Emiel Clausstraat 108, ID 33559 Hoeve met losse bestanddelen, Emiel Clausstraat 85, ID 22927 Sluis op de oude Leiearm, Hooiemeersstraat, ID 21292
Gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)	Binnen VEN-gebied 126 ('West-Vlaamse Leievallei') zijn volgende plekken aangeduid: de oude meander te Sint-Baafs-Vijve (categorie GEN) deel van oude meander Oeselgem (categorie GEN) op b) aansluitende oude loop van de Mandel (categorie GENO)
Bevaarbare waterlopen	Leie, Kanaal Roeselare-Leie, Leiemeander Grammene, Leiemeander Gottem-Pereboom, Leievertakking van Zulte
Onbevaarbare waterlopen	1 ^{ste} categorie: Mandel, Oude Mandel 2 ^{de} categorie: Barmbeek, Straatbeek, Waalshoekbeek, Zoubeek, Olsenbeek, Tichelbeek, Kattebeek, Splenterbeek, Knokbeek, Aalbeek

5.2 Bestaande feitelijke toestand

De beschrijving van de bestaande toestand vormt mede de basis voor de scoping van mogelijke milieueffecten en het verder onderzoek naar de milieueffecten. Deze beschrijving is een verdere aanvulling van de beschrijving van bestaande ruimtelijke structuur in § 4.

5.2.1 Bodem

De bodemkartering omvat een classificatie die rekening houdt met de geomorfologische en lithostratigrafische criteria. Het ontstaan en de opbouw van de bodemstructuur wordt besproken in § 4.1. Hier wordt verder ingegaan op de verschillende bodemtypes en de bodemkwaliteit. Het plangebied bestaat uit de Leievallei met haar meanders en de naastgelegen alluviale vlaktes. De codes van de meest voorkomende bodemtypes binnen het plangebied zijn de volgende:

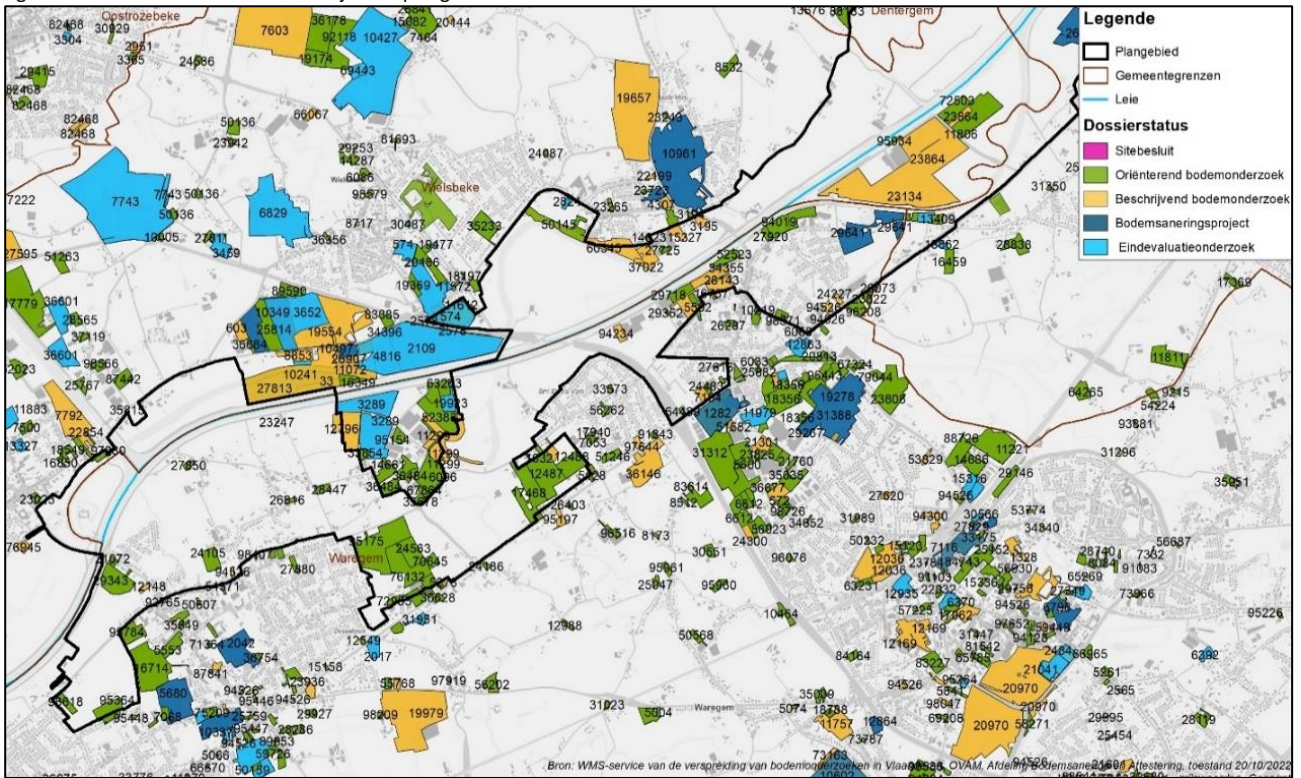
Voor de oude rivierbedding en meanders geldt:

- E.: Gleyige kleibodems
- U.: Gleyige zware kleibodem
- In de alluviale vlaktes komen volgens een toenemende afstand tot de rivier voor:
- P.: Lichte zandleembodem
- L.: Zandleembodem

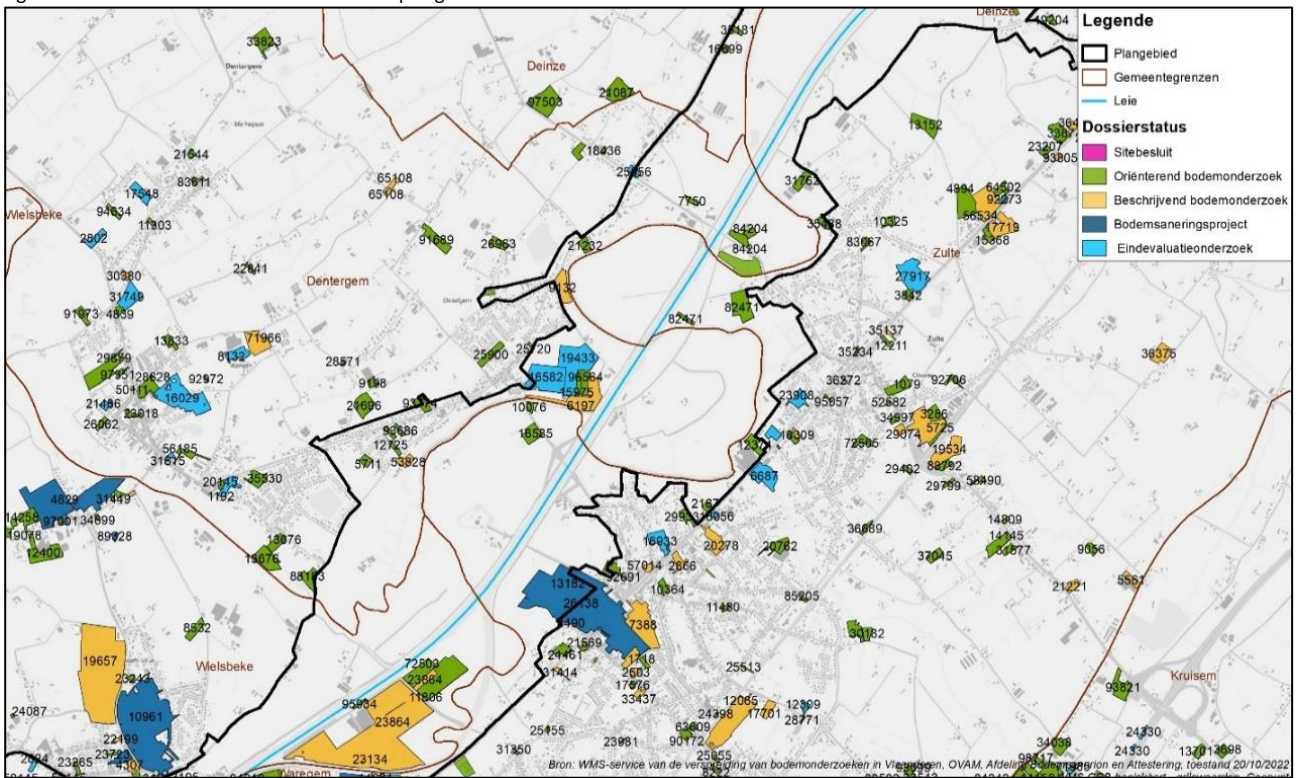

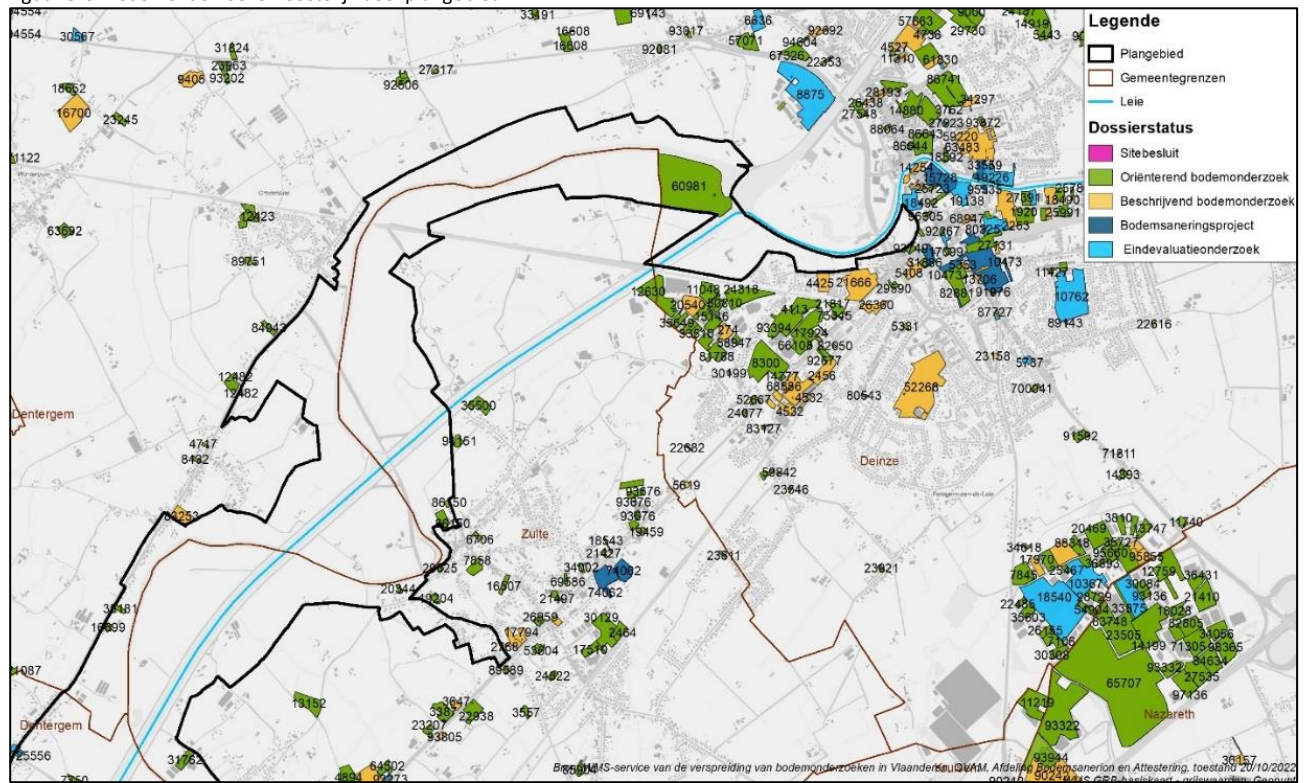
Figuur 5-4. Bodemonderzoeken westelijk deel plangebied

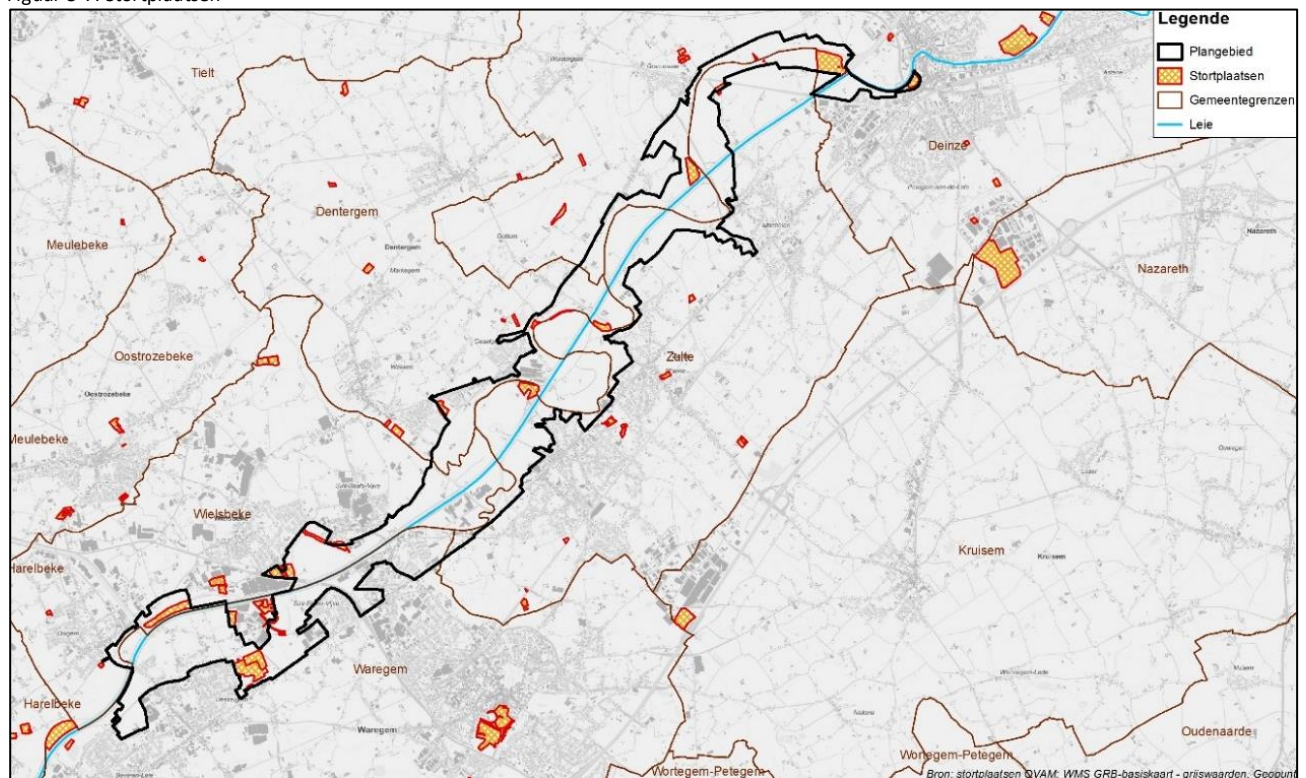
Figuur 5-5. Bodemonderzoeken centraal deel plangebied

Figuur 5-6. Bodemonderzoeken oostelijk deel plangebied

Figuur 5-7. Stortplaatsen

5.2.2 Water

De hydrografie van het oppervlaktewater is meebepalend voor de fysische structuur, die reeds beschreven werd in § 4.1.

In het kader van de stroomgebiedbeheerplannen voor de Schelde werden voor de belangrijkste waterlopen binnen het studiegebied kwaliteitsdoelstellingen vastgelegd, en gebeurt ook een toetsing aan die doelstellingen. Voor de Vlaamse waterlopen is de meest recent beschikbare toetsing deze die gebeurt is in het kader van het derde stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 (SGBP III); voor de lokale waterlopen van eerste orde gebeurde de meest recente beoordeling in het kader van het tweede stroomgebiedbeheerplan van de Schelde (SGBP II). Voor waterlopen van een lagere orde werden geen specifieke doelstellingen vastgelegd en gebeurde ook geen toestandsbeoordeling. Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de voornaamste beoordelingskenmerken van respectievelijk de Vlaamse waterlichamen en de lokale waterlichamen van eerste orde.

Tot de Vlaamse waterlichamen behoren de Leie, het kanaal Roeselare-Leie, de Mandel, De Gaverbeek en de Oude Mandel. De Leie (VL17_49, VL05_50, VL17_54) is een sterk veranderd waterlichaam dat aanleunt bij het type "grote rivier". De ecologische toestand en de fysisch-chemische elementen die de ecologische waterkwaliteit ondersteunen, blijken ontoereikend. De scores voor de evaluatie van de specifiek verontreinigende stoffen en de chemische toestand zijn ook niet goed. De hydromorfologie van het waterlichaam is eveneens ontoereikend. Deze beoordeling gaat ook op voor het kanaal Roeselare-Leie (VL17_169) met uitzondering van de chemische toestand die geëvalueerd wordt als goed. De Mandel II (VL05_52) en de Gaverbeek (VL05_53) zijn sterk veranderde waterlichamen die aanleunen bij het type "grote beek". De Oude Mandel (VL05_53) wordt geklasseerd als een natuurlijk waterlichaam dat eveneens aanleunt aan bij het type "grote beek". De ecologische toestand van deze waterlichamen is slecht of ontoereikend. Ook de fysisch-chemische elementen die de ecologische waterkwaliteit ondersteunen, scoren slecht. De beoordelingen voor de evaluatie van de specifiek verontreinigende stoffen en de chemische toestand zijn ook niet goed. Qua hydromorfologie scoort de Mandel II en de Oude Mandel matig, voor de Gaverbeek is de hydromorfologie ontoereikend.

De lokale waterlichamen van eerste orde zijn de Zaubek (L107_240) en de Kattebeek (L107_241). Dit zijn natuurlijk tot sterk veranderde waterlichamen van het type "kleine beek". Op basis van de meest recente waarnemingen wordt de ecologische toestand als slecht of ontoereikend beoordeeld en ook de biologisch ondersteunende fysisch-chemische elementen scoren slecht. Binnen het plangebied bevinden zich heel wat meetpunten van het waterkwaliteitsmeetnet van VMM. Voor veel van deze punten zijn echter geen recente gegevens beschikbaar en/of zijn de meetreeksen zeer kort. We bespreken hier kort de resultaten voor de Prati-index voor enkele punten binnen het plangebied waarvoor voldoende lange meetreeksen bestaan. De Prati-index is een kwaliteitsindex die een maat is voor de zuurstofhuishouding in het oppervlaktewater. De index wordt berekend op basis van het percentage zuurstofverzadiging, het biochemisch zuurstofverbruik (BOD) en de concentratie aan ammoniakale stikstof. Onderstaande tabel geeft het gehanteerde scoresysteem weer; een hogere index wijst op een slechtere waterkwaliteit.

Tabel 5-2. Beoordelingssystematiek waterkwaliteit volgens Prati-index voor zuurstofverzadiging (PIO)

PIO	Klasse	Kleur	Beoordeling
0 - 1	1	blauw	niet verontreinigd
>1 - 2	2	groen	aanvaardbaar
>2 - 4	3	geel	matig verontreinigd
>4 - 8	4	oranje	verontreinigd
>8 - 16	5	rood	zwaar verontreinigd

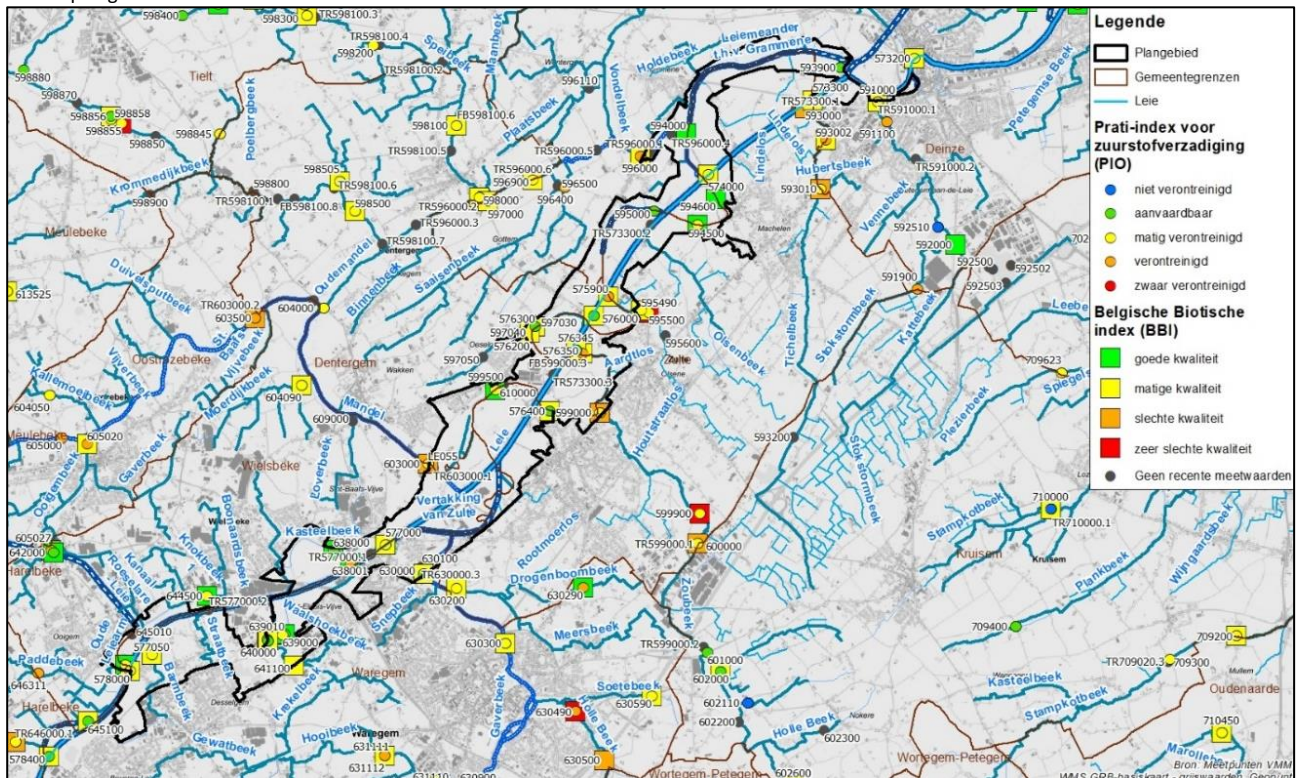
De Belgisch Biotische Index wordt eveneens gehanteerd als indicator voor de waterkwaliteit, en geeft een geïntegreerd beeld van de chemische, biotische en fysische karakteristieken van zowel de waterkolom als de waterbodem, de oevers, etc. De beoordeling volgens BBI wordt in onderstaande tabel aangegeven.

Tabel 5-3. Beoordelingssystematiek waterkwaliteit volgens de Belgische Biotische Index (BBI)

BBI	Kleur	Beoordeling
9 - 10	blauw	zeer goede kwaliteit
7 - 8	groen	goede kwaliteit
5 - 6	geel	matige kwaliteit
3 - 4	oranje	slechte kwaliteit
1 - 2	rood	zeer slechte kwaliteit
0	zwart	uiterst slechte kwaliteit

De meetpunten binnen het plangebied geven voornamelijk een aanvaardbare tot matige verontreiniging weer op basis van de Prati-index. Enkele meetpunten scoren slechter en worden aangeduid als verontreinigd.

Figuur 5-8. Beoordeling van Prati-index voor zuurstofverzadiging (PIO) en Belgische Biotische Index (BBI) ter hoogte van de VMM-meetpunten in en om het plangebied

5.2.3 Biodiversiteit

Op de biologische waarderingskaart worden de meanders als biologisch zeer waardevol aangeduid. Het betreft onder meer van oorsprong 'natuurlijk' eutroof water (aeV), eutroof water (ae), rietland en andere vegetaties van het rietverbond (mr), vochtig wilgenstruweel op voedselrijke bodem (sf) en grote zeggenvegetatie (mc). Op de habitatkaart worden deze onder andere gekarteerd als habitattypen rbbmr Rietland en andere vegetatie van het rietverbond en 91E0 Valleibossen, Elzenbroekbossen en zachthoutoibossen. Grote delen van deze oude Leiemeanders en enkele historisch permanente graslanden zijn conform het Vegetatiebesluit verboden te wijzigen vegetaties.

Langs de Leie komen verder ook nog dijken voor met bomenrijen (dk + kb) of met mesofiel hooiland (kd + hu-). Deze laatste wordt op de habitatkaart gekarteerd als habitattypen 6510 Glanshaver- en Grote vossenstaartgraslanden. Verder komen er gefragmenteerd nog enkele boshabitats voor. Het betreffen jong loofbossen (n) en populierenbestanden op vochtige bodem met ondergroei van kruiden of ruigtevegetatie (lhi). Ook zijn enkele historisch permanente graslanden met struisgrasvegetatie (ha-) aanwezig. Langs de meander van Grammene komen nog verschillende kleine snippers van verscheidene habitattypen voor.

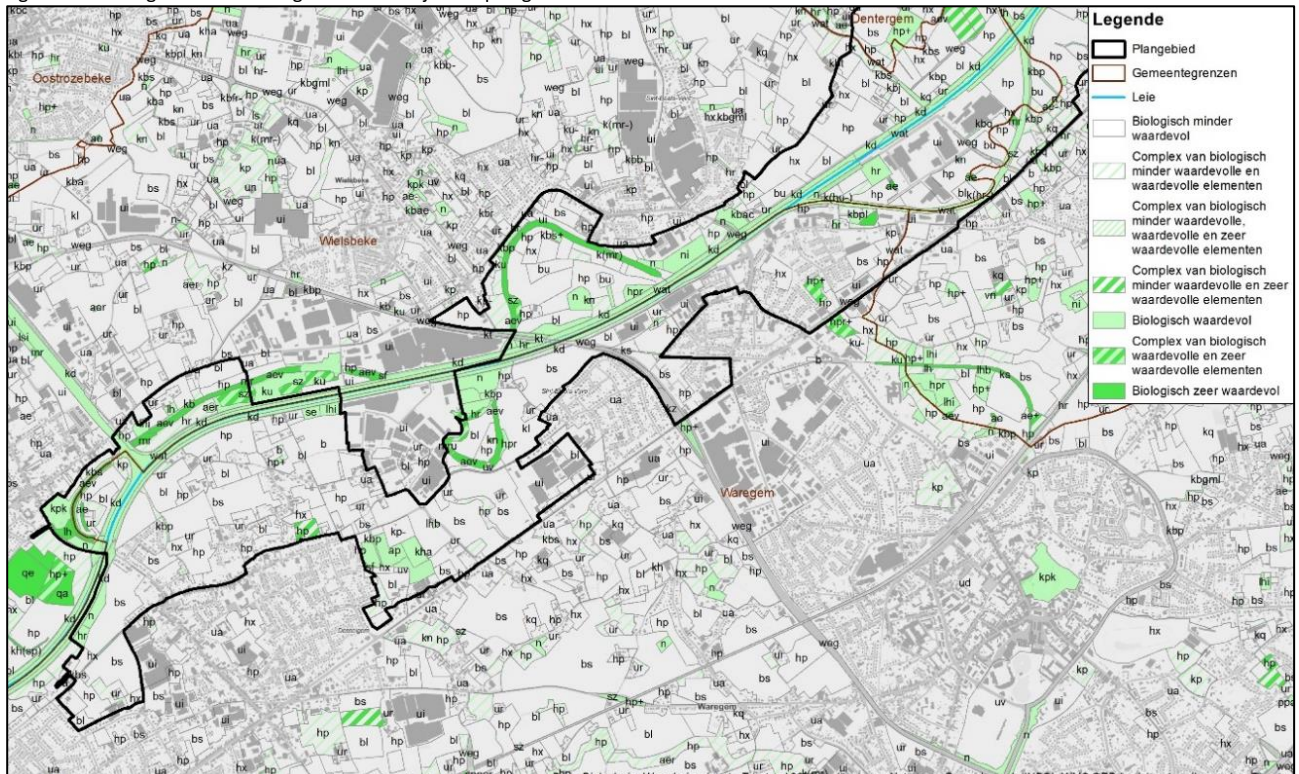
Verder komen er nog enkele percelen biologisch zeer waardevolle boshabitats voor, betreffende eiken-haagbeukenbos (qa-) en nitrofiel alluviaal elzenbos (vn-). Op de habitatkaart worden deze percelen gekarteerd als habitattypen 91E0 Valleibossen, Elzenbroekbossen en zachthoutoibossen en 9130 Eiken-Beukenbossen met Wilde hyacint en Parelgras-Beukenbossen.

Het plangebied is niet aangeduid als faunistisch belangrijk gebied en ook in de nabije omgeving komen geen faunistisch belangrijke gebieden voor. Ter hoogte van het plangebied en in de nabije omgeving is wel een soortbeschermingsprogramma voor de Grote Modderkruiper aangeduid.

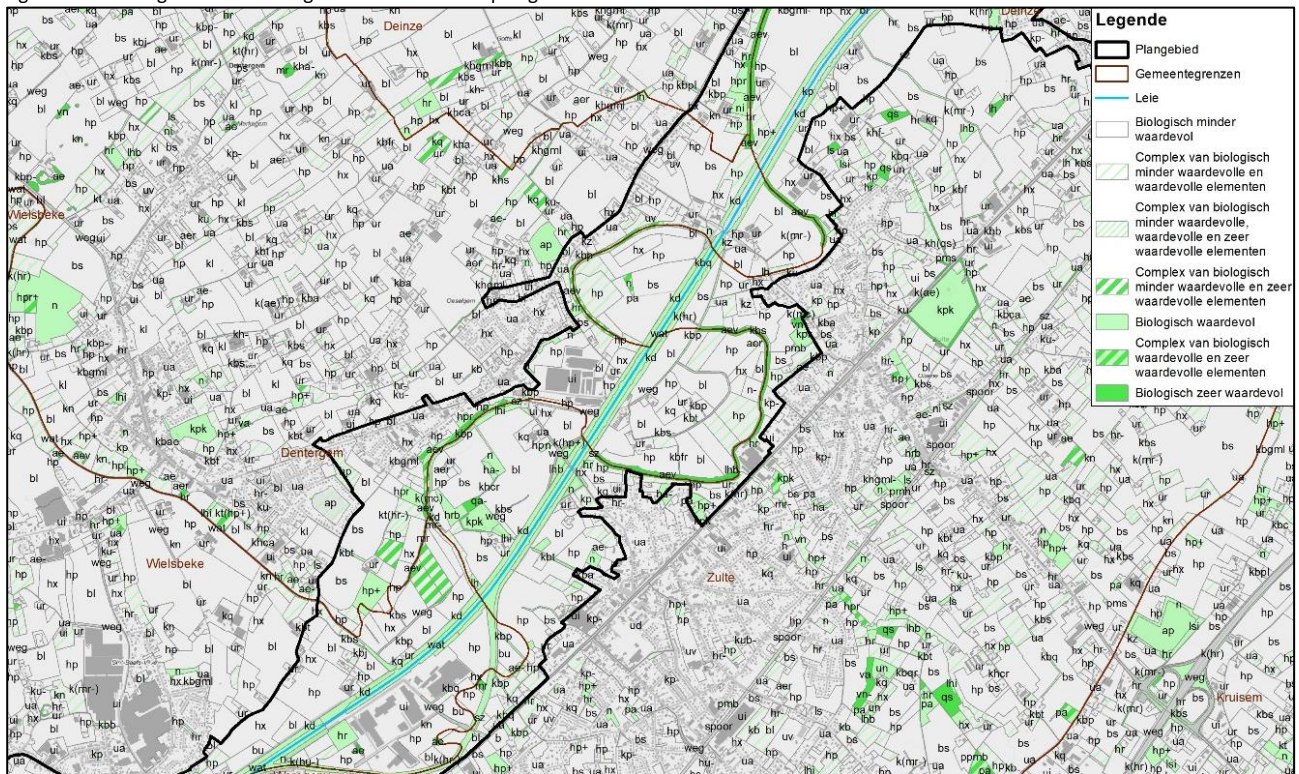
Op de syntheseskaart risicoatlas vogels m.b.t. windturbines is nagenoeg het hele plangebied aangeduid als risicogebied. Op basis van de deelkaart pleister- en rustgebieden voor watervogels en steltlopers blijken er in het plangebied zones te zijn met een risico (in het centrum) en met een mogelijk risico (in het noorden en het zuiden). Ter hoogte van het gehele plangebied wordt een seizoenstrek waargenomen.

Binnen het plangebied komen geen natuurreservaten voor. Wel grenst het plangebied aan het natuurreservaat 'Gaverbeekse meersen' waarvoor een natuurbeheerplan type 4 is opgesteld. Op ca. 900 m ten noorden van het plangebied bevindt zich het natuurreservaat 'Zeverenbeekvallei', waarvoor eveneens een natuurbeheerplan type 4 bestaat.

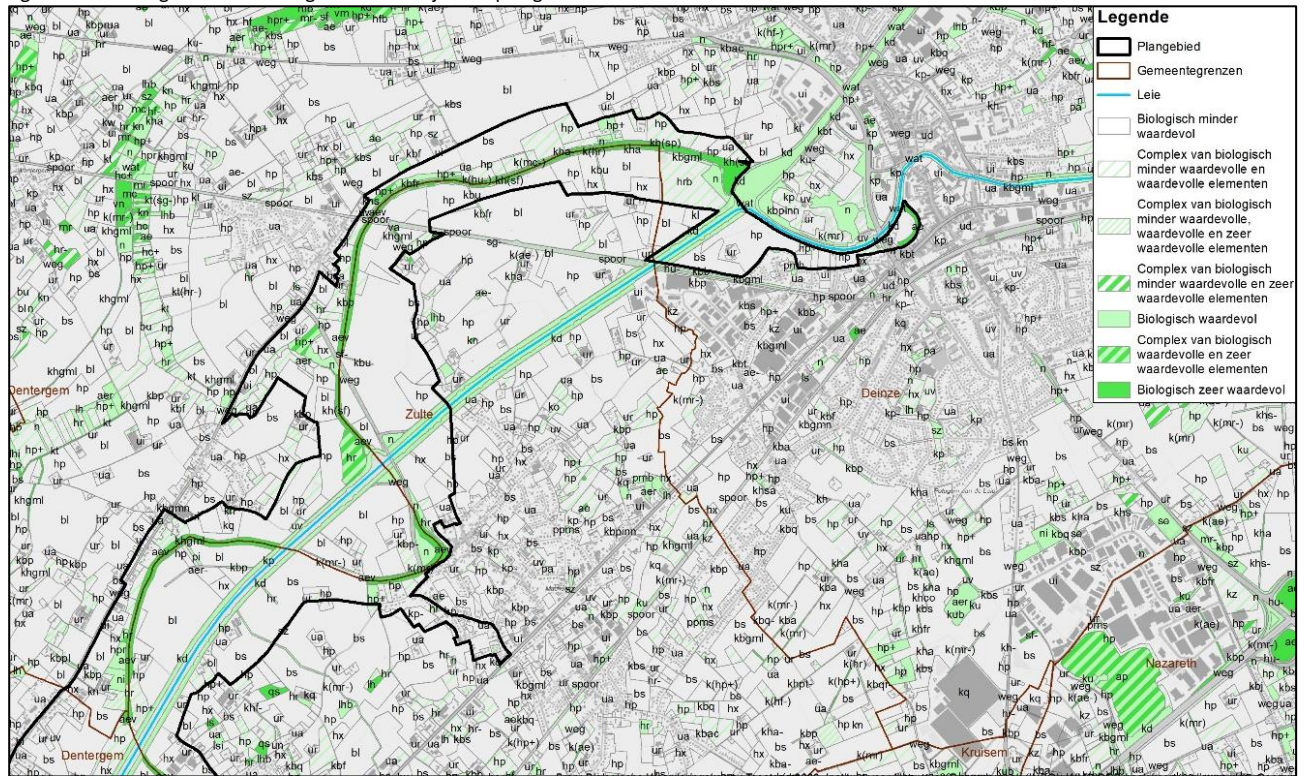
Figuur 5-9. Biologische waarderingskaart westelijk deel plangebied

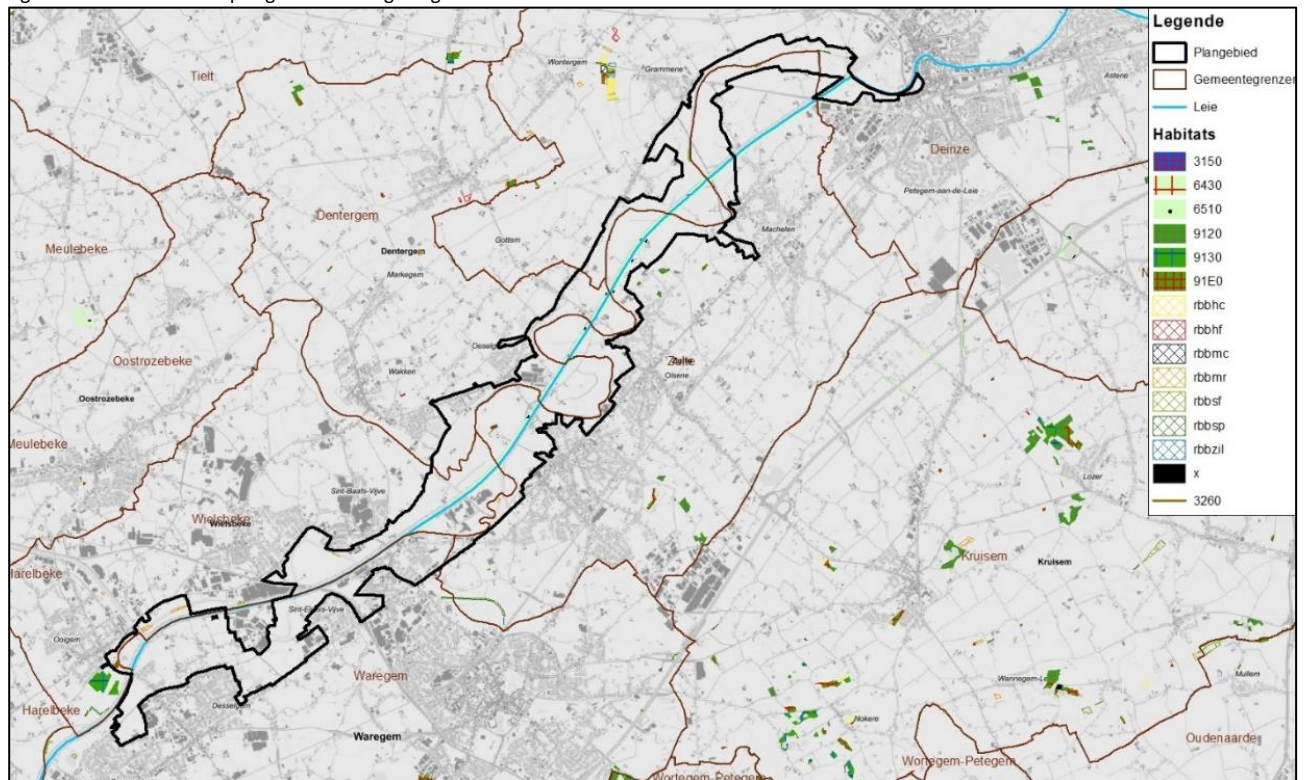
Figuur 5-10. Biologische waarderingskaart centraal deel plangebied

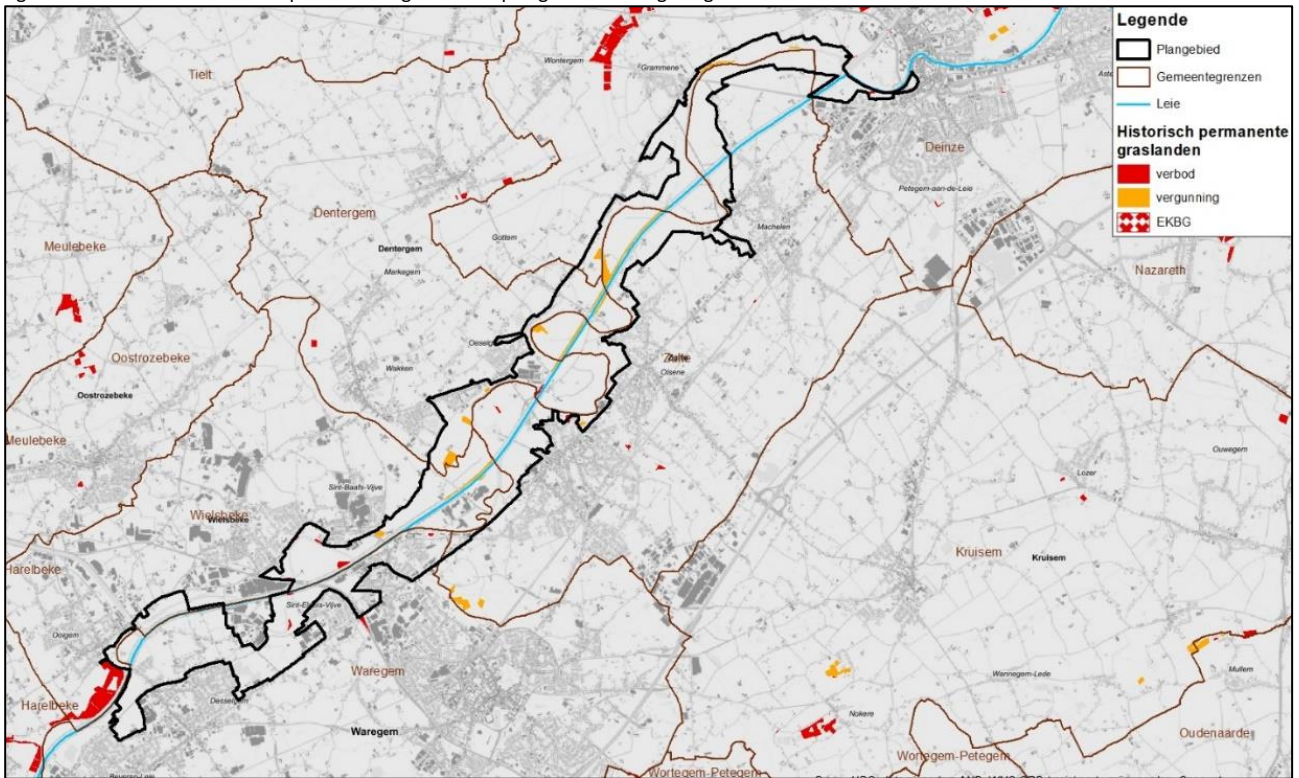
Figuur 5-11. Biologische waarderingskaart oostelijk deel plangebied

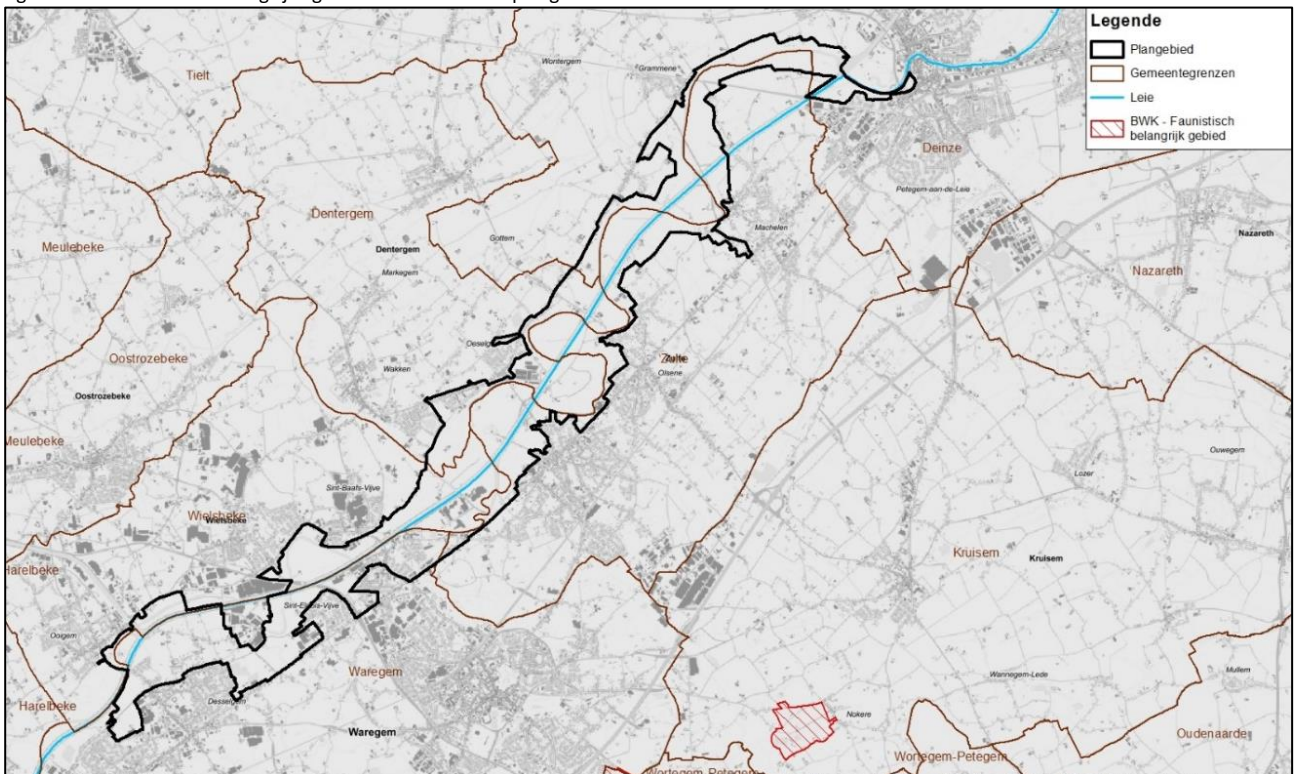
Figuur 5-12. Habitatkaart plangebied en omgeving

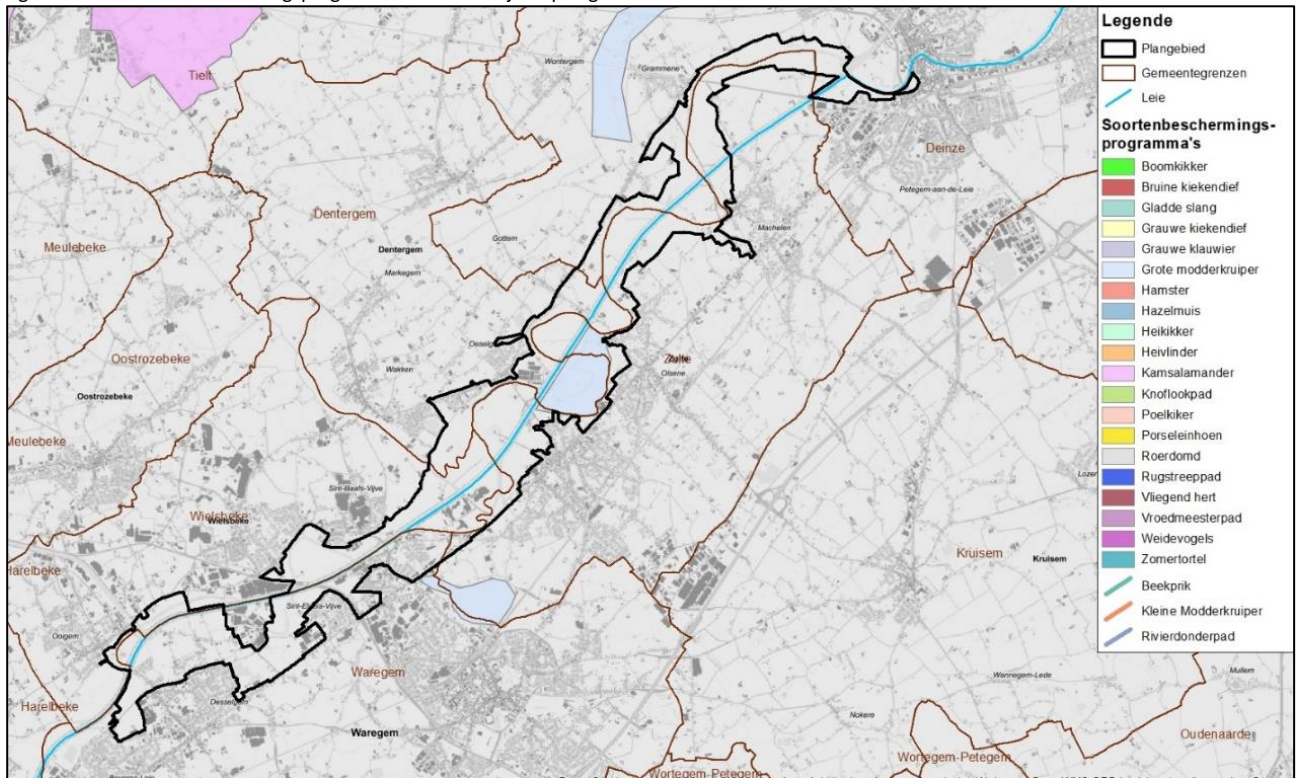
Figuur 5-13. Kaart met historisch permanente grasland in plangebied en omgeving

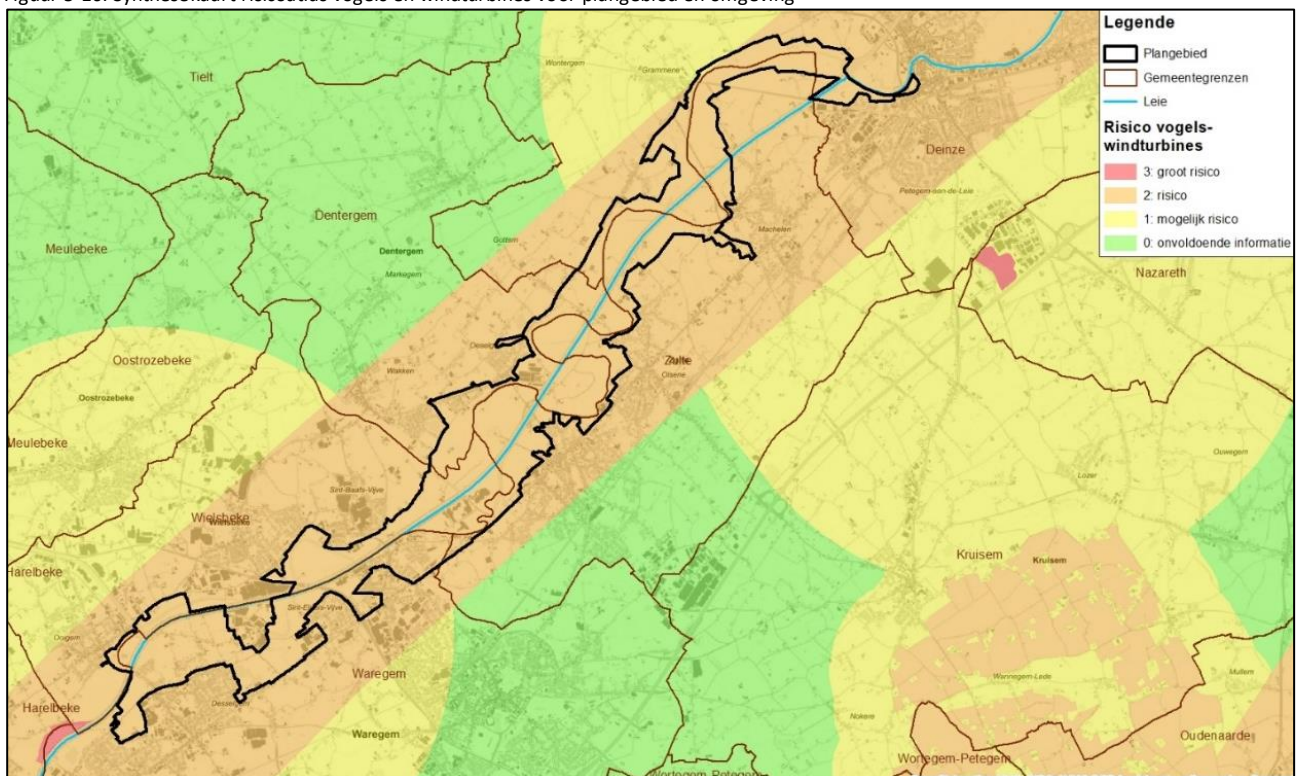
Figuur 5-14. Faunistisch belangrijke gebieden in en om het plangebied

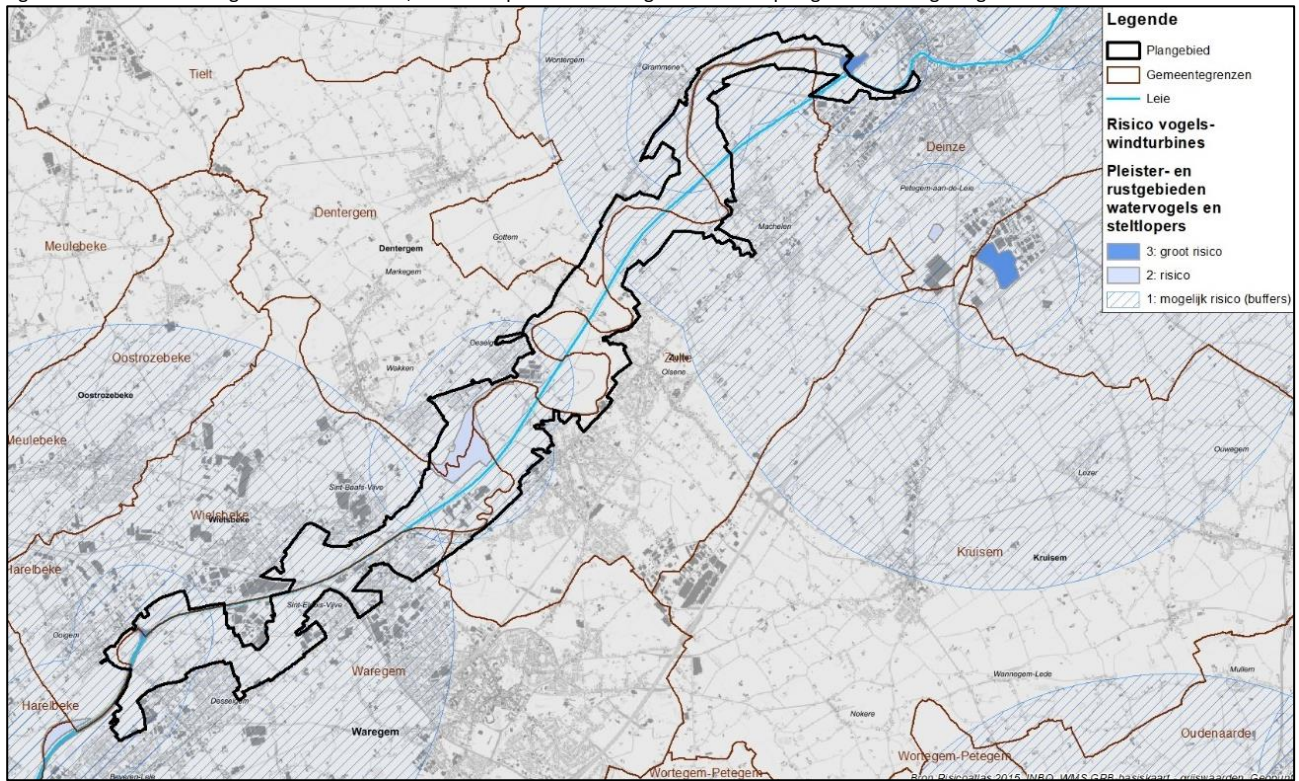
Figuur 5-15. Soortenbeschermingsprogramma's in en nabij het plangebied

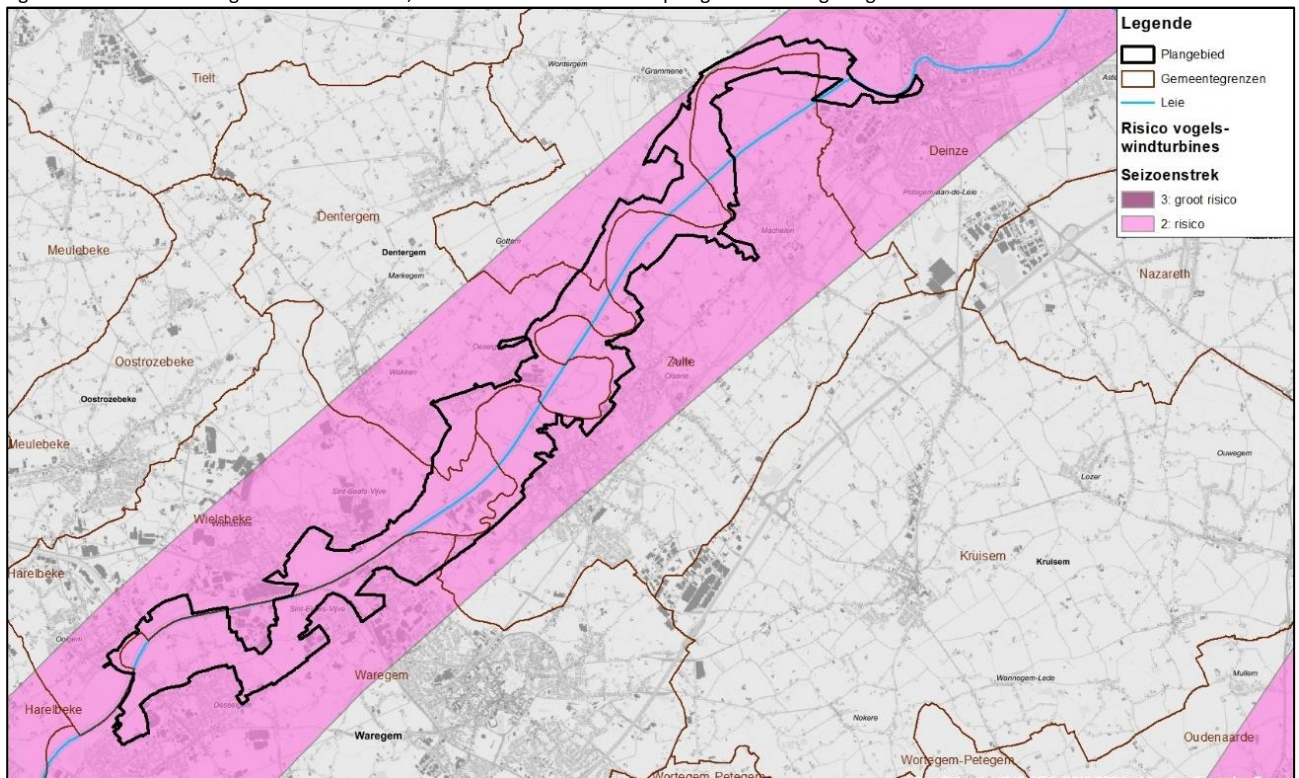
Figuur 5-16. Synthesekaart risicoatlas vogels en windturbines voor plangebied en omgeving

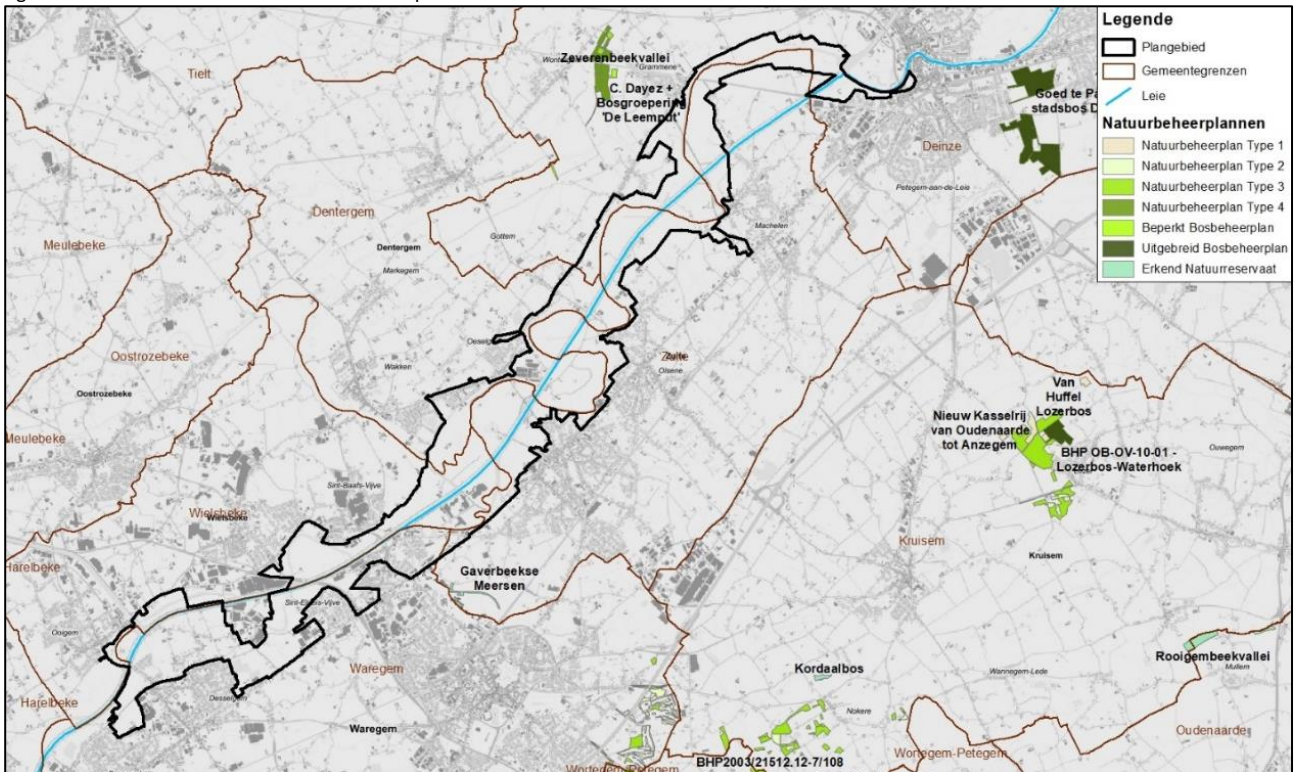
Figuur 5-17. Risicoatlas vogels en windturbines, deelkaart pleister- en rustgebieden voor plangebied en omgeving

Figuur 5-18. Risicoatlas vogels en windturbines, deelkaart seizoenstrek voor plangebied en omgeving

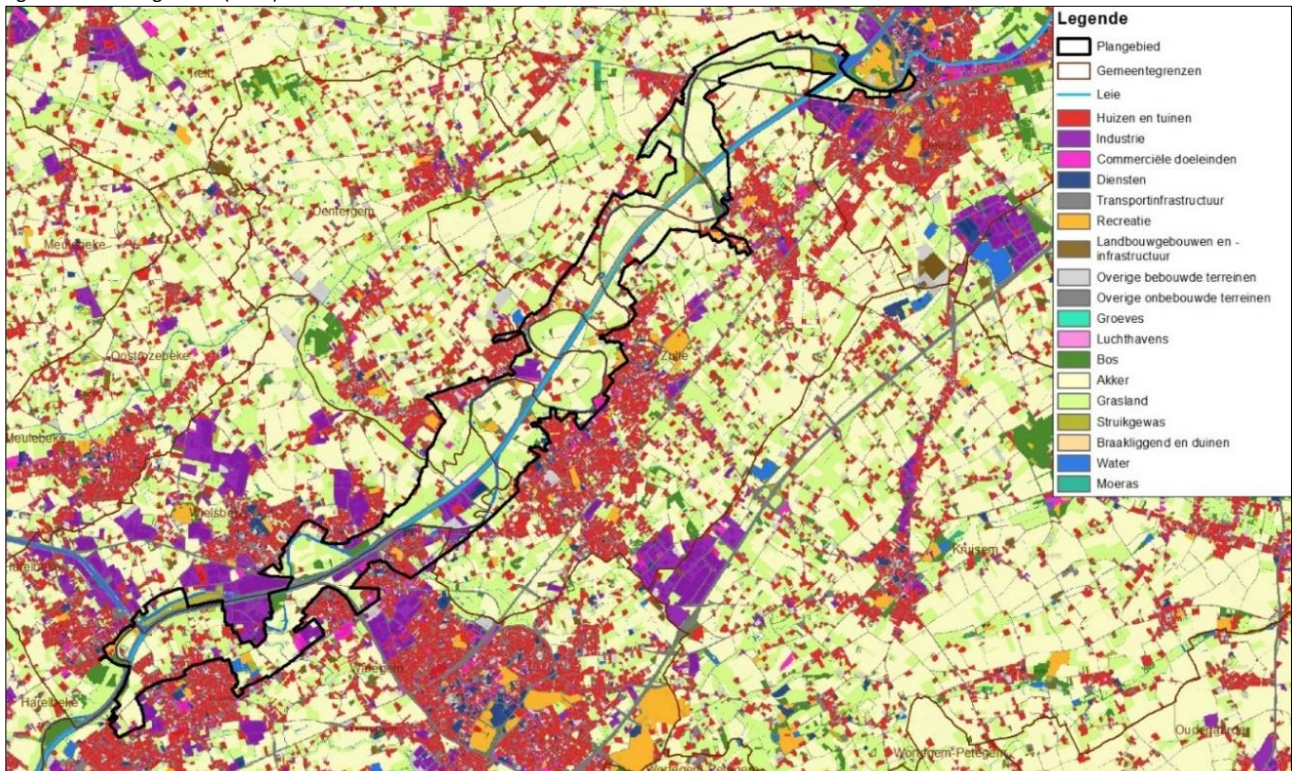
Figuur 5-19. Natuurrreservaten en natuurbeheerplannen

5.2.1 Ruimtegebruik

Het plangebied omvat de Leievallei tussen Wielsbeke en Deinze. Naast de rechtgetrokken Leie bevat het plangebied ook de oude meanders en de alluviale vlaktes in de vallei. Het plangebied bestaat voornamelijk uit akkers en grasland, en een uitgebreid netwerk van oppervlaktewaters en -waterlopen.

Figuur 5-20. Landgebruik (2019)

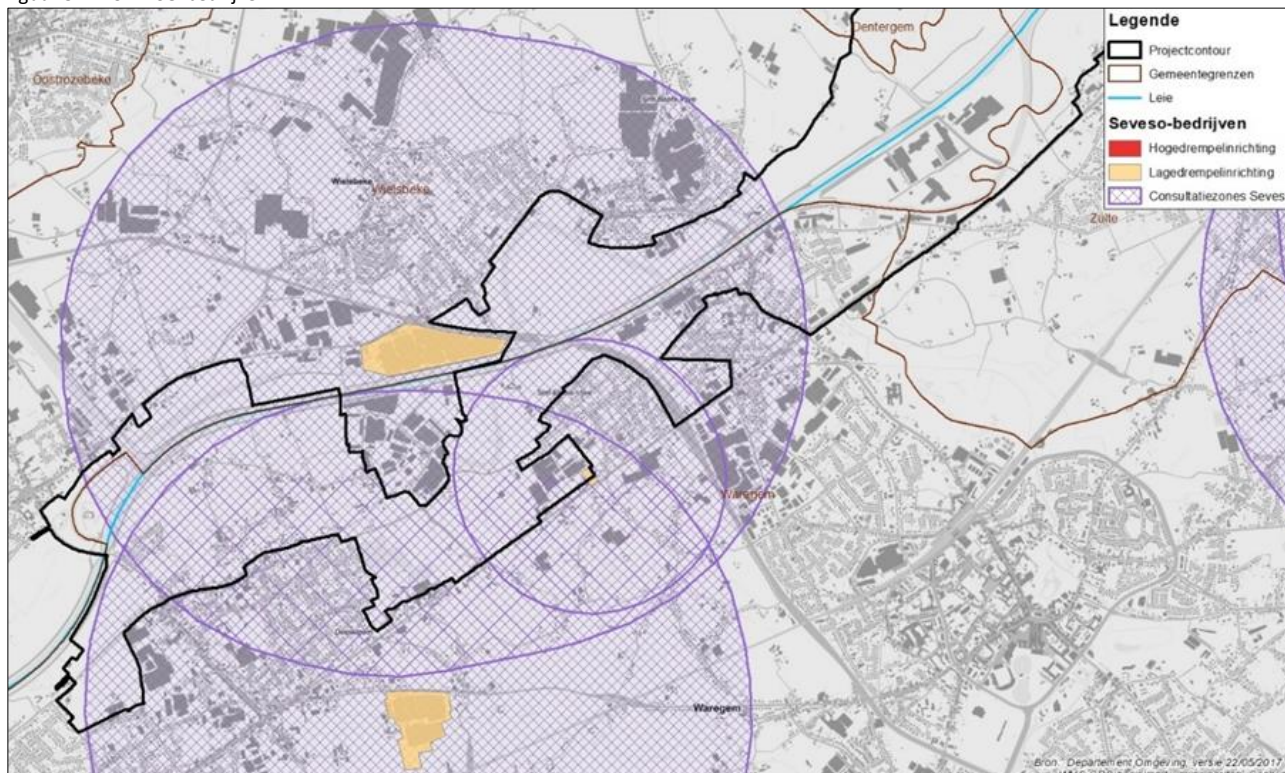
De natte overstromingsgevoelige valleigronden zijn historisch voornamelijk in gebruik als graslanden. De overige percelen zijn akkers waar vooral maïs op geteeld wordt, maar ook een grote variatie aan andere gewassen. In het plangebied liggen

verschillende landbouwbedrijfszetels. Het gaat vooral om melkvee- en gemengde bedrijven naast enkele varkensbedrijven, gespecialiseerde- en landbouwverwante bedrijven zoals een groothandel in bloemen alsook enkele fruittelers. Daarnaast is er in het plangebied nog een aanzienlijk landgebruik als door industrie, maar ook voor huizen en tuinen, en bos.

Binnen het plangebied komen nog verschillende delen van woonkernen en verspreide woningen voor. Ook komen er industrieterreinen voor binnen het plangebied. Er zijn drie Seveso-bedrijven op minder dan 500 m van het plangebied, namelijk Unilin, Progalys en Unilin Systems. Verder zijn er ook drie hoogspanningslijnen die het plangebied doorkruisen en samenkomen ter hoogte van Sint-Baafs-Vijve. Er zijn geen leidingstructuren in de onmiddellijke omgeving.

Figuur 5-21. SEVESO-bedrijven

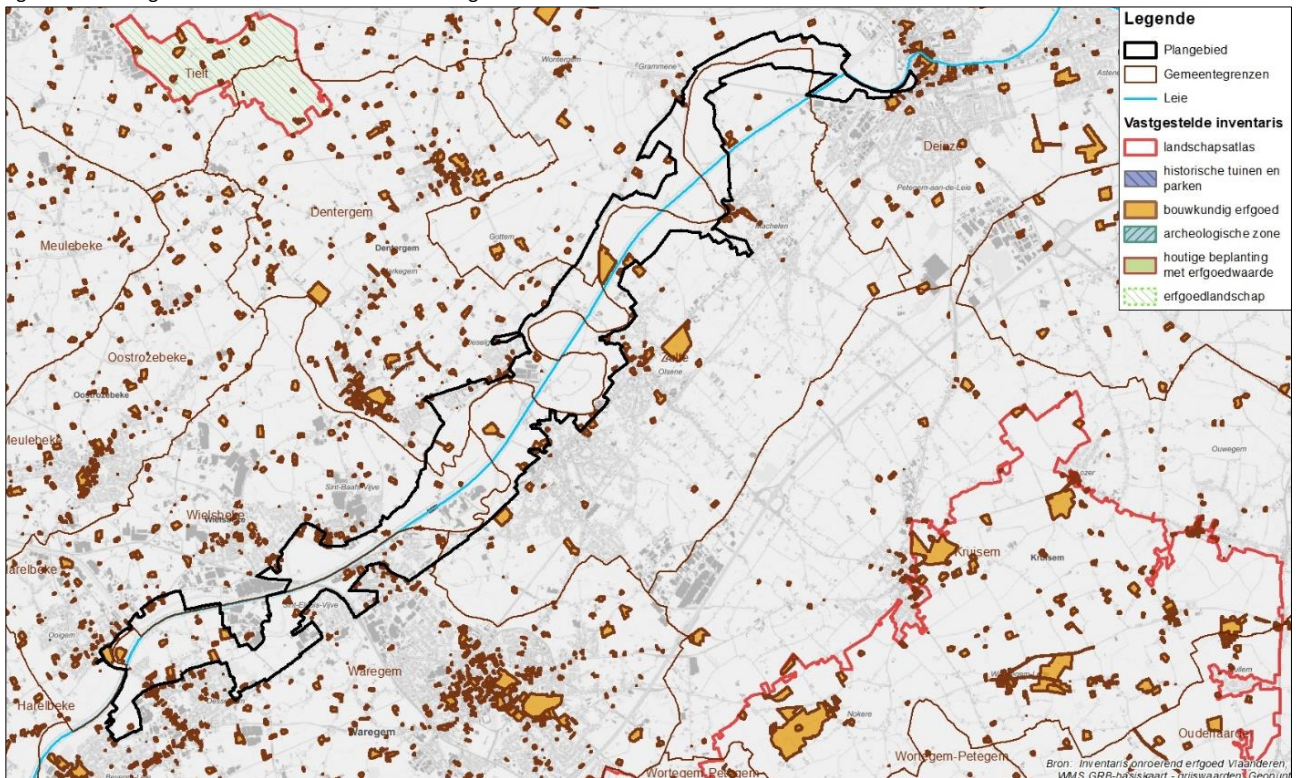
5.2.2 Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie

Volgens de wetenschappelijke inventaris van de landschappelijke gehelen ligt één landschappelijke geheel deels binnen het plangebied, nl. "De Leievallei tussen Ooigem en Bavikhove". Er zijn verschillende niet beschermde vastgestelde bouwkundige erfgoedwaarden aanwezig in het plangebied. Zie ook Tabel 5-1. Bestaande juridische toestand.

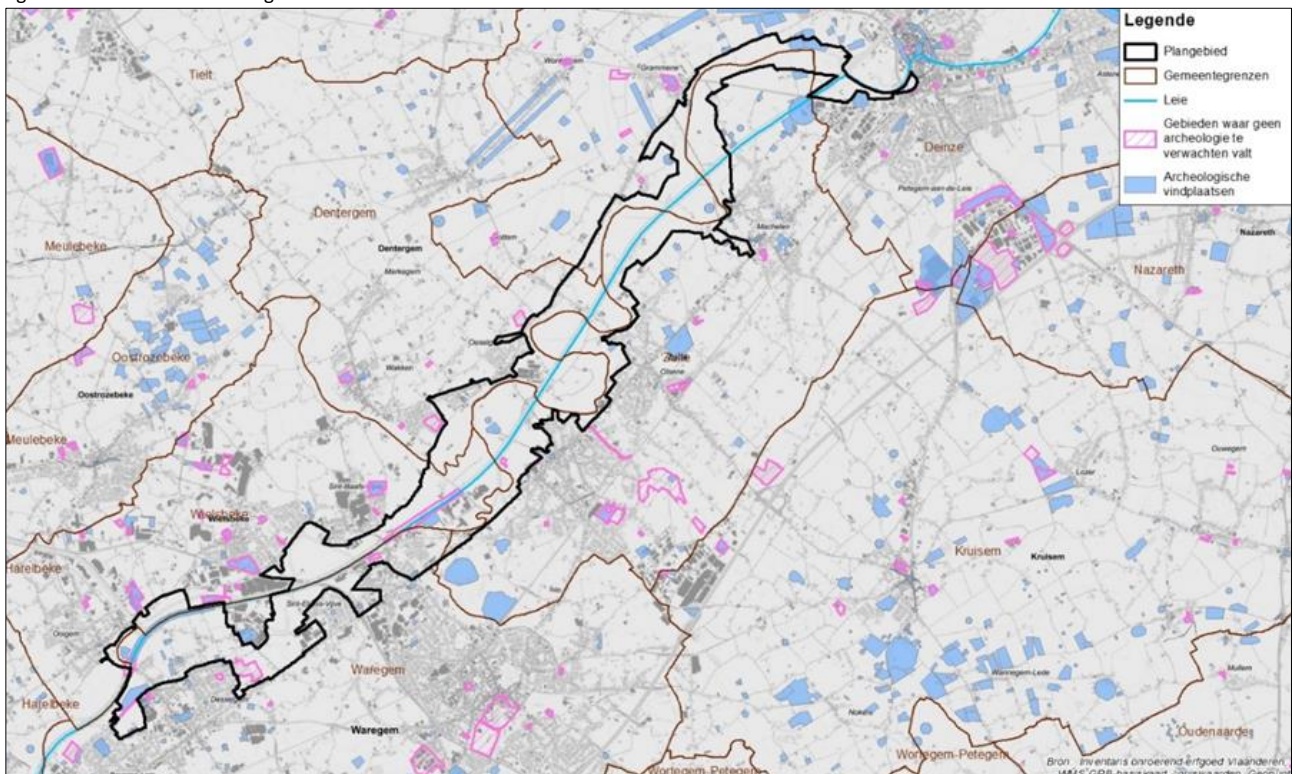
Op verschillende plaatsen langs de vallei werden sporen teruggevonden van bewoning uit de metaaltijden (brons- en ijzertijd) en de Romeinse tijd. Frankische inwijkelingen stichtten vanaf de 6de eeuw verschillende ontginningscentra. Aanvankelijk waren dit kleine eilandjes van gecultiveerd land die langzaam uitbreidden met akkers op de hogere gronden en meersen dicht tegen de rivier. Pas in de loop van de 12de-13de eeuw werden de omringende, voornamelijk hoger gelegen gronden vanuit nieuwe omwalde hoeves ontgonnen en omgezet in akkers. Het landgebruik bleef wat de hoofdstructuur betreft hetzelfde, weilanden langs de Leie en daarbuiten voornamelijk akkers. Vanaf de 20ste eeuw komen ook meer weilanden voor buiten de riviervallei.

De Centraal Archeologische Inventaris bevat alle gemelde archeologische vondsten in het gebied. Deze inventaris biedt slechts een indicatie van eventueel archeologische waarden: als er geen vondsten gemeld zijn in het verleden sluit dit geenszins de aanwezigheid van archeologisch erfgoed uit. Er bevinden zich zes archeologische vindplaatsen binnen de contouren van het deelplangebied, uit diverse tijdsperiodes. In het plangebied en de onmiddellijke omgeving kan men op basis van historisch en topografisch kaartmateriaal nog andere waarden van verschillende tijdsperiodes verwachten.

Figuur 5-22. Vastgestelde inventarissen onroerend erfgoed

Figuur 5-23. Centraal archeologische inventaris

5.2.3 Mobiliteit

Wat betreft het wegverkeer gebeurt de ontsluiting van het plangebied op bovenlokaal niveau via volgende wegen:

- Gentseweg – Staatsbaan – Grote steenweg – Rijksweg – Kortrijksesteenweg (N43)
- Expresweg (N382)
- Aloise Biebuyckstraat (N357)

- Olsensteinweg (N459)
- Oude Heirbaan (N440)
- Tweebruggenlaan (N35)

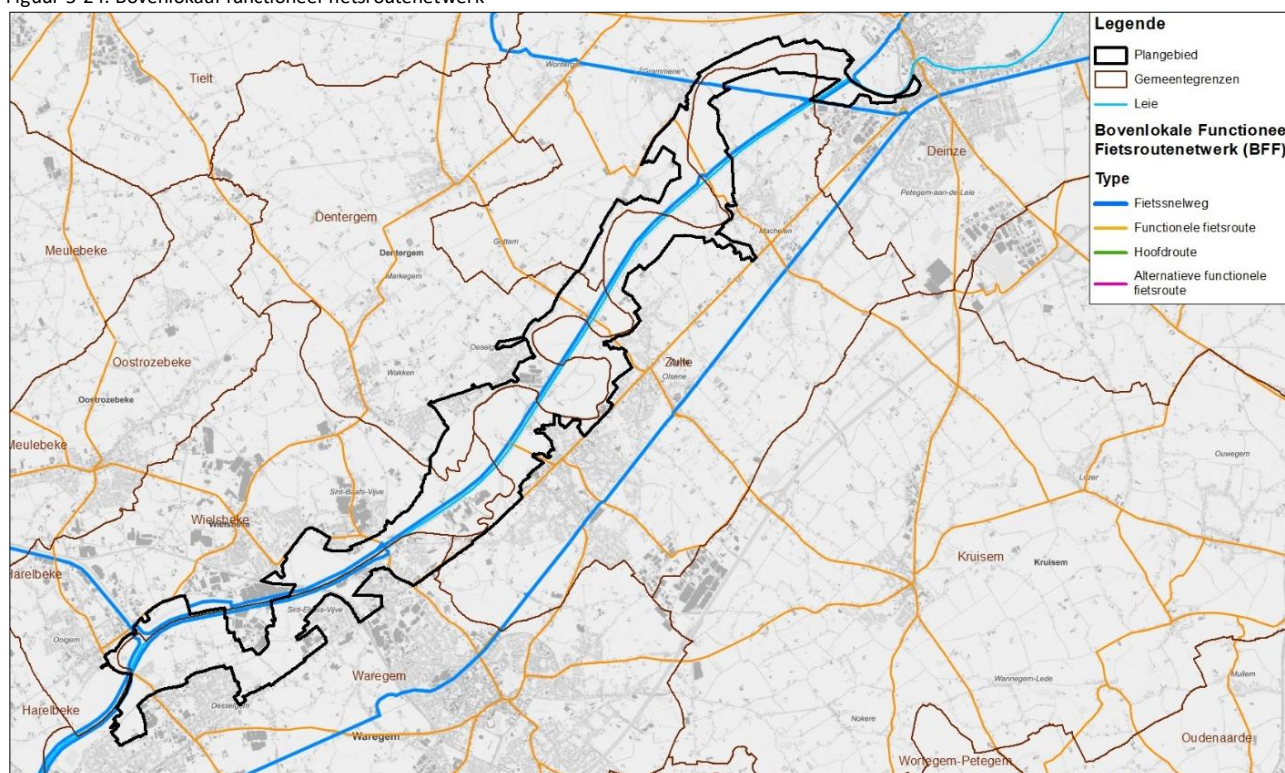
In het zuidoosten en langs het plangebied ligt de spoorlijn 75 die Gent-Sint-Pieters verbindt met Moeskroen en met Rijsel (Frankrijk). Parallel met de spoorlijn, verder weg van het plangebied, loopt de E17 autosnelweg welke Antwerpen met Gent en Kortrijk verbindt en doorloopt in Frankrijk.

Het plangebied omvat de Leie, een bevaarbare waterloop waar er op vlak van ontsluiting interactie is met delen buiten het plangebied. In het zuiden takt het kanaal Roeselare-Leie aan op de Leie, terwijl in het noorden de toeristische Leie in de Leie uitkomt. Ook deze waterlopen hebben een functie in de ontsluiting van het plangebied. Daarnaast zijn er tal van geklasseerde en niet geklasseerde waterlopen aanwezig welke naar ontsluiting geen enkele functie hebben.

Wat betreft functionele verplaatsingen met de fiets wordt verwezen naar met aanduiding van het bovenlokaal functioneel fietsroutennetwerk (BFF). Ter hoogte van het jaagpad langs de Leie ligt de fietssnelweg F371 'Deinze – Komen'. De fietssnelweg zorgt ervoor dat Menen, Wevelgem, Kortrijk, Kuurne, Wielsbeke en Waregem onderling bereikbaar zijn met de fiets. In het zuiden ligt ook de fietssnelweg F374 'Waregem – Zwevegem' langs de Leie. Deze loopt verder in het zuiden (buiten het plangebied) verder langs het kanaal Bossuit-Kortrijk en vormt de link tussen de toekomstige F7 tussen Kortrijk en Waregem en de F45 (Guldenspoorpad) tussen Kortrijk en Oudenaarde. De toekomstige F7 'Gent-Kortrijk' volgt de spoorlijn Gent Kortrijk en ligt daarmee buiten het plangebied. De F7 vormt zo de vlotste fietsverbinding tussen beide steden en de tussenliggende steden Deinze en Waregem. In het noorden ligt nog de fietssnelweg F35 'Ieper- Deinze', welke vanaf Aarsele in de toekomst de spoorlijn zal volgen tot in Deinze waar die zal aansluiten op de F7.

Daarnaast zijn er binnen het plangebied ook enkele functionele fietsroutes gelegen langs de meest belangrijke wegen die het plangebied doorkruisen.

Figuur 5-24. Bovenlokaal functioneel fietsroutennetwerk

5.2.4 Geluid

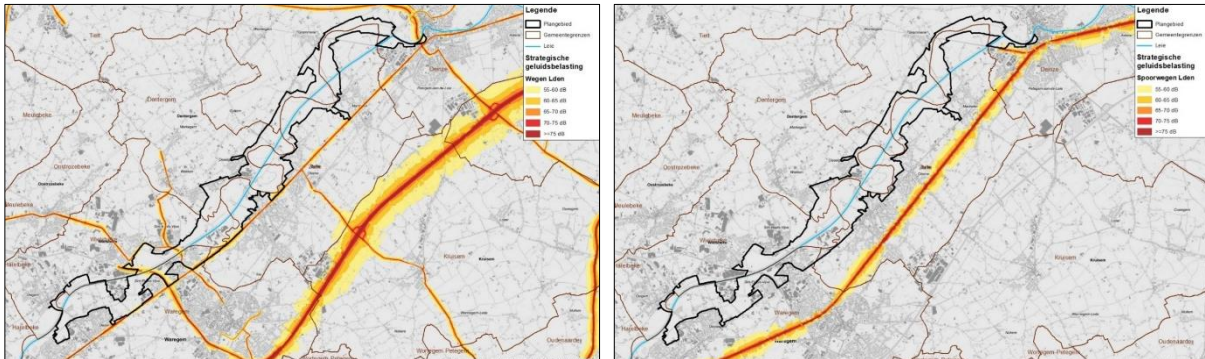
Op basis van de huidige bestemmingen in het plangebied kan gesteld worden dat het geluidsklimaat over het algemeen goed is. De voornaamste geluidsbronnen in en om het plangebied zijn de belangrijkste wegen en de lokale geluidsbronnen in het weefsel van de stedelijke gebieden.

De Vlaamse geluidsbelastingkaarten (2016) tonen de geluidsbelasting afkomstig van de belangrijkste wegen (meer dan 3 miljoen voertuigpassages per jaar) en spoorwegen. De geluidsbelasting op deze geluidsbelastingkaarten wordt uitgedrukt in de parameter Lden en Lnight. Het Lden-niveau is het gewogen etmaalgemiddelde van de geluidsniveaus voor de dag (07.00u-19.00u), de avond (19.00u-23.00u) en de nacht (23.00u-07.00u). De meeste wegen binnen het plangebied hebben een kleinere intensiteit dan de belangrijke wegen.

In het zuidwesten van het plangebied zorgt de aangrenzende N43 voor zeer lokale geluidsbelasting gaande van 50 tot meer dan 75 dB(A) binnen het plangebied. De Expresweg (N382) en de Aloise Biebuyckstraat (N357), die in het zuiden het plangebied doorkruisen, zorgen voor een geluidsbelasting van 55 tot 75 dB(A). In het noorden van het plangebied ligt de Tweebruggenlaan (N35), die eveneens zorgt voor een geluidsbelasting van 55 tot meer dan 75 dB(A) binnen bepaalde zones van het plangebied.

Voor wat betreft spoorwegverkeer is er slechts een kleine zone aan de noordelijke grens van het plangebied waar een geluidsbelasting optreedt van 5 tot meer dan 70 dB(A) ter hoogte van spoorlijn 73 tussen Deinze en de Panne. Ook de treinverbinding tussen Kortrijk en Deinze is zeer geluid belastend, maar deze ligt verder van het plangebied en is voor de beoordeling van de effecten van het plan niet relevant.

Figuur 5-25. Geluidsbelasting door autowegen en spoorwegen (Lden, 2016)

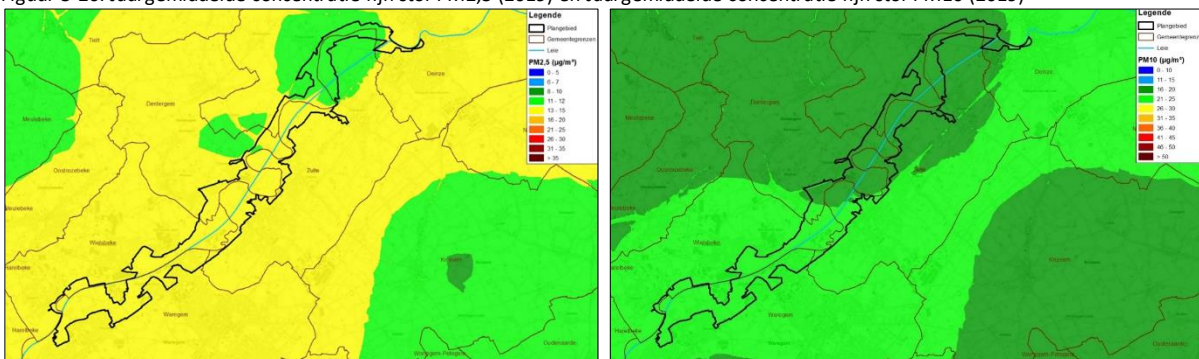
5.2.5 Lucht

De bestaande toestand van de luchtkwaliteit wordt weergegeven op de luchtkwaliteitskaarten van de Vlaamse Milieumaatschappij. Dit zijn interpolatiekaarten (jaargemiddelde 2020) op basis van vaste meetstations in Vlaanderen en de omliggende regio's, aangevuld met een hoge resolutie modellering. Om een goed beeld te kunnen vormen van de luchtkwaliteit zijn voornamelijk volgende parameters van luchtverontreiniging van belang: PM10, PM2,5 en NO2.

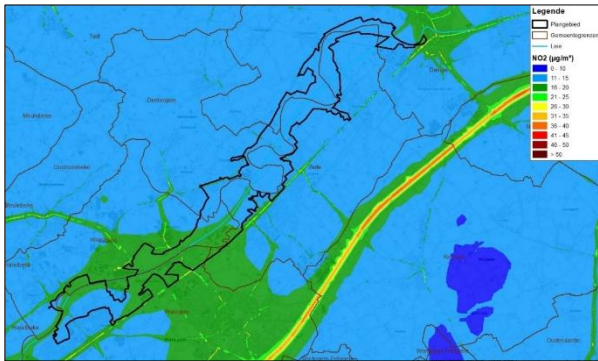
De jaargemiddelde concentraties ter hoogte van het plangebied liggen tussen 11 en 15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ voor PM2,5 (Figuur 4.49) en tussen 16 en 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ voor PM10. Voor NO2 liggen de jaargemiddelde concentraties in het algemeen tussen 0 en 15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ met hier en daar een overschrijding tot maximum 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Deze verhoogde concentraties zijn beperkt en bevinden zich voornamelijk langs enkele belangrijke wegsegmenten zoals de N43 gewestweg.

De globale luchtkwaliteit ter hoogte van het plangebied voldoet ruimschoots aan de geldende milieukwaliteitsnormen, nl. een jaargemiddelde concentratie van 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ en 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ voor respectievelijk PM10, PM2,5 en NO2. Over het algemeen blijkt de luchtkwaliteit in het noordwesten van het plangebied licht beter dan in het zuidoosten.

Figuur 5-26. Jaargemiddelde concentratie fijn stof PM2,5 (2019) en Jaargemiddelde concentratie fijn stof PM10 (2019)

Figuur 5-27. Jaargemiddelde concentratie stikstofdioxide (NO2) (2019)

6 Planvoornemen en alternatieven

6.1 Planvoornemen

Het planvoorstel zal de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos zoals die uitgewerkt is voor de regio Leiestreek (zie § 3.1.3) verder uitwerken tot een bestemmingsplan op perceelsniveau. Binnen die context zal het plan ook alle noodzakelijke herbestemmingen doorvoeren om de realisatie van de in het kader van het project Rivierherstel Leievallei vooropgestelde watergebonden terrestrische natuur mogelijk te maken (zie § 3.2.2).

Het ruimtelijk uitvoeringsplan zal daarmee de plandoelstellingen zoals geformuleerd in § 2.2 realiseren, met name:

- het behouden en versterken van de natuurwaarden in de vallei van de Leie met ruimte voor het herstel en de ontwikkeling van watergebonden terrestrische natuur;
- het behoud en versterken van gevarieerde valleilandschappen met ruimte voor waterberging, waar landbouw en natuur nevens geschikt zijn;
- het behoud en het versterken van waardevolle bossen, parken en kasteeldomeinen;
- het vrijwaren van ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden voor grondgebonden land- en tuinbouw;
- het vrijwaren van waardevolle openruimteverbindingen;
- het ontwikkelen van recreatieve groengebieden (bv. stadsrandbossen).

Bij de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan zal nagegaan welke delen binnen de plancontour (her)bestemd worden als natuurgebied, bosgebied, (bouwvrij) agrarisch gebied, gemengd openruimtegebied (met cultuurhistorische waarde) en gedifferentieerd worden met overdrukken zoals natuurverwevingsgebied, grote eenheid natuur (GEN), grote eenheid natuur in ontwikkeling (GENO) of erfgoedlandschap. Er zal onderzocht worden in hoeverre het nodig of nuttig kan zijn specifieke gebieden te differentiëren als agrarisch gebied met ecologisch belang bv. in zones waar behoud of herstel van bepaalde natuurwaarden compatibel kan zijn met bepaalde vormen van landbouwgebruik. De te behouden woon-, industrie- en recreatiegebieden zullen niet opgenomen worden in het ruimtelijk uitvoeringsplan.

De gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie zal waar nodig of nuttig geactualiseerd op basis van actuele beleidsinzichten en -noden (bv. inzake klimaatadaptatie, bosuitbreiding, ontharding, schrappen slecht gelegen aanbod aan woon-, industrie- en recreatiegebieden i.k.v. de bouwshift...). Specifieke aandachtspunten vanuit de bij het planningsproces betrokken partners daarbij zijn:

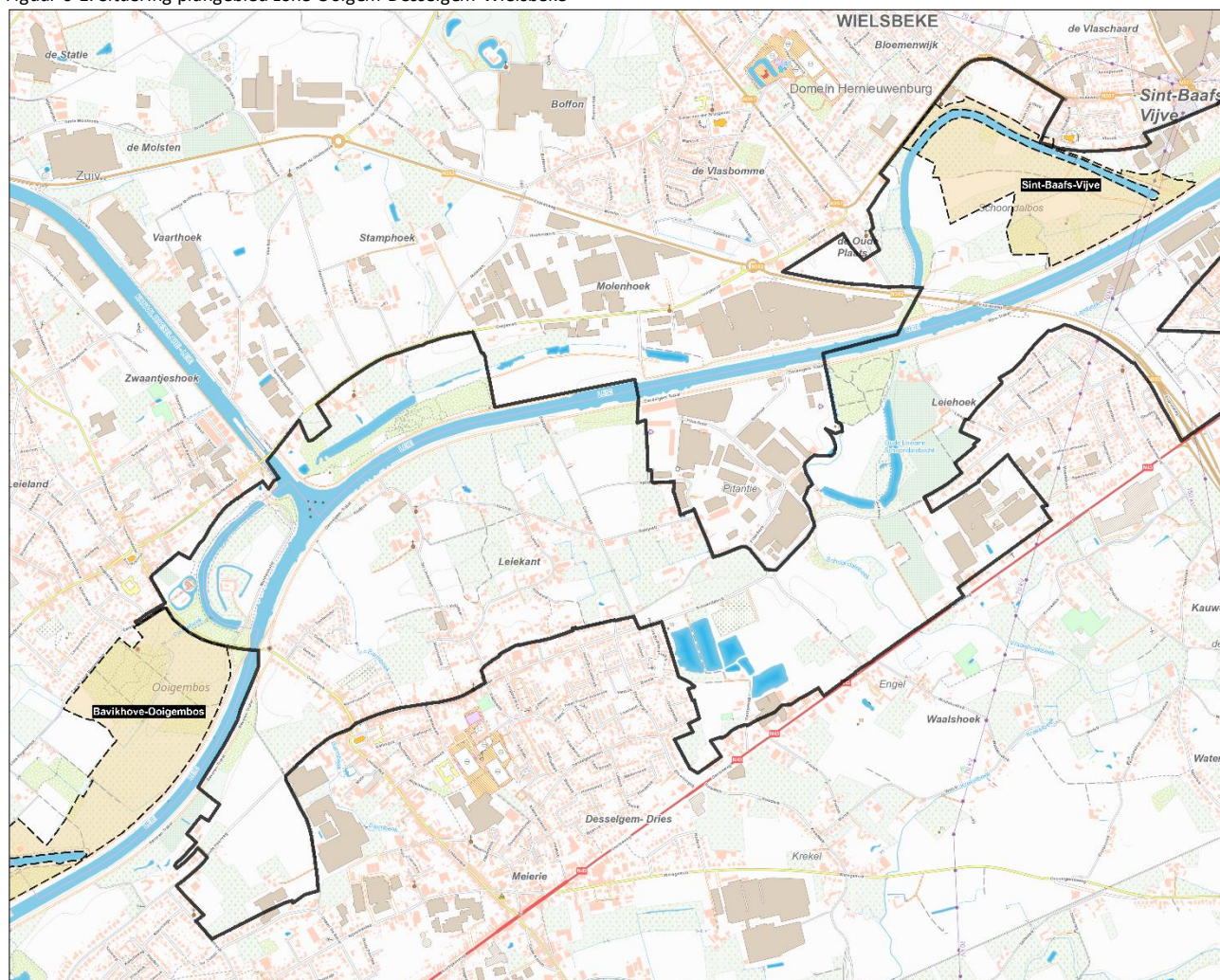
- De vraag naar duidelijkheid over de toekomstmogelijkheden voor de aanwezige land- en tuinbouwbedrijven. Het afbakenen en planologisch-juridisch verankeren van 'agrarische gebieden' in een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is daar een element van. Overwegingen die bij die bestemmingskeuze mee in beschouwing kunnen genomen worden, en die van grote betekenis kunnen zijn voor de beoogde toekomstduidelijkheid voor een landbouwbedrijf, zijn het vrijwaren van landbouweconomische huiskavels of het maximaal open houden van mogelijkheden bedrijfsuitbreiding voor jonge landbouwers of bedrijven waarvoor opvolging verzekerd is. In specifieke gevallen kan onderzocht worden in hoeverre herbestemmingen mogelijk en wenselijk zijn in functie van het zone-eigen maken van bepaalde zonevreemde bedrijfsactiviteiten.
- Gelet op de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) kan de aanduiding van bijkomende natuur- en bosgebieden als onderdeel van het Vlaams Ecologisch Netwerk aanleiding geven tot beperkingen voor nabijgelegen landbouwbedrijven. Dit zal als één van de elementen mee in de overweging genomen worden bij de bestemming van bijkomende natuur- en bosgebieden rekening houdend met uitgangspunten van het omgevingsbeleid en het beslist beleid inzake de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen of het project Rivierherstel Leie.
- Waar mogelijk zal binnen het project Rivierherstel Leie gestreefd worden naar een evenwicht tussen het bereiken van natuurdoelen en het inpassen ervan in landbouwbedrijfsvoering. Dit evenwicht kan bereikt worden door de ruimte waar dit kan multifunctioneel in te vullen door zelfrealisatie van de natuurdoelen door landbouwers binnen de zoekgebieden voor rivierherstel en door agrarische gebieden voor landbouw voor te behouden buiten de zoekgebieden.
- De afbakening van de agrarische gebieden zal in sterke mate gebiedsgericht maatwerk zijn. Gekende bezorgdheden omtrent niet gewenst zonevreemd gebruik van agrarisch gebied kunnen door het voorliggend plan in enige mate geadresseerd worden door een gerichte keuze van bestemmingen en voorschriften; maar dienen in eerste instantie aangepakt worden met een terughoudend vergunningenbeleid en consequente handhaving op lokaal niveau.
- De ontwikkeling van watergebonden terrestrische natuur is een van de vormen van natuurgebaseerde oplossingen voor het herstel van watersystemen, in de generieke context van klimaatrobuustheid. Essentieel in deze is het grote potentieel voor wateropslag bij te veel neerslag en voor watervrijgave bij te weinig neerslag. Deze wateropgave stelt zich in tijden van klimaatverandering steeds prominenter.
- In een algemene context van robuuste watersystemen, watercaptatie en buffering, kunnen in het voorliggende traject ook mogelijkheden in acht genomen worden om open ruimte te vrijwaren van verharding. Dit kan bijvoorbeeld door het schrappen van woonuitbreidingsgebieden (WUG) waarvoor geen intentie bestaat voor effectieve aansnijding en door deze gebieden planologisch te verankeren met een open ruimte bestemming of door aanduiding van bouwvrij agrarisch gebied.
- De realisatie van de beoogde watergebonden terrestrische natuur in het kader van het project Rivierherstel Leie biedt wellicht ook mogelijkheden voor zachte recreatie, beleving, educatie... In de reeds opgemaakte inrichtingsplannen voor de

deelgebieden zijn daartoe ook al aanzetten gegeven. Doelstellingen op dat vlak kunnen dan ook meegenomen worden in het planningsproces.

6.1.1 Zone Ooigem-Desselgem-Wielsbeke

Deze zone omvat de Leievallei stroomafwaarts het Ooigembos en de oude meanders ter hoogte van kanaal Roeselare-Leie tot Sint-Baafs-Vijve met het zoekgebied Sint-Baafs-Vijve.

Figuur 6-1. Situering plangebied zone Ooigem-Desselgem-Wielsbeke

Het gebied omvat onder meer:

- Het park- en natuurgebied rond de oude Leiearm met Kasteel van Ooigem en Hoeve Munkenhof ter hoogte van de Munkenbrug.
- Het landbouwgebied tussen Leie en de bebouwing van Desselgem. Bij Desselgem zijn er nog een aantal niet ontwikkelde woonuitbreidingsgebieden die actueel grotendeels in landbouwgebruik zijn.
- Het natuurgebied rond de vallei van de Schoondaalbeek, het Schoondaalbos en de Oude Leiearm Schoondalebocht (Leiehoek) met de hoeses Te Mullem en Ter Leie.
- Het natuurgebied rond de oude Leiearm bij Sint-Baafs-Vijve.

Doelstellingen voor deze zone zijn:

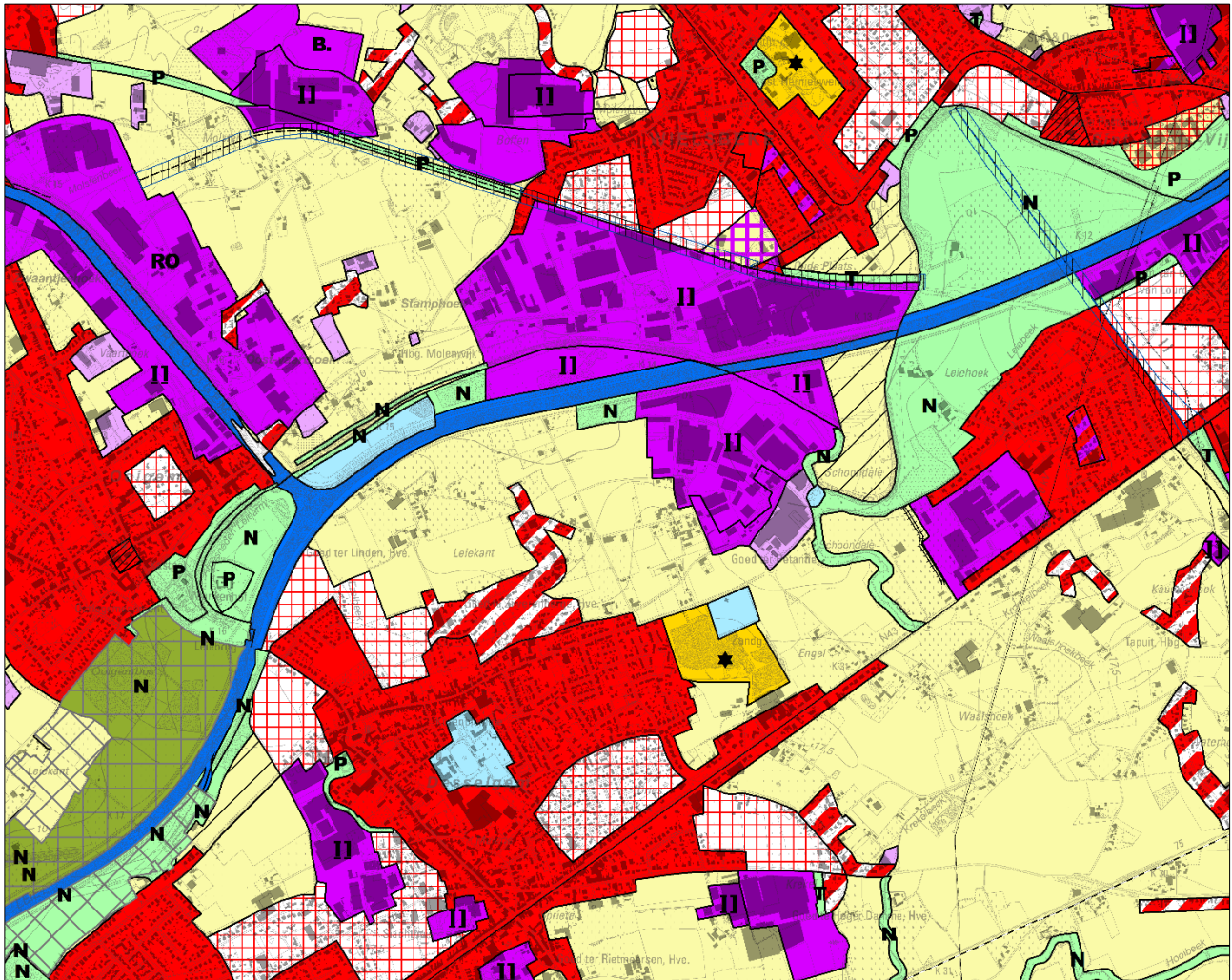
- Het vrijwaren van de cultuurhistorische waarde van de Leievallei ter hoogte van kasteel van Ooigem.
- Het behoud en versterken van het (half)open valleilandschap met verweving van landbouw, natuur en waterberging langs de oude Leiearm t.h.v. Molenhoek/Knokbeek.
- De ruimtelijk-functioneel samenhangende landbouwgebieden tussen Leie en de bebouwing van Desselgem vrijwaren voor de grondgebonden beroepslandbouw. Niet te ontwikkelen delen van de op het gewestplan voorziene woon-, industrie- of recreatiegebieden kunnen daarbij herbestemd worden naar agrarisch gebied.
- Het behoud en versterken van de natuurwaarden langs de Oude Leiearm ter hoogte de Schoondalebocht.
- Het ontwikkelen van een recreatief groengebied/stadsrandbos Schoondale (richtcijfer bosuitbreiding 40 ha).

- Het voorzien van de nodige ruimte voor de realisatie de watergebonden terrestrische natuur van het project Rivierherstel Leie in de zoekzone Sint-Baafs-Vijve.

De opmaak van het plan zal voor deze verder afgestemd worden op de gemeentelijke en provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen die deels overlappend binnen deze zone in voorbereiding zijn (zie Figuur 3-25 p.45).

Binnen het planningsproces kunnen ook mogelijkheden voor planologische ruil i.f.v. het zone-eigen maken van zonevreemde functies onderzocht worden.

Figuur 6-2. Bestaande bestemmingen gewestplan en gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen zone Ooigem-Desselgem-Wielsbeke met de zoekgebieden

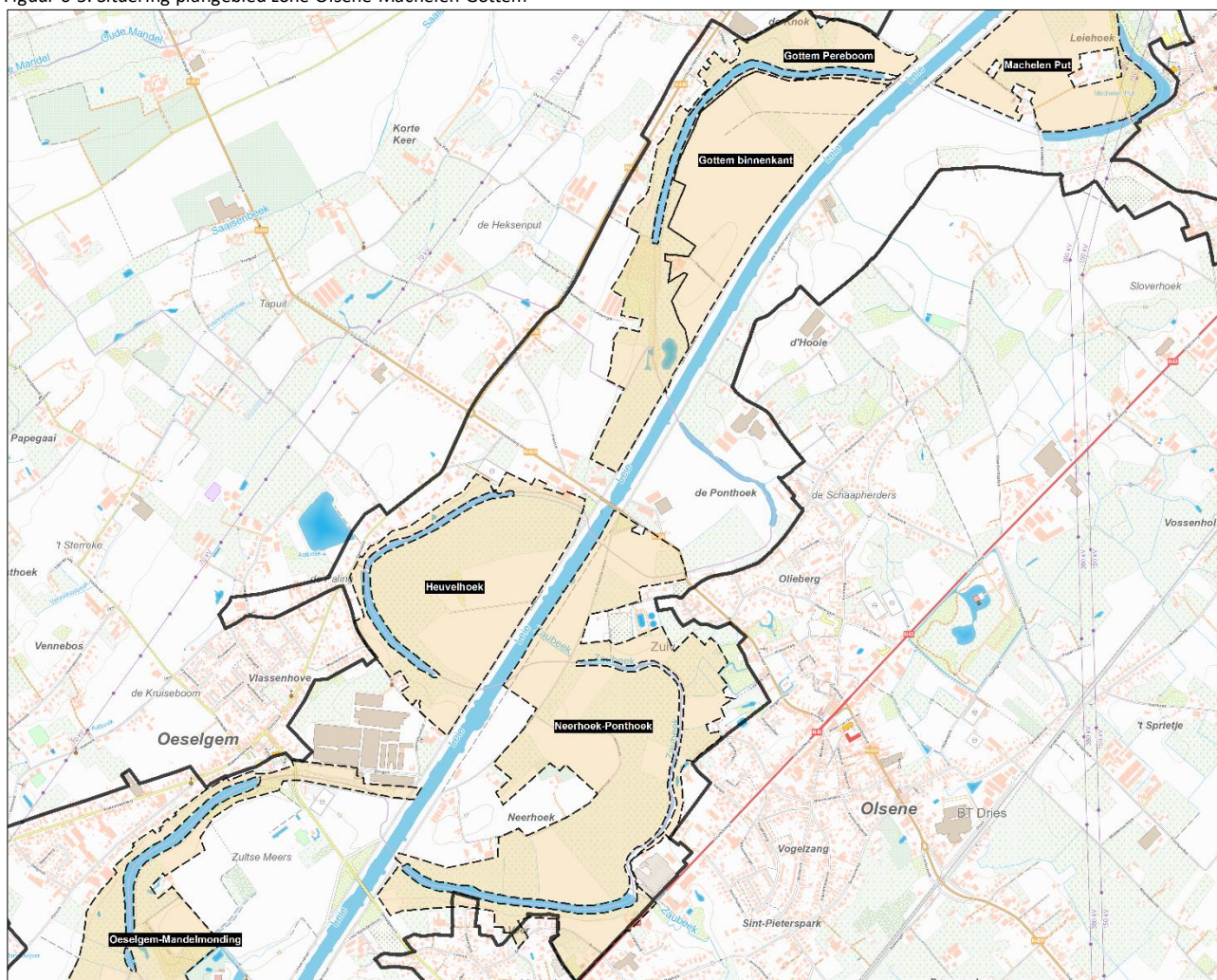
6.1.3 Zone Olsene-Machelen-Gottem

Deze zone omvat de Leievallei stroomafwaarts Zulte/Oeselgem tot Gottem met de zoekgebieden Neerhoek-Ponthoek, Heuvelhoek, Gottem-Pereboom en Gottem-binnenkant.

Het gebied omvat o.m. de gebieden rond oude Leiearmen:

- Neerhoek. Dit gebied is op het gewestplan bestemd als agrarisch gebied met ecologisch belang (valleigebied) en volledig in landbouwgebruik. De oude Leiearm is als natuurgebied bestemd. De zone rond de oude Leiearm is opgenomen als zoekgebied.
- Heuvelhoek. Dit gebied is op het gewestplan bestemd als agrarisch gebied met ecologisch belang (valleigebied) en volledig in landbouwgebruik. De oude Leiearm is als natuurgebied bestemd. Deze zone is volledig opgenomen als zoekgebied.
- Ponthoek. Dit gebied is op het gewestplan bestemd als agrarisch gebied met ecologisch belang (valleigebied) en landschappelijk waardevol agrarisch gebied. De oude Leiearm is als natuur- en parkgebied bestemd. Enkel het zuidelijk deel is opgenomen als zoekgebied.
- Het landbouwgebied Hooie op de rechteroever van de Leie tussen Olsene en Machelen. Dit gebied is op het gewestplan bestemd als landschappelijk waardevol agrarisch gebied en in hoofdzaak in landbouwgebruik.
- Het landbouwgebied op de linkeroever van de Leie ten zuiden van Gottem met de oude Leiearm rond 't Goed te Pereboom. Dit gebied is op het gewestplan bestemd als agrarisch gebied met ecologisch belang (valleigebied) en hoofdzaak in landbouwgebruik.

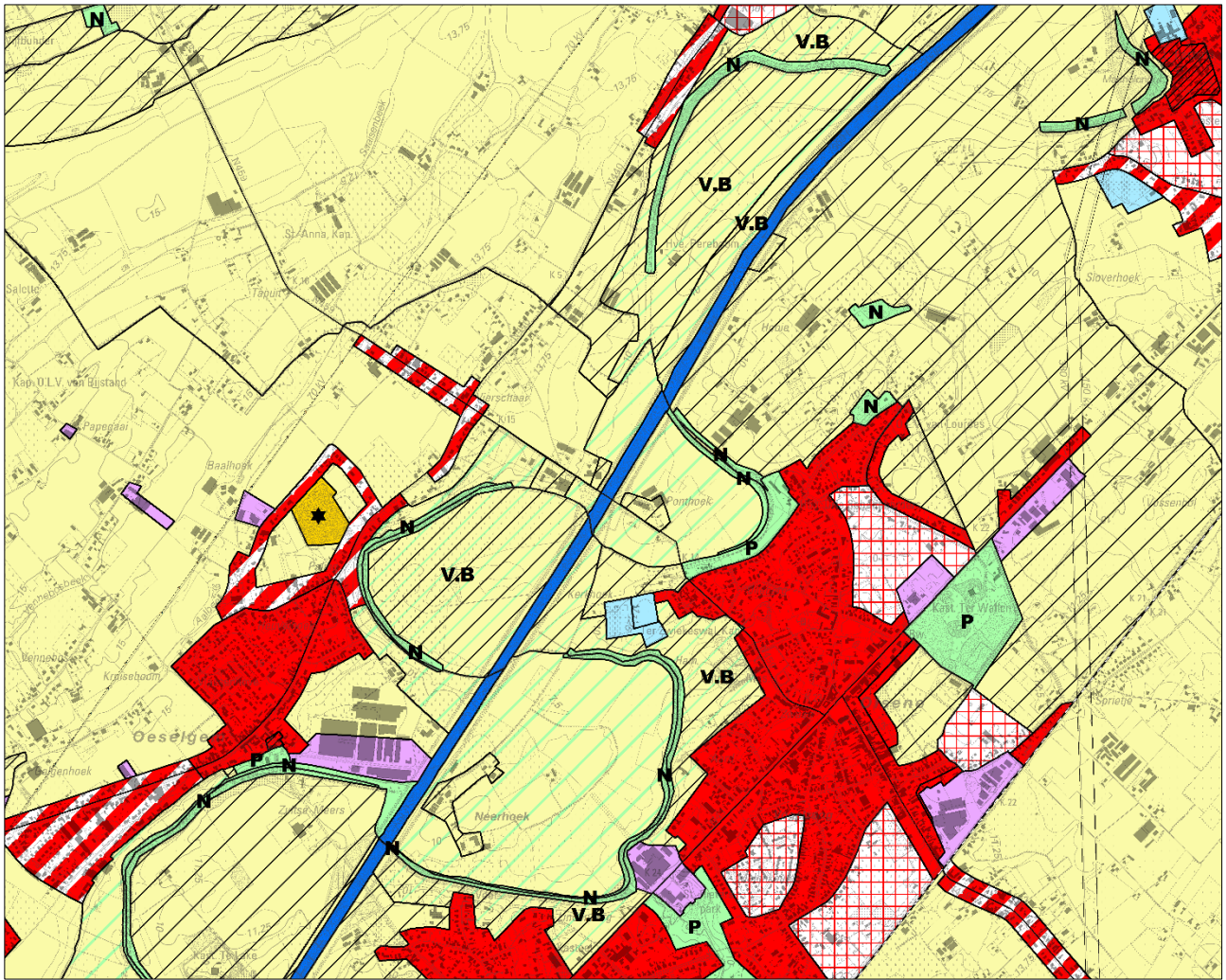
Figuur 6-5. Situering plangebied zone Olsene-Machelen-Gottem

Doelstellingen voor deze zone zijn:

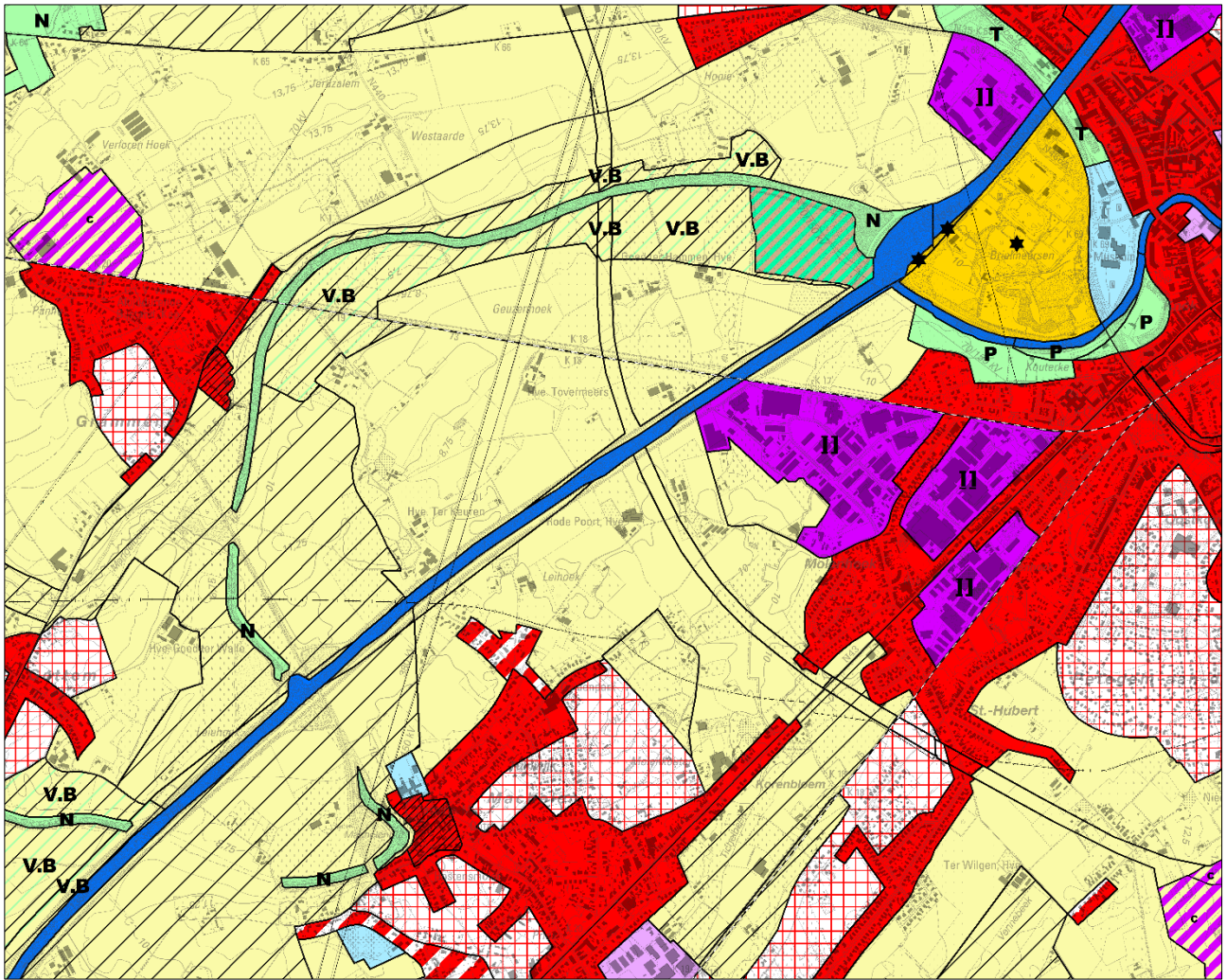
- Het vrijwaren van de cultuurhistorische waarde van de Leievallei ter hoogte van 'Goed te Pereboom.
- Het behoud en versterken van het (half)open valleilandschap met verweving van landbouw, natuur en waterberging tussen Leie en oude Leiearmen
- Het voorzien van de nodige ruimte voor de realisatie de watergebonden terrestrische natuur van het project Rivierherstel Leie in de zoekzones Neerhoek-Ponthoek, Heuvelhoek en Gottem-Pereboom/Gottem-binnenkant.
- Het vrijwaren van de openruimteverbinding over de Leievallei tussen Olsene en Machelen/Gottem.

Figuur 6-6. Betaande bestemmingen gewestplan zone Olsene-Machelen-Gottem

Figuur 6-8. Bestaande bestemmingen gewestplan zone Grammene-Deinze

6.2 Alternatieven

Het uitwerken van alternatieven heeft tot doel verschillende mogelijke oplossingen te vinden die beantwoorden aan de plandoelstellingen. Een alternatief is aldus een andere manier om de plandoelstelling(en) te realiseren.

Algemeen kunnen verschillende soorten alternatieven worden onderscheiden:

- Nulalternatief: het planvoornemen wordt niet gerealiseerd
- Locatiealternatief: het plan of delen ervan worden gerealiseerd op een andere locatie;
- Inrichtingsalternatief: binnen hetzelfde plangebied een andere (ruimtelijke) configuratie van dezelfde bouwstenen voorzien;
- Programma-alternatief: de verschillende bouwstenen van een plan worden verschillend (bijvoorbeeld maximaal ten opzichte van minimaal) ingevuld.
- Uitvoeringsalternatief: het plan wordt met behulp van andere aanlegmethodes gerealiseerd

Nulalternatief

Het nulalternatief betreft het alternatief dat er in bestaat het planvoornemen niet uit te voeren. Het nulalternatief wordt voor voorliggend plan niet als een niet redelijk alternatief beschouwd. De realisatie van vooropgestelde watergebonden terrestrische natuur van het project Rivierherstel Leie maakt deel uit van 'beslist beleid' en dient dus uitgevoerd. De juridisch-planologische verankering van de beoogde natuur door (her)bestemmingen wordt daarbij als een noodzakelijk element gezien.

Locatiealternatieven

Op basis van ecologisch en ecohydrologisch onderzoek, werden vijftien zoekgebieden langs de Leie aangeduid waar potentieel is voor de beoogde realisatie van watergebonden terrestrische natuur. In het plan-MER van 2008, een document dat beschouwd wordt als een vrijwillig, strategisch MER voor het Seine Schelde project, werden deze gebieden onderzocht. Dit plan-MER wordt vandaag nog steeds beschouwd als valabel onderzoeksdocument.

Met de beslissing van 17 december 2010 (VR 2010 1712 DOC.128TER), selecteerde de Vlaamse Regering 10 van de betreffende 15 deelgebieden uit het plan-MER 2008 waarbinnen de doelstelling van ca. 500 ha watergebonden terrestrische natuur gerealiseerd moet worden. Deze beslissing legde de focus dus in eerste instantie op tien van de vijftien deelgebieden. Deze tien gebieden werden geselecteerd omwille van hun omvang, meeste potentie voor watergebonden terrestrische natuur en landbouwstudie.

Met de beslissing van de Vlaamse Regering van 24 september 2021 (VR 2021 2409 1064/1QUATER) werden de vijf overige gebieden alsnog opnieuw mee in beschouwing te nemen, om zo de zone te vergroten die in aanmerking komt voor de realisatie van de watergebonden terrestrische natuur en de potenties in deze vijf deelgebieden ook te benutten.

Het uitgebreide voorafgaande onderzoek naar geschikte locaties voor de beoogde natuur en de bevestiging van die locaties in beleidsbeslissingen onderbouwen het uitgangspunt voor de opmaak van voorliggend gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan om de beoogde ca. 500 ha watergebonden terrestrische natuur effectief te realiseren binnen de contouren van deze deelgebieden (waarvan er tien binnen de plancontour liggen) en dat er dus geen locatie-alternatieven meer zijn.

Inrichtingsalternatieven

Binnen de contouren van de aangeduide zoekgebieden moet wel nog preciezer afgebakend worden op welke percelen inrichting en beheer van watergebonden terrestrische natuur meest aangewezen is en effectief gerealiseerd kan worden. Niet elk zoekgebied zal voor de volledige oppervlakte ingericht worden als watergebonden terrestrische natuur. Via het onderzoek voor de opmaak van gedetailleerde inrichtingsplannen zullen in de loop van het geïntegreerd planningsproces de effectief in te richten zones bepaald kunnen worden en (her)bestemd naar natuurgebied.

Voor wat betreft de afbakening van de gebieden van de agrarische structuur zal bij de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan nagegaan worden op welke wijze deze landbouwgebieden gedifferentieerd worden i.f.v. de agrarische bebouwingmogelijkheden en/of natuurverweving (bv. differentiatie als bouwvrij agrarisch gebied, agrarisch gebied met ecologisch belang of agrarisch gebied met overdruk natuurverweving).

Programma-alternatieven

Er zijn geen programma-alternatieven die verder in beschouwing genomen kunnen worden. Vanuit het beslist beleid wordt gesteld dat de vooropgestelde ca. 500 ha watergebonden terrestrische natuur van het project Rivierherstel Leie – weliswaar gefaseerd – volledig gerealiseerd moet worden.

Uitvoeringsalternatieven

Uitvoeringsalternatieven betreffen de wijze waarop iets aangelegd wordt. Uitvoeringstechnieken vormen niet het voorwerp van de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan. Er zijn dan ook geen relevante uitvoeringsalternatieven.

7 Scoping milieueffectenonderzoek

7.1 Inleiding

7.1.1 Juridisch kader

De regelgeving inzake planmilieueffectrapportage (plan-MER) is opgenomen in titel IV van het DABM (Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid, 5 april 1995 en latere wijzigingen), en bijhorende Besluiten. Het decreet verplicht dat bepaalde plannen van administratieve overheden van gewestelijk, provinciaal of lokaal niveau worden onderworpen aan een milieueffectenonderzoek, vooraleer zij definitief worden goedgekeurd.

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voorziet dat deze milieubeoordeling geïntegreerd wordt in het planproces via de opmaak van een plan-MER. In deze milieubeoordeling zullen de mogelijke significante milieueffecten onderzocht worden.

Hieronder wordt eerst de algemene MER-methodologie toegelicht en daarna wordt concreet en voor verschillende disciplines nagegaan welke de te onderzoeken milieueffecten zijn in het op te maken plan-MER. Dit onderzoek gebeurt door erkende onafhankelijke MER-deskundigen. Indien er negatieve effecten optreden, kunnen de deskundigen milderende maatregelen of monitoring voorstellen.

7.1.2 Wat houdt een milieueffectenonderzoek/rapportage in?

Het plan-MER onderzoekt en beschrijft voor de relevante disciplines en in vergelijking met een of meerdere referentiesituaties de milieueffecten van de planingrepen die overwogen worden bij de uitvoering van het ruimtelijk uitvoeringsplan. De planingrepen zijn de wijzigingen die door het plan zullen of kunnen gebeuren.

Een referentiesituatie is de toestand van het milieu die als vergelijkingsbasis dient voor het beschrijven en beoordelen van de impact van een plan. De referentiesituatie is dus de toestand van de omgeving in het referentiejaar in afwezigheid van het plan. Als de referentiesituatie in de toekomst ligt, bepalen de autonome en gestuurde ontwikkelingen (beslist beleid) mee hoe die referentiesituatie er uit ziet. Voor voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan zullen twee referentiesituaties in beschouwing genomen worden:

- de bestaande toestand op het terrein (de feitelijke toestand);
- de planologische toestand (de huidig geldende bestemmingen en hun voorschriften).

Alle relevante effecten die optreden, zullen onderzocht en beoordeeld worden ten opzichte van deze referentiesituaties. Er wordt nagegaan wat de mogelijk aanzienlijke effecten van het plan zullen zijn in het referentiejaar in de toekomst, rekening houdend met het reeds besliste beleid dat (onafhankelijk van het plan) op dat ogenblik zal gerealiseerd zijn. De effecten worden onderzocht voor verschillende milieudisciplines: mobiliteit, geluid en trillingen, lucht, bodem, water, biodiversiteit, landschap, onroerend erfgoed en archeologie, mens – ruimtelijke aspecten, mens-gezondheid en klimaat. In de plan-MER zal iedere discipline worden uitgewerkt door een erkende onafhankelijke MER-deskundige. Er wordt eveneens advies gevraagd aan de relevante administraties.

De plan-MER zal ook aangeven welke eventuele leemten in de kennis er tijdens het uitvoeren van het milieueffectenonderzoek werden vastgesteld. Deze leemten kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de concrete inrichting van het plangebied, maar kunnen ook betrekking hebben op de gebruikte methode en het inzicht in het milieueffectenonderzoek. Het plan-MER zal aangeven hoe met deze leemten is omgegaan en hoe zij kunnen doorwerken in de verdere besluitvorming.

Bij negatieve effecten wordt er door de deskundigen nagegaan of ze kunnen worden vermeden en of er relevante milderende maatregelen kunnen toegepast worden. Dit zijn wijzigingen aan het plan of bijkomende randvoorwaarden zodat de negatieve effecten minder negatief worden. Sommige maatregelen zijn afhankelijk van of en hoe de effecten zich juist zullen manifesteren. Een aantal milieuaspecten vereisen verdere opvolging of monitoring.

Het plan-MER geeft in een discipline-overschrijdende samenvatting aan wat de te verwachten gevolgen voor het milieu zijn, en hoe en in welke mate de voorgestelde maatregelen ongewenste effecten kunnen voorkomen of milderen. De milderende maatregelen en aanbevelingen zullen eveneens in één overzichtelijke tabel opgesomd worden. Bij de milderende maatregelen zal aangegeven worden hoe deze zullen/kunnen doorwerken. Tenslotte bevat de plan-MER ook een niet-technische samenvatting. Deze is een afzonderlijk leesbaar deel van het rapport dat de essentie van de overige delen beknopt en correct weergeeft.

In de eerste fase van het geïntegreerd planningsproces voor de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan gebeurt een 'scoping' waarbij wordt nagegaan voor welke disciplines relevante effecten kunnen verwacht worden. Dit gebeurt o.b.v. het plan (en de eventuele alternatieven) en de bijhorende planingrepen, in combinatie met de degelijke beschrijving van het plangebied. Tegelijk worden de reikwijdte, detailniveau en de methodologieën voor het verder onderzoek in de eigenlijke plan-MER op hoofdlijnen vastgelegd. Daarbij worden niet enkel de effecten die optreden in het plangebied, maar ook de effecten die door het plan op andere plaatsen (studiegebied) kunnen optreden, onderzocht. Het voorliggend onderzoeksgebied bevindt zich op ca. 14 km van de

meest nabij gelegen lands- en gewestgrens. Gelet op de aard van het plan, de omvang van de effecten en de grote afstand tot een lands- of gewestgrens worden geen grensoverschrijdende milieueffecten verwacht.

7.2 Planingrepen en hun relatie tot de effectgroepen

Voor milieueffectenonderzoek worden de geplande bestemmingswijzigingen vertaald naar mogelijke planingrepen. Dat zijn de tastbare fysieke ingrepen die mogelijk worden gemaakt én die ook verwacht worden vanuit de plandoelstellingen. In een aantal gevallen is het echter ook mogelijk de gevolgen van een bestemmingswijziging aan een plan-MER te onderwerpen zonder dat er sprake hoeft te zijn van concrete projectingrepen. Zo kan een bestemmingswijziging leiden tot andere luchtkwaliteitsnormen of tot een verandering in de vastgoedwaarde van percelen of gebouwen. Daarnaast zijn er een aantal andere instrumenten, die gekoppeld aan het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan kunnen worden ingezet om bepaalde maatregelen te realiseren. Het kan gaan om stedenbouwkundige verordeningen, convenanten, overeenkomsten... Deze kunnen door de overheid worden ingezet om het beleid zodanig te sturen dat de plandoelstellingen maximaal bereikt worden.

Als 'planingrepen' worden beschouwd:

- de ingrepen die door de herbestemmingen van het plan mogelijk/onmogelijk worden;
- de ingrepen (handelingen, constructies, exploitaties of de verderzetting ervan) in de 'omgeving' die door het plan (on)mogelijk worden gemaakt én die voorafgaand aan het plan niet (wel) mogelijk waren.

Het definiëren van planingrepen vereist een denkoefening op projectniveau/realisatieniveau. Immers de effecten volgen altijd uit realisatie, nooit uit het plan an sich.

Op basis van de omschrijving van de plandoelstellingen (zie § 2.2) zal voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan, afhankelijk van de locatie en de gehanteerde referentietoestand, volgende planingrepen mogelijk maken:

- behouden/(her)aanleggen/wijzigen van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten;
- behouden/(her)aanleggen/wijzigen van park, natuur en bos;
- behouden/(her)aanleggen/wijzigen van waterlopen (meanders) en mogelijkheden voor waterberging.

De planingrepen worden geclusterd aan de hand van hun mogelijk milieueffecten. Er worden drie categorieën onderscheiden:

- planingrepen die effecten hebben in het plangebied;
- planingrepen die effecten hebben naar of van de omgeving;
- planingrepen die effecten hebben op de netwerken.

Bij het bepalen van de te onderzoeken (negatieve én positieve) effecten wordt een onderscheid gemaakt tussen effecten die altijd moeten worden onderzocht (O), die mogelijk moeten worden onderzocht (M) en die niet hoeven te worden onderzocht (N).

- O = zeker te onderzoeken
  - milieuaspecten waarvoor de zekerheid moet verkregen worden dat er geen significante effecten zijn, minstens dat er geen betere alternatieven voorhanden zijn (bv. Natura 2000);
  - milieuaspecten die medebepalend (kunnen) zijn voor de keuze tussen alternatieven (bv. andere locaties, tracés, programma...);
  - milieuaspecten waarvoor potentieel belangrijke directe effecten niet evident/voor de hand liggend op projectniveau kunnen worden gemilderd via een standaardaanpak (bv. handreikingen, omzendbrieven, watertoets, normering VLAREM).
- M = mogelijk te onderzoeken (= te onderzoeken, tenzij ze worden aangepakt op plan- of projectniveau)
  - milieuaspecten waarvoor een evidente doorvertaling op planniveau wordt opgenomen (bv. Seveso bedrijven niet mogelijk, bepaalde activiteiten uitsluiten, weg enkel in tunnel...);
  - milieuaspecten die niet relevant zijn op planniveau/niet bepalend zijn voor keuzes op planniveau en afdoende op projectniveau kunnen worden geregeld.
- N = niet te onderzoeken
  - milieuaspecten met zeer beperkte effecten;
  - milieuaspecten met geen significant effect (geen planingreep, geen effect of kleine planingreep en geen significant effect).

IN HET PLANGEBIED		NAAR EN VAN OMGEVING		OP NETWERKEN	
					
BODEM					
Bodemstructuur en bodemprofiel	Bodemprofielen zullen gewijzigd worden door de wijzigingen in het landgebruik. Binnen het plangebied komen geen waardevolle bodems voor. De natte klei- en zandleembodems zijn mogelijk gevoelig voor bodemverstoring. Het plan voorziet plaatselijk herinrichtingswerken met bodemingrepen. De aanleg kan mogelijk structuur- en profielwijzigingen van de bodem teweegbrengen.	M			
Bodemgebruik en bodemgeschiktheid	Herbestemming van landbouw naar natuurgebied veroorzaakt een wijziging in bodemgebruik. Ook de bodemgeschiktheid kan hierdoor wijzigen, bijvoorbeeld doordat de verschillende gebruiksvormen andere eisen stellen op het vlak van bodemvochtregime.	O			
Bodemstabiliteit	Vanuit het plan zijn er geen noemenswaardige wijzigingen in het bodemgebruik of reliëf te verwachten met invloed op/van erosie. Er kan redelijkerwijze worden geconcludeerd dat er geen of verwaarloosbare effecten op/vanuit erosie zullen optreden.	N	Het plan gaat niet gepaard met een grondwaterstandswijziging die de stabiliteit van de bodem in de omgeving kan beïnvloeden.	N	
Bodemkwaliteit	Het plan zal geen aanleiding geven tot wijzigingen in bodemkwaliteit als gevolg van bodemvervuiling of -sanering. Hoogstens kan een (langzame) verbetering van de bodemkwaliteit verondersteld worden in bodems die uit landbouwgebruik worden genomen doordat er een wijziging in de aanrijking van de bodem met nutriënten zal zijn.	N			
Bodemvochtregime	Het plan kan mogelijks gevolgen hebben voor peilbeheer en grondwaterstanden. Dit kan, afhankelijk van de locatie, resulteren in wijzigingen in het bodemvochtregime.	O			
WATER					
Structuurkwaliteit	Het plan voorziet geen substantiële wijzigingen aan waterlopen die kunnen leiden tot een wijziging van de structuurkwaliteit.	N			
Waterberging	Het omzetten van landbouwgebied naar natte natuurgebieden vergroot de mogelijkheid tot waterberging in het plangebied in beperkte mate.	O	Waterberging in de vallei kan aan de rand van het plangebied potentieel aanleiding geven tot minder wateroverlast.	N	
Grondwaterkwantiteit	Planingrepen die gericht zijn op vernatting in het kader van natuurontwikkeling leiden per definitie tot wijzigingen in de grondwaterstand.	O	Planingrepen die gericht zijn op vernatting binnen het plangebied, leiden mogelijks ook tot een wijziging in de grondwaterstanden in de omgeving.	O	
Oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit	Het omzetten van landbouwgebied naar natuurgebied (al dan niet planologisch) verhindert een verdere aanrijking van het grond- en oppervlaktewater met nutriënten.	O	Het omzetten van landbouwgebied naar natuurgebied verhindert een verdere aanrijking van het grond- en oppervlaktewater met nutriënten.	O	
Afvoergedrag water	Planingrepen die gericht zijn op vernatting in het kader van natuurontwikkeling hebben mogelijk een betekenisvolle	M	Planingrepen die gericht zijn op vernatting in het kader van natuurontwikkeling hebben mogelijk een betekenisvolle	M	

	IN HET PLANGEBIED 		NAAR EN VAN OMGEVING 		OP NETWERKEN 	
	invloed op het afvoergedrag van het water binnen het plangebied.		invloed op het afvoergedrag van het water buiten het plangebied.			
Klimaatreflex m.b.t. de discipline Water	Het omzetten van landbouwgebied naar natte natuur kan binnen het plangebied bijdragen aan beheersen van droogtefenomenen.	O	Het omzetten van landbouwgebied naar natte natuur heeft mogelijks effecten op de omgeving van het plangebied door het creëren van een waterbuffer.	M		
BIODIVERSITEIT						
Ruimtebeslag/ ruimtwinst	Het wijzigen/aanleggen van natuur en het beperken van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten creëert mogelijkheden voor nieuwe biotopen en habitats en/of het verbeteren van de (abiotische en biotische) kwaliteit van bestaande biotopen en habitats.	O				
Versnippering					Het wijzigen/aanleggen van natuur zorgt voor een wijziging in connectiviteit tussen natuurgebieden.	O
Verontreiniging	Het plan gaat in principe niet gepaard met een wijziging van het risico op verontreiniging met stoffen anders dan voedingsstoffen.	N	Het plan gaat in principe niet gepaard met een wijziging van het risico op verontreiniging met mogelijke effecten buiten het plangebied	N		
Eutrofiëring/verzuring	De geplande herbestemmingen hebben geen bijkomende stikstofdeposities tot gevolg.	N	De geplande herbestemmingen hebben geen bijkomende stikstofdeposities tot gevolg.	N		
Wijziging grondwaterstand	Het plan gaat gepaard met een wijziging in grondwaterstand die de biodiversiteit positief kan beïnvloeden.	O	Een wijziging in grondwaterstand kan de biodiversiteit buiten het plangebied mogelijk beïnvloeden.	M		
Wijziging hydrologie oppervlaktewater- lichaam	Er worden wijzigingen in het hydrologisch en hydraulisch regime van waterlichamen (o.a. meanders) voorzien die mogelijk een invloed kunnen hebben op de biodiversiteit.	M	De maatregelen in het plangebied kunnen een wijzigingen in het hydrologisch en hydraulisch regime buiten het plangebied veroorzaken, met een mogelijke impact op de biodiversiteit.	M		
Verstoring	Er worden geen permanente wijzigingen in de geluidemissies, trillingen of licht verwacht. Tijdens de aanlegwerken kan wel rustverstoring optreden. Deze leiden niet tot permanente effecten.	N	Er worden geen permanente wijzigingen in de geluidemissies, trillingen of licht verwacht. Tijdens de aanlegwerken kan wel rustverstoring optreden. Deze leiden niet tot permanente effecten.	N		
LANDSCHAP, BOUWKUNDIG ERFGOED EN ARCHEOLOGIE						
Erfgoedwaarde	Het wijzigen/aanleggen van natuur en het wijzigen van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten kan leiden tot een wijziging in de context van het aanwezige bouwkundige erfgoed. Binnen het plangebied komen verschillende (beschermde) erfgoedelementen voor. Ook archeologisch is het gebied interessant.	O				
Landschapsstructuur	Het wijzigen van landbouw in natuurgebied heeft mogelijks een impact hebben op de landschapsstructuur.	O				
Perceptieve kenmerken	Het wijzigen/aanleggen van natuur en het wijzigen van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten kan leiden tot een wijziging in de waarneming van het landschap (openheid, zichtlijnen).	O	Het wijzigen/aanleggen van natuur en het wijzigen van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten kan leiden tot een wijziging in de waarneming van het landschap (openheid, zichtlijnen).	O		
LUCHT						

	IN HET PLANGEBIED		NAAR EN VAN OMGEVING		OP NETWERKEN	
						
Verontreiniging			Het plan gaat niet gepaard met bijkomende luchtmissies. De wijzigingen in de agrarische structuur kunnen leiden tot een beperkte afname van emissies en atmosferische depositie van stikstof.	N		
Geur			Nvt	N		
KLIMAAT						
Lokaal			De natte natuurontwikkeling draagt bij tot oplossingen voor extreme weersomstandigheden.	O		
Bovenlokaal			Watergebonden terrestrische natuur kan extra CO ₂ vastleggen	O		
GELUID EN TRILLINGEN						
Verstoring	Het plan gaat niet gepaard met bijkomende emissies inzake geluid en trillingen.	N	Het plan gaat niet gepaard met bijkomende emissies inzake geluid en trillingen.	N		
MENS - RUIMTE						
Ruimtelijke context					De planingrepen wijzigen de ruimtelijke structuur.	O
Ruimtegebruik en gebruikskwaliteit diverse aanwezige functies	De planingrepen wijzigen de mogelijkheden voor verschillende functies, alsook de gebruikskwaliteit van de aanwezige functies. In het plangebied kunnen ook beperkingen voor landbouw ontstaan nabij natuurgebieden.	O	Het wijzigen van functies in het plangebied kan ook impact hebben op de aangrenzende functies zoals beperkingen voor landbouw nabij natuurgebieden.	O		
Ruimtebeleving	De planingrepen leiden tot een wijziging in het landschap, en dus ook de ruimtebeleving.	O	De planingrepen leiden tot een wijziging in het landschap, en dus ook de ruimtebeleving.	O		
MENS-MOBILITEIT						
Verkeersnetwerken	Het plan voorziet geen wijzigingen inzake mobiliteit.	N	Het plan voorziet geen wijzigingen inzake mobiliteit	N	Het plan voorziet geen wijzigingen inzake mobiliteit.	N
MENS-GEZONDHEID						
Hinder			Het plan gaat niet gepaard met bijkomende immissie inzake lucht, geluid, trillingen of licht.	N		

7.3 Algemene methodologische aspecten

7.3.1 Referentiesituaties

Om een correcte vergelijking mogelijk te maken, moet de referentiesituatie op eenzelfde manier gedefinieerd worden als het plan en zijn alternatieven. Voor het plangebied van dit ruimtelijk uitvoeringsplan zijn zowel de feitelijke referentiesituatie en de planologische referentiesituatie relevant. De bestaande feitelijke toestand en de planologisch (juridische) toestand zijn beschreven in voorgaande hoofdstukken (§ 4 en § 5). In de referentiesituatie wordt rekening gehouden met plannen en projecten die hebben plaatsgevonden in het referentiejaar 2022. Er zijn op heden geen essentiële autonome of gestuurde ontwikkelingen gekend die impact zullen hebben op de referentiesituatie.

7.3.2 Ontwikkelingsscenario's

Naast de reeds besliste ontwikkelingen in het referentiejaar, zijn er ook ontwikkelingen die nog niet beslist zijn, maar die, als er wel beslist zou worden deze plannen uit te voeren, mogelijk een interactie zullen hebben met de effecten die kunnen volgen uit dit plan. Deze worden beschouwd als mogelijke ontwikkelingsscenario's. Ze maken geen deel uit van de referentietoestand maar eventuele cumulaties van effecten worden waar relevant bij de disciplines aangehaald.

Op basis van de huidige gekende status kunnen op dit moment volgende plannen en projecten als ontwikkelingsscenario beschouwd worden:

- In het kader van het Seine-Schelde Project worden kalibratiewerken voorzien. Voor pand 140 (Sint-Baafs-Vijve tot Deinze) zijn deze beslist en in uitvoering; voor pand 150 (Harelbeke tot Sint-Baafs-Vijve) dient dit nog te gebeuren.
- Heraankoppeling van meanders: een studie is lopende, resultaten verwacht tegen zomer 2023.

7.3.3 Leemten in de kennis

Het plan-MER zal aangeven welke de leemten in de kennis zijn die tijdens het uitvoeren van het milieueffectenonderzoek werden vastgesteld. Deze leemten kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de concrete inrichting van het plangebied, maar kunnen ook betrekking hebben op de gebruikte methode en het inzicht in het milieueffectenonderzoek. Het plan-MER zal aangeven hoe met deze leemten is omgegaan en hoe zij kunnen doorwerken in de verdere besluitvorming.

7.3.4 Eindsynthese en integratie

Het plan-MER zal in een discipline-overschrijdende samenvatting aangeven wat de verwachte gevolgen voor het milieu zijn, en hoe en in welke mate de voorgestelde maatregelen deze kunnen voorkomen of milderen. De milderende maatregelen en aanbevelingen zullen eveneens in één overzichtelijke tabel opgelijst worden. Bij de milderende maatregelen zal aangegeven worden hoe deze zullen/kunnen doorwerken.

7.3.5 Niet-technische samenvatting

Het plan-MER zal een niet-technische samenvatting bevatten, als een afzonderlijk leesbaar deel, waar de essentie van de overige delen beknopt en correct worden weergegeven.

7.3.6 Studiegebied

Het studiegebied is het gebied waarbinnen zich mogelijk effecten kunnen voordoen. Dit omvat minstens het plangebied, maar kan ook groter zijn, afhankelijk van de lokalisatie en de invloedssfeer van de te verwachten effecten. Voor de volgende disciplines is het studiegebied ruimer dan het plangebied:

- bodem en water: het studiegebied omvat de zones waar waterlichamen beïnvloed kunnen worden (zowel naar kwantiteit als naar kwaliteit toe);
- biodiversiteit: het studiegebied omvat de omliggende groene zones die in 'verbinding' staan met het plangebied;
- landschap, bouwkundige erfgoed en archeologie. Het studiegebied omvat de gebieden waarmee een functionele, structurele of visuele samenhang bestaat;
- mens – ruimtelijke aspecten: het studiegebied voor de wisselwerking met de ruimtelijke context omvat de relevante structurerende elementen in de omgeving. Het studiegebied met betrekking tot de gebruikskwaliteit omvat het plangebied en de directe omgeving.

7.4 Te onderzoeken disciplines en effectgroepen

7.4.1 Discipline Bodem

Methodiek beschrijving referentiesituatie

Voor het beschrijven van de referentiesituatie (bodemgesteldheid, bodemkwaliteit, geologie...) zal gebruik gemaakt worden van onder andere:

- Digitaal Terrein Model II van het Nationaal Geografisch Instituut;
- Bodemkaart van België voor de beschrijving van de bodemtypes;
- Geologische kaart van België;
- Databank Ondergrond Vlaanderen (<http://dov.vlaanderen.be>), waar informatie omtrent boringen, sonderingen, peilputten en/of grondwaterwinningen wordt geraadpleegd;
- Topografische kaarten en orthofoto's om het huidige bodemgebruik in het plangebied na te gaan;
- OVAM-databank en geoloket met locatie van uitgevoerde bodemonderzoeken, bodemsaneringsprojecten en informatie met betrekking tot percelen opgenomen in het register van verontreinigde gronden;
- Eventuele bodemtesten afgeleverd bij de gemeenten in het plangebied (of OVAM).

Methodiek effectvoorspelling en -beoordeling

De volgende effectgroepen worden als relevant beschouwd voor verder onderzoek, zoals aangegeven in de ingreep-effectmatrix:

- Bodemstructuur en bodemprofiel: door wijzigingen in landgebruik kunnen bodemprofielen wijzigen. De effectgroep wordt als mogelijk te onderzoeken aangeduid, gezien binnen het plangebied mogelijk gevoelige bodemtypes voorkomen en het plan plaatselijk herinrichtingswerken met bodemingrepen voorziet.
- Bodemgebruik en bodemgeschiktheid: de door het plan beoogde wijzigingen in bodemgebruik zullen in kaart gebracht worden. Voor elke wijziging (bijvoorbeeld omzetten naar natuurgebruik) zal onderzocht worden of dit een effect heeft op de bodemgeschiktheid en of dit effect omkeerbaar is. Hierbij houden we rekening met het feit dat 'bodemgeschiktheid' geen universeel gegeven is, maar mee afhangt van het beoogde gebruik.
- Bodemvochtregime: de ontwikkeling van watergebonden terrestrische natuurgebieden kan lokaal een effect hebben op het bodemvochtregime. De effectgroep is te onderzoeken.

Tabel 7-1. Beoordelingscriteria discipline Bodem

Effecten	Criterium	Methodiek	Toetsingskader
Bodemstructuur en bodemprofiel	Mate waarin de structuur en het profiel van de bodems in het plangebied zullen wijzigen	Kwalitatieve besprekingen en situering op kaart	Wijziging tegenover bestaande toestand
Bodemgebruik en bodemgeschiktheid	Mate waarin de multifunctionaliteit van de bodem in het studiegebied wordt beïnvloed.	Interpretatie van de wijzigingen in bodemgebruik in termen van wijzigingen in bodemgeschiktheid in functie van beoogd gebruik. Kwalitatief expertoordeel op basis van kaartanalyse.	Wijziging tegenover bestaande toestand (m ²)
Bodemvochtregime	Impact van het plan op het vochtregime van de bodems in het plangebied	Kwalitatieve bespreking op basis van de bodemeigenschappen. Expertoordeel (voor zover beschikbaar ondersteund door kwantitatieve gegevens).	Wijziging tegenover bestaande toestand. Impact op bodemgeschiktheid in functie van beoogd gebruik

7.4.2 Discipline Water

Methodiek beschrijving referentiesituatie

Voor het verkrijgen van inzicht in het watersysteem wordt beroep gedaan op gegevens uit officiële databanken en daarvan afgeleid kaartmateriaal, voorstudies opgemaakt in het kader van voorliggend plan, algemene literatuur en een terreinbezoek. Relevante informatiebronnen zijn:

- VHA (Vlaamse Hydrografische Atlas met informatie over de algemene karakteristieken van de waterlopen en de categorisering, over de structuurkenmerken en ecologische waarde);

- DOV (Databank Ondergrond Vlaanderen met informatie over grondwaterwinningen, grondwaterstanden, hydrogeologische opbouw);
- Grondwaterkwetsbaarheidskaart Vlaanderen;
- Overstromingskaarten (ROG, NOG), watertoetsloket;
- Klimaatportaal (<https://klimaat.vmm.be>)
- www.waterinfo.be/overstromingsrichtlijn;
- Geoloket stroomgebiedbeheerplannen (<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/geoloket-stroomgebiedbeheerplannen/>)
- VMM waterkwaliteitsdatabank;
- Zoneringsplannen (VMM);
- Bestaande studies.

Methodiek effectvoorspelling en -beoordeling

Op basis van de ingreepeffectmatrix worden volgende effecten relevant geacht voor verder onderzoek:

- Oppervlaktewaterkwantiteit
  - Waterberging: de ontwikkeling van watergebonden terrestrische natuur wijzigt de mogelijkheden tot waterberging, wat relevant is in functie van het mogelijke en/of gewenste bodemgebruik. Waterberging kan onder meer ook relevant zijn in relatie tot het beheersen van droogtefenomenen (die als gevolg van de klimaatverandering frequenter en intenser kunnen worden);
  - Afvoer: Binnen het plangebied zullen de voorgestelde bestemmingswijzigingen (of bevestigingen van bestaande bestemmingen) in de praktijk niet leiden tot wijzigingen in het afvoerpatroon. De gepaste ingrepen voor de realisatie van de watergebonden terrestrische natuurtypes (o.a. aanpassingswerken meanders) kunnen mogelijk wel leiden tot wijzigingen in het afvoerpatroon.
- Grondwaterkwantiteit: met de omzetting van landbouwgebied naar natuurgebied kunnen wijzigingen in grondwaterstanden gepaard gaan, als gevolg van wijzigingen in peilbeheer. Met inzetten op waterberging kan een wijziging in infiltratie gepaard gaan. Deze effecten kunnen gewenst maar ook deels ongewenst (of niet voorzien) zijn. De verschillende effecten zullen in beeld gebracht worden;
- Oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit: Het omzetten van landbouwgebied naar natuurgebied kan een verdere aanrijking van het grond- en oppervlaktewater met nutriënten beperken.

De geplande situatie wordt in de eerste plaats op beschrijvende of becijferde manier voorgesteld, waar nodig verduidelijkt met figuren en kaarten. In de mate dat grondwatermodellen, oppervlaktewatermodellen of waterkwaliteitsmodellen beschikbaar zijn, kunnen voor bepaalde aspecten ook kwantitatieve uitspraken gedaan worden. De resultaten worden (kwalitatief dan wel kwantitatief, in functie van de aard van de resultaten) getoetst aan de van toepassing zijnde wetgeving, in dit geval voornamelijk de Kaderrichtlijn.

Tabel 7-2. Beoordelingscriteria discipline Water

Effecten	Criterium	Methodiek	Toetsingskader
Waterberging	Mate waarin waterbergend vermogen wijzigt ten gevolge van het plan. Rol van de waterberging in adaptatie aan klimaatverandering (droogte en wateroverlast).	Kwalitatieve bespreking en situering op kaart. Expert judgement	Vergelijking met huidig toestand. Beoordeling houdt rekening met de kans op toenemende droogtefenomenen als gevolg van de klimaatverandering.
Afvoer	Mate waarin de afvoer stroomafwaarts van het plangebied gereguleerd wordt.	Kwalitatieve bespreking (desgevallend kwantitatief op basis van bestaande modelresultaten).	Ontstaan of beheersen van wateroverlast, in vergelijking met de referentiesituatie, en rekening houdend met de gevolgen van klimaatverandering (in termen van wateroverlast)
Grondwaterkwantiteit	Verwachte wijziging in grondwaterstanden en kwelfluxen, als gevolg van wijzigingen in peilbeheer of andere ingrepen.	Kwalitatieve bespreking op basis van het planvoornemen en van de systeemkenmerken. Expert judgement (voor zover beschikbaar ondersteund door kwantitatieve gegevens).	Vergelijking met de huidige toestand. Goede kwantitatieve toestand van het grondwaterlichaam.
Oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit	Verwachte wijziging in kwaliteit (bv. door nutriënten) bij zomer- en winterregime	Kwalitatieve bespreking op basis van het planvoornemen en van de systeemkenmerken. Expert judgement (voor zover beschikbaar ondersteund door kwantitatieve gegevens).	Vergelijking met de huidige toestand. Goede ecologische toestand of ecologisch potentieel van de waterlichamen.

7.4.3 Discipline Biodiversiteit

Methodiek beschrijving referentiesituatie

De rapportering over de referentiesituatie wordt maximaal gericht op die kenmerken van het biotisch milieu waarvoor een wijziging verwacht wordt. Voor de beschrijving van de bestaande natuurwaarden zal beroep gedaan worden op bestaande desktopinformatie. Binnen deze discipline zullen voor het studiegebied de feitelijke en planologische referentiesituatie besproken en geëvalueerd worden. Hiertoe worden volgende elementen besproken:

- Globale ecologische structuur van het studiegebied, met specifieke aandacht voor de ecotopen van de door het plan beïnvloede biologisch waardevolle gebieden;
- Beoordeling van de aanwezige natuurwaarden naar kwetsbaarheid. Er kan een evaluatie gemaakt worden van de waarde en de kwetsbaarheid van de aanwezige natuur aan de hand van:
  - zeldzaamheid en diversiteit van de voorkomende soorten;
  - gevoeligheden voor standplaatswijzigingen;
  - grond- en oppervlaktewaterafhankelijkheid van de aanwezige vegetatie;
  - verstoring gevoeligheid van fauna;
  - graad van menselijke beïnvloeding op de ecotopen (natuurlijkheid);
  - mogelijkheden tot vervanging, etc.

Er wordt onder meer gebruik gemaakt van bestaand kaartmateriaal zoals bijvoorbeeld de Biologische Waarderingskaart en de kwetsbaarheidskaarten die opgemaakt werden door het INBO (bijvoorbeeld verdroging). Deze kwetsbaarheidskaarten zijn in de eerste plaats signaalkaarten. Ze geven ruimtelijk aan waar door een ingreep mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn. Daarnaast worden ook de vrij beschikbare verspreidingsgegevens geraadpleegd (zoals www.waarnemingen.be) en desgevallend aangevuld met observaties tijdens de terreinbezoeken.

Het plangebied overlapt met gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN). Bij de bespreking van de referentiesituatie zal in het bijzonder op deze gebieden gefocust worden. Het voorliggend plan zou een opwaardering van het groenblauwe netwerk met zich meebrengen, waaraan aandacht gegeven zal worden in de effectbeschrijving en -beoordeling.

Methodiek effectvoorspelling en -beoordeling

Ten gevolge van het voorliggende plan zullen lokaal kansen gecreëerd worden voor biodiversiteit, voornamelijk gekoppeld aan de herwaardering van de groenblauwe structuur in het gebied. Bij de effectbeoordeling zal er veel aandacht gaan naar kansen voor natuurbehoud en natuurontwikkeling.

De volgende effectgroepen worden verder onderzocht:

- Ruimtebeslag en -winst: er zal nagegaan worden wat de impact van het plan is op het voorkomen van eco- en biotopen binnen het plangebied. Het wijzigen/aanleggen van natuur en het beperken van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten creëert mogelijkheden voor nieuwe biotopen en habitats en/of het verbeteren van de (abiotische en biotische) kwaliteit van bestaande biotopen en habitats;
- Versnippering: er zal nagegaan worden wat de impact is van het plan op de migratie van plant- en diersoorten. Het wijzigen/aanleggen van natuur en het beperken van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten kunnen aanleiding geven tot een verhoogde connectiviteit voor zowel fauna- als florasoorten;
- Wijziging van de grondwaterstand: een wijziging van de grondwaterkwantiteit kan een impact hebben op flora en fauna. Deze werkzaamheden kaderen voor het plan steeds in waterbeheer- én natuurbeheerdoelstellingen. In het plan-MER zal nagegaan worden wat de effecten voor fauna en flora zijn van de door het plan veroorzaakte wijziging van de grondwaterstand.
- Wijziging van de hydrologie van een oppervlaktewaterlichaam: Een wijziging van het hydrologisch en hydraulisch regime in de Leievallei (o.a. meanders) kan een impact hebben op flora en fauna. Deze werkzaamheden kaderen voor het plan steeds in natuurbeheerdoelstellingen. In het plan-MER zal nagegaan worden wat de effecten voor fauna en flora zijn van de door het plan veroorzaakte wijziging van het hydrologisch en hydraulisch regime.

Tabel 7-3. Beoordelingscriteria discipline biodiversiteit

Effecten	Criterium	Methodiek	Toetsingskader
Ruimtebeslag en ruimtewinst	Oppervlakte waardevol gebied (voor fauna en/of flora) dat zal verdwijnen of gecreëerd worden.	Kwalitatieve evaluatie van oppervlakte waardevolle biotooptypes die rechtstreeks dreigen aangetast te worden ten gevolge van het plan of die gecreëerd worden dankzij het plan.	Beschermde vegetaties en soorten; biologisch waardevolle vegetaties Kwalitatieve bespreking o.b.v. expert judgement
Versnippering	Toe- of afname van barrièrewerking.	Kwalitatieve evaluatie van de wijziging in migratiemogelijkheden en leefgebieden: opgeheven,	Beschermde vegetaties en soorten; biologisch waardevolle vegetaties

Effecten	Criterium	Methodiek	Toetsingskader
	Impact inkrimping/uitbreiding migratie-, foerageer- en broedgebieden.	behouden en bijkomende migratiekelpunten	Kwalitatieve bespreking o.b.v. expert judgement
Wijziging van de (grond)waterstand	Oppervlakte gevoelig voor vernatting (verdroging) die beïnvloed wordt	Kwalitatieve evaluatie van de wijziging in ecologische kwaliteit o.b.v. wijziging grondwatersysteem (input discipline grondwater) en aanwezigheid vernattings- of verdrogingsgevoelige vegetatie	Beschermde vegetaties en soorten; biologisch waardevolle vegetaties Kwalitatieve bespreking o.b.v. expert judgement o.b.v. de input uit discipline Water
Wijziging in de hydrologie van een oppervlaktewaterlichaam	Wijziging van het waterpeil- of overstromingsregime (duur en/of frequentie) binnen een waterlichaam (meanders)	Evaluatie van de wijziging in ecologische kwaliteit	Beschermde vegetaties en soorten; biologisch waardevolle vegetaties Kwalitatieve bespreking o.b.v. expert judgement

Passende beoordeling ten aanzien van speciale beschermingszones

Volgens art. 36ter van het Natuurdecreet moet een plan dat een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken onderworpen worden aan een passende beoordeling wat betreft de betekenisvolle effecten.

Gezien er binnen het plangebied geen speciale beschermingszones gelegen zijn, kunnen mogelijk directe (habitatverlies) effecten uitgesloten worden. In de nabije omgeving van het plangebied is een Habitatrictlijngebied gelegen, waardoor er mogelijk indirecte (via waterrelaties) effecten op het functioneren van deze speciale beschermingszones kunnen optreden. Er zal nagegaan worden of er een betekenisvolle aantasting van de soorten en habitats van deze speciale beschermingszones kan zijn.

Natuurtoets ten aanzien van de natuur in het Vlaams Ecologisch Netwerk

Art. 26bis van het Natuurdecreet bepaalt dat een overheid geen vergunning of toestemming mag verlenen voor een activiteit die onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in Vlaams Ecologisch Netwerk kan veroorzaken. In het plan-MER zal nagegaan worden of het plan aanleiding kan geven tot activiteiten die onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kunnen veroorzaken.

Het voorgenomen plan voorziet een uitbreiding van de oppervlakte van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) door op basis van de ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos bijkomende gebieden te bestemmen als natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur (GEN). Deze gebieden worden na de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan van rechtswege beschouwd als GEN in de zin van het natuurdecreet (artikel 17 § 3 van het natuurdecreet).

7.4.4 Discipline Landschap, Bouwkundig erfgoed en Archeologie

Methodiek beschrijving referentiesituatie

Informatie ter beschrijving van de referentiesituatie voor deze discipline zal geput worden uit de Landschap atlas (atlas van de relictten van de traditionele landschappen), de lijst van beschermde monumenten, landschappen, stads- en dorpsgezichten, de vastgestelde en wetenschappelijke inventarissen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, de Centraal Archeologische Inventaris (CAI), archeologienota's en terreinbezoek. Ook wordt gebruik gemaakt van zowel historisch als actueel kaartmateriaal om de historie van het studiegebied na te gaan.

De opbouw van de bespreking van de referentiesituatie is als volgt:

- Beschrijving van de ontstaansgeschiedenis van het landschap;
- Algemene landschapsbeschrijving: dit bestaat uit een algemene geografische situering en een landschapsbeschrijving op verschillende schaalniveaus (macro, meso, micro).

Het in kaart brengen, beschrijven en analyseren van de verschillende erfgoedwaarden:

- De beschrijving van de erfgoedwaarde van het landschap gebeurt op basis van de nog aanwezige erfgoedelementen (zowel geopatrimonium als cultuurhistorische relictten).
- De beschrijving van het bouwkundig erfgoed gebeurt op basis van literatuurgegevens (onder andere de vastgestelde en wetenschappelijke inventarissen van het Bouwkundig Erfgoed in Vlaanderen);
- Wat betreft het archeologisch erfgoed wordt in de referentiesituatie eerst een inventaris gegeven van de gekende archeologische waarden in het studiegebied. Deze beschrijving vindt plaats door een systematische inventarisatie van informatie uit verschillende bronnen (de Centrale Archeologische Inventaris, archeologienota's, informatie van

amateurarcheologen en andere lokaal actieve historici, informatie uit lokale databanken en archieven, heemkundige kringen, ...). Er wordt rekening mee gehouden dat er mogelijks ook nog ongekend archeologisch erfgoed aanwezig kan zijn.

De perceptieve kenmerken/belevingswaarde zijn een belangrijk aandachtspunt binnen de discipline Landschap:

- Kwalitatieve bespreking van de huidige visuele beleving en kwaliteiten.

Methodiek effectvoorspelling en -beoordeling

Gebaseerd op de ingrepeffectmatrix wordt voorgesteld om de volgende effectgroepen verder te onderzoeken:

- Erfgoedwaarde: het wijzigen/aanleggen van natuur en water en het wijzigen van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten kan leiden tot een impact (direct of indirect) op het aanwezige erfgoed. De effectgroep wordt aangeduid als te onderzoeken;
- Landschapsstructuur: het omzetten van landbouw naar natuur en het realiseren van water kan leiden tot een wijziging van landschappelijke opbouw en samenhang;
- Perceptieve kenmerken: het wijzigen/aanleggen van natuur of water en het wijzigen van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten kan leiden tot een wijziging in de waarneming van het landschap (openheid, zichtlijnen).

Tabel 7-4. Beoordelingscriteria discipline Landschap, Bouwkundig erfgoed en Archeologie

Effecten	Criterium	Methodiek	Toetsingskader
Erfgoed	Mate waarin het plan een wijziging in (de beleving van) het aanwezige erfgoed met zich mee kan brengen	Beschrijving van de kans op directe of indirecte aantasting van het erfgoed, inclusief de ensemblewaarde en de contextwaarde. Kwalitatieve beoordeling	Kwalitatief
Landschapsstructuur	Mate waarin de landschapsstructuur wordt gewijzigd	Omschrijving van de wijziging in landschapselementen en relaties tussen elementen. Bepalen impact. Kwalitatieve beoordeling	Kwalitatief
Perceptieve kenmerken	Mate waarin het plan een wijziging in (de beleving van) het aanwezige landschap met zich mee kan brengen	Vaststellen impact van wijzigingen in de (visuele) waarneming van omgeving en visuele kwaliteit Kwalitatieve beoordeling	Kwalitatief

7.4.5 Discipline Mens-Ruimtelijke aspecten

Methodiek beschrijving referentiesituatie

Om de referentiesituaties in te schatten zal gebruik gemaakt worden van onder meer volgende databronnen:

- De topokaart, de luchtfoto en de stratenatlas;
- Kadastrale plannen;
- Juridische plannen zoals het gewestplan, BPA's, RUP's, afbakening van SBZ's.
- Terreinbezoek;
- Toeristische info op websites van betrokken gemeenten;
- Wandel- en fietsroutes op basis van informatie VLM en Toerisme provincie Oost-Vlaanderen;
- Landbouwimpactstudie (LIS).

Om een correcte effectbeoordeling mogelijk te maken wordt de referentiesituatie op eenzelfde detailniveau beschreven als de beschrijving van de effecten.

Methodiek effectvoorspelling en -beoordeling

De volgende effectgroepen worden als relevant beschouwd voor verder onderzoek, zoals aangegeven in de ingrepeffectmatrix:

- Ruimtelijke context en structuur: er wordt nagegaan of de ingrepen de ruimtelijke deelstructuren aanpassen: wordt de valleistructuur versterkt, zijn er wijzigingen aan andere structuren? De ingrepen kunnen nieuwe structuren betreffen, wijzigingen aan bestaande structuren of wijzigingen die bestaande structuren verder versterken;
- Ruimtegebruik en gebruikskwaliteit: de planingrepen wijzigen de mogelijkheden voor verschillende functies, alsook de gebruikskwaliteit van de aanwezige functies. Vb. plan kan mogelijkheden voor de agrarische functie wijzigen door afname

areaal agrarisch gebied. In het plangebied kunnen ook beperkingen voor landbouw ontstaan nabij natuurgebieden; in dat geval kan een (simulering van) de Verscherpte Natuurtoets of een eventuele VEN-toets als methodiek gehanteerd worden;

- Ruimtebeleving: de planingrepen wijzigen de inrichting van het landschap, wat een invloed kan hebben op de aanwezigheid van attractieve elementen of belevingswaarden en de leesbaarheid van de ruimte.

Tabel 7-5. Beoordelingscriteria voor de discipline Mens – ruimtelijke aspecten

Effecten	Criterium	Methodiek
Ruimtelijke context	Mate waarin de wijzigingen in afstemming zijn met de aanwezige ruimtelijke structuren en de ruimtelijke context.	Kwalitatieve beoordeling onderbouwd door: Versterken/ verzwakken van de ruimtelijke structuren Wenselijke ruimtelijke structuur op basis van ruimtelijke beleidsplannen
Ruimtegebruik en gebruikskwaliteit	Wijziging in de gebruikskwaliteiten van de aanwezige en aangrenzende functies.	Kwalitatieve beoordeling onderbouwd door: Kwantitatieve oppervlakte wijzigingen in het ruimtegebruik De organisatie van het ruimtegebruik Wijzigingen in de mogelijkheden voor medegebruik De gebruikskennmerken, ervaring en gevoeligheden van een specifieke functie/ gebruikersgroep
Ruimtebeleving	Wijzigingen in de leesbaarheid van de ruimte en de belevingswaarde.	Kwalitatieve beoordeling onderbouwd door ruimtelijke analyses.

7.4.6 Discipline Klimaat

Binnen de relevante disciplines (in de eerste plaats binnen de discipline Water) zullen klimaatsaspecten besproken worden a.h.v. de zogenoemde klimaatreflex en getoetst worden aan de federale en regionale klimaatsdoelstellingen. Ten minste de volgende effectgroepen zullen aan bod komen in het kader van adaptatie en mitigatie: voorkomen van overstromingen, retentie van water ter voorkoming of mildering van droogteverschijnselen, en extra CO₂-vastlegging door terrestrische watergebonden natuur.

8 Ruimtelijke veiligheidsrapportage

Ter uitvoering van de Seveso-richtlijn dient in het beleid inzake ruimtelijk ordening rekening gehouden te worden met de noodzaak om op langetermijnbasis voldoende afstand te laten bestaan tussen Seveso-inrichtingen enerzijds en aandachtsgebieden anderzijds. Deze doelstelling wordt verwezenlijkt door het houden van toezicht op de vestiging van nieuwe Seveso-inrichtingen, op wijzigingen van bestaande Seveso-inrichtingen, en op nieuwe ontwikkelingen rond bestaande Seveso-inrichtingen.

Er zijn drie Seveso-bedrijven op minder dan 500 m van het plangebied, namelijk Unilin, Progalys en Unilin Systems. Het Team Externe Veiligheid van het Departement Omgeving zal om advies gevraagd worden met betrekking op het aspect externe mensveiligheid zoals bedoeld in de Seveso-richtlijn, of, m.a.w. op de risico's waaraan mensen in de omgeving van Seveso-inrichtingen (kunnen) blootgesteld worden ten gevolge van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in die inrichtingen. Om een inschatting te maken van het aspect externe mensveiligheid, dient het ruimtelijk uitvoeringsplan afgetoetst te worden aan de hand van criteria die werden opgenomen onder de vorm van een beslissingsdiagram in bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering houdende nadere regels inzake de ruimtelijke veiligheidsrapportage.